

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

เสนอ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

โดย

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กันยายน พ.ศ. 2559

คำนำ

เทคโนโลยีระบบดิจิตอลเป็นระบบที่เพิ่มมาตรฐานและศักยภาพทางการสื่อสารในระดับสูงสุด ซึ่งถูกนำมาใช้ในการสื่อสารหลายประเภทอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในระบบการเผยแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Terrestrial Television) ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ซึ่งเป็นคลื่นสาธารณะที่เป็นสมบัติของชาติ ทำให้ประชาชนในประเทศมีสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรการสื่อสารชนิดนี้ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ข้อดีของการส่งสัญญาณแบบดิจิตอลคือ การใช้พื้นที่ช่องสัญญาณน้อยลง ทำให้สามารถมีจำนวนช่องรายการเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น 4-8 เท่าของระบบแอนะล็อกเดิม และยังทำให้คุณภาพของสัญญาณมีความคมชัดและเสถียรมากยิ่งขึ้น โดยมีความละเอียดถึงระบบมาตรฐานความคมชัดสูง (High Definition : HD)

สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union : ITU) ได้เสนอแนะให้ประเทศสมาชิกปรับเปลี่ยนระบบการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิตอล ซึ่งมีการทยอยเปลี่ยนผ่านของประเทศต่างๆ ไปแล้ว อาทิ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร เป็นต้น ในส่วนของประเทศไทยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) ได้ดำเนินการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิตอลฯ ตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) โดยกำหนดให้มีการเริ่มรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิตอลภาคพื้นดินภายใน 4 ปี และมีจำนวนครัวเรือนในเมืองใหญ่ที่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิตอลได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ในเวลา 5 ปี นับตั้งแต่แผนแม่บทใช้บังคับใน พ.ศ.2554 ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ได้เริ่มขั้นตอนการเปลี่ยนผ่านฯ โดยการกำหนดให้โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลมีจำนวน 48 ช่อง แบ่งเป็นช่องบริการสาธารณะ 12 ช่อง ช่องบริการธุรกิจ 24 ช่อง (ช่องเด็กและครอบครัว 3 ช่อง ช่องข่าว 7 ช่อง และช่องวาไรตี้ ความคมชัดมาตรฐาน (SD) 7 ช่อง และความคมชัดสูง (HD) 7 ช่อง และช่องบริการชุมชน 12 ช่อง ทั้งนี้ โดยออกอากาศอย่างเป็นทางการตั้งแต่วันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2557 ครอบคลุม 11 พื้นที่ให้บริการในระยะแรก

เนื่องจากการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิตอลถือเป็นวาระแห่งชาติที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านฯ เป็นไปอย่างราบรื่น สำนักงาน กสทช. จึงได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดการยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลนี้ อีกทั้งมีการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านโดยการแจกคู่มือเพื่อแลกซื้อกล่องรับสัญญาณดิจิตอลเพื่อใช้กับเครื่องรับโทรทัศน์ที่ไม่มีเครื่องรับสัญญาณดิจิตอลในตัว และจัดให้มีการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล โดยให้สถาบันวิจัยและคำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นคณะที่ปรึกษาดำเนินการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ทั้งในแง่ของคุณภาพการออกอากาศ พฤติกรรมการรับชม ความยากง่าย และอุปสรรคของการติดตั้งและการใช้งานกล่องรับสัญญาณ รวมถึงผลการประชาสัมพันธ์ของ สำนักงาน

กสทช. โดยดำเนินการศึกษาวิจัยตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ.2558 ถึงวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2559 ดังผลการดำเนินการปรากฏอยู่ในรายงานดังต่อไปนี้

เนื้อหาของรายงานแบ่งออกเป็น 8 บท ดังต่อไปนี้

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในบทนี้ เนื้อหาหลักจะอยู่ที่แนวคิดการสื่อสารนวัตกรรม ซึ่งเสมือนเป็นหัวใจของการดำเนินการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน

บทที่ 3 วิธีการศึกษา กล่าวถึงระเบียบวิธีที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 6,000 ตัวอย่าง ใน 4 ภูมิภาค รวม 11 สถานีหลัก ซึ่งครอบคลุม 40 จังหวัด และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การประชุมเฉพาะกลุ่มใน 4 ภูมิภาค เช่นเดียวกัน และการสัมภาษณ์เชิงลึกประชาชน ใน 11 จังหวัดของสถานีหลัก

บทที่ 4 ผลการศึกษาการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เนื้อหาในบทนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ

บทที่ 5 ผลการประชุมเฉพาะกลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก

บทที่ 6 ผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการประชุมเฉพาะกลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบเชิงสังคมเป็นหลัก

บทที่ 7 ผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินของสำนักงาน กสทช.

บทที่ 8 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ในบทนี้จะเป็นการมองภาพรวมของผลการเปลี่ยนผ่านที่ได้จากข้อมูลการวิจัยทั้งหมดมาอภิปรายบนหลักแนวคิดการสื่อสารนวัตกรรม เพื่อชี้ให้เห็นภาพของผลการดำเนินการโดยรวมตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนถึงปัจจุบัน (วันสิ้นสุดโครงการวิจัย) และชี้ให้เห็นปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนเสนอแนะการดำเนินการแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้การดำเนินการในระยะต่อไปประสบผลที่สมบูรณ์

ขณะที่ปรึกษาใคร่ขอขอบพระคุณ ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมในการประชุมเฉพาะกลุ่ม และผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกท่านในสำนักกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล สำนักงาน กสทช. ซึ่งมีส่วนช่วยให้การวิจัยนี้ ดำเนินไปจนเสร็จสมบูรณ์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินอย่างสมบูรณ์ตามนโยบายต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร ศึกษาผลการประชาสัมพันธ์ที่มีต่อการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากสื่อต่างๆ ความรู้ทัศนคติและความพึงพอใจ รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมจากการเปลี่ยนผ่าน และปัญหาอุปสรรคจากการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของ กสทช.

สำหรับกระบวนการวิจัยที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ใช้วิธีการประเมินผล 3 ส่วน อันได้แก่ ส่วนที่ 1 การประเมินผล การดำเนินงานของกสทช. และสำนักงาน กสทช. โดยประเมินกิจกรรมการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. (Output) ส่วนที่ 2 ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Outtake) เกี่ยวกับการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติการชม และปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของประชาชน ส่วนที่ 3 ประเมินนโยบายเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (Outcome) ในด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับนโยบายการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของ กสทช. จากผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ อาทิ กลุ่มผู้ประกอบการสถานี ผู้ประกอบการโครงข่าย ผู้ประกอบการผลิตกล่องรับสัญญาณจากแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล เป็นต้น

โดยการประเมินผลทั้ง 3 ส่วน ดังกล่าว ได้ใช้วิธีการในการศึกษา (Methodology) แบบผสมวิธี (Mix Method) ทั้งวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitation Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Research) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interview) เป็นต้น

ในการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวัดเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อข้อมูลข่าวสาร การรับรู้ ทัศนคติ และความพึงพอใจในการชม ปัญหาและอุปสรรคจากการชม รวมทั้งการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของกลุ่มประชาชนในพื้นที่สถานีส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล สถานีหลัก จำนวน 11 สถานี ได้แก่ พื้นที่สถานีส่งสัญญาณกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,000 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณขอนแก่น จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณเชียงใหม่ จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณนครราชสีมา จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณระยอง จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสงขลา จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสุโขทัย จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสุราษฎร์ธานี จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสิงห์บุรี จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณอุดรธานี จำนวน 500 ตัวอย่าง พื้นที่สถานีส่งสัญญาณอุบลราชธานี จำนวน 500 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 6,000 ตัวอย่าง โดยครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 40 จังหวัด

ส่วนในการศึกษาโดยวิธีเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกและสัมภาษณ์กลุ่มที่เกี่ยวข้องต่างๆ อันได้แก่ กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล กลุ่มผู้ประกอบการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล (MUX) กลุ่มผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ากล่อง STB และดิจิทัลทีวี กลุ่มผู้จัดจำหน่ายกล่อง

และอุปกรณ์ STB รวมทั้งองค์กรภาคประชาชน และสมาคมหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแต่ละส่วนพบผล ดังนี้

ผลการประเมินการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า

ปี พ.ศ. 2556 สำนักงาน กสทช. เน้นการประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ (Logo) และมาสคอตดิจิทัลทีวี “น้องดูดี” ภายใต้แนวคิด “ดิจิทัลทีวี ดูดีทุกบ้าน” และการใช้สื่อกิจกรรมนิทรรศการเป็นหลักในการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

ปี พ.ศ. 2557 ยังคงเน้นการใช้สื่อกิจกรรม อันได้แก่ การจัดกิจกรรมดิจิทัลทีวีตามภูมิภาคต่าง ๆ 4 ภูมิภาค โดยเพิ่มการใช้สื่อภาพยนตร์โฆษณาชุด “คู่มือดิจิทัลทีวี ดูดีทุกบ้าน” โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการแจกคู่มือ เป็นหลัก

ปี พ.ศ. 2558 ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหรือช่องทางต่างๆ เพิ่มมากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์นำบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ดารา นักแสดง พิธีกร ผู้ประกาศข่าวจากสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลมาพูดโน้มน้าวชักจูงใจประชาชนให้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมากขึ้น

ส่วนการประชาสัมพันธ์ในช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่านดังกล่าว (พ.ศ. 2556-2559) เน้นการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่ สำนักงาน กสทช. มีอยู่ เช่น เว็บไซต์ สื่อกิจกรรม นิทรรศการ และการขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ อย่างไรก็ตามขณะนี้สำนักงาน กสทช. ได้มีแผนการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ในการเปลี่ยนผ่านเพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่าน กระตุ้นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการติดตั้ง อันจะนำไปสู่การเพิ่มจำนวนผู้รับชมดิจิทัลทีวีทั่วประเทศ รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงาน กสทช. ในการดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ส่วนผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับนโยบายการเปลี่ยนผ่านว่าเป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนผ่านว่า ควรปรับเงื่อนไขในการแจกคู่มือ และการใช้วิธีการ e-coupon ในการแก้ปัญหาในเรื่องความทันสมัยของข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนบ้าน เพื่อให้การแจกคู่มือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมูลค่าของคู่มือว่าควรเพิ่มมากกว่านี้ และควรแจกอุปกรณ์ เช่น สายอากาศรับสัญญาณด้วย ซึ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขและกระบวนการแจกคู่มือสำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการแก้ไขในเรื่องต่างๆ ไปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผลการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) ทุกกลุ่มเห็นด้วยว่า นโยบายการเปลี่ยนผ่านจากการชมโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเป็นนโยบายที่ดีมีประโยชน์ต่อประชาชน เพียงแต่ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านนั้น สำนักงาน กสทช. ควรต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ เพิ่มขึ้น และควรปรับวิธีการแจกคู่มือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับแจกคู่มือ นอกจากนี้การดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ควรสอดคล้องกัน อาทิ การแจกคู่มือกับความพร้อมในการส่งสัญญาณของโครงข่าย เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านเห็นผลตามที่ควรจะเป็น

ผลการสำรวจเชิงปริมาณเกี่ยวกับการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะและความพึงพอใจ รวมทั้งปัญหาอุปสรรคจากการชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 6,000 ตัวอย่าง พบผลในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 43 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยเฉลี่ย 4 คนต่อครัวเรือน มีการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด รายได้ครัวเรือนต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท สถานะที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยวและส่วนใหญ่ใช้สายอากาศแบบก้างปลาในการรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดิน โดยติดตั้งไว้บนหลังคาที่พักอาศัย

ส่วนจำนวนโทรทัศน์ที่ใช้เป็นประจำในครัวเรือนคือ 1 เครื่องและเป็นประเภท CRT ซึ่งมีสัดส่วนถึงเกือบครึ่ง (ร้อยละ 44.5) ของประเภทโทรทัศน์ทุกประเภท โทรทัศน์ส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานมากกว่า 3 ปี กลุ่มตัวอย่างรับชมโทรทัศน์ 1-3 ชั่วโมง และ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน ซึ่งถือว่าอยู่ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 41) ระบบที่ใช้ชมโทรทัศน์เป็นประจำคือ ระบบดาวเทียมมากที่สุดร้อยละ 54.6 และมีผู้ชมในระบบสัญญาณภาคพื้นดินร้อยละ 39.2 ซึ่งในจำนวนของผู้ที่รับชมในระบบดิจิทัลภาคพื้นดินนี้ มีเกินกว่าครึ่งที่รับชมสัญญาณดิจิทัลภาคพื้นดินโดยใช้กล่อง Set-top Box และใช้สายอากาศแบบก้างปลาในการรับสัญญาณมากกว่าใช้การชมจากโทรทัศน์ที่มีเครื่องปรับสัญญาณในตัว

ผลเกี่ยวกับการรับแจกคูปองจากสำนักงาน กสทช. ส่วนใหญ่ได้รับคูปองแลกซื้อจากสำนักงาน กสทช. ร้อยละ 74.4 และมีผู้ที่ไม่ได้รับคูปองร้อยละ 25.6 โดยสาเหตุของการไม่รับแจกคูปอง เนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านมากที่สุดและส่วนใหญ่เกินครึ่งนำไปแลกซื้ออุปกรณ์ Set-top Box ส่วนเหตุผลของพวกที่ไม่ได้นำคูปองไปแลก เพราะไม่สนใจและไม่ต้องการ ส่วนความคิดเห็นต่อการแจกคูปอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในมูลค่าคูปองไม่มากนัก แต่ค่าเฉลี่ยประเด็นภาพรวมและประเด็นอื่น ๆ อันได้แก่ ความพึงพอใจเรื่องการแลกซื้ออยู่ในระดับปานกลาง เป็นต้น

ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า เปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากช่องทางต่างๆ ในระดับไม่มากนัก โดยเมื่อพิจารณาแบ่งตามประเภทของแหล่งข้อมูลพบว่าแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่กลุ่มประชาชนเปิดรับมากที่สุดคือ แหล่งข้อมูลจากรัฐบาล หน่วยงานราชการ และสำนักงาน กสทช. และสื่อที่เปิดรับมากที่สุดคือ สื่อโทรทัศน์ โดยสื่อที่สำนักงาน กสทช. จัดทำและประชาชนเปิดรับมากที่สุดคือ โฆษณาน้องดูดีผ่านสื่อโทรทัศน์

ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเมื่อพิจารณาแบ่งตามประเภทข้อมูล พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ และวิธีการใช้ ด้านข้อมูลการจูงใจให้รับชมระบบดิจิทัลที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุน การเปลี่ยนอุปกรณ์ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เช่น การแจกคูปอง เป็นต้น ด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลและด้านข้อมูลการยุติหรือการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลช่องทางในการชมโทรทัศน์ได้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกแล้ว

ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกินครึ่งในประเด็นที่ว่า ขณะนี้ประชาชนสามารถรับชมช่อง 3,5,7,9,NBT และ ThaiPBS ผ่านการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลได้แล้ว และประเด็นที่ว่า การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัล คือ ระบบการแพร่สัญญาณคลื่นโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ซึ่งเหมือนกับระบบของฟรีทีวีในปัจจุบัน และประเด็นที่ว่า ประชาชนสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินด้วยการใช้กล่องดาวเทียมแทนกล่อง Set-top Box ได้ และส่วนที่ประชาชนยังมีความรู้น้อย คือ ในประเด็นที่ว่า สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่อง 5, 9, NBT และ TPBS จะมีการทยอยยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกภายในปี 2561 รองลงมาคือประเด็นที่ว่า หากประชาชนไม่เปลี่ยนโทรทัศน์เครื่องใหม่ หรือติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ “Set-top Box” ก่อนการยุติแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก โทรทัศน์ที่บ้านก็จะไม่สามารถรับชมรายการต่างๆ ได้

ผลจากการเก็บข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิมพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดกับเรื่องระบบดิจิทัลทำให้ภาพมีความชัดสูง เสียงดีและมีหลายช่องให้เลือกชมรายการได้หลากหลายกว่าเดิม มีระบบเสียงหลายภาษา ส่วนความเห็นต่อเรื่องความเหมาะสมของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลกับการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดว่า โทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถทำให้ผู้ชมเข้าถึงเหตุการณ์ข่าวสารที่มีอย่างมากมายในชีวิตประจำวันได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน รอบด้านตลอดเวลา และมีรายการให้เลือกได้ตามความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้ชมมากขึ้น และการมีโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจะทำให้คนหันมารับชมสื่อทีวีมากขึ้น เพราะเป็นสื่อที่ทันสมัย

ส่วนความเห็นในเรื่องการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลนั้น ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดว่า ภาครัฐ (สำนักงาน กสทช.) น่าจะมีบริการติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ให้ด้วย เนื่องจากทำเองไม่สะดวกและไม่แน่ใจว่าติดตั้งเองจะถูกต้องหรือไม่ แต่ในอีกส่วนหนึ่งเห็นว่าการติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ไม่มีอะไรยุ่งยาก เพราะคู่มือแนะนำไว้ชัดเจนดี นอกจากนี้ยังมีความเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มโอกาสให้กับประชาชนจะได้ใช้ทีวีดิจิทัลมากขึ้น ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดว่า สำนักงาน กสทช. ควรแจกคู่มือให้แก่ทุกครัวเรือนโดยไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขในเรื่องการเป็นเจ้าของบ้าน และควรมีตัวอย่างให้ทดลองใช้ในห้างสรรพสินค้าหรือในงานนิทรรศการ

ผลการประเมินในเรื่องความพึงพอใจ ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาประเด็นความพึงพอใจแล้วพบว่า ส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุดในเรื่อง ภาพที่คมชัดของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รองลงมาคือความคมชัดของเสียงโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และการมีช่องรายการที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการ ส่วนความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลที่อยู่ในระดับมากได้แก่ ประเด็นการออกอากาศคู่ขนานของช่องแอนะล็อกกับช่องดิจิทัล ประเด็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแจกคู่มือส่วนลดสำหรับแลกซื้อ Set-top Box และประเด็นการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. เกี่ยวกับ โทรทัศน์ระบบดิจิทัล

สรุปจากผลการศึกษาวิจัยข้างต้นแม้จะพบว่าการดำเนินการเปลี่ยนผ่านโดยการยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ซึ่งถือเป็นสิ่งใหม่ของระบบโทรทัศน์ในสังคมไทยอาจมีประเด็นที่เป็นสิ่งสะท้อนในแง่ของปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานต่อไปของสำนักงาน กสทช. ในหลายประเด็นก็ตาม แต่ทั้งนี้ก็เพื่อให้สำนักงาน

กสทช. ได้นำไปปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่หากพิจารณาในอัตราความเร็วของการเปลี่ยนผ่านแล้วพบว่า การเปลี่ยนผ่านระบบโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดินในประเทศไทยที่ต้องการให้ผู้ชมกลุ่มที่ใช้ระบบแอนะล็อกเปลี่ยนไปใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินนั้น มีการเปลี่ยนแล้วถึงเกือบ 1 ใน 3 หรือร้อยละ 70 โดยใช้เวลาเพียงไม่ถึง 2 ปี (เริ่มออกอากาศ 25 เมษายน 2557 ถึง มกราคม พ.ศ.2559) ซึ่งเป็นช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลการวิจัย) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่เปลี่ยนผ่านแล้วในยุโรป อาทิ ประเทศฝรั่งเศส (ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนผ่านเร็วที่สุด) เปลี่ยนผ่านได้ร้อยละ 64 และอังกฤษเปลี่ยนผ่านได้เพียงร้อยละ 45 ในช่วงเวลา 2 ปีเท่านั้น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าอัตราความเร็วในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในประเทศไทยค่อนข้างประสบผลสำเร็จแม้จะมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างก็ตาม

ส่วนความต้องการและความกังวลเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มได้แสดงความกังวลใจในประเด็นต่างๆ ซึ่งที่ปรึกษาได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินการให้กับสำนักงาน กสทช. ดังนี้

1. ความกังวลใจในเรื่องการเป็นเจ้าของสื่อในช่องโทรทัศน์ดิจิทัลของกลุ่มทุนรายใหญ่ว่า จะสามารถหาวิธีการเข้ามาเป็นเจ้าของช่องสถานีโทรทัศน์หรือเข้ามาดำเนินการในฐานะผู้ประกอบการอื่นๆ ที่อาจทำให้เกิดการครอบงำกิจการด้านโทรทัศน์ได้อีกหรือไม่

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ สำนักงาน กสทช. ได้มีพระราชบัญญัติประกาศต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสภาพการณ์ในเรื่องการครอบงำ ข้อกังวลใจในประเด็นนี้จึงไม่น่าเป็นห่วง แต่อย่างไรก็ตามแม้สำนักงาน กสทช. จะมีกลไกในการกำกับดูแลในเชิงกฎหมายอยู่แล้ว แต่ในเชิงปฏิบัติอาจมีการเฝ้าระวังและติดตามคู่ขนานกันไปด้วย

2. ความกังวลใจในเรื่องคุณภาพของเนื้อหา เมื่อระบบโทรทัศน์ดิจิทัลทำให้มีช่องมากมายให้เลือกชม จึงทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างช่องมากขึ้น ซึ่งช่องอาจใช้กลยุทธ์ในการนำเสนอเนื้อหาที่มีผลต่อการจูงใจในการชม เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับเพศ ความรุนแรง และภาษาที่ไม่เหมาะสมมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ มีหน่วยงานที่สำนักงาน กสทช. ใช้เป็นช่องทางในการตรวจสอบเนื้อหา เช่น การติดตามเนื้อหาในสื่อใหม่ (Media Monitor) หรือมีหน่วยที่รับเรื่องร้องเรียนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจายเนื้อหาในกิจการกระจายเสียงอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามอาจปรับวิธีการในการติดตามเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีในการตรวจจับเนื้อหามากกว่าการใช้บุคคลในการตรวจสอบการชมเพียงอย่างเดียว ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในการตรวจสอบ รวมทั้งควรดำเนินการในเรื่องการควบคุมกันเอง ในส่วนของจริยธรรมสื่อให้เกิดขึ้นโดยเร็ว

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ มีหน่วยงานที่สำนักงาน กสทช. ใช้เป็นช่องทางในการตรวจสอบเนื้อหา เช่น การติดตามเนื้อหาในสื่อใหม่ (Media Monitor) หรือมีหน่วยที่รับเรื่องร้องเรียนเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแพร่กระจายเนื้อหาในกิจการกระจายเสียงอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามสำนักงาน กสทช. อาจปรับวิธีการในการติดตามเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีในการตรวจจับเนื้อหามากกว่าการใช้บุคคลในการตรวจสอบการชมเพียง

อย่างเดียว เพราะทำให้เกิดข้อจำกัดในการตรวจสอบ รวมทั้งผลักดันการดำเนินการในเรื่องการควบคุมตนเองในด้านของจริยธรรมสื่อให้เกิดขึ้นโดยเร็ว

3. ความกังวลใจในเรื่องความครอบคลุมของสัญญาณ (Mux) ซึ่งหากโครงข่ายยังดำเนินการไม่ได้ตามประสิทธิภาพก็จะส่งผลกระทบต่อการชม ทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีและไม่ใช้อุปกรณ์การเปลี่ยนสัญญาณในการชม

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ ปัจจุบันสำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการแก้ไขในเรื่องนี้ไปแล้ว โดยได้กำกับดูแลดำเนินการตามแผนการส่งสัญญาณของโครงข่ายต่างๆ ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วมากกว่าร้อยละ 80 และจะทำให้เสร็จสิ้นมีครบสมบูรณ์ไปถึงระดับร้อยละ 95 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ดีที่สุดในการส่งสัญญาณของโครงข่ายที่ประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถทำได้

4. ความกังวลใจในส่วนผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้พิการที่อาจไม่มีสิทธิในการรับแจกคู่มือหรือการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ สำนักงาน กสทช. ได้มีประกาศในเรื่องที่ให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องจะต้องมีการให้บริการในการกระจายเสียงที่ทำให้ผู้พิการสามารถชมโทรทัศน์ได้ เช่น วิธีการจัดคำบรรยายเสียง (Audio Description- AD) การใช้ภาษาสัญลักษณ์ (Sign Language) ซึ่งเป็นกฎหมายบังคับให้ทุกช่องต้องดำเนินการ ส่วนในเรื่องการแจกคู่มือให้แก่ผู้ที่มีรายได้น้อย สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการปรับวิธีการในการแจกคู่มือใหม่เรียบร้อยแล้ว

5. ความกังวลใจในเรื่องการติดตั้งกล่องรับสัญญาณดิจิทัล (Set-top Box) ว่า ประชาชนยังมีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องการติดตั้งอยู่ ซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนผ่านการชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประชาชน

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ เนื่องจากในช่วงการเก็บข้อมูลเป็นช่วงเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งเป็นช่วงที่ทุกกลุ่มกำลังเรียนรู้ แต่ในปัจจุบันเมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้มาแล้วพบว่า ปัญหาในเชิงเทคนิคมีน้อยลงหรือแทบจะไม่มีเลย นอกจากนี้ในช่วงแรกที่มีปัญหาในเรื่องการติดตั้ง สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการเป็นพันธมิตรกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาในการเข้าไปช่วยติดตั้งให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ อย่างไรก็ตามแม้ปัญหานี้จะคลี่คลายแล้ว แต่สำนักงาน กสทช. ควรเฝ้าระวังมาตรฐานด้านเทคนิคไว้ตลอดเวลา เพื่อให้การรับชมโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ความต้องการในเรื่องการขยายไปสู่การเป็นโทรทัศน์ชุมชน มีกลุ่มนักวิชาการได้เสนอแนะให้ต่อยอดการใช้โทรทัศน์ดิจิทัลไปสู่การเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อชุมชนในการนำเสนออัตลักษณ์และการดำเนินกิจกรรมของชุมชนด้วย

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ ตาม พ.ร.บ. ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ได้มีการแบ่งประเภทของการประกอบกิจการไว้ 3 ประเภท คือ กิจการบริการสาธารณะ กิจการบริการชุมชน กิจการทางธุรกิจ โดยปัจจุบันสำนักงาน กสทช. ได้อยู่ระหว่างการดำเนินการพัฒนาแนวทางการให้บริการโทรทัศน์ดิจิทัลประเภทบริการชุมชน

อย่างไรก็ตามเมื่อประมวลข้อมูลในส่วนต่างๆ ทั้งหมด ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะที่ปรึกษาจึงได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. ไว้ดังนี้

1. กลยุทธ์การสื่อสารภายในองค์กร เป็นกลยุทธ์ขับเคลื่อนในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภายในของสำนักงาน กสทช. โดยเฉพาะการประสานการสื่อสารระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้สำนักงาน กสทช. ส่วนภูมิภาคสามารถเป็นช่องทางในการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร การบริการต่างๆ ให้แก่ประชาชนในแต่ละภูมิภาคได้ตรงเป้าหมายมากขึ้น

2. กลยุทธ์สื่อมวลชนสัมพันธ์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่สื่อมวลชน โดยเฉพาะกรณีเมื่อมีข้อมูลข่าวสารที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนผ่านฯ และต่อหน่วยงานสำนักงาน กสทช. ซึ่งการสร้างสื่อมวลชนสัมพันธ์จะช่วยให้สำนักงาน กสทช. มีช่องทางในการตรวจสอบข่าวและทำความเข้าใจกับสื่อมวลชนได้ก่อนที่สื่อจะลงข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักงาน กสทช.

3. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้ให้บริการโครงข่าย ผู้ประกอบการโทรทัศน์ และผู้ประกอบการอุปกรณ์เครื่องรับสัญญาณดิจิทัล เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ทั้งความร่วมมือในเรื่องการแพร่สัญญาณให้ครอบคลุมในแต่ละพื้นที่ และความร่วมมือเรื่องการจัดตั้งสัญญาณเพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รวมทั้งการพัฒนาเครื่องอุปกรณ์ในการรับสัญญาณดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยเรื่องความครอบคลุมของสัญญาณหรือความไม่เชี่ยวชาญเชิงเทคนิค เป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนพฤติกรรมมารับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประชาชนค่อนข้างมาก ดังนั้นการประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ จะช่วยสนับสนุนให้ประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมมารับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้มากขึ้น

4. กลยุทธ์เครือข่ายผู้นำชุมชน เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้สำนักงาน กสทช. สามารถเข้าถึงประชาชน ทั้งในมิติการแจกคู่มือ การแลกคู่มือ และเพื่อรับทราบปัญหาจากประชาชน ซึ่งผู้นำทางความคิดจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในการสร้างการรับรู้และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนผ่านที่ถูกต้องแก่ประชาชนได้ ซึ่งผู้นำชุมชนในที่นี้ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อบจ. หรือหน่วยงานท้องถิ่นต่างๆ ที่มีบทบาทในการเป็นกระบอกเสียงให้แก่ประชาชนในแต่ละพื้นที่ อาทิ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่ เลขที่บ้านของลูกบ้าน ข้อสังเกตสุดท้ายที่สำคัญคือ จากผลของการวิจัยพบว่า ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่า จะมีผู้ชมโทรทัศน์ผ่านระบบดาวเทียมเป็นส่วนใหญ่ แต่สำหรับในส่วนของผู้ชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินผ่านระบบแอนะล็อกเดิมซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของนโยบายในการเปลี่ยนผ่าน ได้เปลี่ยนมาใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินแล้วถึงมากกว่าร้อยละ 70 โดยใช้เวลาเพียงไม่ถึง 2 ปี ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศในยุโรป เช่น ฝรั่งเศส ใช้ภายในระยะเวลา 2 ปี สามารถเปลี่ยนผ่านได้เพียงร้อยละ 64 และอังกฤษได้เพียงร้อยละ 45 เท่านั้น จึงกล่าวได้ว่า อัตราการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินของสำนักงาน กสทช. อยู่ในระดับที่น่าพอใจ แม้จะมีอุปสรรคอยู่บ้าง ซึ่งหากสำนักงาน กสทช. มีการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคตามที่เสนอแนะ ประกอบกับการมีแผนแม่บทการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านที่เข้าถึงประชาชนในการสร้างการรับรู้และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องชัดเจนแล้ว ก็อาจคาดการณ์ต่อไปได้ว่า นอกจากผู้ชมระบบแอนะล็อกที่เหลืออยู่เพียงไม่ถึง 1 ใน 3 จะเปลี่ยนมาใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในระยะเวลาอันสั้นแล้ว ยังอาจคาดการณ์ไกลออกไปได้

อีกว่า ผู้ที่ชมโทรทัศน์ผ่านระบบอื่นก็อาจเปลี่ยนมารับชมระบบดิจิทัลภาคพื้นดินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่ติดตามรายการของช่องสถานีฟรีทีวี ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในชนบททั่วประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากระบบดิจิทัลภาคพื้นดินมีจุดเด่นที่สำคัญ คือเรื่องความคมชัดของภาพและเสียง รวมถึงความมีเนื้อหารายการที่หลากหลายและการไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งย่อมเป็นมูลเหตุสำคัญในการจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินเพิ่มมากขึ้น

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(4)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 ปัญหาทางการศึกษา	1-6
1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา	1-6
1.4 สมมติฐานการวิจัย	1-7
1.5 ขอบเขตการศึกษา	1-8
1.6 นิยามศัพท์	1-9
1.7 กรอบการวิจัย	1-11
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-13
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2-1
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล	2-1
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารนวัตกรรม	2-6
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ	2-10
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์	2-11
2.5 ทฤษฎีอิทธิพลหรือผลของสื่อสารมวลชน	2-13
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม	2-14
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2-17
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	3-1
3.1 รูปแบบการวิจัย	3-1
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	3-2
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	3-5
3.4 ขั้นตอนการดำเนินการเก็บข้อมูล	3-6

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	3-7
3.6 การนำเสนอข้อมูล	3-7
บทที่ 4 ผลการศึกษาการรับชมโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล	4-1
4.1 ข้อมูลทั่วไปเชิงกายภาพพื้นที่และข้อมูลที่ตั้งสถานีส่งสัญญาณ	4-1
4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	4-5
4.3 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์	4-12
4.4 การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	4-23
4.5 ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	4-34
4.6 ทักษะเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	4-36
4.7 ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	4-47
4.8 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล	4-53
4.9 ปัจจัยที่ส่งผลหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล	4-57
บทที่ 5 ผลการประชุมเฉพาะกลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก	5-1
5.1 ผลการประชุมเฉพาะกลุ่ม	5-1
5.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากประชาชนใน 4 ภูมิภาค	5-6
5.3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล	5-15
บทที่ 6 ผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน	6-1
6.1 ผลวิเคราะห์แนวโน้มผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจ	6-1
6.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	6-3
6.3 ผลกระทบด้านสังคม	6-7
บทที่ 7 ผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.	7-1
7.1 ผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่มาจาก สำนักงาน กสทช.	7-3
7.2 ผลผลิตของสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์	7-20
บทที่ 8 บทสรุป วิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	8-1
8.1 สรุปผลการศึกษา	8-1
8.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อกำหนดในการรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล	8-13

8.3 การอภิปรายผลการศึกษา	8-17
8.4 ข้อเสนอแนะ	8-29

บรรณานุกรม

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	ก
ภาคผนวก ข 1 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ กรุงเทพฯ	ข 1
ภาคผนวก ข 2 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ อุบลราชธานี	ข 2
ภาคผนวก ข 3 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ สงขลา	ข 3
ภาคผนวก ข 4 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ สุโขทัย	ข 4
ภาคผนวก ข 5 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ สิงห์บุรี	ข 5
ภาคผนวก ข 6 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ ระยอง	ข 6
ภาคผนวก ข 7 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ สุราษฎร์ธานี	ข 7
ภาคผนวก ข 8 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ เชียงใหม่	ข 8
ภาคผนวก ข 9 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ นครราชสีมา	ข 9
ภาคผนวก ข 10 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ ขอนแก่น	ข 10
ภาคผนวก ข 11 ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่เสาสัญญาณ อุตรธานี	ข 11

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	4-5
4.2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ	4-6
4.3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือน	4-6
4.4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด	4-7
4.5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	4-7
4.6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	4-8
4.7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย	4-9
4.8	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของที่พักอาศัย	4-10
4.9	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย และตำแหน่งที่ตั้งสายอากาศ	4-11
4.10	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโทรทัศน์ในครัวเรือนที่ใช้เป็นประจำ	4-12
4.11	จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทโทรทัศน์	4-13
4.12	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุของเครื่องโทรทัศน์	4-14
4.13	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลารับชมโทรทัศน์ต่อวัน	4-15
4.14	จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ระบบโทรทัศน์ที่รับชมเป็นประจำ	4-16
4.15	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิตอลและอุปกรณ์ที่ใช้รับชม	4-16
4.16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสายอากาศรับสัญญาณ ที่ใช้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิตอล	4-17
4.17	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช.	4-18
4.18	จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สาเหตุที่ไม่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช.	4-18
4.19	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการนำคู่มือไปแลกชื่อ	4-19
4.20	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาเหตุที่ไม่ได้นำคู่มือแลกชื่อ ของสำนักงาน กสทช.	4-19
4.21	จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัญหา การใช้งานคู่มือของสำนักงาน กสทช.	4-21
4.22	ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้งานคู่มือของสำนักงาน กสทช.	4-22

4.23	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลผ่านช่องทางต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง	4-24
4.24	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลแต่ละประเภท ของกลุ่มตัวอย่าง	4-29
4.25	ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลแต่ละประเภท ของกลุ่มตัวอย่าง	4-34
4.26	ระดับความเห็นต่อข้อดีข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เมื่อเทียบกับระบบเดิมของกลุ่มตัวอย่าง	4-37
4.27	ระดับความเห็นต่อความเหมาะสมของของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล กับการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง	4-40
4.28	ระดับความเห็นต่อการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง	4-42
4.29	ระดับความเห็นต่อโอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง	4-44
4.30	ระดับความเห็นต่อข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนของกลุ่มตัวอย่าง	4-45
4.31	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาจอดำ	4-47
4.32	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาภาพค้าง	4-48
4.33	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาภาพขาดๆ หายๆ	4-48
4.34	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาภาพเป็นโมเสก	4-49
4.35	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาเสียงขาดๆ หายๆ	4-49
4.36	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้ที่ติดตั้งกล่อง Set-top Box	4-50
4.37	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความยากง่าย ในการติดตั้งกล่อง Set-top Box	4-51
4.38	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม สาเหตุที่การติดตั้ง Set-top Box ยากถึงยากมาก ของกลุ่มตัวอย่าง	4-52
4.39	ระดับความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง	4-54
4.40	ระดับความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง	4-56
4.41	สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล	4-59
5.1	สรุปผลการประชุมเฉพาะกลุ่ม	5-1
5.2	ความคิดเห็นในเรื่องความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนผ่านฯ	5-6
5.3	ช่องทาง/สื่อที่ได้รับความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนผ่านฯ	5-7
5.4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านฯ	5-8
5.5	ความคิดเห็นต่อประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการเปลี่ยนผ่านฯ	5-9
5.6	ความคิดเห็นต่อการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก	5-12
5.7	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านฯ	5-13

7.1	ภาพรวมการประชาสัมพันธ์โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.	7-1
7.2	ผลผลิตในปี พ.ศ. 2556	7-4
7.3	ผลผลิตในปี พ.ศ. 2557	7-6
7.4	ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อประชาชน	7-14
7.5	ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อผู้ประกอบการ	7-15
8.1	แสดงความเข้มข้นของการใช้สื่อและข้อมูลข่าวสาร	8-31

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1	1-11
4.1	4-4
4.2	4-27
4.3	4-27
4.4	4-28
4.5	4-32
4.6	4-32
4.7	4-33
4.8	4-33
4.9	4-39
4.10	4-41
4.11	4-43
4.12	4-44
4.13	4-46
4.14	4-55
4.15	4-56
4.16	4-58
6.1	6-14
7.1	7-3
7.2	7-8
7.3	7-9
7.4	7-9
7.5	7-10
7.6	7-11
7.7	7-12

7.8	ตำแหน่งของข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์	7-12
7.9	ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อข่าวประชาสัมพันธ์	7-13
7.10	กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารบนเว็บไซต์ดิจิทัลทีวี	7-14
7.11	หน้าเพจเฟซบุ๊กของดิจิทัลทีวี	7-16
7.12	ผลผลิตการประชาสัมพันธ์บนเฟซบุ๊ก ดิจิทัลทีวี	7-16
7.13	เนื้อหาข้อมูลที่ปรากฏในเฟซบุ๊ก	7-17
7.14	เนื้อหาใน อินสตราแกรม @ digitaltv.nbtc	7-18
7.15	หน้าแรกของ ยูทูป digitaltv.nbtc	7-19
7.16	สัดส่วนเนื้อหาที่โพสต์ลงในสื่อยูทูป	7-20
7.17	ปริมาณการนำเสนอของสื่อมวลชน	7-21
7.18	แหล่งข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	7-22
7.19	เนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	7-23
8.1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	8-1
8.2	วิธีการศึกษา	8-2
8.3	ผลผลิตของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2556	8-4
8.4	ผลผลิตของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2557	8-4
8.5	ผลผลิตของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2558	8-5
8.6	แนวทางในการดำเนินงานด้านการสื่อสาร	8-11
8.7	แบบจำลองกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม 5 ลำดับขั้น	8-18
8.8	กรอบในการวัดความสำเร็จของการดำเนินงาน	8-34

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

เทคโนโลยีระบบดิจิทัล (Digital) ถือเป็นระบบที่มีมาตรฐานและศักยภาพทางการสื่อสารระดับสูงสุด เนื่องจากทำให้โลกสามารถสื่อสารโดยเอาชนะเวลาและความห่างไกลของระยะทางได้ (Time and Space) ช่วยให้ระบบการส่งและการรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ เชื่อมโยงติดต่อถึงกันด้วยความรวดเร็ว ข้อมูลที่เป็นภาพและเสียงมีความคมชัด มีสุนทรียะและความสวยงาม ตลอดจนสามารถทำให้การสื่อสาร ซึ่งแต่ก่อนมีลักษณะของการสื่อสารแบบทางเดียว (One-Way Communication) เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two-Way Communication) ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ (Interactive) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินธุรกิจเกือบทุกประเภท และหนึ่งในนั้นคือธุรกิจการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ (Terrestrial Television)

การแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Terrestrial Television) เป็นการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ผ่านทางสายอากาศภาคพื้นดิน เป็นการส่งผ่านคลื่นสสารณะที่เป็นสมบัติของชาติ ที่ประชาชนในประเทศมีสิทธิเข้าถึงได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ซึ่งแต่เดิมประเทศไทยมีการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อก (Analog) ที่มีลักษณะการส่งสัญญาณแบบต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อเทคโนโลยีโทรทัศน์ได้มีการพัฒนาการแพร่ภาพในระบบดิจิทัล (Digital) ที่มีลักษณะการส่งสัญญาณแบบไม่ต่อเนื่องด้วยระบบตัวเลข 0 และ 1 ทำให้การใช้พื้นที่ช่องสัญญาณน้อยลง ส่งผลให้มีจำนวนช่องรายการเพิ่มมากขึ้นจากเดิมอย่างน้อย 4-8 เท่า ในปริมาณคลื่นความถี่เท่าเดิม อีกทั้งยังทำให้คุณภาพของสัญญาณมีความคมชัดและเสถียรมากยิ่งขึ้น โดยมีความละเอียดถึงระบบมาตรฐานความคมชัดสูง (High Definition: HD)

ดังนั้น การปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เพราะทำให้ประชาชนสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้มากและทั่วถึงมากขึ้น รวมทั้งสัญญาณที่รับก็มีคุณภาพดีขึ้นด้วย จำนวนช่องที่เพิ่มขึ้นในระบบดิจิทัลส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันภายในธุรกิจโทรทัศน์มากขึ้น มีการพัฒนาธุรกิจใหม่ๆ อาทิ ธุรกิจเกี่ยวกับการผลิตรายการและธุรกิจเกี่ยวกับอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสถานีซึ่งเป็นผู้ให้บริการแพร่ภาพโทรทัศน์จะต้องปรับเปลี่ยนระบบถ่ายทอดสัญญาณทั้งระบบใหม่ทั้งหมด และผู้ชมหรือผู้รับบริการก็ต้องเปลี่ยนไปใช้โทรทัศน์ที่สามารถรองรับระบบดิจิทัลได้ หรือจะต้องติดตั้งกล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) ที่มีอุปกรณ์สำหรับระบบดิจิทัล (Digital Tuner) เพิ่มเติมกับเครื่องรับโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกเดิม การเปลี่ยนไปสู่การรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ไปสู่ระบบดิจิทัลเริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 ขณะนี้กว่า 100 ประเทศทั่วโลกได้เปลี่ยนไปใช้โทรทัศน์ในระบบดิจิทัลแล้ว โดยสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union: ITU) ได้เสนอแนะให้ประเทศสมาชิกปรับเปลี่ยนระบบการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัลให้แล้วเสร็จภายใน ค.ศ. 2015 หรือ พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นกรอบเวลาให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่

ผู้กำหนดนโยบายและผู้ผลิตอุปกรณ์แพร่ภาพโทรทัศน์ เครื่องรับโทรทัศน์ และอุปกรณ์ต่อพ่วง รวมทั้งประชาชนได้เตรียมตัวสำหรับการปรับเปลี่ยนจากการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ด้วยระบบแอนะล็อกไปสู่การรับส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลอย่างสมบูรณ์

สำหรับกระบวนการเปลี่ยนผ่านการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลในต่างประเทศพบว่า ประเทศที่มีการเปลี่ยนผ่านเรียบร้อยแล้วมีอยู่ 54 ประเทศ อาทิ ประเทศเยอรมัน ออสเตรีย บัลแกเรีย นิวซีแลนด์ เป็นต้น ส่วนประเทศที่กำลังดำเนินการเปลี่ยนผ่านมี 69 ประเทศ อาทิ ประเทศอียิปต์ พม่า กัมพูชา สวิสเซอร์แลนด์ และประเทศไทย เป็นต้น ส่วนประเทศที่ยังไม่ได้เริ่มต้นการเปลี่ยนผ่านเลยมี 13 ประเทศ นอกนั้นอีก 60 ประเทศยังไม่รู้จักโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเลยและเมื่อเปรียบเทียบความสำเร็จในการเปลี่ยนผ่านแล้วพบว่า ภายในระยะเวลา 2 ปี ประเทศฝรั่งเศสมีการเปลี่ยนผ่านร้อยละ 64 ส่วนประเทศอังกฤษเปลี่ยนผ่านได้เพียงร้อยละ 45 เท่านั้น นอกจากนี้ข้อมูลจากศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2552 พบว่า ในประเทศเยอรมันได้ดำเนินการเปลี่ยนผ่านที่ละเขตบริการ ด้วยเหตุผลเรื่องความสะดวกในการบริหารจัดการคลื่นความถี่และการจัดหาหรืออุดหนุนค่ากล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) สำหรับประชาชนในแต่ละพื้นที่ โดยเริ่มทดลองให้บริการในเขตบริการ Berlin-Brandenburg เป็นพื้นที่แรก เนื่องจากเป็นเขตบริการซึ่งมีประชาชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น การดำเนินงานเริ่มต้นโดยการออกกฎหมาย Berlin-Brandenburg Media Legislation เพื่อกำหนดให้ MABB มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการเปลี่ยนผ่านฯ ตลอดจนกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน โดย MABB ได้จัดทำนโยบายและแผนแม่บทดังกล่าวแล้วเสร็จและประกาศใช้อย่างเป็นทางการในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2544 อีกทั้งได้มีมาตรการให้ความช่วยเหลือด้านการจัดหาหรืออุดหนุนกล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) โดยร่วมกับผู้ผลิตให้จัดทำโปรแกรมเข้าซื้อกล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) ในอัตราเดือนละ 8.5 ยูโรต่อเดือน และมีการจัดสรรเงินกองทุนจำนวน 1 ล้านยูโรสำหรับอุดหนุนค่ากล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) ให้กับครัวเรือนที่มีรายได้น้อยผ่านทางระบบประกันสังคมและดำเนินการเปลี่ยนผ่านฯ อย่างสมบูรณ์ไปแล้ว เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

ขณะที่ประเทศอังกฤษ ได้ดำเนินการการปรับเปลี่ยนที่ละพื้นที่บริการ (TV Region) เริ่มตั้งแต่เขต Border ในปี พ.ศ. 2551-2555 และสิ้นสุดที่เขต UTV ในปี พ.ศ. 2555 และได้จัดตั้งโครงการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล (Digital Switchover Programme) เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนกระบวนการเปลี่ยนผ่านฯ ซึ่งต่อมาผู้ให้บริการสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลและผู้ผลิตอุปกรณ์โทรทัศน์ดิจิทัลและอุปกรณ์ต่อพ่วงได้ร่วมกันจัดตั้งดิจิทัลทีวีกรุป (Digital TV Group) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานอุปกรณ์โทรทัศน์ดิจิทัลที่ใช้ภายในประเทศ โดยเริ่มเปลี่ยนผ่านฯ ในปี พ.ศ. 2551 และยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเมื่อปี พ.ศ. 2555

ส่วน ประเทศฝรั่งเศส ภาครัฐและสถานีโทรทัศน์ของฝรั่งเศสได้ร่วมจัดตั้ง “France TéléNumérique” เป็นองค์กรกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานงานในการดำเนินการเปลี่ยนผ่านฯ โดยมีหน้าที่หลักคือให้ความช่วยเหลือผู้บริโภคให้สามารถรับชมโทรทัศน์ได้อย่างต่อเนื่องในช่วงของการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลโดยใช้งบประมาณ 352 ล้านยูโร อีกทั้งให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยน

ผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลผ่านสื่อต่างๆ เช่น การจัดทำเว็บไซต์ การให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ (Call Center) และการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงการให้ข้อมูลคำแนะนำเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลสำหรับกลุ่มผู้ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เช่น ผู้พิการและผู้สูงอายุ อีกทั้งยังมีการจัดตั้งกองทุน Fond d'aide au téléspectateur จำนวน 120 ล้านยูโร สำหรับช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในการจัดหาอุปกรณ์ในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล (Set-top Box หรือสายอากาศ) และช่วยเหลือผู้ที่อยู่อาศัยนอกพื้นที่บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลจัดหาอุปกรณ์เครื่องรับ และจานดาวเทียม เป็นต้น โดยเริ่มเปลี่ยนผ่านๆ เมื่อปี พ.ศ. 2547 และยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก ในปี พ.ศ. 2554

สำหรับกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งมีความร่วมมือในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ. 2558 อันเป็นการยกระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง โดยในส่วนของระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ที่ประชุมรัฐมนตรีสารสนเทศอาเซียน (ASEAN Ministers Responsible for Information, AMRI) ครั้งที่ 9 ที่ประเทศสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ได้มีมติให้กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใช้ระบบ Digital Video Broadcasting-Terrestrial (DVB-T) เป็นมาตรฐานสำหรับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลร่วมกัน

ในปี พ.ศ. 2551 การประชุม AMRI ครั้งที่ 10 ที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้มีการกำหนดกรอบเวลาสำหรับการยุติการออกอากาศโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกร่วมกันหรือที่เรียกว่า Analogue switch-off (ASO) ในระหว่างปี พ.ศ. 2558-2563 รวมทั้งกำหนดมาตรฐานสำหรับกล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) ร่วมกันเพื่อให้อุปกรณ์มีราคาถูกลง และในการประชุม AMRI ครั้งที่ 11 ที่ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2555 ได้มีความเห็นร่วมกันว่ามาตรฐานระบบ Second Generation Digital Terrestrial Television Broadcasting System (DVB-T2) มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเหนือกว่าระบบ DVB-T จึงเห็นควรที่ประเทศสมาชิกจะเลือกใช้ DVB-T2 เป็นมาตรฐานร่วมกันเพื่อประหยัดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ของรัฐและทำให้ประชาชนผู้บริโภคในภูมิภาคอาเซียนซื้อกล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) ได้ถูกลง

จากกรอบระยะเวลาทั้งในระดับสากลและอาเซียนดังกล่าว ประเทศไทยจึงได้ดำเนินการส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนผ่านระบบแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล โดยการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จัดให้มีแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ภายในหนึ่งปี และแผนดังกล่าวต้องมีการกำหนดเวลาในการเปลี่ยนไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และกำหนดว่าในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่สำนักงาน กสทช. จะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภา ซึ่งสำนักงาน กสทช. ได้จัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ (พ.ศ. 2555) ที่กำหนดให้มีการเริ่มต้นการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี นับตั้งแต่วันที่แผนแม่บทบริหารคลื่นความถี่บังคับใช้และจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับ

ที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล เพื่อให้การใช้คลื่นความถี่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยกำหนดให้มีการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลภายใน 4 ปี และมีจำนวนครัวเรือนในเมืองใหญ่ที่สามารถรับสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายใน 5 ปี นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. ยังได้ออกประกาศเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตเพิ่มเติมในส่วนการให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล พ.ศ. 2556 เพื่อให้ผู้ประสงค์ประกอบกิจการการให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลรับทราบหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตเพิ่มเติม

ขั้นตอนแรกที่สำนักงาน กสทช. ได้เริ่มต้นในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิตอล คือ การกำหนดให้โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลมีจำนวน 48 ช่อง แบ่งเป็น ช่องบริการสาธารณะจำนวน 12 ช่อง ช่องบริการทางธุรกิจจำนวน 24 ช่อง และช่องบริการชุมชน 12 ช่อง โดยในส่วนของช่องบริการทางธุรกิจได้แบ่งย่อยเป็นช่องเด็ก เยาวชน และครอบครัว 3 ช่อง ช่องข่าวสารและสาระ 7 ช่อง ช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ 7 ช่อง และช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD) 7 ช่อง ซึ่งช่องบริการทางธุรกิจทั้งหมดกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ใบอนุญาตผู้ประกอบการผ่านการประมูล และสำนักงาน กสทช. ได้จัดให้มีการประมูลจนได้รับใบอนุญาตครบทั้ง 24 ช่องในปี พ.ศ. 2556 โดยช่องบริการทางธุรกิจทั้ง 24 ช่อง ได้เริ่มทดลองออกอากาศ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2557 และได้ออกอากาศอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2557 สำหรับในส่วน of โครงข่ายบริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล (MUX) นั้น สำนักงาน กสทช. ได้ให้ใบอนุญาตแก่ผู้ประกอบการทั้งสิ้น 5 ใบอนุญาต ได้แก่ กองทัพบก จำนวน 2 ใบอนุญาต องค์การแพร่ภาพและกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จำนวน 1 ใบอนุญาต บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 ใบอนุญาต และกรมประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 ใบอนุญาต ทั้งนี้ แต่ละโครงข่ายจะให้บริการการใช้คลื่นความถี่ในการส่งสัญญาณระบบดิจิตอลแก่ช่องดิจิตอลต่างๆ โดยมีการเรียกเก็บค่าใช้บริการ

และเพื่อให้สัญญาณระบบดิจิตอลมีความครอบคลุมทั่วประเทศ สำนักงาน กสทช. จึงได้กำหนดพื้นที่การให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลปีที่ 1 แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ นครราชสีมา และสงขลา เริ่มออกอากาศวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2557 ระยะที่ 2 ได้แก่ อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี และระยอง เริ่มออกอากาศวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 และระยะที่ 3 ได้แก่ สิงห์บุรี ขอนแก่น สุโขทัย อุดรธานี และสถานีเสริมหัวหิน เริ่มออกอากาศวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2557 จากนั้นจึงค่อยดำเนินการขยายสัญญาณเนื่องจากการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิตอลเป็นนโยบายระดับประเทศ และเป็นประโยชน์สาธารณะ ดังนั้น สำนักงาน กสทช. จึงได้จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ มีความเข้าใจ และเกิดการยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล

เนื่องด้วยระบบดังกล่าวถือเป็นนวัตกรรมใหม่สำหรับสังคมไทย ดังนั้น การสื่อสารประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้ประชาชนเกิดกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมนี้ ซึ่งในกระบวนการนี้ การสื่อสารประชาสัมพันธ์จะต้องทำให้ประชาชนรับรู้ เข้าใจ และเกิดทัศนคติเชิงบวกต่อระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล ซึ่งจะนำไปสู่การ

ตัดสินใจยอมรับและเปลี่ยนผ่านไปใช้ระบบใหม่นี้ในที่สุด ซึ่งสำนักงาน กสทช. ได้สร้างสรรค์มาสคอต (Mascot) “น้องคูตี” เป็นตัวแทนระบบโทรทัศน์ดิจิตอล เพื่อสื่อสารให้คนทั่วไปได้รู้จักระบบดิจิตอลมากขึ้น มีการแจกคู่มือมูลค่า 690 บาท สำหรับให้ประชาชนใช้เป็นส่วนลดในการซื้อกล่องรับสัญญาณดิจิตอล (Set-top Box) ซึ่งเป็นกล่องที่ต้องนำไปติดตั้งกับเครื่องรับโทรทัศน์ที่ไม่มีเครื่องรับสัญญาณดิจิตอลภายใน (Digital Tuner) เพื่อให้สามารถรับสัญญาณดิจิตอลได้ กำหนดให้โทรทัศน์ภาคพื้นดินที่มีอยู่ ซึ่งแต่เดิมส่งสัญญาณด้วยระบบแอนะล็อกมาส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิตอล การออกประกาศกฎ Must Carry ที่กำหนดให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์ต้องนำสัญญาณของตนเองออกอากาศผ่านช่องทางเคเบิลและดาวเทียมด้วย เพื่อส่งเสริมให้เนื้อหาจากช่องโทรทัศน์ดิจิตอล สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้ช่องโทรทัศน์แอนะล็อกเดิมออกอากาศคู่ขนาน (Simulcast) เพื่อจูงใจให้ประชาชนหันมารับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลมากขึ้น เนื่องจากช่องโทรทัศน์แอนะล็อกเป็นผู้ให้บริการโทรทัศน์ที่มีส่วนแบ่งทางการตลาดสูง ทั้งนี้ ปัจจุบันมีช่องโทรทัศน์แอนะล็อกที่ออกอากาศคู่ขนานในช่องบริการทางธุรกิจมีจำนวน 3 ช่อง ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ออกอากาศคู่ขนานช่อง 3 HD สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ออกอากาศคู่ขนานช่อง 7 HD และสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ ออกอากาศคู่ขนานช่อง MCOT ไปยังพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิตอลเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นไปตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และพึงพอใจในระบบแพร่ภาพใหม่ และเพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว สำนักงาน กสทช. จึงดำเนินการจัดจ้างศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลขึ้น เพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาปรับปรุงการให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลของประเทศไทย และเพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเนื่องอุตสาหกรรมโดยรวมตลอดจนประชาชนผู้ใช้บริการ

จากเงื่อนไขข้อกำหนดเกี่ยวกับการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลของผู้ชมทั้งในแง่คุณภาพการออกอากาศ และพฤติกรรมของผู้รับชม รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหาของการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลในการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลดังกล่าว ผู้ที่ทำการศึกษจะต้องพิจารณาตัวแปร และปัจจัยที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลในช่วงการออกอากาศอยู่หลายประการ ทั้งในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางประชากร ตัวแปรในเรื่องบริบทของสภาพที่อยู่อาศัย ซึ่งจะมีผลต่อการติดตั้งอุปกรณ์การรับสัญญาณและประสิทธิภาพของการรับสัญญาณ ตัวแปรในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้ต่างๆ ของผู้ชมโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะจากการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ว่าประชาชนมีการรับรู้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบของโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลดีมากน้อยเพียงใด มีความพึงพอใจต่อระบบหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคใดบ้างต่อการรับชมโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล

นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงทัศนคติของประชาชนผู้ใช้ที่มีต่อเทคโนโลยีใหม่ และต่อกระบวนการในการบริหารจัดการในช่วงการเปลี่ยนผ่าน อาทิ ความเหมาะสมในการออกข่าวประชาสัมพันธ์ ระบบการแจกคู่มือ อุปกรณ์ การติดตั้งและการรับส่งสัญญาณ ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวจะทำให้ได้ทราบวางแผนการประชาสัมพันธ์ที่สำนักงาน กสทช. จัดทำขึ้นนั้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด อันจะก่อให้เกิดผลต่อความ

รวดเร็วในการรับและการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลแทนระบบแอนะล็อกเดิมของประเทศไทยในอนาคต

จากสภาพการณ์ดังกล่าวคณะที่ปรึกษาจึงตั้งประเด็นในการศึกษาเกี่ยวกับผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ดังนี้

1.2 ปัญหานำการศึกษา

1. ประชาชนมีการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและมีการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล จากสื่อต่างๆ อย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

2. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

3. ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

4. ประชาชนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้อง

5. ผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมจากการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเป็นอย่างไร

6. ผลของการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. เป็นอย่างไร

7. ประชาชนมีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้างในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

1.3 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล จากสื่อต่างๆ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของประชาชน และปัจจัยใดที่เกี่ยวข้อง

3. เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล และปัจจัยใดที่เกี่ยวข้อง

ดิจิทัลจากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของประชาชน

12. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจากสื่อต่างๆ ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

13. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจากสื่อต่างๆ ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

14. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจากสื่อต่างๆ ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1. ดำเนินการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณ อย่างน้อย 2 รูปแบบ เพื่อศึกษาลักษณะประชากร พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ ปัญหาและความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ซึ่งกำหนดให้ประชากรเป้าหมายหรือหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล จากสถานีวิทยุคมนาคมที่ได้ดำเนินการติดตั้งเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วจำนวน 11 สถานี ซึ่งประกอบด้วย สถานีกรุงเทพมหานคร สถานีนครราชสีมา สถานีเชียงใหม่ สถานีสงขลา สถานีอุบลราชธานี สถานีสุราษฎร์ธานี สถานีระยอง สถานีสิงห์บุรี สถานีสุโขทัย สถานีขอนแก่น และสถานีอุดรธานี

2. ดำเนินการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณ โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 6,000 ตัวอย่าง ซึ่งมีการอ้างอิงตามหลักวิชาการที่มีความเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

3. ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยเพื่อนำเสนอต่อสำนักงาน กสทช.

4. ดำเนินการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ อย่างน้อย 2 รูปแบบ เพื่อศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลในแต่ละภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. ดำเนินการศึกษากิจการให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลที่มีการออกอากาศ

6. ดำเนินการประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus group) ที่เป็นประโยชน์ต่อผลการวิจัย โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

7. ดำเนินการจัดการสัมมนาถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการดำเนินโครงการตลอดทั้งโครงการแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสทช.

1.6 นิยามศัพท์

1. กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล หมายถึง การดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. ในด้านต่างๆ ทั้งการประชาสัมพันธ์และการดำเนินการอื่นๆ เช่น การแจกคู่มือ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และยอมรับในการเปลี่ยนวิธีการรับสัญญาณในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกมาเป็นการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

2. ลักษณะประชากร หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และลักษณะพื้นที่เขต ของประชาชนในพื้นที่ 11 เขต รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียงที่สามารถรับสัญญาณได้ และสามารถรับชมรายการที่แพร่ภาพออกอากาศทางวิทยุโทรทัศน์เฉพาะภาคพื้นดินด้วยระบบดิจิทัลได้

3. สภาพที่อยู่อาศัย หมายถึง อาคารทุกประเภท อันได้แก่ บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารชุด คอนโดมิเนียม อาคารพาณิชย์ อพาร์ทเมนท์/แฟลต ที่ประชาชนใน 11 เขตพื้นที่อาศัยอยู่

4. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้งหรือความถี่ในการเปิดรับสื่อ ลักษณะการเปิดรับสื่อ และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และกระบวนการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล อาทิ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจูงใจและข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ เป็นต้น

5. การรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจากสื่อต่างๆ หมายถึง การได้เห็นได้ยินข้อมูลเรื่องราว กระบวนการ ที่เกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลผ่านสื่อหรือช่องทางต่างๆ ของประชาชน ทำให้ประชาชนสามารถเข้าใจได้ว่า สามารถเปลี่ยนการรับสัญญาณดิจิทัลได้อย่างไร เช่น การต้องเปลี่ยนโทรทัศน์ ต้องต่อเชื่อมกล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) การปรับแลกคูปอง ฯลฯ เป็นต้น

6. ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล หมายถึง ระดับความเข้าใจและการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเผยแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของประชาชนในเรื่อง ระบบการทำงาน ความสำคัญ และประโยชน์ของโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

7. ทศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล หมายถึง ความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยที่ประชาชนมีต่อโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ในประเด็นต่อไปนี้ คือ

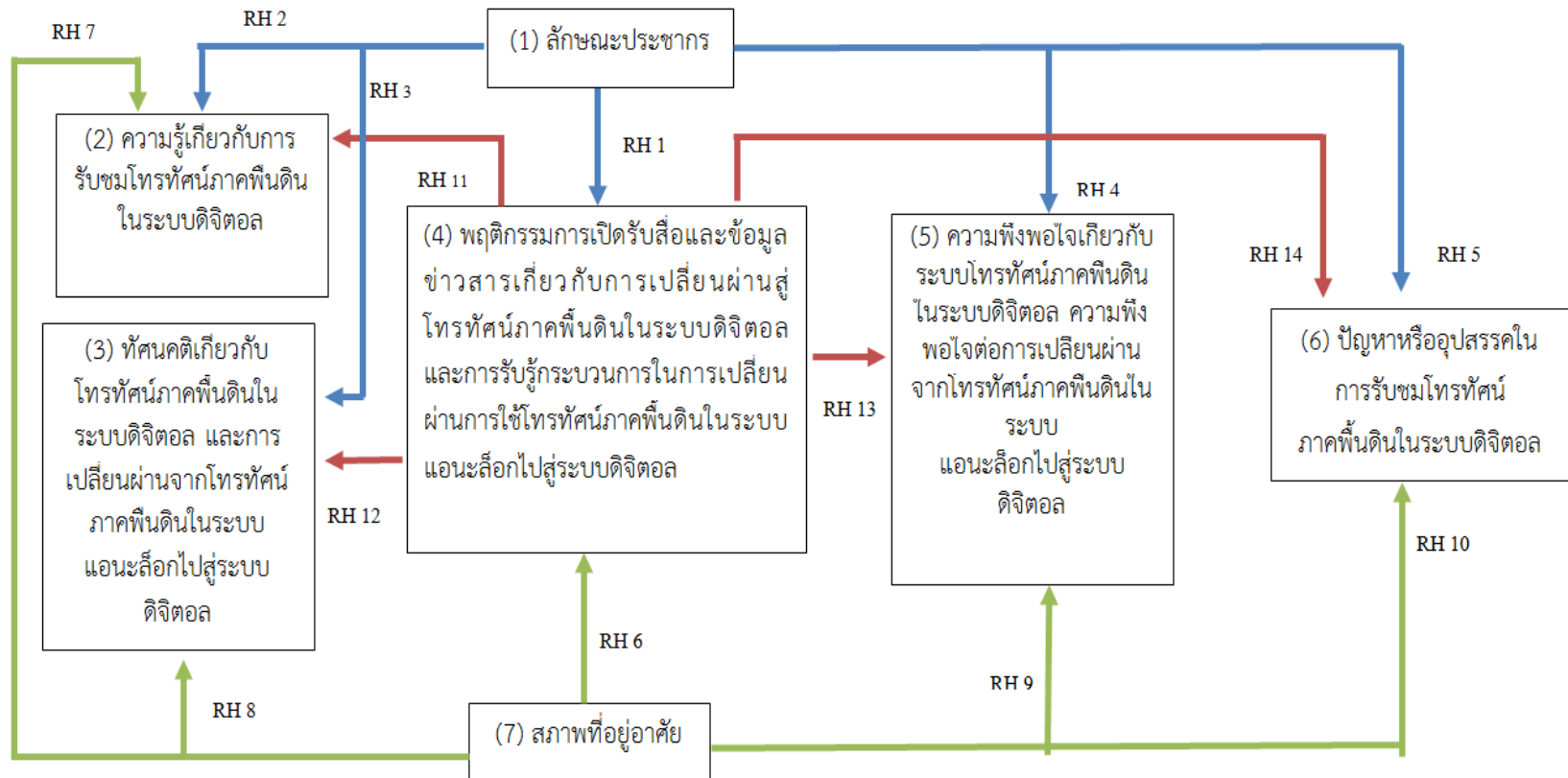
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่มีมากกว่าของโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องกับความต้องการและวิธีการรับชมโทรทัศน์ของประชาชนที่ผ่านมา
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับความยุ่งยากในการทำความเข้าใจต่อการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ซึ่งเป็นระบบใหม่
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการทดลองใช้หรือโอกาสที่จะติดตั้งโทรทัศน์ระบบดิจิทัล
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นหรือผลที่ได้รับจากการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

8. ความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล หมายถึง ระดับของความพอใจหรือการได้รับผลเชิงบวกจากการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เช่น ความพอใจต่อการใช้ระบบ อาทิ ความคมชัด การเพิ่มโอกาสในการรับชมช่องโทรทัศน์ที่มากขึ้น สามารถเลือกเนื้อหาต่างๆ ได้มากขึ้น และความพอใจต่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ อาทิ การได้รับข้อมูลข่าวสารที่ครบถ้วน ชัดเจน น่าสนใจ เกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เป็นต้น

9. ปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล หมายถึง สิ่งหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการติดตั้งและใช้งานอุปกรณ์เครื่องรับ และอุปสรรคเกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลด้วยการติดตั้งกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ในระหว่างการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล อาทิ การติดต่อประสานงาน การสร้างความรู้ความเข้าใจ ความสะดวกในการใช้ระบบที่ไม่เป็นไปตามที่สำนักงาน กสทช. ได้ตั้งเป้าหมายหรือคาดหวังไว้

10. ผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงสังคมภายหลังจากการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ซึ่งได้แก่ กลุ่มประชาชน ผู้รับชมโทรทัศน์ และกลุ่มผู้ประกอบการในกิจการโทรทัศน์ อาทิ ผลต่อพฤติกรรมกรรมการรับชมรายการ ผลต่อการเติบโตของอุตสาหกรรมการผลิตรายการโทรทัศน์ ผลต่อการปรับเปลี่ยนหรือการเปลี่ยนแปลงธุรกิจเคเบิลทีวีและทีวีดาวเทียม หรือผลต่อการกำกับดูแลเนื้อหาของรายการต่อความเสื่อมเสียทางวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของประเทศไทย เป็นต้น

1.7 กรอบการวิจัย

หมายเหตุ: RH คือ Research Hypothesis หรือสมมติฐานการวิจัย ที่ระบุแทนความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่

ภาพที่ 1.1 กรอบการวิจัย

จากภาพแสดงกรอบการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในโครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีมาสร้างกรอบการวิจัย ซึ่งมีตัวแปรสำคัญๆ คือ (1) ลักษณะทางประชากร (2) ความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (3) ทศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (4) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (5) ความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (6) ปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และ (7) สภาพที่อยู่อาศัย

ซึ่งเมื่อศึกษาเพื่อหาตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลของสภาพการณ์ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้พิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องที่เกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร และตัวแปรการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบ แอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH1)

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในเรื่องคุณลักษณะประชากรกับตัวแปรในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH2)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลและทัศนคติต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH3)

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH4)

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH5)

6. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยกับตัวแปรในเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร (RH6)

7. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยกับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH7)

8. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยกับทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH8)

9. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยกับความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH9)

10. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยกับตัวแปรเรื่องปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH10)

11. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล และตัวแปรการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH11)

12. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล กับตัวแปรในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับระบบและทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH12)

13. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล กับความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบและความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH13)

14. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล กับตัวแปรเรื่องปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH14)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลและการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล จากสื่อต่างๆ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ได้ทราบถึงความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลและการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

3. ได้ทราบถึงทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

4. ได้ทราบถึงความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล และปัจจัยใดที่เกี่ยวข้อง

5. ได้ทราบถึงผลการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. ได้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในเชิงสังคมหลังจากการเปลี่ยนผ่านจากการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล และได้ทราบถึงผลของการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.
7. ได้ทราบถึงปัญหาหรืออุปสรรคในการรับส่งสัญญาณและการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลของประชาชน
8. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.
9. เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุงการบริหารกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของประเทศไทยให้เป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย “โครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล” ได้กำหนดแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สร้างกรอบในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารนวัตกรรม
3. แนวคิดพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
5. ทฤษฎีอิทธิพลหรือผลของสื่อสารมวลชน
6. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

2.1.1 โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ในการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลนั้น สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งคือการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ซึ่งถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เข้ามาสู่ระบบการกระจายเสียงโทรทัศน์ในประเทศไทย และการที่ประชาชนจะยอมรับนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ดังกล่าวได้เร็วมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับความรู้ ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อตัวระบบ การรับรู้ถึงข้อดี ข้อจำกัด รวมทั้งการรับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลว่าเป็นอย่างไร

โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลหรือโทรทัศน์ดิจิทัล (Digital Television) คือการส่งข้อมูลเสียงและวิดีโอด้วยสัญญาณดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพสูง ที่มีความคมชัดของภาพและเสียงในการส่งข้อมูลความสามารถในการส่งข้อมูลได้มากกว่าแบบแอนะล็อกที่ในหนึ่งช่องสัญญาณจะสามารถแบ่งออกได้เป็นหลายช่อง นอกจากนี้ การส่งสัญญาณแบบดิจิทัลยังให้ผลดีต่อคุณภาพของภาพและเสียงดีกว่าการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก ทำให้หลายประเทศจึงเปลี่ยนการรับสัญญาณโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกที่แต่เดิมใช้ส่งสัญญาณเชิงเส้นทั้งในการส่งและการรับสัญญาณมาเป็นโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลที่ใช้ระบบตัวเลข 0 กับ 1 ในการส่งและรับสัญญาณ ต่อมาเมื่อระบบคอมพิวเตอร์ได้มีการพัฒนาอย่างกว้างขวางมากขึ้นจึงได้มีการนำระบบคอมพิวเตอร์มาผสมผสานกับเทคโนโลยีการส่งและรับสัญญาณของสื่อโทรทัศน์

การแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกมาเป็นระบบดิจิทัล ทำให้การส่งและรับสัญญาณเป็นรหัสฐานสองหรือบิต (Bit) ที่สามารถเพิ่มคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพของการส่งสัญญาณโทรทัศน์ได้หลายประการ เช่น คุณภาพความคมชัดของภาพและเสียงที่สามารถรับสัญญาณได้ทั้งในสภาพที่อยู่กับที่หรือในขณะที่เคลื่อนที่ด้วยการรับส่งในระบบดิจิทัล ทำให้สามารถเพิ่มจำนวนช่องรายการมากขึ้นตลอดจนสามารถเพิ่มบริการเสริมต่างๆ ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและมากขึ้นและผู้ชมสามารถโต้ตอบกับผู้จัดรายการได้มากขึ้น นอกจากนี้ การที่ผู้ชมมีช่องทางในการรับชมมากขึ้น ทำให้มีเนื้อหาที่หลากหลายมากขึ้น ด้วยรูปแบบของการส่งสัญญาณในลักษณะต่างๆ อาทิ เคเบิลทีวี โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม โทรทัศน์ผ่านอินเทอร์เน็ต (IPTV) และโทรทัศน์เคลื่อนที่ (Mobile TV) เป็นต้น

2.1.2 ข้อดีและข้อเสียในการส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ข้อดีในการส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (วีระศักดิ์ เจริญเชาว์, 2553, น. 2-3) มีหลายประการดังนี้

ระบบดิจิทัลมีแนวโน้มในการได้รับการยอมรับข้อดีมากกว่าระบบแอนะล็อก เนื่องจากมีสัญญาณที่ดีและมีความแตกต่างของสัญญาณน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ระบบแอนะล็อกเดิม นอกจากนี้ ระบบดิจิทัลยังสามารถส่งสัญญาณโทรทัศน์ได้หลายช่องรายการ รวมทั้งยังสามารถโต้ตอบกลับจากผู้ชมไปยังสถานีส่งโทรทัศน์ในลักษณะการสื่อสารแบบสองทาง (Interactive) ด้วย

ส่วนข้อเสียในการส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลพบว่า การส่งสัญญาณโทรทัศน์ด้วยระบบดิจิทัลค่อนข้างยากในการปรับรับสัญญาณสายอากาศ เพราะว่าการสังเกตการเปลี่ยนแปลงสัญญาณภาพจากจอภาพโทรทัศน์จะไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงจุดที่รับสัญญาณที่แรงที่สุด ภาพที่ปรากฏคือบางจุดรับสัญญาณได้บางจุดรับสัญญาณไม่ได้ ทำให้กำหนดทิศทางสายอากาศได้ยาก ถึงแม้ว่าจะมีอุปกรณ์วัดระดับสัญญาณที่ติดตั้งใน Tuner ซึ่งสามารถช่วยในการแก้ปัญหาการติดตั้งสายอากาศได้ก็ตาม แต่ก็มีเครื่องรับโทรทัศน์บางเครื่องที่ไม่มีอุปกรณ์วัดสัญญาณ เช่น เครื่องรับโทรทัศน์ตราอักษร Vizio จึงทำให้การรับสัญญาณระบบดิจิทัลยังมีปัญหาในการติดตั้งสายอากาศและการทดสอบสายอากาศอยู่

สำหรับเครื่องรับโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกแบบเดิมจะต้องติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติมคือ กล่องรับสัญญาณ Set-top Box ในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ซึ่งเป็นการเพิ่มพลังงานการใช้กระแสไฟฟ้าในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยจะต้องมีการปรับแต่งการติดตั้งสายอากาศใหม่ ทั้งนี้ ในระบบแอนะล็อกถ้าสัญญาณแรงสูงไปจะต้องลดสัญญาณให้น้อยลงจึงจะรับสัญญาณได้ดี แต่ระบบดิจิทัลไม่มีผลการรับสัญญาณแรงสูง ในส่วนของระบบแอนะล็อกหากมีสัญญาณต่ำก็ยังคงสามารถรับภาพได้ แต่สัญญาณภาพที่รับจะไม่ดีและมีคลื่นรบกวน ในขณะที่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลภาพจะค้างนิ่งไม่เคลื่อนไหวในกรณีที่มีสัญญาณต่ำ รวมทั้งการเปลี่ยนช่องรับสัญญาณจะช้ากว่า เพราะว่าจะต้องใช้เวลาบางส่วนในการถอดรหัสสัญญาณดิจิทัล

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประชาชนจะเห็นถึงประโยชน์และความจำเป็นของโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลดังกล่าวแล้ว และเกิดความต้องการในการที่จะรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลก็ตาม แต่ในการเปลี่ยนจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเดิมไปสู่ระบบดิจิทัลยังคงจำเป็นต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอีกหลายประการ อาทิ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะคิดของประชาชนและผู้ประกอบการ เกี่ยวกับระบบดิจิทัลซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่ ความต้องการและพฤติกรรมในการชมโทรทัศน์ของประชาชน ตลอดจนความพร้อมในการดำเนินนโยบายการเปลี่ยนผ่านระบบของหน่วยงานกำกับดูแล

2.1.3 กระบวนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

สำหรับการดำเนินการเปลี่ยนผ่านระบบการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยนั้น หนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้รับชมหรือประชาชน (Users) ซึ่งสำนักงาน กสทช. จำเป็นต้องมีกลยุทธ์การสื่อสารที่ทำให้ผู้รับชมรับรู้ถึงการมีระบบดิจิทัล และจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลด้วย (Digital UK & Ofcom, 2008, p. 30) ซึ่งกลยุทธ์การสื่อสารมีกระบวนการ ดังนี้

1. การสร้างความตระหนัก (Awareness) เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจ (Understanding) ต่อระบบดิจิทัล ซึ่งมีหลายส่วนคือ

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

2.2 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้รับสารจำเป็นต้องปฏิบัติในการเปลี่ยนแปลงการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

2.4 ความรู้เกี่ยวกับการตั้งค่าระบบดิจิทัล เพื่อให้สามารถรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่อง

2.5 ความรู้เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่มีต่อประเทศและพื้นที่ของผู้รับสารภายหลังจากการเปลี่ยนเป็นโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

2.6 ความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องเล่นวีดีโอ เพื่อให้สามารถใช้ได้กับการรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

3. การสร้างทัศนคติ (Attitudes) ประกอบด้วย

3.1 ความคิดเห็นและความรู้สึกในเชิงบวกที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

3.2 ความคิดเห็นและความรู้สึกในเชิงบวกที่มีต่อกระบวนการเปลี่ยนผ่านการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

3.3 สร้างความตั้งใจในการเปลี่ยนผ่านการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล (Intentions to Convert) ประกอบด้วยกรณีผู้รับชมไม่มีโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ผู้รับชมวางแผนไว้อย่างไร ช่วงเวลาไหนที่จะรับชมรายการผ่านทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล มีการวางแผนที่จะเปลี่ยนโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัลในบ้านผู้รับชมหรือไม่ และหากผู้รับชมไม่ได้มีการวางแผนในการรับชมรายการผ่านทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเกิดจากสาเหตุใด

3.4 สร้างพฤติกรรมการปรับเปลี่ยน (Conversion) ประกอบด้วยผู้รับชมเป็นคนปรับเปลี่ยนการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลหรือไม่ หรือมีคนอื่นเป็นผู้ปรับเปลี่ยนการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล หรือทุกคนเป็นผู้ปรับเปลี่ยนการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลทั้งหมด

3.5 สร้างความพึงพอใจในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (Satisfaction with Digital TV) ประกอบด้วย ความพึงพอใจในเรื่องการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลที่ดีกว่าการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบแอนะล็อก และความพึงพอใจที่มีต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเป็นอย่างไร

สำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลในประเทศไทย กสทช. ได้กำหนดไว้ในแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์ที่ 5.6 การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้การใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตามที่กฎหมายกำหนด และเพื่อให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึง ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของภาคประชาชนที่ได้รับการจัดสรรการใช้คลื่นความถี่อย่างสมดุล เป็นธรรม โดยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. อนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ เป็นไปตามหลักกติกาสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

2. ส่งเสริมการใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกันในการประกอบกิจการ เพื่อให้สามารถขยายโครงข่ายวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. กำหนดมาตรการส่งเสริมและแผนสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลตามวัตถุประสงค์ของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนสามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้อย่างทั่วถึงตามวัตถุประสงค์ของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 ได้กำหนดตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลไว้ 9 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. มีนโยบายและแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล ภายใน 1 ปี (พ.ศ. 2556) และแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงเป็นระบบดิจิทัล ภายใน 2 ปี (พ.ศ. 2557)

2. มีหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ภายใน 2 ปี (พ.ศ. 2557) และหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ภายใน 3 ปี (พ.ศ. 2558)

3. มีการเริ่มรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภายใน 4 ปี (พ.ศ. 2559)

4. มีหลักเกณฑ์การใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกันในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ภายใน 2 ปี (พ.ศ. 2557)

5. มีฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ภายใน 2 ปี (พ.ศ. 2557) เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกัน

6. มีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการผลิตอุปกรณ์รับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ภายใน 3 ปี (พ.ศ. 2558)

7. มีแผนสื่อสารประชาสัมพันธ์และประสานงานเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

8. มีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์รับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลสำหรับผู้มีรายได้น้อยภายใน 3 ปี (พ.ศ. 2559)

9. มีจำนวนครัวเรือนในเมืองใหญ่ที่สามารถรับสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายใน 5 ปี (พ.ศ. 2560)

ทั้งนี้ การขยายโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล จะครอบคลุมพื้นที่ร้อยละ 95 ของครัวเรือนภายในปี พ.ศ. 2560 ตามประกาศ กสทช. และจะมีการยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกของสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ และสถานีวิทยุโทรทัศน์

แห่งประเทศไทย ภายในปี พ.ศ. 2561 ในส่วนของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีโทรทัศน์ สีกองทัพบกช่อง 7 ระยะเวลาในการออกอากาศในระบบแอนะล็อกจะเป็นไปตามเงื่อนไขสัมปทาน

จากแนวคิดเกี่ยวกับการแพร่ภาพระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงการรับส่งสัญญาณจากระบบแอนะล็อกมาเป็นระบบดิจิทัลด้วยเหตุผลหลายประการ ทั้งเหตุผลในแง่การเปลี่ยนแปลงการสื่อสารของโลก และนโยบายการสร้าง ความเท่าเทียมและความเสมอภาคในการสื่อสารของประชาชน ซึ่งระบบโทรทัศน์ดิจิทัลคือเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความทันสมัยที่สุด ด้วยการนำเทคโนโลยีของคอมพิวเตอร์มาผสมผสานกับเทคโนโลยีของโทรทัศน์ ทำให้ได้ภาพและเสียงที่ชัดมากขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งสามารถแบ่งช่องรายการทางโทรทัศน์ได้เพิ่มมากขึ้น รองรับความต้องการของประชาชนที่ต้องการรับชมรายการที่มีเนื้อหาที่หลากหลายได้ ระบบโทรทัศน์ดิจิทัลจึงเป็นนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารของสังคมไทยปัจจุบันนั่นเอง ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าว คณะที่ปรึกษาจึงได้นำมาอธิบายถึง เหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกมาเป็นระบบดิจิทัลในประเทศไทย รวมทั้ง ปัจจัยหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการเปลี่ยนผ่านว่าจะเกี่ยวข้องกับตัวแปรใดและกับคนกลุ่มใดบ้าง โดยตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสร้างการรับรู้ การมีความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างทัศนคติที่ดีต่อระบบดิจิทัลซึ่งเป็นระบบใหม่ ดังนั้น การใช้สื่อหรือช่องทางการสื่อสารและข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญต่อความสำเร็จใน กระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารนวัตกรรม

การสื่อสารนวัตกรรมเป็นกระบวนการสื่อสารในสังคม (Communication Process in Society) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเผยแพร่ความคิดใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ หรือวิธีการปฏิบัติใหม่ไปยังผู้รับสาร และมุ่งหวังให้ผู้รับสารนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมไปสู่การยอมรับในนวัตกรรมนั้น โดยโรเจอร์ (Roger, 1971, p. 19) ได้ให้ความหมายนวัตกรรมว่า หมายถึง ความคิดการกระทำหรือสิ่งใดก็ตามที่บุคคลเห็นว่าเป็นของใหม่ไม่ว่าความคิดนั้นจะเป็นของใหม่ของทุกสังคมหรือไม่ก็ตาม และการที่สิ่งใหม่หรือวิธีการใหม่เหล่านั้น จะถูกนำมาใช้ในสังคมหนึ่งๆ มากน้อยหรือรวดเร็วเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของคนในสังคมนั้นๆ ว่า จะมีความรู้และทัศนคติต่อสิ่งใหม่เหล่านั้นอย่างไร ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการเผยแพร่ นวัตกรรมจะมีองค์ประกอบ 4 ประการคือ (Van de Ban A.W. quoted in Rogers E.M. & Shoemaker F.F., 1971, p. 29)

1. นวัตกรรม (Innovation)
2. การถ่ายทอดผ่านช่องทาง (Channels)
3. ในระยะเวลาหนึ่ง (Over time)
4. ไปยังสมาชิกภายในระบบสังคม (Receiver)

นวัตกรรมโดยทั่วไปมีลักษณะที่สำคัญอยู่ 5 ประการด้วยกัน (สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530, น. 136 - 140) คือ

1. ประโยชน์เชิงเทียบ หมายถึง การที่ผู้ยอมรับนวัตกรรมรู้สึกว่าการที่ตนได้นั้นดีกว่า มีประโยชน์กว่าสิ่งเก่าหรือวิธีปฏิบัติแบบเก่าที่ถูกแทนที่โดยนวัตกรรมนั้น โดยประโยชน์เชิงเทียบนี้อาจวัดได้ในแง่เศรษฐกิจหรือในแง่อื่นๆ ก็ได้ เช่น ความเชื่อถือของสังคม เกียรติยศ ความสะดวกในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ถ้าประโยชน์เชิงเทียบอยู่ในระดับสูงก็จะส่งผลให้มีอัตราการยอมรับนวัตกรรมสูงตามไปด้วย

2. ความเข้ากันได้ หมายถึง การที่ผู้ยอมรับนวัตกรรมรู้สึกว่าการที่ตนได้นั้นเข้ากันได้กับค่านิยมที่เป็นอยู่หรือสอดคล้องกับประสบการณ์ในอดีต ตลอดจนความต้องการของตน นวัตกรรมที่เข้ากันได้กับค่านิยมและปทัสถานของสังคมไม่ได้ จะไม่ถูกยอมรับ หรือถูกยอมรับได้ช้ากว่านวัตกรรมที่เข้ากันได้กับค่านิยมและปทัสถานของสังคม

3. ความสลับซับซ้อน หมายถึง ระดับของความยากง่ายตามความรู้สึกของคนในสังคมในการที่จะเข้าใจหรือที่จะนำนวัตกรรมไปใช้ โดยสามารถพิจารณาความสลับซับซ้อนของนวัตกรรมด้วยการนำไปวางไว้บนแกนมาตราส่วนประเมินค่าที่เรียงลำดับตั้งแต่ง่ายที่สุดจนถึงสลับซับซ้อนที่สุด นวัตกรรมบางอย่างง่ายแก่การเข้าใจและง่ายที่จะนำไปใช้ แต่สำหรับนวัตกรรมที่ซับซ้อนก็ต้องใช้เวลาเรียนรู้มากกว่าจะเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้ ดังนั้น ความสลับซับซ้อนของนวัตกรรมจึงมีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตราการยอมรับนวัตกรรม

4. การนำไปทดลองใช้ หมายถึง ระดับที่นวัตกรรมสามารถถูกนำไปทดลองใช้ นวัตกรรมใดที่สามารถนำไปทดลองใช้ได้ก่อน จะทำให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมนั้นได้เร็วกว่านวัตกรรมที่ไม่สามารถนำไปทดลองใช้ก่อนได้ เพราะนวัตกรรมที่ทดลองได้จะช่วยลดความรู้สึกเสี่ยงต่อการยอมรับนวัตกรรมของคนในสังคม ทำให้การยอมรับเกิดขึ้นน้อยลงได้

5. การสังเกตเห็นผลได้ หมายถึง ระดับที่ผลของนวัตกรรมสามารถเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ โดยผลของนวัตกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่ายและสามารถสื่อความหมายให้แก่คนในสังคมได้ง่าย จะส่งผลเชิงบวกกับการยอมรับนวัตกรรมนั้นๆ

สำหรับกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมคือกระบวนการตัดสินใจในการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมของคนในสังคมหนึ่งๆ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองที่บุคคลจะต้องผ่านขั้นหรือระยะต่างๆ ตั้งแต่ขั้นแรกที่อยู่หรือมีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมไปจนถึงขั้นตัดสินใจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมและในที่สุดก็ถึงขั้นยืนยันการตัดสินใจที่ทำไปแล้ว กระบวนการตัดสินใจแบบพิเศษแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับหรือปฏิเสธของใหม่หรือทางเลือกใหม่เมื่อสิ่งที่รับหรือปฏิเสธเป็นของใหม่หรือทางเลือกใหม่ที่นำมาใช้แทนสิ่งเก่า การตัดสินใจจึงต้องยอมเสี่ยงภัยกับผลที่เกิดขึ้นซึ่งอาจดีหรือไม่ดีก็ได้ (Robertson T.S., 1971, p. 57)

กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมแตกต่างจากกระบวนการในการเผยแพร่ข่าวสารนวัตกรรม (Diffusion Process) ตรงที่กระบวนการในการเผยแพร่ข่าวสารนวัตกรรมเป็นเรื่องการเผยแพร่สิ่งใหม่ไปยังสมาชิกของระบบสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกต่างๆ ในระบบสังคมส่วนกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในทางสมองหรือในจิตใจของสมาชิกแต่ละคนในระบบสังคม

Robertson กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมเป็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับบุคคล (Individual Phenomenon) ส่วนกระบวนการในการเผยแพร่ นวัตกรรมเป็นกระบวนการเกี่ยวกับสังคม (Social Phenomenon)

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม (Rogers E.M., 1983, pp. 248-250) พบว่า ลักษณะของบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาในการยอมรับนวัตกรรมเร็วหรือช้ามี 3 ประการ ดังนี้

1. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้ที่ได้รับการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคมสูง หากนวัตกรรมนั้นสอดคล้องกับชีวิตจะเกิดการยอมรับสูงกว่าและเร็วกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาและมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ

2. บุคลิกภาพกลุ่มที่ยอมรับนวัตกรรมได้เร็วและรับได้มาก มักจะเป็นผู้ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิมๆ มีความสามารถเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นผู้มีเหตุผลและทัศนคติดี สามารถคิดและเข้าใจนามธรรมได้ดีกว่า และเป็นผู้ชอบเสี่ยงภัยมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง

3. พฤติกรรมในการสื่อสาร ถ้าบุคคลมีส่วนร่วมในสังคมและทำตัวเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมได้ดีมีการเดินทางบ่อยครั้งมีโอกาสดูติดต่อกับผู้นำในการเผยแพร่ นวัตกรรม มีโอกาสเปิดรับสื่อมวลชนหรือสื่อระหว่างบุคคล เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมมาก เพราะมีโอกาสแสวงหาข่าวสารมาก และเป็นผู้ที่มีระดับการเป็นผู้รู้ทางความคิดสูง จะทำให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมสูง

องค์ประกอบของการยอมรับนวัตกรรมที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. ลักษณะของนวัตกรรมเองมีองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการยอมรับ เช่น องค์ประกอบภายในความสอดคล้อง แบ่งเป็น ขั้นตอนสามารถแยกทำได้ สามารถปรับใช้งานได้เต็มที่ ส่วนลักษณะภายนอกปฏิบัติตามได้ง่าย เข้าใจง่าย มีการปฏิบัติอย่างได้ผลมาแล้วใช้เวลาน้อย

2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการที่สามารถทำให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมอย่างรวดเร็วนั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนพร้อมสถานการณ์แวดล้อม เพื่อวินิจฉัยบทบาทของผู้ถ่ายทอดนวัตกรรมและส่วนประกอบต่างๆ เพื่อให้เกิดผลดีและวางแผนเพื่อดำเนินการตามกลยุทธ์ที่วางไว้

3. กลุ่มบุคคลหรือองค์กรเป้าหมาย อัตราการยอมรับนวัตกรรมในกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไป ปริมาณการยอมรับนวัตกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกลุ่มบุคคลที่มีความต้องการทำลายพฤติกรรมเก่าที่ไม่เหมาะสม ต้องการเปลี่ยนเป้าหมายใหม่ที่ดีกว่า ต้องการแสวงหาความชำนาญใหม่ๆ ต้องการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และต้องการได้รับความมั่นคงจากการยอมรับนวัตกรรมนั้น

4. สถานการณ์และสภาพแวดล้อมอื่นๆ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ความหนาแน่นของประชากร การเมืองและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับสภาพของนวัตกรรม

เนื่องจากการสื่อสารนวัตกรรมเป็นเรื่องของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากการศึกษาที่มีการเผยแพร่ นวัตกรรมผ่านสื่อหรือช่องทางไปยังผู้รับสารหรือสมาชิกในสังคม ซึ่งจะมีการยอมรับหรือปฏิเสธ นวัตกรรมนั้นๆ สิ่งที่เกิดตามมาก็คือ ผลของนวัตกรรม

ผลของนวัตกรรมคือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการยอมรับหรือปฏิเสธนวัตกรรมภายในระบบสังคม ในที่นี้คือการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ทั้งนี้ อาจแบ่งประเภทของผลที่เกิดจากการยอมรับนวัตกรรมได้ดังนี้

1. ผลในทางบวกและผลในทางลบ

- ผลในทางบวกคือ ผลอันเกิดจากการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งเป็นที่ปรารถนาในสังคม
- ผลในทางลบคือ ผลซึ่งไม่เป็นที่ปรารถนาในสังคม

การที่ผลของนวัตกรรมจะเป็นที่ปรารถนาหรือไม่ปรารถนา ขึ้นอยู่กับว่านวัตกรรมนั้นมีผลกระทบภายในสังคมอย่างไร นวัตกรรมอาจมีผลอันเป็นที่ปรารถนาสำหรับสังคมโดยรวมทั้งระบบ แต่ไม่เป็นที่ปรารถนาสำหรับบุคคลบางกลุ่มในสังคม หรือผลของนวัตกรรมอาจเป็นที่ปรารถนาสำหรับบุคคลกลุ่มหนึ่งมากกว่าบุคคลกลุ่มหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ เกณฑ์ของความเป็นที่ปรารถนาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่จะได้รับ

ในการศึกษาเกี่ยวกับผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลครั้งนี้ อาจนำแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารมาใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวัดเกี่ยวกับการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมการชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประชาชนในประเทศได้ เนื่องจากโทรทัศน์ระบบดิจิทัลถือว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ของสังคมไทยที่สำนักงาน กสทช. ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านระบบดังกล่าวในสังคม ซึ่งจะสำเร็จได้ต้องอาศัยตัวแปรในเรื่องคุณลักษณะของระบบ ความสอดคล้อง กับความต้องการ ความได้เปรียบของระบบ รวมทั้งความยากง่ายหรือความซับซ้อนของระบบด้วย

นอกจากนี้ ผลของนวัตกรรมที่จะเป็นที่ปรารถนาหรือไม่ปรารถนาก็ขึ้นอยู่กับเวลาด้วย ซึ่งนวัตกรรมอาจมีผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งผลระยะสั้นและระยะยาวอาจมีความแตกต่างกันก็ได้ เช่น การยอมรับโทรทัศน์ในประเทศสหรัฐอเมริกา ในระยะแรกๆ (ค.ศ. 1920) การรับชมโทรทัศน์ถือว่าเป็นกิจกรรมของครอบครัว ทำให้เกิดความกระชับแน่นภายในครอบครัว แต่พอระยะต่อมาโทรทัศน์กลายเป็นสื่อที่นำเสนอความก้าวร้าวรุนแรงแก่เด็ก และทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัย ระหว่างพ่อแม่ และลูก

2. ผลโดยตรงและผลโดยอ้อม

- ผลโดยตรง คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยตรง เนื่องจากการยอมรับนวัตกรรมในสังคม
- ผลโดยอ้อม คือ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลโดยตรงของนวัตกรรม

นอกจากจะศึกษาถึงการรับรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมของประชาชนแล้ว ในงานวิจัยครั้งนี้ยังต้องการทราบผลที่เกิดขึ้นภายหลังจากการยอมรับนวัตกรรม อันได้แก่ การเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ในส่วนที่เป็นผลกระทบเชิงสังคมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) คือ ผู้รับสาร/สมาชิกในสังคม/ประชาชนผู้รับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลฝ่ายหนึ่ง และผู้ประกอบการในกิจการโทรทัศน์อีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งผลในทางบวกและผลทางลบ ผลโดยตรงและผลโดยอ้อม ว่าผู้ชมได้รับประโยชน์จากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลในด้านบวก ในเรื่องความคมชัดของภาพและเสียง การมีทางเลือกของช่องรายการที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ดังเช่น ระบบเคเบิลทีวีที่มีมาก่อนหน้าการเปลี่ยนผ่านฯ และผลทางลบ คือ ผู้ประกอบการในกิจการโทรทัศน์ ซึ่งจะต้องมีการปรับตัวในการบริหารกิจการ

ในหลายๆ ด้าน อาทิ การแข่งขันด้านเนื้อหารายการและการลงทุนในเรื่องอุปกรณ์เครื่องรับส่งสัญญาณ เป็นต้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อ (Media Exposure)

ข่าวสารถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลเพื่อตัดสินใจหรือในกรณีที่ไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้น ข่าวสารยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เปิดรับมีความรอบรู้และมีความทันสมัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น ดังที่ อัทคิน (Atkin, 1973, p. 208) ได้กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมาก ย่อมมีหูตากว้างไกล มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อม และเป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์กว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

อย่างไรก็ตาม บุคคลจะไม่รับข่าวสารทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาสู่ตนทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนที่คิดว่ามีประโยชน์ต่อตนเท่านั้น (กิติมา สุรสุนธิ, 2541, น. 46-47) ดังนั้น ข่าวสารที่หลั่งไหลผ่านเข้ามาไปยังบุคคลจากช่องทางต่างๆ จึงมักถูกคัดเลือกลงอยู่ตลอดเวลา ข่าวสารที่น่าสนใจ มีประโยชน์และมีความเหมาะสมตามความนึกคิดของผู้รับสาร จะเป็นข่าวสารที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการสื่อสาร

การเลือกสรรข่าวสารของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไปตามสภาพบุคลิกลักษณะของบุคคลหรือสภาพลักษณะทางประชากร ซึ่งจะมีผลต่อการเปิดรับข่าวสาร ทำให้แต่ละคนมีกระบวนการเลือกสรร (Selective Process) ที่แตกต่างกัน

แคลปเปอร์ (Klapper, 1960, pp. 19-25) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการเลือกรับข่าวสารหรือเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 4 ขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การเลือกเปิดรับ (Selective Exposure) ในกระบวนการเลือกเปิดรับของบุคคลขั้นแรกคือ การเลือกช่องทางการสื่อสารบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารที่มีอยู่มากมายหลายแหล่ง เช่น การเลือกซื้อหนังสือพิมพ์ฉบับใดฉบับหนึ่ง เลือกวิทยุกระจายเสียงสถานีใดสถานีหนึ่งตามความสนใจตามความต้องการของตน และตามทักษะความชำนาญในการรับรู้ข่าวสารของคนเราแต่ละคนที่แตกต่างกัน เช่น บางคนถนัดที่จะรับรู้ข่าวสารผ่านการฟังมากกว่าอ่าน ก็จะชอบฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ มากกว่าอ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) เมื่อผู้รับเลือกเปิดรับสื่อแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการเลือกสนใจข่าวสารใดข่าวสารหนึ่ง ซึ่งโดยมากบุคคลมักเลือกสนใจข้อมูลข่าวสารที่ตรงตามความคิด และตรงตามความสนใจของตน เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่และบุคคลมักจะหลีกเลี่ยงที่จะรับข้อมูลข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดภาวะความขัดแย้งหรือความไม่สมดุลภายในใจที่จะทำให้เกิดความไม่สบายใจหรือภาวะที่เรียกว่า ความไม่สอดคล้องทางด้านความเข้าใจ (Cognitive Dissonance)

3. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสารตามที่ตนสนใจแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ ขั้นการตีความ ซึ่งบุคคลมักตีความสิ่งที่รับรู้ตามประสบการณ์ แรงจูงใจ อารมณ์ และความรู้สึก ดังนั้น การทำความเข้าใจต่อข้อมูลข่าวสารของบุคคลแต่ละคน จึงแตกต่างกันไป ซึ่งอาจเป็นการตีความที่ถูกต้องหรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงก็ได้

4. การเลือกจดจำ (Selective Retention) บุคคลจะเลือกจดจำข่าวสารในส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ และทัศนคติของบุคคลเอง และมักจะลืมหรือไม่นำไปถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย หรือเป็นข้อมูลที่ขัดแย้งกับความคิดของตน ข่าวสารที่บุคคลมักเลือกจดจำไว้ เป็นข่าวสารที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยม หรือความเชื่อของแต่ละคนที่มีอยู่เดิมให้มีความมั่นคงชัดเจนยิ่งขึ้นและเปลี่ยนแปลงยากขึ้น เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งในโอกาสต่อไป

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อในครั้งนี้ จะได้นำทฤษฎีการเปิดรับสื่อในการใช้เครื่องมือเพื่อวัดการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการรับสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลของประชาชนว่า มีการเปิดรับอย่างไร เปิดรับจากสื่อใด และข้อมูลที่เปิดรับได้แก่ข้อมูลอะไรบ้าง นอกจากนี้ ยังนำแนวคิดดังกล่าวมาอภิปรายในปัจจุบันต่างๆ ที่มีผลต่อการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารของประชาชนด้วยว่า เหตุผลของการเลือกเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอลมีอะไรบ้าง อย่างไร

ทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบว่าการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลที่สำนักงาน กสทช. ดำเนินการ เพื่อสร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนนั้น ประชาชนได้มีการรับรู้ มีความเข้าใจ และมีความคิดเห็นอย่างไรต่อระบบที่กำลังจะเปลี่ยนผ่าน รวมทั้งประชาชนมีความเห็นและความพอใจต่อการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. มากน้อยเพียงใด

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) เป็นรูปแบบการสื่อสารประเภทหนึ่ง ซึ่งมีค่านิยมไว้อย่างมากมาย ทั้งที่ให้ความหมายในเชิงด้านทฤษฎีหรือหลักการ และการให้ความหมายที่เน้นไปทางด้านการปฏิบัติการ

สมาคมการประชาสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (IPRA) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ ภาระหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการ (Management Function) ที่ต้องอาศัยการวางแผนงานที่ดี และมีการกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อสร้างสรรค์และธำรงรักษาไว้ซึ่งความเข้าใจดี มีความเห็นอกเห็นใจ (Sympathy) และเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนร่วมมือจากกลุ่มประชาชนที่องค์กรสถาบันที่สัมพันธ์อยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรสอดคล้องกับประชาคมติหรือความต้องการของประชาชน โดยใช้กลยุทธ์หรือวิธีการเผยแพร่กระจายข่าวสารสู่ประชาชนในรูปแบบต่างๆ

สถาบันการประชาสัมพันธ์แห่งสหราชอาณาจักร (The British Institute of Public Relations) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่า การประชาสัมพันธ์ คือ การกระทำที่มีการวางแผนอย่างสุ่มรอบคอบ และมีความพยายามอย่างไม่ลดละ เพื่อสร้างสรรค์และอ้างไว้ซึ่งความเข้าใจอันดีร่วมกันระหว่างสถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง

สะอาด ตันศุภผล ให้คำจำกัดความว่า การประชาสัมพันธ์คือ วิธีการของสถาบันอันมีแผนการและการกระทำที่ต่อเนื่องกัน ในอันที่จะสร้างหรือยังให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้สถาบันและกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ และให้การสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์ให้สถาบันนั้นๆ ดำเนินงานไปได้ผลดี สมความมุ่งหมาย โดยมีประชาคมติเป็นแนวบรรทัดฐานสำคัญด้วย

จากคำนิยามข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องผูกพันกับคนหมู่มาก มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดี และให้เกิดความตรงกันในด้านความคิดเห็น ทศนคติ และค่านิยมระหว่างผู้ส่งสาร ซึ่งมักเป็นองค์กรหรือสถาบันกับผู้รับสาร โดยส่วนใหญ่คือ ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานองค์กรหรือสถาบันผู้ส่งสาร ดังนั้น งานประชาสัมพันธ์จึงเป็นงานที่จะต้องดำเนินงานในหลายส่วนคือ

1. การสำรวจและประเมินทัศนคติของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง
2. ช่วยให้ผู้ฝ่ายบริหารกำหนดวัตถุประสงค์ในด้านการเพิ่มพูนความเข้าใจแก่ประชาชนและทำให้องค์กรเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั้งนโยบาย แผนงาน และบุคลากรขององค์กร
3. วัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดขึ้นนี้ จะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความต้องการและผลประโยชน์ของประชาชนกลุ่มต่างๆ
4. ปรับปรุงและประเมินผลโครงการประชาสัมพันธ์ที่องค์กรกำลังดำเนินอยู่ เพื่อให้เป็นที่เข้าใจและเป็นที่ยอมรับแก่ประชาชน

ทั้งนี้ งานวิจัยนี้ได้ใช้แนวคิดการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดการวัดตัวแปรเกี่ยวกับกิจกรรมประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในเรื่องการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลในเรื่องความถูกต้องเหมาะสม ในการดำเนินการ และการใช้กลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลผ่านเครื่องมือและผ่านสื่อต่างๆ เพื่อจะได้ทราบถึงความสำเร็จ ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในงานประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ว่ามีอะไรบ้าง เพื่อค้นหาแนวทางการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2.5 ทฤษฎีอิทธิพลหรือผลของสื่อสารมวลชน

เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงความสามารถของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการรับรู้ ความรู้ ความเข้าใจทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีหลายแนวคิด ดังนี้

2.5.1 ทฤษฎีเข็มฉีดยาหรือกระสุนปืน (Hypodermic Needle/Magic Bullet Theory) (ค.ศ. 1920-1960)

ทฤษฎีเข็มฉีดยาหรือกระสุนปืนเชื่อว่า สื่อมวลชนมีพลังอำนาจมหาศาลในการสร้างหรือเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ตลอดจนทัศนคติของผู้รับสาร ซึ่งมีที่มาจากแบบจำลองหรือทฤษฎีในเรื่องการเรียนรู้ (Learning Theory) ของทางจิตวิทยาคือ Stimulus-Response Theory อธิบายว่า สื่อมวลชนเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้รับสารเกิดการตอบสนองหรือเปลี่ยนแปลงหรือมีพฤติกรรมเป็นไปตามสิ่งเร้า ซึ่งได้ใช้ทฤษฎีในการวิจัยเพื่อหาข้อมูลมาพิสูจน์เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ประเภทวิทยุและภาพยนตร์ โดยเฉพาะการนำไปอธิบายการใช้สื่อมวลชนในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 ได้แก่ การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) (กาญจนา แก้วเทพ, 2545)

2.5.2 กระบวนทัศน์อิทธิพลหรือผลอันจำกัดของสื่อ (Limited Effect Paradigm) (ค.ศ. 1960-1980)

จากความเชื่อในเรื่องอิทธิพลอันมหาศาลของสื่อมวลชน (Powerful Media) ในยุคของทฤษฎีเข็มฉีดยาหรือกระสุนปืนดังกล่าว ได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อทบทวนปรากฏการณ์ในเรื่องดังกล่าวอีกมากมายจนถึงปี ค.ศ. 1960 โจเซฟ ที. แคลปเปอร์ (Joseph T. Klapper) ได้ประมวลสรุปผลการวิจัยว่า “สื่อมวลชนมิใช่ปัจจัยตัวเดียว ทั้งยังไม่ใช่ปัจจัยที่จำเป็น (Necessary Cause) และปัจจัยที่เพียงพอ (Sufficient Cause) ที่จะส่งผลกระทบต่อผู้รับสารได้ แต่สื่อมวลชนจำเป็นต้องทำงานร่วมกับปัจจัยอื่น” ที่เดอเฟลอร์ (De Fleur, 1980 อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2545) ได้อธิบายคำว่า “ปัจจัยอื่น” คือ ทฤษฎีอิทธิพลของการเลือกสรร (Selective Influence Theory) ซึ่งจะทำให้สื่อใดมีอิทธิพลต่อบุคคลมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับ ความแตกต่างของบุคคล (Individual Differences Theory) ความแตกต่างเชิงสังคม (Social Differentiation Theory) และลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล (Social Relationships Theory)

ทั้งนี้ ปัจจัยแต่ละปัจจัย 3 ประการ ได้กลายเป็นตัวแปรแทรกกระหว่าง “สิ่งเร้า- การตอบสนอง” หรือ “สื่อมวลชนกับผลกระทบที่เกิดจากสื่อ” โดยที่ความแตกต่างของบุคคลหมายถึง ลักษณะทางจิตวิทยา ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ ความเข้าใจ ตลอดจนทัศนคติ เพราะฉะนั้นการใช้สื่อต่างๆ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนในเรื่องการแพร่ภาพรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล

ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมของสังคมไทย จึงย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนแต่ละคนแตกต่างกันไปตามลักษณะประชากรของบุคคลที่ต่างคนต่างมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ มีความเข้าใจ และมีทัศนคติต่อโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลที่ต่างกัน และนอกจากความแตกต่างกันดังกล่าวในเรื่องบุคคลแล้ว การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ยังเกี่ยวข้องกับ ความแตกต่างของกลุ่มทางสังคมอีกด้วย เนื่องจากบุคคลสังกัดอยู่ในกลุ่มสังคม เช่น นับถือศาสนาเดียวกัน ชนชั้นเดียวกัน มีภูมิลำเนาเดียวกัน หรืออยู่ในภาคเดียวกัน อาชีพเดียวกัน ฯลฯ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจมีส่วนสำคัญในการวิเคราะห์ถึงความแตกต่างในการรับรู้และยอมรับว่า มีปัจจัยใดที่ทำให้การรับรู้และการยอมรับโทรทัศน์ระบบดิจิตอลแตกต่างกัน ส่วนความสัมพันธ์ในสังคม ได้แก่ ปัจเจกบุคคลที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อยในสังคม ย่อมจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในลักษณะที่มีอิทธิพลต่อกันได้ (Personal Influence) ซึ่งบุคคลในกลุ่มเดียวกันจะรับสารจากบุคคลใกล้ชิด (และน่าเชื่อถือ) มากกว่าสื่อมวลชน เพราะฉะนั้น สื่อบุคคล เช่น เพื่อน ครูหรืออาจารย์ หรือผู้นำในชุมชน ฯลฯ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลของประชาชนนอกเหนือไปจากการเปิดรับจากสื่อมวลชนก็ได้

ปัจจัยทั้ง 3 ประการของผู้รับสารแสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนจะมีอิทธิพลหรือมีผลกระทบที่จำกัดในการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ในตัวผู้รับสารนั่นเอง ดังนั้น หากจะอธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับอิทธิพลของการสื่อสารในเรื่องต่างๆ อย่างเช่น การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลนั้น จึงอาจนำกระบวนการทัศนผลกระทบอันจำกัดของสื่อไปใช้อธิบายได้อย่างครอบคลุมและตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด

ตัวแปรที่อาจเป็นผลกระทบต่อกระบวนการสื่อสารของสำนักงาน กสทช. ที่ใช้สื่อมวลชน เพื่อมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม

จากบทสรุปทางวิชาการที่กล่าวว่า มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมอย่างไรนั้นจะขึ้นอยู่กับว่าคนผู้นั้นมีความรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้นอย่างไร ในการเปลี่ยนแปลงการรับชมรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอลก็เช่นเดียวกัน ผู้ชมก็จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลและจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อระบบใหม่ที่จะใช้ด้วย ดังนั้น ในการอธิบายแนวคิดนี้ จึงเป็นการอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงตัวแปรใน 3 ส่วน คือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge Change) การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitude Change) และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Performance Change) ซึ่งเรียกว่า แบบจำลอง K A P ซึ่งแนวคิดนี้ได้อธิบายว่า หากจะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดๆ กับประชาชน ก็จะต้องดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความรู้เสียก่อนในเบื้องต้น จากนั้นจึงเปลี่ยนทัศนคติ และสุดท้ายจึงจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามลำดับ

2.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ความรู้เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ดังนั้น ความรู้จึงเป็นความจำที่ผู้รับสารได้เลือกสรรให้สอดคล้องกับตนเอง โดยความรู้หมายถึง การได้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รูปแบบ วิธีการ กฎเกณฑ์ สิ่งของ เหตุการณ์หรือบุคคล ซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากสื่อต่างๆ ประกอบกับความรู้สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (อรรถวรณ ปิณฑนีโอวาท, 2552, น. 35-37) คือ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินการที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้าง โดยความรู้ที่บุคคลมีนั้น จะส่งผลต่อบุคคลในเรื่องการช่วยตอบข้อสงสัยให้แก่ผู้รับสารได้เข้าใจกระจ่างขึ้น ช่วยสร้างเจตคติหรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้รับสาร ซึ่งอาจจะเป็นความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้ ช่วยให้ผู้รับสารกำหนดสิ่งต่างๆ ที่จะกระทำได้อย่างมั่นใจขึ้น หากสารที่ได้รับตรงกับภูมิหลังของผู้รับสาร ช่วยให้ผู้รับสารได้ทราบถึงระบบความเชื่อต่างๆ ที่หลากหลายขึ้น และช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจในค่านิยมได้ชัดเจนขึ้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับความรู้จะเห็นได้ว่า เมื่อผู้รับสารเกิดความรู้ที่ได้จากการเปิดรับสื่อ ก็จะส่งผลต่อทัศนคติหรือเจตคติของผู้รับสารทั้งในทางที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งนั้น ทั้งนี้ ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ประกอบกัน เช่น ประสบการณ์ส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมของผู้รับสารแต่ละคน จึงจะส่งผลต่อการสร้างความรู้เช่นเดียวกับพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ นอกจากนี้ ความรู้ในการวิจัยจึงหมายถึงความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลนั่นเอง

2.6.2 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ทัศนคติ (Attitude) เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคล วัตถุ หรือสิ่งแวดล้อม โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อที่พร้อมส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคต ดังนั้น ทัศนคติจึงประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ความเชื่อ ความเข้าใจหรือการรับรู้ (Cognition/Perception) อารมณ์/ความรู้สึก (Affection) และความพร้อมที่จะกระทำ (behavior/ Intention to Act) ทัศนคติจึงเป็นตัวกลางระหว่างความรู้และพฤติกรรม โดยจุมพล รอดคำดี (2532) ได้กล่าวถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ว่ามี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับแรกคือ การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจมาจากสื่อมวลชนหรือบุคคลอื่น ระดับที่สองคือ การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก การเปลี่ยนระดับนี้จะมาจากประสบการณ์หรือความประทับใจหรือความพึงพอใจ รวมทั้งสิ่งที่ทำให้เกิดความสะเทือนใจ และระดับที่สามคือ การเปลี่ยนพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินชีวิตในสังคมที่มีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเดิมนใหม่

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ระดับมีความเกี่ยวข้องกันโดยตรงกล่าวคือ หากความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมถูกกระทบในระดับใดระดับหนึ่งก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติทั้งสิ้น นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงองค์ประกอบของการสื่อสาร อาทิ คุณสมบัติของผู้ส่งสาร ลักษณะของข่าวสาร คุณสมบัติของช่องทางการสื่อสารและคุณสมบัติของผู้รับสาร ซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทัศนคติยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2552, น. 38-39) คือ การเปลี่ยนแปลงไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะเพิ่มมากขึ้นในทางบวก เมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารที่สนับสนุนทัศนคติเดิมก็จะเพิ่มเป็นบวกมากขึ้นด้วย ในทางกลับกันหากทัศนคติเดิมของบุคคลเป็นไปในทางลบ ก็จะทำให้บุคคลมีทัศนคติไปในทางลบมากขึ้น และการเปลี่ยนแปลงไปคนละทาง หมายถึง การเปลี่ยนทัศนคติเดิมของบุคคลที่เป็นไปในทางบวกก็จะเริ่มลดลงและเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ ขณะที่หากทัศนคติเดิมของบุคคลเป็นไปในทางลบก็จะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไปในทางบวก

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลสามารถทำได้หลายวิธีหนึ่งในวิธีดังกล่าวคือ การเปิดรับเนื้อหาหรือข้อมูลข่าวสารจากทางสื่อมวลชนประเภทต่างๆ อาทิ การเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในเรื่องการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล โดยการเปิดรับสื่อจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งรวมถึงการรับรู้ และความพึงพอใจ ดังนั้น ในงานวิจัยนี้จึงได้นำแนวคิดและทัศนคติข้างต้นมาประยุกต์กับแนวคิดในเรื่องคุณลักษณะ 5 ประการของนวัตกรรม และกำหนดเป็นตัวชี้วัดของตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ทั้งนี้ ทัศนคติในที่นี้หมายถึง ทัศนคติที่มีต่อนวัตกรรมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ซึ่งได้แก่ คุณลักษณะ 5 ประการของนวัตกรรม คือ ประโยชน์เชิงเทียบ ความเข้ากันได้ ความสลับซับซ้อน การนำไปทดลองใช้ และการสังเกตเห็นผลได้ และยังกำหนดเป็นตัวชี้วัดด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลด้วย

2.6.3 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) กล่าวว่า พฤติกรรมคือ การกระทำหรือพฤติกรรมใดๆ ของคนเรา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ ทัศนคติของบุคคลนั้น โดยการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันก็เนื่องมาจากความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจมาจากการเปิดรับสื่อและการตีความหมายของสารที่ได้รับมา

ส่วนแนนซี ชวาร์ตซ์ (Schwartz อ้างถึงใน อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท, 2552, น. 39-41) ได้ระบุถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้ ทัศนคติ กล่าวคือ ทัศนคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และพฤติกรรม ความรู้และทัศนคติมีความสัมพันธ์กัน และอาจทำให้เกิดพฤติกรรมตามมาหรือไม่ก็ได้

จากแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแนวคิดทั้ง 3 แนวคิดที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ จึงนำแนวคิดดังกล่าวมากำหนดเป็นตัวแปรความรู้ ทักษะคติ และความพึงพอใจที่มีต่อโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ซึ่งเป็นตัวแปรตามที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต้น อันได้แก่ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศอังกฤษ ซึ่งวิจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความตระหนักของผู้รับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ในปี ค.ศ. 2008 พบว่า ประชาชนอังกฤษร้อยละ 89 ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และส่วนใหญ่มีความตระหนักเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล รวมทั้งหมดร้อยละ 68 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล (Digital UK & Ofcom, 2008, p. 9)

เช่นเดียวกับงานวิจัยในประเทศออสเตรเลีย พบว่า คราวเรือนร้อยละ 95 มีความตระหนักในการเปลี่ยนการรับชมโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล ร้อยละ 95 ยังมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการเปลี่ยนการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ของรัฐบาลในการเปลี่ยนการรับสัญญาณโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล รวมถึงมีทัศนคติเป็นไปในทางบวกและเป็นกลางเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และร้อยละ 85 ยังมีความพึงพอใจในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (The Department of Broadband, Communications and the Digital Economy, 2012, pp. i - iv) นอกจากนี้ จากการสำรวจความพึงพอใจของผู้ทดลองรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลซึ่งเป็นผู้พิการทางสายตา ด้วยการติดตั้ง Talking Set-top Box ในรัฐวิกตอเรีย ประเทศออสเตรเลีย พบว่า 2 ใน 3 มีความพึงพอใจในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเพิ่มขึ้นภายหลังจากได้รับการติดตั้งกล่องรับสัญญาณ Set-top Box และไม่มีปัญหาในทางเทคนิคหรือปัญหาการใช้งาน Talking Set-top Box (The Department of Broadband, Communications and the Digital Economy, 2011, p. 4)

จากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างความตระหนัก และศึกษาถึงวิธีการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปเป็นระบบดิจิทัลของประชาชนทั้งในประเทศอังกฤษและประเทศออสเตรเลีย ซึ่งจากงานวิจัยทั้งสองเรื่อง ทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ในการสร้างตัวแปรและเครื่องมือ (แบบสอบถาม) ในการวิจัยว่า จะต้องวัดในส่วนใดบ้าง อย่างไร และเมื่อได้ผลการวิจัยก็จะสามารถนำมาเทียบเคียง เพื่ออภิปรายว่าผลที่เกิดขึ้นในประเทศไทย มีความสอดคล้องกับผลที่เกิดขึ้นจากผลวิจัยของทั้ง 2 ประเทศหรือไม่ หากสอดคล้องจะสอดคล้องด้วยบริบทใด หรือหากไม่สอดคล้องเป็นเพราะด้วยตัวแปรหรือเหตุผลใดเป็นสำคัญ

บทที่ 3 วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล” ได้กำหนดใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mix-Method Research) กล่าวคือ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ร่วมกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ผลการศึกษารอบคอบและเข้าถึงรายละเอียด อันจะเป็นประโยชน์ในการนำผลการศึกษาที่ได้ประยุกต์สำหรับการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลอย่างเป็นทางการ โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยดังกล่าวมีดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mix-Method Research) ในการศึกษาแบ่งเป็น

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดำเนินการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงปริมาณ 2 รูปแบบ คือ 1) วิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-sectional Survey) และ 2) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อศึกษาลักษณะประชากรสภาพที่อยู่อาศัย พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจากสื่อต่างๆ ความรู้ ทัศนคติ ความพึงพอใจ และปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

2. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการศึกษาวิจัยในรูปแบบเชิงคุณภาพ 2 รูปแบบ คือ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ 2) การประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Interview) ที่เป็นประโยชน์ต่อผลการวิจัย และเพื่อให้ได้ผลของการศึกษาการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ส่วน ตามระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ ดังนี้

3.2.1 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณได้แบ่งตามลักษณะวิธีการศึกษาออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

3.2.1.1 การวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง

ประชากร

การศึกษาในส่วนการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง ได้กำหนดให้ประชากรเป้าหมายหรือหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ได้แก่ ผู้ชมโทรทัศน์ (User) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หมายถึง ประชาชนในพื้นที่ 11 เขต ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีหลักในการส่งสัญญาณระบบดิจิทัล โดยทั้ง 11 เขตพื้นที่ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร นครราชสีมา เชียงใหม่ สงขลา อุบลราชธานี สุราษฎร์ธานี ระยอง สิงห์บุรี สุโขทัย ขอนแก่น และอุดรธานี ทั้งนี้ ขอบเขตที่แน่นอนของพื้นที่ประชากรจะถือเอาพื้นที่ที่อยู่ในรัศมีกำลังส่งจากเสาส่งสัญญาณของสถานีหลักในแต่ละจังหวัด ซึ่งจะกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ในกรณีที่กำลังส่งมีรัศมีเกินกว่าขอบเขตของจังหวัดที่กำหนด เข้าไปในเขตจังหวัดอื่น ให้ถือเอาพื้นที่ที่เกินไปนั้นอยู่ในประชากรการศึกษาด้วย ยกเว้นพื้นที่ที่เกินเป็นอาณาเขตของประเทศอื่น และกรณีที่กำลังส่งมีรัศมีน้อยกว่าขอบเขตของจังหวัด ให้ถือเอาเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ในรัศมีกำลังส่งเท่านั้น

การศึกษาครั้งนี้ได้ถือเอาบ้านหรือที่อยู่อาศัยลักษณะอื่นเป็นประชากรในการเข้าถึงหรือหน่วยสุ่ม (Accessible Population /Sampling Unit) ซึ่งสำหรับบ้านในที่นี้หมายรวมถึงอาคารทุกประเภท อาทิ บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ ทาวน์โฮม คอนโดมิเนียม หอพัก เป็นต้น ที่มีการจดทะเบียนบ้านกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยจากข้อมูลสถิติจำนวนประชากรและบ้านทั่วประเทศ ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า พื้นที่สถานีหลักที่กำหนดมีจำนวนครัวเรือน ดังนี้

กรุงเทพมหานคร	มีจำนวนบ้าน	2,727,494	หลัง
นครราชสีมา	มีจำนวนบ้าน	907,226	หลัง
สงขลา	มีจำนวนบ้าน	505,186	หลัง
เชียงใหม่	มีจำนวนบ้าน	745,345	หลัง
อุบลราชธานี	มีจำนวนบ้าน	560,651	หลัง
สุราษฎร์ธานี	มีจำนวนบ้าน	462,810	หลัง

ระยอง	มีจำนวนบ้าน	417,763	หลัง
สิงห์บุรี	มีจำนวนบ้าน	74,172	หลัง
สุโขทัย	มีจำนวนบ้าน	208,053	หลัง
ขอนแก่น	มีจำนวนบ้าน	585,161	หลัง
อุดรธานี	มีจำนวนบ้าน	482,254	หลัง
รวม		7,676,115	หลัง

กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในส่วนของกรวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง โดยใช้วิธีการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากรายการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ร้อยละ 5 ดังนี้

สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

จากผลการแทนค่าสูตรดังกล่าว จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละพื้นที่ของสถานีหลักจังหวัดละประมาณ 400 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 4,400 ตัวอย่าง แต่เนื่องจากทางคณะกรรมการและสำนักงาน กสทช. ต้องการให้การสำรวจเป็นไปอย่างครอบคลุมและได้ผลที่ถูกต้องแม่นยำมากที่สุด จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างให้สูงกว่าผลลัพธ์ที่ได้ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาทั้ง 11 จังหวัด รวมกันไว้ที่ 6,000 ตัวอย่าง แบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร 1,000 ตัวอย่าง และจังหวัดอื่นจังหวัดละ 500 ตัวอย่าง เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรในสัดส่วนที่มากที่สุด จากนั้นจึงใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ตามช่วงชั้น (Stratified Sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายตัวภายในแต่ละกลุ่มพื้นที่อย่างทั่วถึง

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ตามโควตา (Quota Sampling) โดยแบ่งโควตาตามความใกล้เคียงจากเสารับส่งสัญญาณหลักที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนั้นๆ กับประเภทที่อยู่อาศัย ซึ่งแบ่งเป็น บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์/หอพัก/แมนชั่น และที่อยู่อาศัยประเภทอื่นๆ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมมากที่สุด

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) ตามสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่จะเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้ เนื่องด้วยถือเอาบ้านเป็นหน่วยสุ่ม (Sampling Unit) ดังนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามจึงต้องเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในบ้านหลังนั้นหนึ่งคนต่อหนึ่งหลังคาเรือน

3.2.1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา

การศึกษาในส่วนการวิเคราะห์เนื้อหา ได้กำหนดให้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายหรือหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ เอกสารและสื่อประชาสัมพันธ์ที่สำนักงาน กสทช. ได้ผลิตและนำไปเผยแพร่สู่ประชาชนอย่างเป็นทางการผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ สื่อแผ่นพับ สื่อโฆษณาทางสถานีโทรทัศน์หรือสถานีวิทยุ

3.2.2 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพได้แบ่งตามลักษณะวิธีการศึกษาออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

3.2.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก

ประชากร

การศึกษาในส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกได้กำหนดประชากรเป็นผู้ประกอบการในกิจการโทรทัศน์ที่ได้รับใบอนุญาต และกลุ่มตัวอย่างตามการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง

กลุ่มตัวอย่างและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) แบบตามสะดวก (Convenience Sampling) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น ผู้ประกอบการในกิจการโทรทัศน์ที่ได้รับใบอนุญาต จำนวน 5 ราย และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวางที่เป็นผู้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจำนวน 22 ราย แบ่งตามพื้นที่ตั้งสถานีส่งสัญญาณพื้นที่สถานีละ 2 ราย

3.2.2.2 การประชุมเฉพาะกลุ่ม

ประชากรและการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในส่วนการประชุมเฉพาะกลุ่มได้กำหนดให้ประชากรเป้าหมายหรือหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการออกอากาศโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล อาทิ ผู้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โครงการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ผู้ประกอบการโทรทัศน์ที่ได้รับใบอนุญาต หน่วยงานกำกับดูแลการออกอากาศโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) แบบตามสะดวก (Convenience Sampling) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมกันจำนวนไม่เกิน 20 คนต่อครั้ง รวมการประชุมเฉพาะกลุ่ม 4 ครั้งใน 4 ภูมิภาค มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างสำหรับการประชุมเฉพาะกลุ่ม

ทั้งสิ้นไม่เกิน 80 คน โดยกำหนดสัดส่วนระหว่างกลุ่มผู้ชมและกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องนอกจากผู้ชมตามความเหมาะสม

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น 2 ส่วน ตามรูปแบบการวิจัย ดังนี้

3.3.1 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

กำหนดเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบ (Interviewing-Scheduled Questionnaires) ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 7 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากร

ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ส่วนที่ 5 ทศนคติเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

ส่วนที่ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

ส่วนที่ 7 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล

3.3.2 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

กำหนดเครื่องมือในการวิจัยคือแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมเฉพาะกลุ่ม โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด ที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการสนทนาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การรับรู้ข่าวสารเรื่องการเปลี่ยนระบบโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 2 ความตระหนักหรือการเห็นความสำคัญที่มีต่อการเปลี่ยนระบบโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 3 ความคิดเห็นและทัศนคติที่ได้จากประสบการณ์การทดสอบการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 4 อุปสรรคที่เกิดขึ้นในช่วงการทดสอบการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการเก็บข้อมูล

3.4.1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ในแต่ละพื้นที่ที่เป็นต่างจังหวัดจะมีทีมในพื้นที่เป็นผู้ประสานงาน ซึ่งเป็นนักวิชาการ 1 คน และผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 5-10 คน

1. ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มเลือกตัวอย่างครัวเรือนในแต่ละพื้นที่ร่วมกับผู้ประสานงาน โดยอาศัยแผนที่แสดงพื้นที่ครอบคลุมเสาส่งสัญญาณและข้อมูลจำนวนครัวเรือนของหน่วยย่อยในพื้นที่ เช่น อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และสภาพที่อยู่อาศัย ประกอบกัน

2. ผู้วิจัยดำเนินการชี้แจงอบรมให้ทีมในพื้นที่ทราบถึงหลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการวิจัย ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยวิธี

3.1 ให้ผู้ตอบกรอกคำตอบเอง โดยช่วยอธิบายในกรณีที่ไม่เข้าใจคำถามชัดเจน

3.2 ใช้การสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถาม (Interviewing-scheduled) ในกรณีที่เป็น เช่น ผู้ตอบไม่สะดวกในการอ่านและเขียนแบบสอบถาม

4. เริ่มเก็บข้อมูลเชิงปริมาณทุกพื้นที่ตั้งแต่เดือนสิงหาคม-ธันวาคม 2558

5. เก็บรวบรวมข้อมูลสื่อประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559

6. ดำเนินการแจกกล่องรับสัญญาณ (Set-top Box) และเก็บข้อมูลในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

3.4.2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. เริ่มเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกหน่วยวิเคราะห์ที่กำหนด ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน พ.ศ. 2559

2. เริ่มเก็บข้อมูลจากการจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการออกอากาศโทรทัศน์ระบบดิจิทัล อาทิ ผู้ชม ผู้ประกอบการ โครงข่ายส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลใน 4 ภูมิภาค เดือนเมษายน-มิถุนายน พ.ศ. 2559

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน ตามรูปแบบการวิจัย ดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ทั้งจากวิธีการสำรวจเชิงตัดขวางและการวิเคราะห์เนื้อหาใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อตอบวัตถุประสงค์และพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการสรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมเฉพาะกลุ่มเป็นหมวดหมู่ (Categorization) ตามประเด็นที่กำหนดไว้แล้วนำมาประมวลผลร่วมกับผลการศึกษาที่ได้จากระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การวิเคราะห์การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล จะใช้แนวคิดทฤษฎีในเรื่องการเปิดรับสื่อ ทฤษฎีการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้ในการสร้างการรับรู้ การสร้างการยอมรับให้แก่บุคคลผู้รับสาร และทำให้สามารถมองเห็นว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

3.6 การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดการนำเสนอข้อมูล ดังนี้

3.6.1 รายงานผลการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณ นำเสนอในรูปแบบของตารางทางสถิติ พร้อมสรุปและอภิปรายผล และข้อมูลเชิงคุณภาพ นำเสนอในรูปแบบการสรุปประเด็นการประชุมเฉพาะกลุ่มเป็นประเด็นต่างๆ

3.6.2 การจัดประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

3.6.3 การจัดสัมภาษณ์ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำเสนอในรูปแบบสรุปผลการดำเนินงาน และการบรรยายสรุปโดยคณะผู้วิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษาการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

การศึกษาระบบการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การเปิดรับความรู้ ทักษะคิดปัญหา และความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการรับชมวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล โดยคณะที่ปรึกษาได้แบ่งรายละเอียดการศึกษาออกเป็น 9 ส่วนดังต่อไปนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปเชิงกายภาพพื้นที่และข้อมูลที่ตั้งสถานีส่งสัญญาณ
- 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.3 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์
- 4.4 การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล
- 4.5 ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล
- 4.6 ทักษะคิดเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล
- 4.7 ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล
- 4.8 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล
- 4.9 ปัจจัยที่ส่งผลหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

4.1 ข้อมูลทั่วไปเชิงกายภาพพื้นที่และข้อมูลที่ตั้งสถานีส่งสัญญาณ

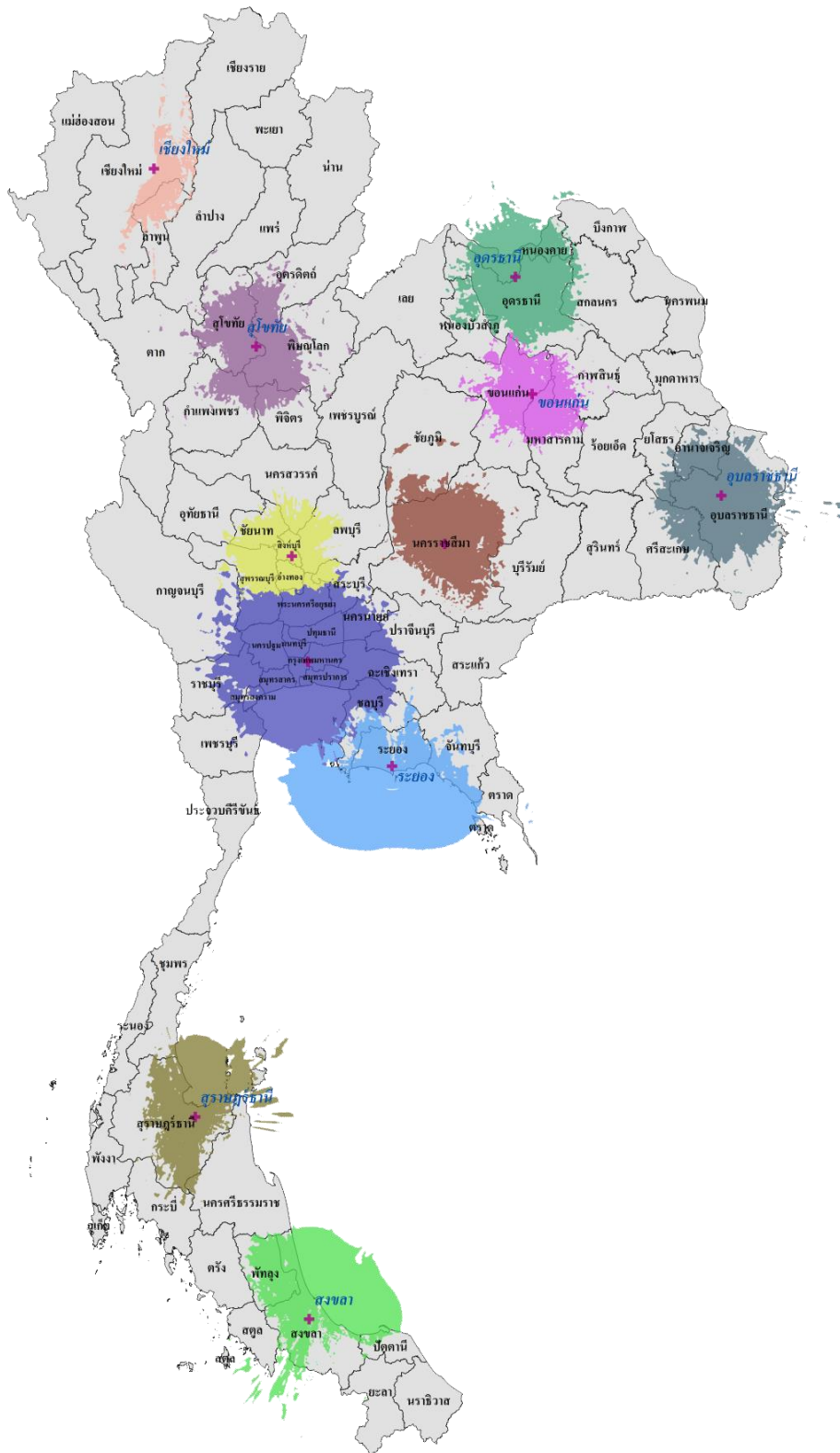
งานวิจัยนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่เขตสัญญาณจากสถานีส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล สถานีหลัก จำนวน 11 สถานี โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละพื้นที่สถานีส่งสัญญาณ ดังนี้

พื้นที่สถานีส่งสัญญาณกรุงเทพมหานคร	จำนวน	1,000	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณขอนแก่น	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณเชียงใหม่	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณนครราชสีมา	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณระยอง	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสงขลา	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสุโขทัย	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสุราษฎร์ธานี	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณสิงห์บุรี	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณอุดรธานี	จำนวน	500	ตัวอย่าง
พื้นที่สถานีส่งสัญญาณอุบลราชธานี	จำนวน	500	ตัวอย่าง
รวม	จำนวน	6,000	ตัวอย่าง

รายละเอียดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง แยกตามรายจังหวัดที่อยู่ในแต่ละสถานีหลัก 11 สถานี จำนวน 40 จังหวัด

เสาสัญญาณ	จังหวัด	จำนวน (ตัวอย่าง)
1. เสากรุงเทพฯ (12 จังหวัด)	กรุงเทพฯ	303
	นนทบุรี	112
	ปทุมธานี	100
	นครปฐม	100
	พระนครศรีอยุธยา	77
	สมุทรปราการ	60
	สมุทรสงคราม	60
	สมุทรสาคร	59
	สุพรรณบุรี	50
	ฉะเชิงเทรา	30
	นครนายก	29
	ราชบุรี	20
	รวม	1000
2. เสาอุบลราชธานี (4 จังหวัด)	อุบลราชธานี	383
	อำนาจเจริญ	94
	ยโสธร	14
	ศรีสะเกษ	9
	รวม	500
3. เสาสงขลา (2 จังหวัด)	สงขลา	461
	พัทลุง	39
	รวม	500
4. เสาสุโขทัย (4 จังหวัด)	สุโขทัย	198
	พิษณุโลก	170
	กำแพงเพชร	91
	พิจิตร	41
	รวม	500
5. เสาสิงห์บุรี (5 จังหวัด)	สิงห์บุรี	200
	อ่างทอง	153

เสาสัญญาณ	จังหวัด	จำนวน (ตัวอย่าง)
	ชัยนาท	50
	ลพบุรี	47
	สุพรรณบุรี	50
	รวม	500
6.เสาระยอง (3 จังหวัด)	ระยอง	350
	จันทบุรี	100
	ชลบุรี	50
	รวม	500
7. เสาสุราษฎร์ธานี (1 จังหวัด)	สุราษฎร์ธานี	500
	รวม	500
8. เสาเชียงใหม่ (2 จังหวัด)	เชียงใหม่	279
	ลำพูน	221
	รวม	500
9.เสานครราชสีมา (1 จังหวัด)	นครราชสีมา	500
	รวม	500
10. เสาขอนแก่น (4 จังหวัด)	ขอนแก่น	250
	มหาสารคาม	125
	กาฬสินธุ์	100
	อุดรธานี	25
	รวม	500
11. เสาอุดรธานี (2 จังหวัด)	อุดรธานี	350
	หนองคาย	150
	รวม	500
	รวมทั้งสิ้น	6,000

ภาพที่ 4.1 พื้นที่สัญญาณสถานีส่งสัญญาณหลัก 11 สถานี

4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 6,000 ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.3 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีอายุเฉลี่ย 43.34 ปี มีจำนวนเฉลี่ยประมาณครัวเรือนละ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 68.3 ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.4 และส่วนใหญ่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนที่ 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.7

ด้านที่อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว คิดเป็นร้อยละ 76.3 มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยนั้นโดยสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 67.8 โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในแฟลตหรืออพาร์ทเมนท์ และอาคารชุดหรือคอนโดมิเนียม รวมกันที่มีจำนวน 271 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาเฉพาะที่อยู่อาศัยกลุ่มนี้ พบว่า มีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ชั้นที่ 2-4 ของแฟลต/อพาร์ทเมนท์/อาคารชุด/คอนโดมิเนียม คิดเป็นร้อยละ 52.8 ทั้งนี้ ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว บ้านแฝด และอาคารพาณิชย์ ส่วนใหญ่ใช้สายอากาศแบบก้างปลาในการรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ด้วยการติดตั้งไว้บนหลังคาที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 51.8 ร้อยละ 0.5 และร้อยละ 3.9 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	2,323	38.7
หญิง	3,677	61.3
รวม	6,000	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 3,677 คน คิดเป็นร้อยละ 61.3 ขณะที่เพศชายมีจำนวน 2,323 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อายุเฉลี่ย
อายุไม่เกิน 20 ปี	310	5.2	43.34
อายุ 21-40 ปี	2,255	37.6	
อายุ 41-60 ปี	2,787	46.4	
อายุ 61 ปีขึ้นไป	648	10.8	
รวม	6,000	100	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 43.34 ปี และอยู่ในช่วงวัยกลางคน โดยเมื่อแบ่งเป็นกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 41-60 ปี มีจำนวน 2,787 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ กลุ่มช่วงอายุ 21-40 ปี มีจำนวน 2,255 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 ถัดมา คือกลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป มีจำนวน 648 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 และกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี มีจำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิก	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวนสมาชิกเฉลี่ย
1-3 คน	2,456	40.9	4
4-6 คน	3,166	52.8	
7-9 คน	336	5.6	
10 คนขึ้นไป	42	0.7	
รวม	6,000	100	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน โดยเมื่อแบ่งเป็นกลุ่มๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4-6 คน มีจำนวน 3,166 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 รองลงมา มีสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน มีจำนวน 2,456 คน คิดเป็นร้อยละ 40.9 ถัดมา มีสมาชิกใน

ครอบครัวจำนวน 7-9 คน มีจำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 และมีสมาชิกในครอบครัวจำนวน 10 คนขึ้นไป มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4,101	68.3
ปริญญาตรี	1,648	27.5
สูงกว่าปริญญาตรี	251	4.2
รวม	6,000	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 4,101 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาคือ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 1,648 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 และจบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	455	7.6
ค้าขาย	1,409	23.4
ลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท	543	9.0
ธุรกิจส่วนตัว	719	12.0
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	765	12.8
เกษียณอายุ	121	2.0
รับจ้าง	693	11.6
เกษตรกร	1,070	17.8

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิศวกร ไอที หรืออาชีพเกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์	28	0.5
อื่นๆ	197	3.3
รวม	6000	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย มีจำนวน 1,409 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกร มีจำนวน 1,070 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ถัดมา อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 765 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 อาชีพธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 719 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 อาชีพรับจ้าง มีจำนวน 693 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 อาชีพลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท มีจำนวน 543 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีจำนวน 455 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 อาชีพอื่นๆ มีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 เป็นผู้เกษียณอายุ มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และอาชีพวิศวกร ไอที หรืออาชีพเกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	1,069	17.8
10,000-20,000 บาท	1,782	29.7
20,001-30,000 บาท	1,363	22.7
30,001-40,000 บาท	489	8.2
40,001-50,000 บาท	278	4.6
50,001 บาทขึ้นไป	328	5.5
ไม่ตอบ	691	11.5
รวม	6,000	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนที่ 10,000 – 20,000 บาท มีจำนวน 1,782 คน คิดเป็นร้อยละ 29.7 รองลงมา มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนที่ 20,001 – 30,000

บาท มีจำนวน 1,363 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ถัดมา มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 1,069 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท มีจำนวน 489 คน คิดเป็นร้อยละ 8.2 มีรายได้ 50,001 บาทขึ้นไป มีจำนวน 328 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และมีรายได้ 40,001 – 50,000 บาท มีจำนวน 278 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้ไม่ตอบมีจำนวน 691 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัย

ลักษณะที่อยู่อาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บ้านเดี่ยว	4,576	76.2
บ้านแฝด	84	1.4
ทาวน์เฮาส์	484	8.0
อาคารชุด/คอนโดมิเนียม/แฟลต/อพาร์ทเมนท์	271	4.5
- ชั้นล่าง	(69 คน ร้อยละ 25.5)	
- ชั้น 2-4	(143 คน ร้อยละ 52.8)	
- ชั้น 5-10	(50 คน ร้อยละ 18.4)	
- ชั้น 10 ขึ้นไป	(9 คน ร้อยละ 3.3)	
อาคารพาณิชย์	508	8.5
อื่นๆ	77	1.3
รวม	6,000	100

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว มีจำนวน 4,576 คน คิดเป็นร้อยละ 76.2 รองลงมาอาศัยอยู่ในอาคารพาณิชย์ มีจำนวน 508 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 ถัดมา อาศัยอยู่ในทาวน์เฮาส์ มีจำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 อาศัยอยู่ในอาคารชุด/คอนโดมิเนียม/แฟลต/อพาร์ทเมนท์ มีจำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 อาศัยอยู่ในบ้านแฝด มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และอาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยลักษณะอื่นๆ มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะอาคารชุด/คอนโดมิเนียม/แฟลต/อพาร์ทเมนท์ ที่มีจำนวน 271 คน พบว่าส่วนใหญ่อาศัยอยู่ชั้นที่ 2-4 มีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 รองลงมาคือ อาศัยอยู่ที่ชั้นล่าง มีจำนวน

69 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ถัดมา อาศัยอยู่ในชั้นที่ 5-10 มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และอาศัยอยู่ในชั้น 10 ขึ้นไป มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะการเป็นเจ้าของที่พักอาศัย

ลักษณะการเป็นเจ้าของที่พักอาศัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เป็นเจ้าของสมบูรณ์	4,069	67.8
เป็นเจ้าของร่วม	597	10.0
มีภาระจำนอง	182	3.0
สัญญาเช่า	725	12.1
อื่นๆ	425	7.1
รวม	5,998	100

หมายเหตุ: ไม่ตอบ 2 คน

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่พักอาศัยสมบูรณ์ มีจำนวน 4,069 คน คิดเป็นร้อยละ 67.8 รองลงมาคือ มีสัญญาเช่าที่พักอาศัย มีจำนวน 725 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 ถัดมา เป็นเจ้าของร่วม มีจำนวน 597 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 มีภาระจำนอง มีจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และมีลักษณะการเป็นเจ้าของที่พักอาศัยแบบอื่นๆ มีจำนวน 425 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัยและตำแหน่งที่ตั้งสายอากาศ

ลักษณะที่อยู่อาศัย	การวางตำแหน่งสายอากาศรับสัญญาณภาคพื้นดินที่ยังใช้งานได้			รวม
	สายอากาศแบบ หมวดกึ่ง (รับสัญญาณใกล้เคียง โทรทัศน์)	สายอากาศแบบ หมวดกึ่ง ก้างปลา (รับสัญญาณริม หน้าต่าง)	สายอากาศแบบ ก้างปลา (รับสัญญาณบน หลังคา)	
บ้านเดี่ยว	481 (ร้อยละ 16.3)	300 (ร้อยละ 10.2)	1,529 (ร้อยละ 51.8)	2,310 (ร้อยละ 78.3)
บ้านแฝด	12 (ร้อยละ 0.4)	3 (ร้อยละ 0.1)	16 (ร้อยละ 0.5)	31 (ร้อยละ 1.1)
ทาวน์เฮาส์	115 (ร้อยละ 3.9)	22 (ร้อยละ 0.7)	126 (ร้อยละ 4.3)	263 (ร้อยละ 8.9)
อาคารชุด/คอนโดมิเนียม	22 (ร้อยละ 0.7)	7 (ร้อยละ 0.2)	7 (ร้อยละ 0.2)	36 (ร้อยละ 1.2)
แฟลต/อพาร์ทเมนท์	44 (ร้อยละ 1.5)	17 (ร้อยละ 0.6)	19 (ร้อยละ 0.6)	80 (ร้อยละ 2.7)
อาคารพาณิชย์	54 (ร้อยละ 1.8)	18 (ร้อยละ 0.6)	114 (ร้อยละ 3.9)	186 (ร้อยละ 6.3)
อื่นๆ	18 (ร้อยละ 0.6)	1 (ร้อยละ 0.03)	26 (ร้อยละ 0.9)	45 (ร้อยละ 1.5)
รวม	746 (ร้อยละ 25.3)	368 (ร้อยละ 12.5)	1,837 (ร้อยละ 62.2)	2,951 (ร้อยละ 100)

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ วางสายอากาศสำหรับรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินไว้บนหลังคามากที่สุด มีจำนวน 1,837 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมาคือ วางสายอากาศสำหรับรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินไว้ใกล้กับโทรทัศน์ มีจำนวน 746 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 และวางสายอากาศสำหรับรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินไว้ริมหน้าต่าง มีจำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ ซึ่งพิจารณาได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้สายอากาศแบบก้างปลา เนื่องจากเป็นสายอากาศที่นิยมติดตั้งบนหลังคา ทั้งนี้ เมื่อ

พิจารณาที่ตั้งสายอากาศตามลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ และอื่นๆ นิยมติดตั้งสายอากาศแบบก้างปลาไว้บนหลังคา ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในอาคารชุด/คอนโดมิเนียมและแฟลต/อพาร์ทเมนท์ นิยมติดตั้งสายอากาศแบบหนวดกุ้งไว้ใกล้กับโทรทัศน์

4.3 ลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์

4.3.1 ข้อมูลโทรทัศน์ที่ใช้งานในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาด้านจำนวนโทรทัศน์ในครัวเรือนที่ใช้งานเป็นประจำ พบว่า ส่วนใหญ่มีโทรทัศน์ที่ใช้งานประจำเพียงเครื่องเดียว คิดเป็นร้อยละ 48.5 และเมื่อพิจารณาเฉพาะโทรทัศน์เครื่องหลักที่ใช้งานเป็นประจำ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นโทรทัศน์ประเภท CRT มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.5 อายุการใช้งานส่วนใหญ่มากกว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.7 ส่วนใหญ่รับชมโทรทัศน์ 1-3 ชั่วโมงต่อวัน และรับชม 3-6 ชั่วโมงต่อวันเท่ากัน อย่างละร้อยละ 41.1 โดยมีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโทรทัศน์ในครัวเรือนที่ใช้งานเป็นประจำ

จำนวนเครื่อง	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวนเครื่อง โดยเฉลี่ย
1	2,909	48.5	1
2	2,052	34.2	
3	722	12.0	
4	227	3.8	
5	65	1.1	
6	16	0.3	
7	1	0.0	
8	2	0.0	

จำนวนเครื่อง	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวนเครื่อง โดยเฉลี่ย
9	5	0.1	
รวม	5,999	100	

หมายเหตุ: ไม่ตอบ 1 คน

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีโทรทัศน์ในครัวเรือนที่ใช้งานประจำเฉลี่ย 1 เครื่อง โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีโทรทัศน์จำนวน 1 เครื่อง มีจำนวน 2,909 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมา มีโทรทัศน์ 2 เครื่อง มีจำนวน 2,052 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ถัดมา มีโทรทัศน์จำนวน 3 เครื่อง มีจำนวน 722 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 มีโทรทัศน์จำนวน 4 เครื่อง มีจำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 มีโทรทัศน์จำนวน 5 เครื่องมีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1 มีโทรทัศน์จำนวน 6 เครื่อง มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 และมีโทรทัศน์จำนวน 9 เครื่อง มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีโทรทัศน์ในครัวเรือน 7-8 เครื่อง มีจำนวนเพียง 3 คน

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทโทรทัศน์

ประเภทโทรทัศน์	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ
CRT TV	2,996	44.5
LCD TV	1,981	29.4
LED TV	1,427	21.2
SMART TV	264	3.9
PLASMA TV	70	1.0
รวม	6,738	100

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้โทรทัศน์ประเภท CRT TV มีจำนวน 2,996 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมา ใช้โทรทัศน์ประเภท LCD TV มีจำนวน 1981 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 29.4 ถัดมา ใช้โทรทัศน์ประเภท LED TV มีจำนวน 1,427 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 21.2 ใช้โทรทัศน์ประเภท SMART TV มีจำนวน 264 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 3.9 และใช้โทรทัศน์ประเภท PLASMA TV มีจำนวน 70 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละทั้งหมดแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งใช้โทรทัศน์ที่รองรับการออกอากาศแบบความคมชัดสูง (HD)

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุของเครื่องโทรทัศน์

อายุของเครื่องโทรทัศน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 3 เดือน	106	1.8
มากกว่า 3 เดือน แต่น้อยกว่า 1 ปี	653	10.9
1-3 ปี	2,009	33.5
มากกว่า 3 ปี	2,798	46.7
ไม่ทราบ	425	7.1
รวม	5,991	100

หมายเหตุ: ไม่ตอบ 9 คน

จากตารางที่ 4.12 พบว่า โทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานมาแล้วมากกว่า 3 ปี มีจำนวน 2,798 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา มีอายุการใช้งาน 1-3 ปี มีจำนวน 2,009 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ถัดมา มีอายุการใช้งานมากกว่า 3 เดือนแต่น้อยกว่า 1 ปี มีจำนวน 653 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 ไม่ทราบอายุการใช้งาน มีจำนวน 425 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 และมีอายุการใช้งานน้อยกว่า 3 เดือน มีจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลารับชมโทรทัศน์ต่อวัน

ระยะเวลารับชมต่อวัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน	337	5.6
1-3 ชั่วโมงต่อวัน	2,459	41.1
3-6 ชั่วโมงต่อวัน	2,463	41.1
มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน	730	12.2
รวม	5,989	100

หมายเหตุ: ไม่ตอบ 11 คน

จากตารางที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมโทรทัศน์ประมาณ 3-6 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 2,463 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 และรองลงมาใช้เวลาเกือบจะเท่ากัน คือ รับชม 1-3 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 2,459 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 ถัดมา รับชมมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 730 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 และรับชมน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน มีจำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 ตามลำดับ

4.3.2 ข้อมูลระบบโทรทัศน์ที่รับชม

ด้านระบบโทรทัศน์ที่รับชมเป็นประจำ พบว่า ส่วนใหญ่รับชมระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 54.6 ขณะที่ผู้รับชมระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดิน คิดเป็นร้อยละ 39.2 ซึ่งจำนวนนี้มีผู้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ร้อยละ 77.9 ของผู้รับชมระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินทั้งหมด ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า ร้อยละ 86.1 รับชมผ่านอุปกรณ์ Set-top Box ที่ และมีการใช้สายอากาศแบบก้างปลาในการรับสัญญาณดิจิทัลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.0 โดยมีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระบบโทรทัศน์ที่รับชมเป็นประจำ

ระบบโทรทัศน์ที่รับชมเป็นประจำ	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ
ระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินผ่านสายอากาศ	2,828	39.2
- แอนะล็อก	(626 คำตอบ ร้อยละ 22.1)	
- ดิจิตอล	(2,202 คำตอบ ร้อยละ 77.9)	
ระบบเคเบิลทีวี	453	6.3
ระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม	3,940	54.6
รวม	7,221	100

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมโทรทัศน์ระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมเป็นประจำ มีจำนวน 3,940 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 54.6 รองลงมา รับชมโทรทัศน์ระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินผ่านสายอากาศ มีจำนวน 2,828 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 39.2 และรับชมผ่านระบบเคเบิลทีวี มีจำนวน 453 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเฉพาะผู้รับชมด้วยระบบสัญญาณภาคพื้นดินเป็นประจำ ที่มีจำนวน 2,828 คำตอบ พบว่า ส่วนใหญ่รับชมด้วยระบบดิจิทัล มีจำนวน 2,202 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 77.9 และรับชมด้วยระบบแอนะล็อก มีจำนวน 626 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 22.1

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและอุปกรณ์ที่ใช้รับชม

การรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิทัลภายใน	307	13.9
โทรทัศน์ที่ติดตั้งกล่องรับสัญญาณ หรือ Set-top Box	1,895	86.1
รวม	2,202	100

จากตารางที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล มีจำนวน 2,202 คน โดยส่วนใหญ่เป็นการรับชมผ่านโทรทัศน์ที่ติดตั้งกล่องรับสัญญาณหรือ Set-top Box จำนวน 1895 คน คิดเป็นร้อยละ 86.1 และรับชมผ่านโทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิทัลภายใน จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามสายอากาศรับสัญญาณที่ใช้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

สายอากาศรับสัญญาณ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สายอากาศแบบหนวดกุ้ง	496	22.5
สายอากาศแบบก้างปลา	1,388	63.0
สายอากาศรับสัญญาณภายในอาคาร	318	14.5
รวม	2,202	100

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยใช้สายอากาศแบบก้างปลา มีจำนวน 1,388 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 รองลงมา ใช้สายอากาศแบบหนวดกุ้ง มีจำนวน 496 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และใช้สายอากาศรับสัญญาณภายในอาคาร มีจำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามลำดับ

4.3.3 ข้อมูลการแจกแจงแลกเปลี่ยนอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

สำหรับผลการแจกแจงส่วนลดของ สำนักงาน กสทช. พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับคูปองแลกซื้อจากสำนักงาน กสทช. คิดเป็นร้อยละ 74.4 ขณะที่ผู้มีผู้ไม่ได้รับคูปอง คิดเป็นร้อยละ 25.6 โดยสาเหตุที่ไม่ได้รับ เนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.9 ของผู้ไม่ได้รับคูปองแลกซื้อจากสำนักงาน กสทช. ทั้งหมด ขณะที่ผู้ได้รับคูปองนั้น ส่วนใหญ่นำไปแลกซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 72.7 ของผู้ได้รับคูปองแลกซื้อจากสำนักงาน กสทช. ทั้งหมด โดยในส่วนของผู้ที่ได้รับคูปองแต่ไม่นำไปแลกซื้อนั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะไม่สนใจหรือไม่ต้องการแลกซื้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.4 โดยมีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช.

คู่มือของสำนักงาน กสทช.	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับ	1,537	25.6
ได้รับ	4,463	74.4
รวม	6,000	100

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช. มีจำนวน 4,463 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช. มีจำนวน 1,537 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามสาเหตุที่ไม่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช.

สาเหตุที่ไม่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช.	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ
ไม่ได้เป็นเจ้าของ	815	52.9
ไม่อยู่ในลักษณะที่อยู่อาศัยที่จะได้รับคู่มือ	187	12.1
อื่นๆ	539	35.0
รวม	1,541	100

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

หมายเหตุ: มีผู้ให้เหตุผลมากกว่า 1 ข้อ

โดยตอบว่า ไม่ได้เป็นทั้งเจ้าบ้านและอาศัยอยู่ในแฟลตหรือพาร์ทเมนท์

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช. ส่วนใหญ่ระบุสาเหตุที่ไม่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช. ว่า เพราะไม่ได้เป็นเจ้าของ มีจำนวน 815 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมา ไม่ได้รับคู่มือของสำนักงาน กสทช. เพราะสาเหตุอื่นๆ มีจำนวน 539 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 35.0 และสาเหตุที่

ไม่ได้รับคู่มือแลกซื้อเพราะไม่ได้อยู่ในลักษณะที่อยู่อาศัยที่จะได้รับคู่มือ มีจำนวน 187 คำตอบหรือร้อยละ 12.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการนำคู่มือไปแลกซื้อ

การนำคู่มือไปแลกซื้อ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่แลกซื้อ	1,220	27.3
แลกซื้อ	3,241	72.7
รวม	4,461	100

หมายเหตุ: ไม่ตอบ 2 คน

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ได้รับคู่มือแลกซื้อและได้นำคู่มือไปแลกซื้อ มีจำนวน 3,241 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 ขณะที่ผู้ที่ได้รับคู่มือแลกซื้อแต่ไม่ได้นำไปแลกซื้อ มีจำนวน 1,220 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามสาเหตุที่ไม่ได้นำคู่มือแลกซื้อของสำนักงาน กสทช.

สาเหตุที่ไม่นำคู่มือไปแลกซื้อ.	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มี Set-top Box อยู่แล้ว	154	12.6
ไม่ทราบรายละเอียดการใช้คู่มือ	119	9.7
ไม่สะดวก/ไม่มีเวลาไปแลกซื้อ	329	27.0
ไม่สนใจ/ไม่ต้องการแลกซื้อ	578	47.4
อื่นๆ	40	3.3
รวม	1,220	100

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้นำคู่มือไปแลกซื้อ ส่วนใหญ่ระบุสาเหตุที่ไม่ได้นำคู่มือไปแลกซื้อว่า เพราะไม่สนใจ/ไม่ต้องการแลกซื้อ มีจำนวน 578 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมา ระบุสาเหตุที่ไม่ได้นำไปแลกซื้อเพราะไม่สะดวก/ไม่มีเวลาไปแลกซื้อ มีจำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ถัดมา ระบุสาเหตุที่ไม่ได้นำไปแลกซื้อเพราะมี Set-top Box อยู่แล้ว มีจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 12.6 ไม่ได้นำไปแลกซื้อเพราะสาเหตุอื่นๆ มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และระบุสาเหตุที่ไม่ได้นำไปแลกซื้อเพราะไม่ทราบรายละเอียดการใช้คู่มือ มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

4.3.4 ข้อมูลปัญหาและความพึงพอใจต่อการใช้คู่มือแลกซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิตอล

สำหรับปัญหาในการใช้งานคู่มือแลกซื้อของสำนักงาน กสทช. พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 79.8 โดยเมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ประสบปัญหาการใช้งาน พบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในเรื่องการที่มูลค่าส่วนลดของคู่มือนั้นน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 45.8 ของผู้ที่ประสบปัญหาการใช้งานคู่มือทั้งหมด

สำหรับความพึงพอใจ คณะที่ปรึกษาได้ประเมินออกมาเป็น 5 ระดับ ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบว่าพึงพอใจมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน พึงพอใจมาก เท่ากับ 4 คะแนน พึงพอใจปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน ไม่พึงพอใจ เท่ากับ 2 คะแนน และไม่พึงพอใจที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

และเมื่อนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยคะแนน และแบ่งเป็นช่วงของค่าเฉลี่ย 5 ระดับ สามารถตีความข้อมูลได้ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง พึงพอใจมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง ไม่พึงพอใจ
1.01 – 1.80	หมายถึง ไม่พึงพอใจที่สุด

ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานคู่มือส่วนลดของสำนักงาน กสทช. นั้น พบว่า ผู้ที่ใช้คู่มือส่วนลดแลกซื้อ Set-top Box นั้น มีระดับความพึงพอใจโดยเฉลี่ย 3.37 หรือพึงพอใจปานกลาง ส่วนผู้ที่ใช้คู่มือส่วนลดแลกซื้อโทรทัศน์ที่มีเครื่องรับสัญญาณดิจิตอลภายใน มีระดับความพึงพอใจโดยเฉลี่ย 3.22 หรือพึงพอใจปานกลาง เท่ากัน โดยมีรายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามปัญหาการใช้งานคู่มือแลกรหัสของสำนักงาน กสทช.

ปัญหาการใช้งาน	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ
ไม่ประสบปัญหาการใช้งาน	2,872	79.8
ประสบปัญหาการใช้งาน	725	20.2
- มูลค่าส่วนลดคู่มือเล็กน้อยเกินไป	(332 คำตอบ ร้อยละ 45.8)	
- ได้รับคู่มือล่าช้า	(208 คำตอบ ร้อยละ 28.7)	
- คู่มือไม่สามารถนำไปใช้แลกรหัสได้	(57 คำตอบ ร้อยละ 7.9)	
- รายละเอียดการใช้งานคู่มือไม่ชัดเจนหรือเข้าใจยาก	(85 คำตอบ ร้อยละ 11.7)	
- คู่มือหมดอายุการใช้งาน	(19 คำตอบ ร้อยละ 2.6)	
- อื่นๆ	(24 คำตอบ ร้อยละ 3.3)	
รวม	3,597	100

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาการใช้งาน มีจำนวน 2,872 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 79.8 ขณะที่ผู้ประสบปัญหาการใช้งาน มีจำนวน 725 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 20.2 โดยในจำนวนผู้ที่ประสบปัญหาการใช้งานคู่มือ พบว่า ประสบปัญหามูลค่าส่วนลดคู่มือเล็กน้อยเกินไปมากที่สุด มีจำนวน 332 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมา ประสบปัญหาเรื่องการได้รับคู่มือล่าช้า มีจำนวน 208 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 28.7 ถัดมา ประสบปัญหาเรื่องคู่มือไม่สามารถนำไปใช้แลกรหัสได้ มีจำนวน 57 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 7.9 ประสบปัญหาเรื่องรายละเอียดการใช้งานคู่มือไม่ชัดเจนหรือเข้าใจยาก มีจำนวน

85 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 11.7 ประสบปัญหาเรื่องอื่นๆ มีจำนวน 24 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 3.3 และ
 ประสบปัญหาเรื่องคู่มืออายุการใช้งาน มีจำนวน 19 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.22 ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้งานคู่มือของสำนักงาน กสทช.

ประเด็น	ความพึงพอใจ					รวม	ค่าเฉลี่ย เลข คณิต	ส่วน เบี่ยงเบน มาตร ฐาน	ระดับ ความ พึง พอใจ
	พอใจ ที่สุด	พอใจ	พอใจ ปาน กลาง	ไม่พอใจ	ไม่พอใจ ที่สุด				
1. คู่มือแลกซ็ว Set-top Box	506 (16.5)	805 (26.2)	1,209 (39.4)	435 (14.2)	117 (3.8)	3,072 (100)	3.37	1.037	ปาน กลาง
2. คู่มือแลกซ็ว เครื่องรับโทรทัศน์ ระบบดิจิทัลที่มี ตัวรับสัญญาณ ภายใน	15 (8.9)	37 (21.9)	97 (57.4)	11 (6.5)	9 (5.3)	169 (100)	3.22	0.898	ปาน กลาง
รวม							3.30	0.968	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คู่มือแลกซ็ว Set-top Box มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ย 3.37 หรือพึงพอใจปานกลาง และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คู่มือแลกซ็วเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่มีตัวรับสัญญาณภายใน มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ย 3.22 หรือระดับปานกลาง

4.4 การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลแบ่งออกเป็น ช่องทางการรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างและเนื้อหาข้อมูลข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างได้รับ โดยคณะที่ปรึกษาได้ประเมินผลออกมาเป็น 5 ระดับ โดยผู้ที่ตอบว่าเปิดรับมากที่สุดจะให้เป็น 5 คะแนน เปิดรับมาก 4 คะแนน เปิดรับปานกลาง 3 คะแนน เปิดรับน้อย 2 คะแนน เปิดรับน้อยที่สุด 1 คะแนน และไม่เคยเปิดรับ 0 คะแนน ซึ่งเมื่อนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยคะแนน และแบ่งเป็นช่วงของค่าเฉลี่ย 5 ระดับ สามารถตีความข้อมูลได้ดังนี้

- 4.01 – 5.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อและข่าวสารในระดับมากที่สุด
  - 3.01 – 4.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อและข่าวสารในระดับมาก
  - 2.01 – 3.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อและข่าวสารในระดับปานกลาง
  - 1.01 – 2.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อและข่าวสารในระดับน้อย
  - 0.01 – 1.00 หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อและข่าวสารในระดับน้อยที่สุด
- โดยการเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบข้อมูลดังนี้

4.4.1 ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากช่องทางต่างๆ ในระดับน้อย ด้วยค่าเฉลี่ย 1.50 โดยเมื่อพิจารณาแบ่งตามประเภทของแหล่งข้อมูลที่เปิดรับพบว่า แหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ แหล่งข้อมูลจากรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการ มีค่าเฉลี่ย 2.95 หรือเปิดรับในระดับปานกลาง ถัดมา สื่อที่เปิดรับมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ย 3.57 หรือเปิดรับในระดับมาก และสื่อที่จัดทำโดยสำนักงานกสทช. ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ โฆษณาน้องคูตีผ่านทางสื่อโทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ย 2.60 หรือเปิดรับในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ มีรายละเอียดการรับรู้ข้อมูลผ่านแหล่งข้อมูลแต่ละกลุ่ม ดังนี้

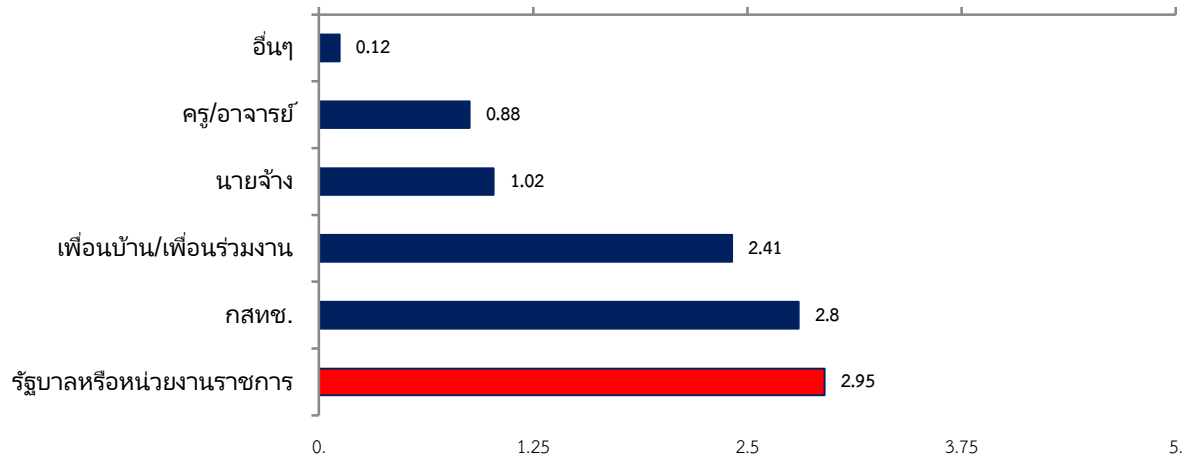
ตารางที่ 4.23 ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลผ่านช่องทางต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทสื่อที่รับรู้	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย				
แหล่งข้อมูลที่เปิดรับ										
1. รัฐบาลหรือหน่วยงานราชการ	531 (8.9)	1,711 (28.6)	2,055 (34.3)	730 (12.2)	539 (9.0)	422 (7.0)	5,988 (100)	2.95	1.325	ปานกลาง
2. สำนักงาน กสทช.	390 (6.5)	1,534 (25.6)	2,147 (35.8)	876 (14.6)	494 (8.2)	557 (9.3)	5,998 (100)	2.80	1.336	ปานกลาง
3. เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน	387 (6.4)	1,157 (19.3)	1,724 (28.8)	996 (16.6)	750 (12.5)	981 (16.4)	5,995 (100)	2.41	1.499	ปานกลาง
4. นายจ้าง	52 (0.9)	273 (4.6)	793 (13.2)	794 (13.3)	768 (12.8)	3,312 (55.2)	5,992 (100)	1.02	1.328	น้อย
5. ครู/อาจารย์	56 (0.9)	237 (4.0)	686 (11.4)	641 (10.7)	718 (12.0)	3,659 (61.0)	5,997 (100)	0.88	1.291	น้อยที่สุด
6. อื่นๆ	73 (1.2)	40 (0.7)	32 (0.5)	29 (0.5)	20 (0.3)	5,768 (96.7)	5,962 (100)	0.12	0.686	น้อยที่สุด
รวม								1.70	0.791	น้อย
ประเภทสื่อที่รับรู้	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
สื่อที่เปิดรับ										
7. วิทยุกระจายเสียง	263 (4.4)	814 (13.7)	1,485 (24.9)	1,042 (17.5)	880 (14.8)	1,474 (24.7)	5,958 (100)	2.01	1.527	ปานกลาง
8. โทรทัศน์	1,262 (21.0)	2,340 (39.0)	1,538 (25.7)	443 (7.4)	261 (4.4)	152 (2.5)	5,996 (100)	3.57	1.174	มาก

ประเภทสื่อที่รับรู้	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
9. หนังสือพิมพ์	212 (3.5)	775 (13.0)	1,441 (24.0)	1,003 (16.7)	963 (16.1)	1,600 (26.7)	5,994 (100)	1.91	1.515	น้อย
10. นิตยสาร	81 (1.4)	353 (5.9)	958 (16.0)	939 (15.6)	934 (15.6)	2,729 (45.5)	5,994 (100)	1.25	1.391	น้อย
11. อินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์	509 (8.5)	780 (13.0)	996 (16.6)	690 (11.5)	675 (11.3)	2,347 (39.1)	5,997 (100)	1.79	1.756	น้อย
12. แผ่นโปสเตอร์	45 (0.7)	210 (3.5)	711 (11.9)	910 (15.2)	881 (14.7)	3,240 (54.0)	5,997 (100)	0.98	1.265	น้อยที่สุด
13. แผ่นพับ/ใบปลิว	42 (0.7)	157 (2.6)	641 (10.7)	842 (14.0)	905 (15.1)	3,409 (56.9)	5,996 (100)	0.89	1.214	น้อยที่สุด
14. บอร์ดประชาสัมพันธ์	35 (0.6)	184 (3.1)	653 (10.9)	797 (13.3)	812 (13.5)	3,517 (58.6)	5,998 (100)	0.88	1.229	น้อยที่สุด
15. การประชุม/การสัมมนา/ดูงาน	46 (0.8)	190 (3.1)	509 (8.5)	593 (9.9)	720 (12.0)	3,940 (65.7)	5,998 (100)	0.74	1.198	น้อยที่สุด
16. อื่นๆ	28 (0.5)	22 (0.4)	29 (0.5)	11 (0.2)	20 (0.3)	5,849 (98.1)	5,959 (100)	0.06	0.477	น้อยที่สุด
รวม								1.41	0.897	น้อย
ประเภทสื่อที่รับรู้	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
สื่อที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช.										
17. โฆษณาน้องดูดีผ่านทางสื่อโทรทัศน์	668 (11.2)	1,475 (24.7)	1,482 (24.8)	641 (10.7)	518 (8.7)	1,183 (19.9)	5,967 (100)	2.60	1.665	ปานกลาง
18. โฆษณาน้องดูดีผ่านทางสื่อวิทยุ	146 (2.4)	541 (9.0)	1,274 (21.3)	953 (15.9)	825 (13.8)	2,257 (37.6)	5,996 (100)	1.58	1.502	น้อย

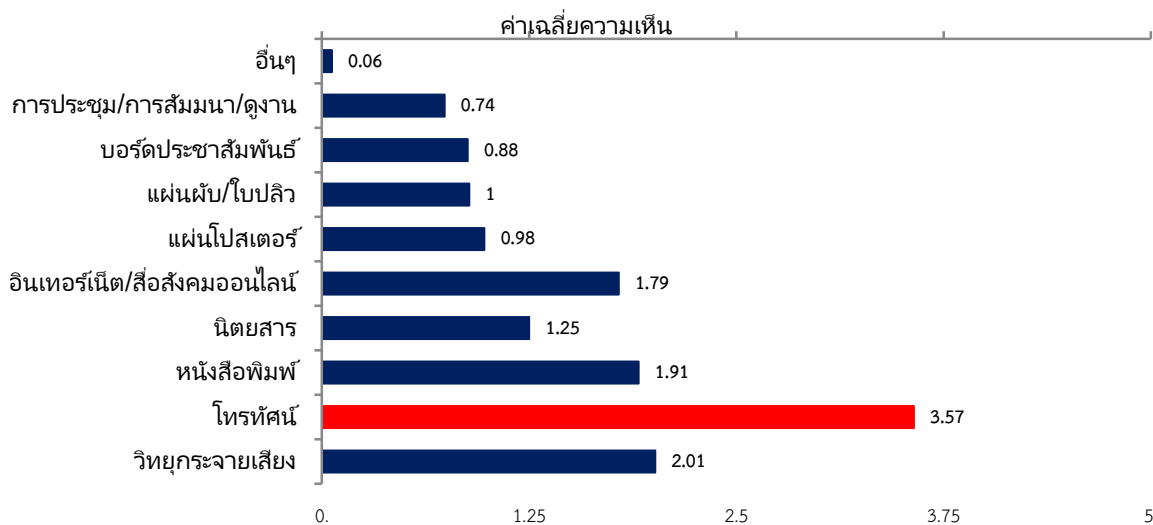
ประเภทสื่อที่รับรู้	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
19. โฆษณานองดูดีผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์	119 (2.0)	454 (7.6)	1,238 (20.6)	954 (15.9)	862 (14.4)	2,369 (39.5)	5,996 (100)	1.48	1.465	น้อย
20. เว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักงาน กสทช.	226 (3.8)	483 (8.0)	956 (16.0)	816 (13.6)	693 (11.6)	2,819 (47.0)	5,993 (100)	1.38	1.559	น้อย
21. กิจกรรม (Event) ที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช.	59 (1.0)	210 (3.5)	626 (10.4)	807 (13.5)	699 (11.6)	3,598 (60.0)	5,999 (100)	0.89	1.270	น้อยที่สุด
22. แผ่นพับที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช.	36 (0.6)	223 (3.7)	593 (9.9)	835 (13.9)	772 (12.9)	3,534 (59.0)	5,993 (100)	0.88	1.242	น้อยที่สุด
23. ใช้นักแสดงโฆษณา การเปิดช่องทีวีดิจิทัล	577 (9.6)	1,139 (19.0)	1,317 (22.0)	755 (12.5)	419 (7.0)	1,793 (29.9)	6,000 (100)	2.22	1.750	ปานกลาง
24. อื่นๆ	11 (0.2)	11 (0.2)	43 (0.7)	20 (0.3)	17 (0.3)	5,843 (98.3)	5,946 (100)	0.05	0.581	น้อยที่สุด
รวม								1.38	1.017	น้อย
รวมทั้งหมด								1.50	0.817	น้อย

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบไม่ครบทุกข้อ

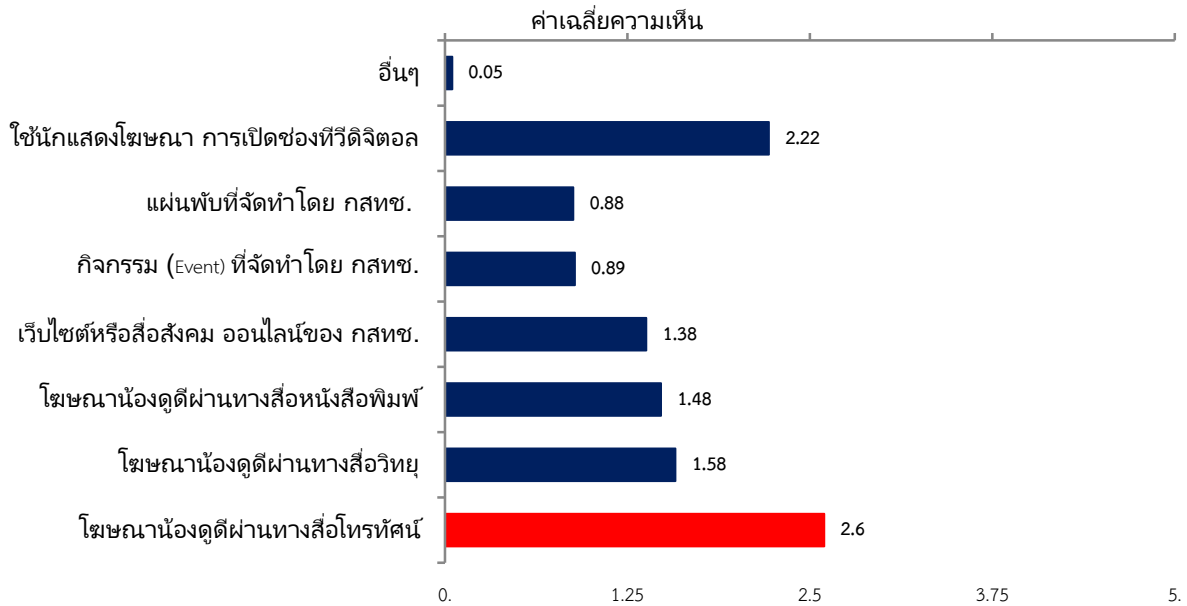
ภาพที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยแหล่งข้อมูลที่เปิดรับ

จากภาพที่ 4.2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการมากที่สุด รองลงมา เปิดรับข่าวสารจากสำนักงาน กสทช. เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน นายจ้าง ครู/อาจารย์ และอื่นๆ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยสื่อที่เปิดรับ

จากภาพที่ 4.3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากสื่อวิทยุกระจายเสียง ถัดมา เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากสื่อหนังสือพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์ สื่อนิตยสาร สื่อแผ่นพับ/ใบปลิว สื่อแผ่นโปสเตอร์ สื่อบอร์ดประชาสัมพันธ์ สื่อการประชุม/การสัมมนา/ดูงาน และสื่ออื่นๆ ตามลำดับ

ภาพที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยข้อร้องเรียนของสำนักงาน กสทช. ที่เปิดรับ

จากภาพที่ 4.4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากสื่อสำนักงาน กสทช. ประเภท โฆษณานองดูดี ผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากสื่อสำนักงาน กสทช. ประเภท โฆษณานองดูดี จากการใช้นักแสดงโฆษณาการเปิดช่องทีวีดิจิทัล ถัดมา เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากสื่อสำนักงาน กสทช. ประเภท โฆษณานองดูดี ผ่านสื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ เว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักงาน กสทช. กิจกรรมที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช. แผนพับที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช. และอื่นๆ ตามลำดับ

4.4.2 ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากช่องทางต่างๆ ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.53 โดยเมื่อพิจารณาแบ่งตามประเภทข้อมูล จะเห็นได้ว่า ด้านข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุดคือ ประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์ และวิธีการใช้ มีค่าเฉลี่ย 2.46 หรือเปิดรับในระดับปานกลาง ด้านข้อมูลการจูงใจให้รับชมระบบดิจิทัลที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนการเปลี่ยนอุปกรณ์ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เช่น การแจกคู่มือ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 3.22 หรือเปิดรับในระดับมาก ด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัล มีค่าเฉลี่ย 2.81 หรือเปิดรับในระดับปานกลาง และด้านข้อมูลการยุติหรือการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลช่องทางในการชมโทรทัศน์ได้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม เมื่อยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกแล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.12 หรือเปิดรับในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ มีรายละเอียดการเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระดับดิจิทัลแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.24 ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทข้อมูลข่าวสาร	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย				
หมวดความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล										
1. การเกิดหรือที่มาของระบบการทำงาน	117 (2.0)	960 (16.0)	2,205 (36.8)	1,128 (18.8)	702 (11.7)	877 (14.6)	5,989 (100)	2.34	1.332	ปานกลาง
2. เครื่องมือหรืออุปกรณ์และวิธีการใช้	161 (2.7)	933 (15.6)	2,361 (39.4)	1,171 (19.5)	758 (12.7)	606 (10.1)	5,990 (100)	2.46	1.258	ปานกลาง
3. สถานที่ติดต่อสอบถามข้อมูลหรือผู้รับผิดชอบ	146 (2.4)	800 (13.4)	2,184 (36.5)	1,191 (20.0)	899 (15.0)	759 (12.7)	5,979 (100)	2.30	1.299	ปานกลาง
รวม								2.37	1.163	ปานกลาง
หมวดการจูงใจ										
4. ประโยชน์ ข้อดี หรือข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	385 (6.4)	2,126 (35.5)	2,156 (36.0)	723 (12.1)	338 (5.6)	261 (4.4)	5,989 (100)	3.13	1.271	มาก
5. ค่าใช้จ่าย หรือสิ่งที่ต้องลงทุน ความคุ้มค่าในการใช้ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล	247 (4.1)	1,419 (23.7)	2,412 (40.3)	1,079 (18.0)	525 (8.8)	305 (5.1)	5,987 (100)	2.81	1.164	ปานกลาง

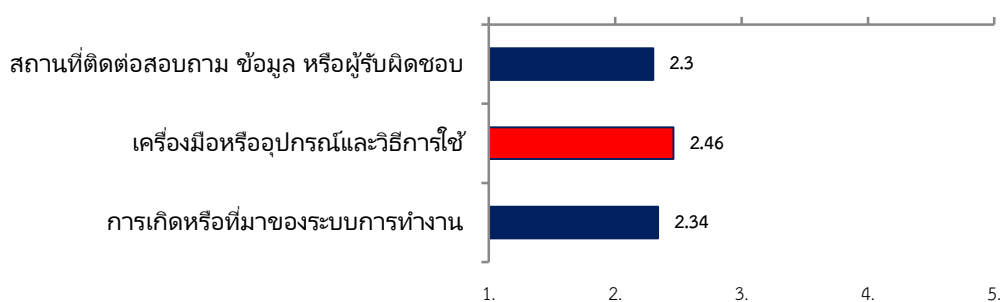
ประเภทข้อมูลข่าวสาร	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย				
6. ความจำเป็นของการต้องมี ต้องใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัล	374 (6.2)	1,838 (30.7)	2,302 (38.4)	870 (14.5)	379 (6.3)	226 (3.8)	5,989 (100)	3.05	1.137	มาก
7. การสนับสนุนการเปลี่ยนอุปกรณ์ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เช่น การแจกคู่มือ เป็นต้น	673 (11.2)	1,967 (32.9)	2,094 (35.0)	724 (12.1)	321 (5.4)	206 (3.4)	5,985 (100)	3.22	1.172	มาก
รวม								3.05	0.987	มาก
หมวดข้อมูลข่าวสาร										
8. ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัล	252 (4.2)	1,460 (24.4)	2,402 (40.1)	1,024 (17.1)	507 (8.5)	346 (5.8)	5,991 (100)	2.81	1.186	ปานกลาง
9. ข่าวสารเกี่ยวกับความคืบหน้าในการดำเนินการระบบโทรทัศน์ดิจิทัลในประเทศไทย	203 (3.4)	1,207 (20.1)	2,212 (36.9)	1,274 (21.3)	620 (10.3)	476 (7.9)	5,992 (100)	2.61	1.236	ปานกลาง
10. ข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กรที่ เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	183 (3.1)	1,062 (17.7)	2,261 (37.7)	1,286 (21.5)	674 (11.2)	526 (8.8)	5,992 (100)	2.54	1.240	ปานกลาง

ประเภทข้อมูลข่าวสาร	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย				
11. ข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดตัวสถานีโทรทัศน์หรือช่องระบบดิจิทัลใหม่ๆ	233 (3.9)	1,277 (21.3)	2,240 (37.4)	1,053 (17.6)	658 (11.0)	529 (8.8)	5,990 (100)	2.63	1.282	ปานกลาง
รวม								2.65	1.117	ปานกลาง
หมวดการยุติหรือการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก										
12. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกำหนดการยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกในพื้นที่ต่างๆ	165 (2.7)	814 (13.6)	1,544 (25.8)	1,118 (18.7)	762 (12.7)	1,588 (26.5)	5,991 (100)	1.95	1.495	น้อย
13. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวกรณียุติการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก	176 (2.9)	875 (14.6)	1,631 (27.2)	1,122 (18.7)	742 (12.4)	1,446 (24.1)	5,992 (100)	2.05	1.486	ปานกลาง
14. ข้อมูลช่องทางในการชมโทรทัศน์ได้โดยไม่ต้องรออนเมื่อยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกแล้ว	197 (3.3)	886 (14.8)	1,804 (30.1)	978 (16.3)	809 (13.5)	1,318 (22.0)	5,992 (100)	2.12	1.480	ปานกลาง

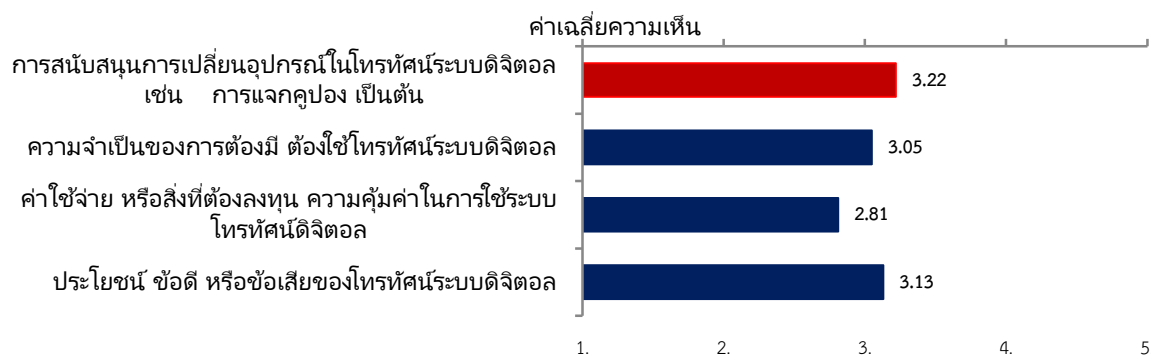
ประเภทข้อมูลข่าวสาร	การรับรู้						รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการรับรู้
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย				
รวม								2.04	1.397	ปานกลาง
รวมทั้งหมด								2.53	0.956	ปานกลาง

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ

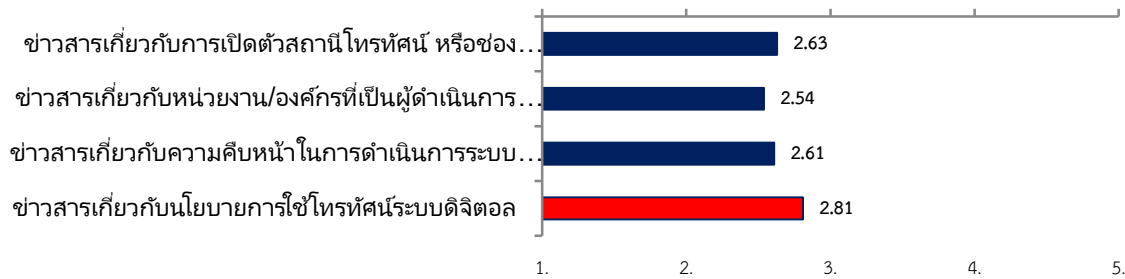
ภาพที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยการรับรู้ข้อมูลหมวดความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

จากภาพที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลหมวดความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ในประเด็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์และวิธีการใช้มากที่สุด รองลงมาคือ ประเด็นการเกิดหรือที่มาของระบบการทำงาน ถัดมาคือ ประเด็นสถานที่ติดต่อสอบถาม ข้อมูล หรือผู้รับผิดชอบ ตามลำดับ

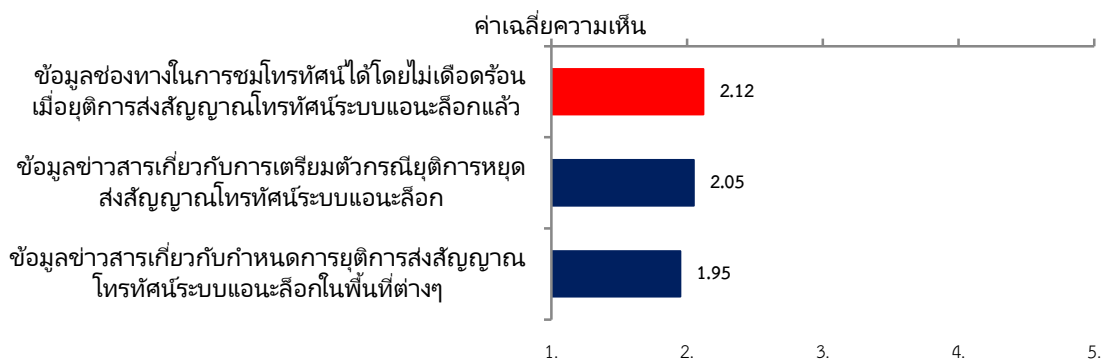
ภาพที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยการรับรู้ข้อมูลหมวดการจูงใจ

จากภาพที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลหมวดการจูงใจในประเด็นการสนับสนุนการเปลี่ยนอุปกรณ์ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เช่น การแจกคู่มือ เป็นต้น มากที่สุด รองลงมาคือ ประเด็นประโยชน์ ข้อดีหรือข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ถัดมาคือ ประเด็นความจำเป็นของการต้องมี ต้องใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัล และประเด็นค่าใช้จ่าย หรือสิ่งที่ต้องลงทุน ความคุ้มค่าในการใช้ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ตามลำดับ

ภาพที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยการรับรู้ข้อมูลหมวดข้อมูลข่าวสาร

จากภาพที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลหมวดข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลมากที่สุด รองลงมาคือ ข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดตัวสถานีโทรทัศน์ หรือช่องระบบดิจิทัลใหม่ๆ ถัดมาคือ ข่าวสารเกี่ยวกับความคืบหน้าในการดำเนินการระบบโทรทัศน์ดิจิทัลในประเทศไทย และข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กรที่เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ตามลำดับ

ภาพที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยการรับรู้ข้อมูลหมวดการยุติหรือการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก

จากภาพที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข้อมูลหมวดการยุติหรือการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกในเรื่องช่องทางในการชมโทรทัศน์ได้โดยไม่ต้องต่อเครื่อง เมื่อยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกแล้วมากที่สุด รองลงมาคือ ประเด็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวกรณียุติการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก และข่าวสารเกี่ยวกับกำหนดการยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกในพื้นที่ต่างๆ ตามลำดับ

4.5 ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยที่ตอบถูกเกินครึ่งหนึ่ง ในประเด็นที่ว่า ขณะนี้สามารถรับชมช่อง 3,5,7,9,NBT และ ThaiPBS ผ่านการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลได้แล้ว คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาคือ การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน เหมือนกับระบบของฟรีทีวีในปัจจุบัน แต่เปลี่ยนวิธีการเข้ารหัสสัญญาณเป็นแบบดิจิทัลแทนระบบแอนะล็อก คิดเป็นร้อยละ 59.7 และสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินด้วยการใช้กล่องดาวเทียมแทนกล่อง Set-top Box ได้ คิดเป็นร้อยละ 52.1 ตามลำดับ

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ตอบได้ถูกต้องกึ่งหนึ่ง คือ เรื่องการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมได้ด้วยการติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ หรือ Set-top Box เฉพาะกรณีโทรทัศน์ที่เป็นระบบแอนะล็อก (โทรทัศน์รุ่นเดิม โทรทัศน์เครื่องใหญ่ๆ เหมือนตู้ปลา) คิดเป็นร้อยละ 49.1 และการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมรายการประเภทต่างๆ ได้มากถึง 48 ช่อง โดยมีทั้งหมดช่องรายการความชัดปกติ และหมวดช่องรายการที่มีความคมชัดสูง (HD) คิดเป็นร้อยละ 46.3

สำหรับประเด็นที่ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่อง 5, 9, NBT และ TPBS จะทยอยยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกภายในปี 2561 ส่วนการยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกของช่อง 3 และ 7 จะเป็นไปตามระยะเวลาของสัญญาสัมปทานที่เหลืออยู่ คิดเป็นร้อยละ 36.9

ตารางที่ 4.25 ระดับความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลแต่ละประเภทของกลุ่มตัวอย่าง

ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	คำตอบ			รวม	คำตอบที่ถูกต้อง
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ		
1. การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลคือ ระบบการแพร่สัญญาณคลื่นโทรทัศน์ภาคพื้นดิน เหมือนกับระบบของฟรีทีวีในปัจจุบัน แต่เปลี่ยนวิธีการเข้ารหัสสัญญาณเป็นแบบดิจิทัลแทนระบบแอนะล็อก	3,580 (59.7)	318 (5.3)	2,097 (35.0)	5,995 (100)	ใช่
2. ขณะนี้ท่านสามารถรับชมช่อง 3,5,7,9,NBT และ ThaiPBS ผ่านการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลได้แล้ว	4,665 (77.8)	365 (6.1)	966 (16.1)	5,996 (100)	ใช่
3. การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมได้ด้วยการติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ หรือ Set-top Box เฉพาะกรณีโทรทัศน์ที่เป็นระบบแอนะล็อก (โทรทัศน์รุ่นเดิม โทรทัศน์เครื่องใหญ่ๆ เหมือนตู้ปลา)	2,944 (49.1)	1,057 (17.6)	1,996 (33.3)	5,997 (100)	ใช่

ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	คำตอบ			รวม	คำตอบที่ถูกต้อง
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ		
4. โทรทัศน์รุ่นใหม่ ๆ เช่น ทีวีจอแบน SMART-TV LCD-TV LED-TV เป็นต้น สามารถรับชมการแพร่ภาพด้วยระบบดิจิทัลได้ทันทีโดยไม่ต้องมีกล่อง Set-top Box	2,484 (41.4)	1,137 (19.0)	2,378 (39.6)	5,999 (100)	ใช่
5. สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่อง 5,9,NBTและTPBS จะทยอยยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกภายในปี 2561 ส่วนการยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกของช่อง 3 และ 7 จะเป็นไปตามระยะเวลาของสัญญาสัมปทานที่เหลืออยู่	2,210 (36.9)	490 (8.2)	3,297 (55.0)	5,997 (100)	ใช่
6. หากไม่เปลี่ยนโทรทัศน์เครื่องใหม่ หรือติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ “Set-top Box” ก่อนการยุติแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก โทรทัศน์ที่บ้านท่านจะไม่สามารถรับชมรายการต่างๆ ได้ กล่าวคือ โทรทัศน์จะกลายเป็นจอดำทันที	2,323 (38.7)	696 (11.6)	2,979 (49.7)	5,998 (100)	ใช่
7. การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมรายการประเภทต่างๆ ได้มากถึง 48 ช่อง โดยมีทั้งหมดช่องรายการความชัดปกติ และหมวดช่องรายการที่มีความคมชัดสูง (HD)	2,775 (46.3)	766 (12.8)	2,457 (41.0)	5,998 (100)	ใช่
8. ท่านสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินด้วยการใช้กล่องดาวเทียมแทนกล่อง Set-top Box ได้	3,126 (52.1)	712 (11.9)	2,159 (36.0)	5,997 (100)	ใช่
9. การเปลี่ยนเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัล จะทำให้ทุกช่องออกอากาศแบบ HD ได้ทั้งหมด	2,400 (40.0)	1,035 (17.3)	2,563 (42.7)	5,998 (100)	ไม่ใช่

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ

จากตารางที่ 4.25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ตอบถูกเกินครึ่งหนึ่งในประเด็นที่ว่า ขณะนี้สามารถรับชมช่อง 3,5,7,9,NBT และ ThaiPBS ผ่านการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลได้แล้ว มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 4,665 คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมาคือ การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน เหมือนกับระบบของฟรีทีวีในปัจจุบัน แต่เปลี่ยนวิธีการเข้ารหัสสัญญาณเป็นแบบดิจิทัลแทนระบบแอนะล็อก มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก

3,580 คน คิดเป็นร้อยละ 59.7 และสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินด้วยการใช้กล่องดาวเทียมแทนกล่อง Set-top Box ได้ มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 3,126 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1 ตามลำดับ

ส่วนประเด็นที่ตอบได้เกือบครึ่งหนึ่งของคำถามทั้งหมด ได้แก่ การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมได้ด้วยการติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ หรือ Set-top Box เฉพาะกรณีโทรทัศน์ที่เป็นระบบแอนะล็อก มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 2,944 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 และการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมรายการประเภทต่างๆ ได้มากถึง 48 ช่อง โดยมีทั้งหมดช่องรายการความชัดปกติ และหมวดช่องรายการที่มีความคมชัดสูง (HD) มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 2,775 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3

สำหรับประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้บ้าง ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่อง 5, 9, NBT และ TPBS จะทยอยยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกภายในปี 2561 ส่วนการยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกของช่อง 3 และ 7 จะเป็นไปตามระยะเวลาของสัญญาสัมปทานที่เหลืออยู่ มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 2,210 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 และประเด็นที่ว่า หากไม่เปลี่ยนโทรทัศน์เครื่องใหม่ หรือติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ “Set-top Box” ก่อนการยุติแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกที่บ้านจะไม่สามารถรับชมรายการต่างๆ ได้ มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 2,323 คน คิดเป็นร้อยละ 38.7 ส่วนในเรื่องการเปลี่ยนเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัล จะทำให้ทุกช่องออกอากาศแบบ HD ได้ทั้งหมด มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 2,400 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 และประเด็นที่ว่า โทรทัศน์รุ่นใหม่ๆ เช่น ทีวีจอแบน SMART-TV LCD-TV LED-TV จะสามารถรับชมการแพร่ภาพด้วยระบบดิจิทัลได้ทันทีโดยไม่ต้องมีกล่อง Set-top Box มีจำนวนผู้ที่ตอบถูก 2,484 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 ตามลำดับ

4.6 ทศนคติเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ขณะที่ปรึกษาได้ประเมินผลออกมาเป็น 5 ระดับความเห็น โดยกำหนดการให้ค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบเห็นด้วยมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน เห็นด้วยมาก เท่ากับ 4 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน เห็นด้วยน้อย เท่ากับ 2 คะแนน และเห็นด้วยน้อยที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน

และเมื่อนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยคะแนน และแบ่งเป็นช่วงของค่าเฉลี่ย 5 ระดับ สามารถตีความข้อมูลได้ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในระดับน้อย
1.01 – 1.80	หมายถึง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับประเด็นต่างๆ ในระดับน้อยที่สุด

4.6.1 ประเด็นเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิม (แอนะล็อก)

ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า ข้อดีข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิม ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ มีภาพระดับความคมชัดสูง มีค่าเฉลี่ย 3.89 หรือเห็นด้วยในระดับมาก รองลงมา คือ มีหลายช่องให้เลือกชมรายการได้หลากหลายกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.75 ถัดมาคือ มีระบบเสียงหลายภาษา มีค่าเฉลี่ย 3.49 ส่วนเรื่องมีระบบแสดงผังรายการล่วงหน้า (EPG) และตั้งอัตรายการล่วงหน้าได้ มีค่าเฉลี่ย 3.13 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับระบบเสียงหลายภาษา ไม่ใช่เรื่องจำเป็น น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.82

ทั้งนี้ มีรายละเอียดผลการเก็บข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ดังนี้

ตารางที่ 4.26 ระดับความเห็นต่อข้อดีข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เมื่อเทียบกับระบบเดิมของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อดีข้อเสียของทีวีดิจิทัลเมื่อเทียบกับทีวีระบบเดิม	ความเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. มีภาพระดับความคมชัดสูง	1,202 (20.0)	3,241 (54.0)	1,336 (22.3)	143 (2.4)	78 (1.3)	6,000 (100)	3.89	0.790	มาก
2. มีระบบเสียงหลายภาษา	693 (11.6)	2,380 (39.7)	2,229 (37.2)	527 (8.8)	161 (2.7)	5,990 (100)	3.49	0.905	มาก
3. จะต้องลงทุนในการซื้ออุปกรณ์สำหรับประกอบกล่องรับสัญญาณSet-top Box เพิ่มเติม เพื่อให้การรับชมสมบูรณ์	459 (7.7)	1,651 (27.6)	2,307 (38.5)	1,129 (18.8)	443 (7.4)	5,989 (100)	3.09	1.029	ปานกลาง
4. มีหลายช่องให้เลือกชมรายการได้หลากหลายกว่าเดิม	1,000 (16.7)	2,989 (49.9)	1,619 (27.0)	296 (4.9)	88 (1.5)	5,992 (100)	3.75	0.840	มาก
5. เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น	394 (6.6)	1,295 (21.7)	2,412 (40.4)	1,408 (23.6)	467 (7.8)	5,976 (100)	2.96	1.013	ปานกลาง

ข้อดีข้อเสียของทีวีดิจิทัลเมื่อเทียบกับทีวีระบบเดิม	ความเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
6. มีปัญหาในการรับสัญญาณไม่แตกต่างจากระบบเดิมเลย	306 (5.1)	1,156 (19.3)	2,451 (41.0)	1,482 (24.7)	593 (9.9)	5,988 (100)	2.85	1.009	ปานกลาง
7. มีระบบเตือนภัยพิบัติ เช่น เวลาเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมหรือแผ่นดินไหว จะมีสัญลักษณ์หรือตัววิ่งขึ้นเตือนภัยบนหน้าจอทันที	666 (11.1)	1,642 (27.4)	2,031 (33.9)	1,136 (18.9)	523 (8.7)	5,998 (100)	3.13	1.113	ปานกลาง
8. การให้ข้อมูลข่าวสารแบบตอบโต้ได้ เช่น ในรายการที่มีการตอบคำถาม ผู้ชมอาจร่วมสนุกด้วยการตอบคำถามผ่านทางทีวีได้ด้วย เป็นต้น	487 (8.1)	1,560 (26.0)	2,405 (40.1)	1,042 (17.4)	500 (8.3)	5,994 (100)	3.08	1.042	ปานกลาง
9. ระบบเสียงหลายภาษา ไม่ใช่เรื่องจำเป็น	329 (5.5)	1,054 (17.6)	2,382 (39.8)	1,638 (27.3)	585 (9.8)	5,988 (100)	2.82	1.013	ปานกลาง
10. มีระบบแสดงผังรายการล่วงหน้า (EPG) และตั้งอัดรายการล่วงหน้าได้	575 (9.6)	1,738 (29.1)	2,372 (39.7)	933 (15.6)	360 (6.0)	5,978 (100)	3.21	1.015	ปานกลาง
11. มีระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	311 (5.2)	1,166 (19.6)	2,409 (40.5)	1,356 (22.8)	708 (11.9)	5,950 (100)	2.83	1.040	มาก

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ

ภาพที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นของข้อดีข้อเสียโทรทัศน์ระบบดิจิตอลเมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิม

จากแผนภาพที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความเห็นด้วยเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิตอลเมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิม ในประเด็นเรื่องภาพระดับความคมชัดสูงมากที่สุด รองลงมาคือ เรื่องมีหลายช่องให้เลือกชมรายการได้หลากหลายกว่าเดิม ถัดมาคือ เรื่องมีระบบเสียงหลายภาษา เรื่องมีระบบแสดงผังรายการล่วงหน้า (EPG) และตั้งอัดรายการล่วงหน้าได้ เรื่องมีระบบเตือนภัยพิบัติ เช่น เวลาเกิดการณ์น้ำท่วมหรือแผ่นดินไหว จะมีสัญลักษณ์หรือตัววิ่งขึ้นเตือนภัยบนหน้าจอทันที เรื่องจะต้องลงทุนในการซื้ออุปกรณ์สำหรับประกอบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box เพิ่มเติม เพื่อให้การรับชมสมบูรณ์ เรื่องการให้ข้อมูลข่าวสารแบบตอบโต้ได้ เช่น ในรายการที่มีการตอบคำถาม ผู้ชมอาจร่วมสนุกด้วยการตอบคำถามผ่านทางทีวีได้ด้วย เป็นต้น เรื่องเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น เรื่องมีปัญหาในการรับสัญญาณไม่แตกต่างจากระบบเดิมเลย เรื่องมีระบบพาดิชนยอเล็กทรอนิกส์ และเรื่องระบบเสียงหลายภาษา ไม่ใช่เรื่องจำเป็น ตามลำดับ

4.6.2 ความเหมาะสมของโทรทัศน์ดิจิตอลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

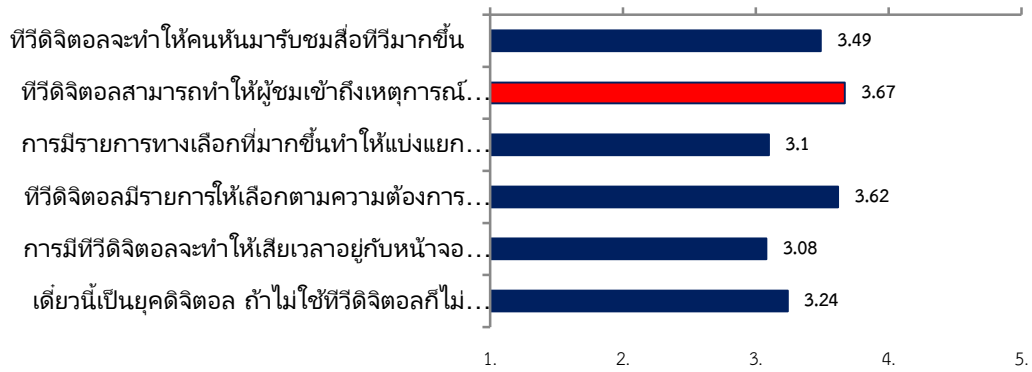
ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า ประเด็นความเหมาะสมของโทรทัศน์ระบบดิจิตอลกับการดำเนินชีวิตประจำวันในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ประเด็นทีวีดิจิตอลสามารถทำให้ผู้ชมเข้าถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร ที่มีอยู่มากมายในชีวิตประจำวันได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน รอบด้านตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ย 3.67 หรือเห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาคือ ประเด็นทีวีดิจิตอลมีรายการให้เลือกตามความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้ชมมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.62 หรือเห็นด้วยในระดับมาก ถัดมาคือ ประเด็นทีวีดิจิตอลจะทำให้คนหันมารับชมสื่อที่วิมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.49 หรือเห็นด้วยในระดับมาก ประเด็นเดี๋ยวนี้นี้เป็นยุคดิจิตอล ถ้าไม่ใช้ทีวีดิจิตอลก็ไม่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 3.24 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง ประเด็นการมีรายการทางเลือกที่มากขึ้นทำให้แบ่งแยกคนในครอบครัวออกจากกันในกรณีที่มี

เครื่องรับหลายเครื่องในบ้าน มีค่าเฉลี่ย 3.10 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง และประเด็นการมีทีวีดิจิทัลจะทำให้เสียเวลาอยู่กับหน้าจอโทรทัศน์มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.08 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.27 ระดับความเห็นต่อความเหมาะสมของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล
กับการดำเนินชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง

ความเหมาะสมของทีวีดิจิทัลกับ การดำเนินชีวิตประจำวัน	ความเห็น					รวม	ค่า เฉลี่ย เลข คณิต	ส่วน เบี่ยง เบน มาตร ฐาน	ระดับ ความ เห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. เดียวนี้เป็นยุคดิจิทัล ถ้าไม่ ใช้ทีวีดิจิทัลก็ไม่ทันสมัย	563 (9.4)	1,863 (31.0)	2,357 (39.3)	880 (14.7)	336 (5.6)	5,999 (100)	3.24	1.000	ปานกลาง
2. การมีทีวีดิจิทัลจะทำให้ เสียเวลาอยู่กับหน้าจอ โทรทัศน์มากขึ้น	450 (7.5)	1,465 (24.4)	2,548 (42.5)	1,171 (19.5)	365 (6.1)	5,999 (100)	3.08	0.988	ปานกลาง
3. ทีวีดิจิทัลมีรายการให้ เลือกตามความต้องการ เฉพาะกลุ่มผู้ชมมากขึ้น	670 (11.2)	2,890 (48.2)	2,028 (33.8)	313 (5.2)	94 (1.6)	5,995 (100)	3.62	0.811	มาก
4. การมีรายการทางเลือกที่ มากขึ้นทำให้แบ่งแยกคนใน ครอบครัวออกจากกันใน กรณีที่มีเครื่องรับหลาย เครื่องในบ้าน	432 (7.2)	1,701 (28.4)	2,257 (37.6)	1,221 (20.4)	386 (6.4)	5,997 (100)	3.10	1.012	ปานกลาง
5. ทีวีดิจิทัลสามารถทำให้ ผู้ชมเข้าถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร ที่มีอย่างมากมาย ในชีวิตประจำวันได้อย่าง รวดเร็ว ชัดเจน รอบด้าน ตลอดเวลา	937 (15.6)	2,607 (43.5)	2,075 (34.6)	295 (4.9)	83 (1.4)	5,997 (100)	3.67	0.846	มาก
6. ทีวีดิจิทัลจะทำให้คนหัน มารับชมสื่อทีวีมากขึ้น	651 (11.0)	2,364 (40.0)	2,242 (37.9)	523 (8.8)	130 (2.2)	5,910 (100)	3.49	0.883	มาก

ภาพที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อความเหมาะสมของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

จากภาพที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความเห็นต่อความเหมาะสมของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ในประเด็นทีวีดิจิทัลสามารถทำให้ผู้ชมเข้าถึงเหตุการณ์ ข่าวสาร ที่มีอย่างมากมายในชีวิตประจำวันได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน รอบด้านตลอดเวลา มากที่สุด รองลงมาคือ ความเห็นในต่อเรื่องทีวีดิจิทัลมีรายการให้เลือกตามความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้ชมมากขึ้น ถัดมาคือ ทีวีดิจิทัลจะทำให้คนหันมารับชมสื่อทีวีมากขึ้น เดี่ยวนี้เป็นยุคดิจิทัล ถ้าไม่ใช่ทีวีดิจิทัลก็ไม่ทันสมัย ถัดมาคือ การมีรายการทางเลือกที่มากขึ้นทำให้แบ่งแยกคนในครอบครัวออกจากกันในกรณีที่มีเครื่องรับหลายเครื่องในบ้าน และการมีทีวีดิจิทัลจะทำให้เสียเวลาอยู่กับหน้าจอโทรทัศน์มากขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

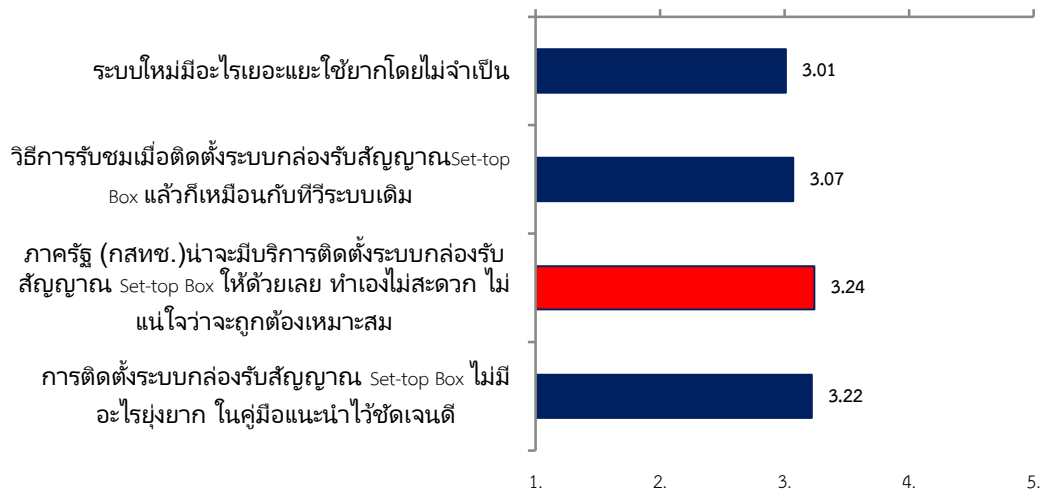
4.6.3 การติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า การติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือประเด็นภาครัฐ (สำนักงาน กสทช.) น่าจะมีบริการติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ให้ด้วยเลย ทำเองไม่สะดวก ไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 3.24 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ไม่มีอะไรยุ่งยาก ในคู่มือแนะนำไว้ชัดเจนดีมีค่าเฉลี่ย 3.22 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง ถัดมาคือ ประเด็นวิธีการรับชมเมื่อติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box แล้วก็เหมือนกับทีวีระบบเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.07 หรือเห็นด้วยในระดับมาก และระบบใหม่มีอะไรเยอะเยอะใช้ยากโดยไม่จำเป็น มีค่าเฉลี่ย 3.01 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 ระดับความเห็นต่อการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง

การติดตั้งอุปกรณ์ เพื่อรับชมโทรทัศน์ ระบบดิจิทัล	ความเห็น					รวม	ค่า เฉลี่ย เลข คณิต	ส่วน เบี่ยง เบน มาตร ฐาน.	ระดับ ความ เห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. การติดตั้งระบบกล่องรับ สัญญาณ Set-top Box ไม่มีอะไรยุ่งยาก ในคู่มือ แนะนำไว้ชัดเจนดี	538 (9.0)	1,827 (30.5)	2,474 (41.3)	727 (12.1)	424 (7.1)	5,990 (100)	3.22	1.010	มาก
2. ภาครัฐ (สำนักงาน กสทช.) น่าจะมีบริการ ติดตั้งระบบกล่องรับ สัญญาณ Set-top Box ให้ด้วยเลย ทำเองไม่ สะดวก ไม่แน่ใจว่าจะ ถูกต้องเหมาะสม	1,056 (17.6)	1,461 (24.4)	1,902 (31.8)	1,026 (17.1)	547 (9.1)	5,992 (100)	3.24	1.194	มาก
3. วิธีการรับชมเมื่อติดตั้ง ระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box แล้วก็ เหมือนกับทีวีระบบเดิม	550 (9.2)	1,266 (21.1)	2,581 (43.1)	1,244 (20.8)	348 (5.8)	5,989 (100)	3.07	1.007	มาก
4. ระบบใหม่มีอะไร เยอะแยะใช้ยากโดยไม่ จำเป็น	395 (6.7)	1,262 (21.4)	2,607 (44.2)	1,273 (21.5)	365 (6.2)	5,902 (100)	3.01	0.972	มาก

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ

ภาพที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ ระบบดิจิตอลของกลุ่มตัวอย่าง

จากแผนภาพที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความเห็นต่อการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ ระบบดิจิตอลของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นภาครัฐ (สำนักงาน กสทช.) น่าจะมีบริการติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ให้ด้วยเลย ทำเองไม่สะดวก ไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องเหมาะสม มากที่สุด รองลงมาคือ การติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ไม่มีอะไรยุ่งยาก ในคู่มือแนะนำไว้ชัดเจนดี ถัดมาคือ วิธีการรับชมเมื่อติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box แล้วก็เหมือนกับทีวีระบบเดิม และระบบใหม่มีอะไรเยอะแยะใช้ยากโดยไม่จำเป็น ตามลำดับ

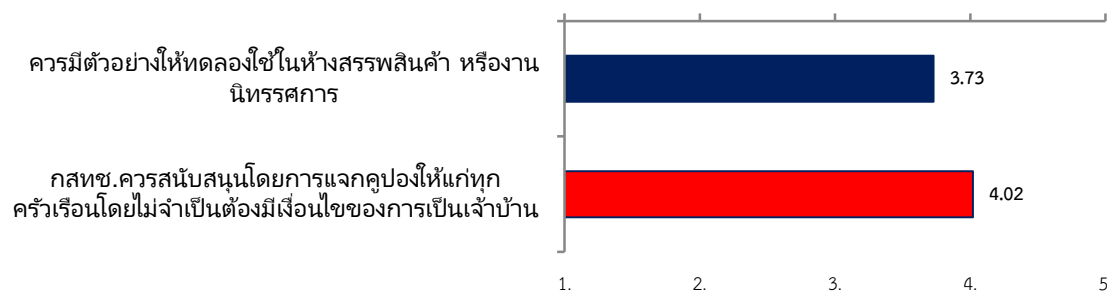
4.6.4 โอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้โทรทัศน์ระบบดิจิตอล

ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า ประเด็นโอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้ทีวีดิจิตอลมากขึ้นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด คือสำนักงาน กสทช.ควรสนับสนุนโดยการแจกคู่มือให้แก่ทุกครัวเรือนโดยไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขของการเป็นเจ้าของบ้านมีค่าเฉลี่ย 4.02 หรือเห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาคือ ควรมีตัวอย่างให้ทดลองใช้ในห้างสรรพสินค้า หรืองานนิทรรศการ มีค่าเฉลี่ย 3.73 หรือเห็นด้วยในระดับมาก

ตารางที่ 4.29 ระดับความเห็นต่อโอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง

โอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้ โทรทัศน์ระบบดิจิทัล	ความเห็น					รวม	ค่า เฉลี่ย เลข คณิต	ส่วน เบี่ยง เบน มาตร ฐาน.	ระดับ ความ เห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
1. สำนักงานกสทช.ควร สนับสนุนโดยการแจกคู่มือ ให้แก่ทุกครัวเรือนโดยไม่ จำเป็นต้องมีเงื่อนไขของการ เป็นเจ้าของบ้าน	2,211 (36.9)	2,248 (37.5)	1,147 (19.1)	254 (4.2)	138 (2.3)	5,998 (100)	4.02	0.967	มาก
2. ควรมีตัวอย่างให้ทดลองใช้ใน ห้างสรรพสินค้า หรืองาน นิทรรศการ	1,412 (23.6)	2,231 (37.2)	1,782 (29.7)	454 (7.6)	113 (1.9)	5,992 (100)	3.73	0.966	มาก

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ

ภาพที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อโอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง

จากภาพที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความเห็นต่อโอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นสำนักงาน กสทช.ควรสนับสนุนโดยการแจกคู่มือให้แก่ทุกครัวเรือนโดยไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขของการเป็นเจ้าของบ้าน มากที่สุด รองลงมาคือ ควรมีตัวอย่างให้ทดลองใช้ในห้างสรรพสินค้า หรืองานนิทรรศการ

4.6.5 ข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิตอลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน

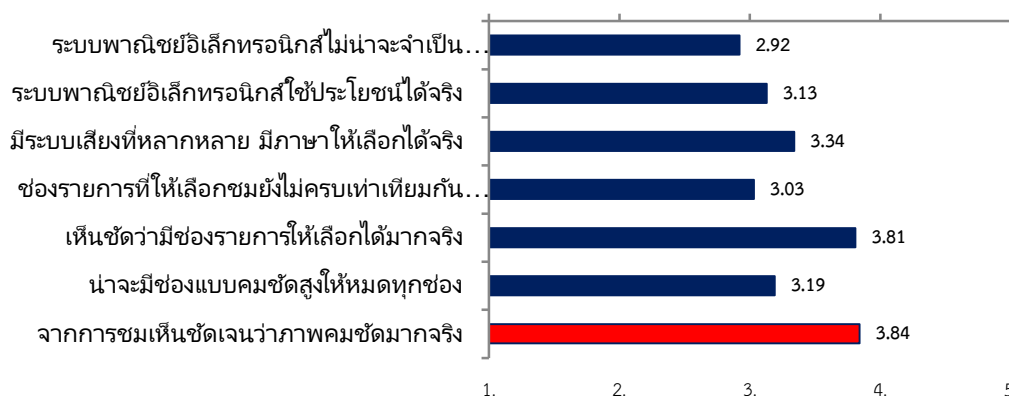
ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า ข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิตอลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ เห็นชัดเจนว่าภาพคมชัดมากจริง มีค่าเฉลี่ย 3.84 หรือเห็นด้วยในระดับมาก รองลงมาคือ เห็นชัดว่ามีช่องรายการให้เลือกได้มากจริง มีค่าเฉลี่ย 3.81 หรือเห็นด้วยในระดับมาก ถัดมาคือ มีระบบเสียงที่หลากหลาย มีภาษาให้เลือกได้จริง มีค่าเฉลี่ย 3.34 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง น่าจะมีช่องแบบคมชัดสูงให้หมดทุกช่อง มีค่าเฉลี่ย 3.19 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง ประเด็นพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ใช้ประโยชน์ได้จริง มีค่าเฉลี่ย 3.13 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง ช่องรายการที่ให้เลือกชมยังไม่ครบเท่าเทียมกันทุกประเภท รายการ เช่น ยังขาดรายการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 3.03 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง และระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่น่าจะจำเป็นสำหรับสังคมไทย มีค่าเฉลี่ย 2.92 หรือเห็นด้วยในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.30 ระดับความเห็นต่อข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิตอลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิตอลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน	ความเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.	ระดับความเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. จากการชมเห็นชัดเจนว่าภาพคมชัดมากจริง	1,338 (22.3)	2,797 (46.7)	1,522 (25.4)	229 (3.8)	106 (1.8)	5,992 (100)	3.84	0.874	มาก
2. น่าจะมีช่องแบบคมชัดสูงให้หมดทุกช่อง	1,010 (16.7)	1,694 (28.3)	1,467 (24.5)	1,076 (18.0)	747 (12.5)	5,994 (100)	3.19	1.264	ปานกลาง
3. เห็นชัดว่ามีช่องรายการให้เลือกได้มากจริง	1,309 (21.9)	2,690 (45.0)	1,599 (26.8)	263 (4.4)	112 (1.9)	5,973 (100)	3.81	0.891	มาก
4. ช่องรายการที่ให้เลือกชมยังไม่ครบเท่าเทียมกันทุกประเภทรายการ เช่น ยังขาดรายการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น	574 (9.6)	1,363 (22.7)	2,337 (39.0)	1,140 (19.0)	582 (9.7)	5,996 (100)	3.03	1.090	ปานกลาง
5. มีระบบเสียงที่หลากหลาย มีภาษาให้เลือกได้จริง	678 (11.3)	1,779 (29.6)	2,661 (44.4)	669 (11.2)	210 (3.5)	5,997 (100)	3.34	0.940	ปานกลาง

ข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน	ความเห็น					รวม	ค่าเฉลี่ย เลข คณิต	ส่วน เบี่ยง เบน มาตรฐาน.	ระดับ ความ เห็น
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
6. ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ใช้ประโยชน์ได้จริง	395 (6.6)	1,860 (31.0)	2,386 (39.8)	861 (14.4)	493 (8.2)	5,995 (100)	3.13	1.014	ปาน กลาง
7. ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ไม่น่าจะจำเป็นสำหรับ สังคมไทย	478 (8.0)	1,170 (19.5)	2,239 (37.4)	1,612 (26.8)	495 (8.3)	5,994 (100)	2.92	1.052	ปาน กลาง

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ

ภาพที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยระดับความเห็นต่อข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนของกลุ่มตัวอย่าง

จากภาพที่ 4.13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความเห็นต่อข้อดีของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนของกลุ่มตัวอย่าง ในประเด็นภาพคมชัดจริงมากที่สุด รองลงมาคือ เห็นชัดว่ามีช่องรายการให้เลือกได้มากจริง ถัดมาคือ มีระบบเสียงที่หลากหลาย มีภาษาให้เลือกได้จริง น่าจะมีช่องแบบคมชัดสูงให้หมดทุกช่อง ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ใช้ประโยชน์ได้จริง ช่องรายการที่ให้เลือกชมยังไม่ครบเท่าเทียมกัน ทุกประเภทรายการ เช่น ยังขาดรายการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น และระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ไม่น่าจะจำเป็นสำหรับสังคมไทย ตามลำดับ

4.7 ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

4.7.1 ปัญหาการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

สำหรับปัญหาในการรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยประสบปัญหาจอดำ คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาไม่เคยประสบปัญหาภาพค้าง คิดเป็นร้อยละ 34.2 ถัดมา เคยประสบปัญหาภาพขาดๆ หายๆ คิดเป็นร้อยละ 66.2 เคยประสบปัญหาภาพเป็นโมเสก คิดเป็นร้อยละ 51.2 และเคยประสบปัญหาเสียงขาดๆ หายๆ คิดเป็นร้อยละ 57.9 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.31 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาจอดำ

ระดับการประสบปัญหาจอดำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	923	41.9
เคย แต่นานๆ ครั้ง	659	29.9
บางครั้ง	437	19.9
บ่อย	183	8.3
รวม	2,202	100

จากตารางที่ 4.31 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยประสบปัญหาจอดำ มีจำนวน 923 คน คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาคือ เคยประสบปัญหาแต่นานๆ ครั้ง มีจำนวน 659 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ถัดมาประสบปัญหาเป็นบางครั้ง มีจำนวน 437 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 และประสบปัญหาบ่อย มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาภาพค้าง

ระดับการประสบปัญหาภาพค้าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	754	34.2
เคย แต่นานๆ ครั้ง	737	33.5
บางครั้ง	495	22.5
บ่อย	216	9.8
รวม	2,202	100

จากตารางที่ 4.32 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยประสบปัญหาภาพค้าง มีจำนวน 754 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ เคยประสบปัญหาแต่นานๆ ครั้ง มีจำนวน 737 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 ถัดมาประสบปัญหาเป็นบางครั้ง มีจำนวน 495 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และประสบปัญหาบ่อย มีจำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.33 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาภาพขาดๆ หายๆ

ระดับการประสบปัญหาภาพขาดๆ หายๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	745	33.8
เคย	1,457	66.2
รวม	2,202	100

จากตารางที่ 4.33 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยประสบปัญหาภาพขาดๆ หายๆ มีจำนวน 1,457 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยประสบปัญหาภาพขาดๆ หายๆ มีจำนวน 745 คน คิดเป็นร้อยละ 33.08

ตารางที่ 4.34 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาภาพเป็นโมเสก

ระดับการประสบปัญหาภาพเป็นโมเสก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	1,075	48.8
เคย	1,127	51.2
รวม	2,202	100

จากตารางที่ 4.34 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยประสบปัญหาภาพเป็นโมเสก มีจำนวน 1,127 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยประสบปัญหาภาพเป็นโมเสก มีจำนวน 1,075 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8

ตารางที่ 4.35 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประสบปัญหาเสียงขาดๆ หายๆ

ระดับการประสบปัญหาเสียงขาดๆ หายๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคย	928	42.1
เคย	1,274	57.9
รวม	2,202	100

จากตารางที่ 4.35 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยประสบปัญหาเสียงขาดๆ หายๆ มีจำนวน 1,274 คน คิดเป็นร้อยละ 57.9 ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยประสบปัญหาเสียงขาดๆ หายๆ มีจำนวน 928 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1

4.7.2 ปัญหาการติดตั้งอุปกรณ์รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

สำหรับปัญหาในการติดตั้งกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล หรือ Set-top Box พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ที่ติดตั้งกล่อง Set-top Box คือคนในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 42.1 ของจำนวนผู้ที่ติดตั้งกล่อง Set-top Box โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าการติดตั้งกล่อง Set-top Box นั้นง่าย คิดเป็นร้อยละ 56.7 ขณะที่กลุ่มที่เห็นว่าการติดตั้งอยู่ในระดับยากถึงยากมาก ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเพราะไม่ได้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค/ยุ่งยาก/ไม่เข้าใจการติดตั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.9 ของผู้ที่เห็นว่าติดตั้งยากถึงยากมากทั้งหมด

ตารางที่ 4.36 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้ที่ติดตั้งกล่อง Set-top Box

ผู้ติดตั้งกล่อง Set-top Box	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตนเอง	587	30.1
คนในครอบครัว	798	42.1
เพื่อนหรือญาติพี่น้อง	119	6.3
ช่างเทคนิค	384	20.3
อื่นๆ	7	0.3
รวม	1,895	100

จากตารางที่ 4.36 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้คนในครอบครัวเป็นผู้ติดตั้งกล่อง Set-top Box มีจำนวน 798 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ ติดตั้งด้วยตนเอง มีจำนวน 587 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 ถัดมา ให้ช่างเทคนิคเป็นผู้ติดตั้ง มีจำนวน 384 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 ให้เพื่อนหรือญาติพี่น้องเป็นผู้ติดตั้ง มีจำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3 และให้บุคคลอื่นๆ เป็นผู้ติดตั้งให้ มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.37 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม
ระดับความยากง่ายในการติดตั้งกล่อง Set-top Box

ระดับความยากง่าย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ง่ายมาก	359	18.9
ง่าย	1,074	56.7
ยาก	365	19.3
ยากมาก	91	4.8
รวม	1,895	100

หมายเหตุ: ไม่ตอบ 6 คน

จากตารางที่ 4.37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าการติดตั้งกล่อง Set-top Box นั้นอยู่ในระดับง่าย มีจำนวน 1,074 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ เห็นว่าอยู่ในระดับง่ายมาก มีจำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 ถัดมา เห็นว่าอยู่ในระดับยาก มีจำนวน 365 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 เห็นว่าอยู่ในระดับยากมาก มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 และยังไม่ได้ติดตั้ง มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.38 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาเหตุที่การติดตั้ง Set-top Box ยากถึงยากมาก ของกลุ่มตัวอย่าง

สาเหตุที่ติดตั้งยาก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เชี่ยวชาญด้านเทคนิค/ยุ่งยาก/ไม่เข้าใจการติดตั้ง	241	52.9
คู่มือการติดตั้งเข้าใจยาก	69	15.1
มีอุปกรณ์ในการติดตั้งหลายชิ้นมากเกินไป	58	12.7
ยุ่งยากในการเชื่อมต่อกับเครื่องเล่นทีวีดี หรืออุปกรณ์อื่นๆ	46	10.1
ใช้เวลานานในการติดตั้ง	38	8.3
อื่นๆ	4	0.9
รวม	456	100

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.38 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการติดตั้งกล่อง Set-top Box อยู่ในระดับยากถึงยากมาก เพราะส่วนใหญ่ไม่เชี่ยวชาญด้านเทคนิค/ยุ่งยาก/ไม่เข้าใจการติดตั้ง มีจำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รองลงมาคือ เพราะคู่มือการติดตั้งเข้าใจยาก มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 ถัดมา เพราะมีอุปกรณ์ในการติดตั้งหลายชิ้นเกินไป มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 เพราะยุ่งยากในการเชื่อมต่อกับเครื่องเล่นทีวีดี หรืออุปกรณ์อื่นๆ มีจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 เพราะใช้เวลานานในการติดตั้ง มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 และเพราะสาเหตุอื่นๆ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

4.8 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอลและการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิตอล

คณะที่ปรึกษาได้ประเมินผลออกมาเป็น 5 ระดับ ถ้ากลุ่มตัวอย่างตอบว่าพึงพอใจมากที่สุด เท่ากับ 5 คะแนน พึงพอใจมาก เท่ากับ 4 คะแนน พึงพอใจปานกลาง เท่ากับ 3 คะแนน ไม่พึงพอใจ เท่ากับ 2 คะแนน และไม่พึงพอใจที่สุด เท่ากับ 1 คะแนน และเมื่อนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ยคะแนน และแบ่งเป็นช่วงของค่าเฉลี่ย 5 ระดับ สามารถตีความข้อมูลได้ดังนี้

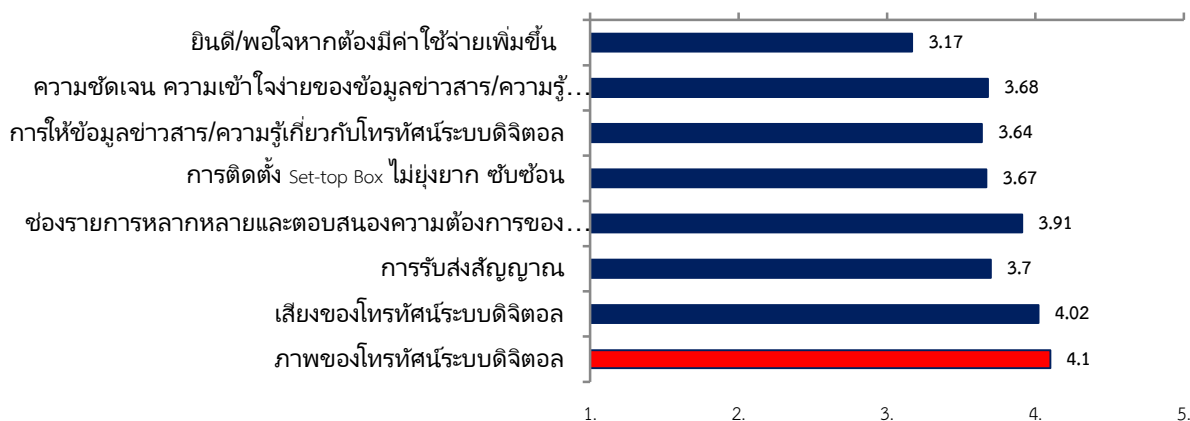
4.21 – 5.00	หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง พึงพอใจมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง ไม่พึงพอใจ
1.01 – 1.80	หมายถึง ไม่พึงพอใจที่สุด

4.8.1 ความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิตอล

ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิตอลในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 3.74 ซึ่งเมื่อพิจารณาประเด็นความพึงพอใจที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุด พบว่า คือ ประเด็นภาพของโทรทัศน์ระบบดิจิตอล มีค่าเฉลี่ย 4.10 หรือพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาคือ ประเด็นเรื่องเสียงของโทรทัศน์ระบบดิจิตอล คิดเป็นร้อยละ 4.02 หรือพึงพอใจในระดับมาก ถัดมาคือ ประเด็นเรื่องช่องรายการหลากหลายและตอบสนองความต้องการของท่าน มีค่าเฉลี่ย 3.91 หรือพึงพอใจในระดับมาก ประเด็นเรื่องความชัดเจน ความเข้าใจง่ายของข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล มีค่าเฉลี่ย 3.68 หรือพึงพอใจในระดับมาก ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกรณีที่มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น จำเป็นต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อกล่อง Set-top Box สำหรับการดูโทรทัศน์ระบบดิจิตอล มีค่าเฉลี่ย 3.17 หรือพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.39 ระดับความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง

ประเด็นความพึงพอใจ	ความพึงพอใจ					รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.	ระดับความพึงพอใจ
	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด				
1. ภาพของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	537 (24.4)	1,418 (64.4)	189 (8.6)	52 (2.3)	6 (0.3)	2,202 (100)	4.10	0.659	มาก
2. เสียงของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	428 (19.4)	1,472 (66.9)	231 (10.5)	64 (2.9)	7 (0.3)	2,202 (100)	4.02	0.668	มาก
3. การรับส่งสัญญาณ	310 (14.1)	1,239 (56.3)	377 (17.1)	244 (11.0)	32 (1.5)	2,202 (100)	3.70	0.894	มาก
4. ช่องรายการหลากหลายและตอบสนองความต้องการของท่าน	406 (18.4)	1,289 (58.5)	418 (19.0)	81 (3.7)	8 (0.4)	2,202 (100)	3.91	0.737	มาก
5. การติดตั้ง Set-top Box ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	258 (11.7)	1,150 (52.2)	631 (28.7)	142 (6.5)	21 (0.9)	2,202 (100)	3.67	0.799	มาก
6. การให้ข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	218 (9.9)	1,124 (51.1)	723 (32.8)	127 (5.6)	13 (0.6)	2,388 (100)	3.64	0.759	มาก
7. ความชัดเจน ความเข้าใจง่ายของข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	246 (11.1)	1,149 (52.2)	667 (30.3)	130 (5.9)	10 (0.5)	2,202 (100)	3.68	0.766	มาก
8. ยินดี/พอใจหากต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น จำเป็นต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อกล่องSet-top Box สำหรับการดูโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	176 (8.0)	784 (35.6)	640 (29.1)	431 (19.6)	171 (7.7)	2,202 (100)	3.17	1.075	ปานกลาง
รวม							3.74	0.560	มาก

ภาพที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง

จากภาพที่ 4.14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในประเด็นภาพของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมากที่สุด รองลงมาคือ เรื่องเสียงของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ถัดมาคือ เรื่องช่องรายการหลากหลายและตอบสนองความต้องการ เรื่องการรับส่งสัญญาณ เรื่องความชัดเจน ความเข้าใจง่ายของข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล การติดตั้ง Set-top Box ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน การให้ข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และยินดี/พอใจหากต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ตามลำดับ

4.8.2 ความพึงพอใจที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล

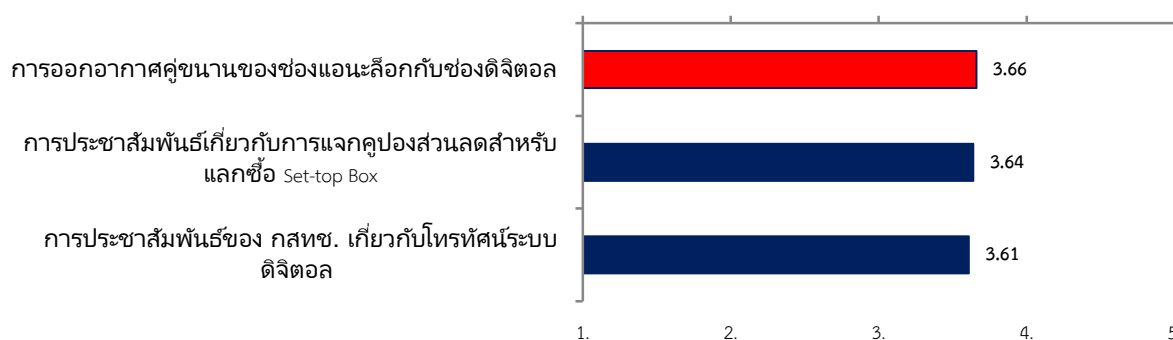
ผลจากการเก็บข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 3.64 ซึ่งเมื่อพิจารณาประเด็นความพึงพอใจที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุดพบว่า คือ การออกอากาศคู่ขนานของช่องแอนะล็อกกับช่องดิจิทัล มีค่าเฉลี่ย 3.66 หรือพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแจกคู่มือส่วนลดสำหรับแลกซื้อ Set-top Box มีค่าเฉลี่ย 3.64 หรือพึงพอใจในระดับมาก และการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล มีค่าเฉลี่ย 3.61 หรือพึงพอใจในระดับมาก ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.40 ระดับความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง

ประเด็นความพึงพอใจ	ความพึงพอใจ					รวม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
	พอใจมากที่สุด	พอใจมาก	พอใจปานกลาง	พอใจน้อย	พอใจน้อยที่สุด				
1. การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	600 (10.0)	3,158 (52.6)	1,665 (27.8)	450 (7.5)	126 (2.1)	5,999 (100)	3.61	0.845	มาก
2. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแจกคู่มือส่วนลดสำหรับแลกซี้ Set-top Box	763 (12.7)	2,999 (50.0)	1,671 (27.9)	437 (7.2)	129 (2.2)	5,999 (100)	3.64	0.872	มาก
3. การออกอากาศคู่ขนานของช่องแอนะล็อกกับช่องดิจิทัล	829 (13.8)	2,770 (46.2)	2,044 (34.1)	270 (4.5)	86 (1.4)	5,999 (100)	3.66	0.822	มาก
รวม							3.64	0.738	มาก

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามไม่ครบทุกข้อ

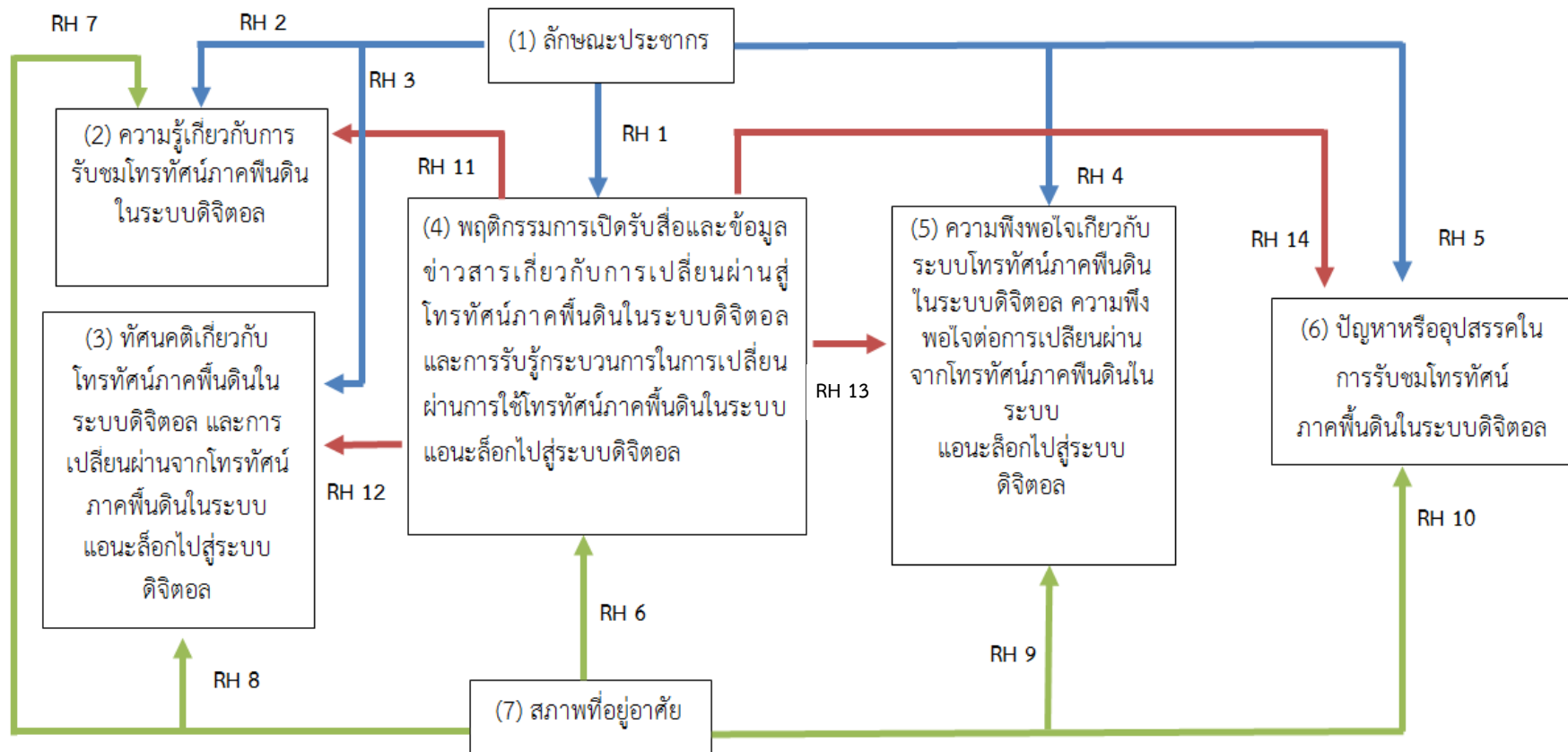

ภาพที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง

จากภาพที่ 4.15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลในประเด็นการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล มากที่สุด รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแจกคู่มือส่วนลดสำหรับแลกซื้อ Set-top Box และการออกอากาศคู่ขนานของช่องแอนะล็อกกับช่องดิจิทัล ตามลำดับ

4.9 ปัจจัยที่ส่งผลหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

การศึกษาในส่วนนี้ มีตัวแปรสำคัญๆ ที่มีผลต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล คือ (1) ลักษณะทางประชากร (2) ความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (3)ทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล (4) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล (5) ความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล (6) ปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และ (7) สภาพที่อยู่อาศัย ดังแสดงเป็นกรอบการวิจัยดังนี้

หมายเหตุ: RH คือ Research Hypothesis หรือสมมติฐานการวิจัย ที่ระบุแทนความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละคู่

ภาพที่ 4.16 กรอบการวิจัยแสดงสมมติฐาน

ทั้งนี้ คณะที่ปรึกษาได้พิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องที่เกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ที่อาจส่งผลต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล โดยมีค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติคือ 0.05 ทั้งนี้ สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.41 สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม					
	ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร	ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ	ความรู้	ทัศนคติ	ความพึงพอใจ	ปัญหาและอุปสรรค
เพศ	X	✓	X	X	X	X
	0.966	0.000	0.111	0.710	0.291	0.582
อายุ	✓	✓	✓	✓	X	X
	0.000	0.000	0.000	0.000	0.611	0.244
ระดับการศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	0.000	0.000	0.000	0.000	0.001	0.000
อาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	X
	0.000	0.000	0.000	0.000	0.001	0.124
รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	0.000	0.000	0.000	0.000	0.002	0.000
ระยะเวลาในการรับชม	✓	✓	X	✓	✓	X
	0.000	0.000	0.271	0.000	0.020	0.156
ระบบการรับชม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000

ปัจจัยด้านสภาพที่อยู่อาศัย	✓	✓	✓	✓	✓	X
	0.000	0.000	0.000	0.017	0.000	0.098
ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	-	✓	✓	✓	✓	✓
	-	0.000	0.000	0.000	0.000	0.007
ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ	✓	-	✓	✓	✓	✓
	0.000	-	0.000	0.000	0.000	0.000

*Sig.<.05

หมายเหตุ: ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรปัญหาและอุปสรรค พิจารณาเฉพาะผู้ที่ระบุว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเท่านั้น

จากตารางที่ 4.41 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดของการวิจัย โดยอธิบายตามสมมติฐานการวิจัยในรอบการวิจัยการวิจัยข้างต้น ตั้งแต่สมมติฐานข้อที่ 1 ถึงสมมติฐานข้อที่ 14 ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร และตัวแปรการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล (RH 1)

ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรที่ส่งผลต่อช่องทางการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล มีดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในการรับชมระบบในการรับชม ปัจจัยด้านสภาพที่อยู่อาศัย และข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ มีความสัมพันธ์กับช่องทางการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีเพียงตัวแปรเพศ ที่ไม่มีความสัมพันธ์กับช่องทางการเปิดรับ และเนื่องจากมีตัวแปรมากกว่าครึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยย่อยที่ว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรส่งผลต่อช่องทางการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรที่ส่งผลต่อการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล มีดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในการรับชมระบบการรับชม ปัจจัยด้านสภาพที่อยู่อาศัย และช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ

เนื่องจากมีทุกตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยย่อยที่ว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรส่งผลกระทบต่อการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

ทั้งนี้ ผลจากการยอมรับสมมติฐานย่อยทั้ง 2 สมมติฐาน จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อที่ 1 (RH1) ที่ว่า ตัวแปรลักษณะประชากรมีความสัมพันธ์กับตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร และตัวแปรการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะประชากรกับตัวแปรในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH2)

ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนระบบการรับชม ปัจจัยด้านสภาพที่อยู่อาศัย ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเนื่องจากมีตัวแปรมากกว่าครึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 2 (RH2) ที่ว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรส่งผลกระทบต่อระดับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลและทัศนคติต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH3)

ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ระบบการรับชม และระยะเวลาในการรับชม มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลและทัศนคติต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเนื่องจากมีตัวแปรมากกว่าครึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 3 (RH-3) ที่ว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรส่งผลกระทบต่อระดับทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลและทัศนคติต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH4)

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในการรับชมระบบการรับชม ปัจจัยด้านสภาพที่อยู่อาศัย ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และเนื่องจากมีตัวแปรมากกว่าครึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 4 (RH-4) ที่ว่า ปัจจัยด้าน

คุณลักษณะประชากรส่งผลต่อระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรกับตัวแปรปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH5)

ผลการศึกษาพบว่า มีเพียงตัวแปรระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ระบบการรับชม ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ มีความสัมพันธ์กับปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยเนื่องจากมีตัวแปรไม่เกินครึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามในระดับนัยสำคัญ จึงยอมรับสมมติฐานการว่าง และปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 5 (RH5) กล่าวคือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะประชากรไม่ส่งผลต่อระดับปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยกับตัวแปรในเรื่องพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร (RH6) พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิตอลดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสภาพที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร ทั้งในส่วนของระดับช่องทางการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล และระดับการรับรู้กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 6 (RH6) ที่ว่า ตัวแปรในเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยส่งผลต่อระดับพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยกับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH7)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสภาพที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 7 (RH7) ที่ว่า ตัวแปรเรื่องสภาพที่อยู่อาศัยส่งผลต่อระดับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยกับทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH8)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสภาพที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 8 (RH8) ที่ว่า ตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยส่งผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยกับความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH9)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสภาพที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 9 (RH9) ที่ว่า ตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล และความพึงพอใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสภาพที่อยู่อาศัยกับตัวแปรเรื่องปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH10)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสภาพที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการว่าง และปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 10 (RH10) กล่าวคือ ปัจจัยสภาพที่อยู่อาศัยไม่ส่งผลกระทบต่อระดับปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล และตัวแปรการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล กับความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (RH11)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารมาก จะมีความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลของประชาชนมาก และผู้ที่มีการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอลก็จะมีความรู้เกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลของประชาชนมากเช่นกัน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล กับตัวแปรในเรื่องทัศนคติเกี่ยวกับระบบและทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล (RH12)

ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติเกี่ยวกับระบบและทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับระบบและทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยย่อยที่ว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารส่งผลกระทบต่อระดับทัศนคติเกี่ยวกับระบบและทัศนคติเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล

แอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ส่งผลกระทบต่อระดับตัวแปรในเรื่องความพึงพอใจเกี่ยวกับระบบและความพึงพอใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล กับตัวแปรเรื่องปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (RH14)

ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยย่อยที่ว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารส่งผลกระทบต่อปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล มีความสัมพันธ์กับปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยย่อยที่ว่า ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ส่งผลกระทบต่อปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ทั้งนี้ ผลจากการยอมรับสมมติฐานย่อยทั้ง 2 สมมติฐาน จึงยอมรับสมมติฐาน ข้อที่ 14 (RH14) ที่ว่า ตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ส่งผลกระทบต่อระดับตัวแปรในเรื่องปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

บทที่ 5

ผลการประชุมเฉพาะกลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก

ในบทนี้เป็นการดำเนินงานภายหลังจากคณะที่ปรึกษาได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชน เพื่อให้ได้ผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ตามสถานีส่งสัญญาณหลัก 11 สถานี ซึ่งการจัดการประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) และสัมภาษณ์เชิงลึก มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการผลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ในช่วงการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ซึ่งการดำเนินการจะประสบความสำเร็จหรือไม่ไม่ใช่เพียงแค่การสื่อสารเพื่อนำไปยังประชาชนเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านการดำเนินงานจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สนับสนุนต่อการดำเนินการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินให้ประสบความสำเร็จเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

5.1 ผลการประชุมเฉพาะกลุ่ม

ผลการสนทนากลุ่มในประเด็นต่าง ๆ อันได้แก่ สภาพการณ์การออกอากาศโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล การรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล การแจกแจกคู่มือและกล่องรับสัญญาณดิจิทัล และผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน มีผลสรุปดังตารางที่ 5.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการประชุมเฉพาะกลุ่ม

ประเด็น	ข้อคิดเห็น	การดำเนินงานของสำนักงาน กสทช.
กระบวนการสนับสนุนโดยการแจกคู่มือดิจิทัลทีวีในการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบทีวีดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> - การแจกคู่มือไม่เข้าถึงทุกกลุ่ม เช่น กรณีการไม่ได้เป็นเจ้าของหรือลักษณะที่อยู่อาศัย เช่น แพลตอพาร์ทเมนท์ เป็นต้น - ข้อมูลเลขที่บ้านไม่ทันสมัย ทำให้เป็นปัญหาในการส่งไปรษณีย์ - มูลค่าของคู่มือน้อยเกินไปและยังต้องซื้ออุปกรณ์ เช่น สายอากาศเพิ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ประชุม คตร. เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2559 ได้มีมติเห็นชอบให้สำนักงาน กสทช. ดำเนินการสนับสนุนประชาชนในการเปลี่ยนผ่านฯ เพิ่มเติมสำหรับครัวเรือนประเภทต่าง ๆ ตามฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรให้ครบ 22.9 ล้านครัวเรือน ดังนี้

ประเด็น	ข้อคิดเห็น	การดำเนินงาน ของสำนักงาน กสทช.
		<p>(1) คริวเรือที่ได้รับสิทธิ์แจกคู่มือครั้งแรก แต่ไม่ได้รับคู่มือดังกล่าว (เฉพาะที่บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด ส่งคืน สำนักงาน กสทช.)</p> <p>(2) คริวเรือที่มีทะเบียนบ้าน และมีเจ้าบ้านซึ่งมีขึ้นภายหลังวันที่ 16 กันยายน 2557</p> <p>(3) คริวเรือที่มีทะเบียนบ้าน และมีผู้อยู่อาศัยแต่ไม่มีเจ้าบ้าน</p> <p>(4) คริวเรือที่มีทะเบียนบ้านชั่วคราว และมีเจ้าบ้าน</p> <p>(5) บ้านพักของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ</p> <p>(6) จุดรับบริการประชาชนของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ -สำหรับคริวเรือที่ได้รับสิทธิ์เพิ่มเติม จะเปลี่ยนจากการใช้ใบคู่มือแบบเดิมเป็นการใช้บัตรประจำตัวประชาชนแบบ Smart card ตรวจสอบผ่านระบบบริหารจัดการการเพิ่มประสิทธิภาพ</p>
<p>การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากการชมโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ น้อยเกินไป - ประชาชนยังมีความรู้เกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์ในการรับชมสัญญาณดิจิทัลน้อย - การให้ข้อมูลแก่กลุ่มที่เกี่ยวข้องน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ในระยะเริ่มต้นยังมีปัญหาในเรื่องกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ปรึกษาด้านประชาสัมพันธ์ - เกี่ยวกับนโยบายการเปลี่ยนผ่าน - สำนักงาน กสทช. ได้ทำ MOU กับวิทยาลัยการอาชีพทั่วประเทศ

ประเด็น	ข้อคิดเห็น	การดำเนินงาน ของสำนักงาน กสทช.
	<p>ไป อาทิ กลุ่มผู้ประกอบการสถานีและกลุ่มผู้ประกอบการอุปกรณ์การเปลี่ยนสัญญาณ เป็นต้น</p> <p>- การแทรกแซงจากฝ่ายธุรกิจผู้ประกอบการบางกลุ่มที่ให้ข้อมูลแบบผิดๆ กับประชาชน</p>	<p>เข้าช่วยติดตั้งอุปกรณ์การเปลี่ยนผ่านและสายอากาศ</p> <p>- สำนักงาน กสทช. มีการจัดประชุมกลุ่มต่าง ๆ เป็นระยะ เพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ แต่ข้อมูลบางส่วนยังจำเป็นต้องรอการตัดสินใจเช่น การยุติระบบแอนะล็อก</p> <p>- สำนักงานกสทช. ได้แก้ปัญหาโดยการประกาศใช้กฎหมายในการจัดการกับกลุ่มที่เข้ามาให้ข้อมูลที่บิดเบือน</p>
<p>คุณภาพในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน</p>	<p>- บางพื้นที่มีปัญหาในเรื่องภาพไม่ชัด</p> <p>- บางพื้นที่มีปัญหาในเรื่องการรับช่องได้ไม่ครบ</p>	<p>- เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการติดตั้งอุปกรณ์และการตั้งสายสัญญาณของประชาชน ซึ่ง สำนักงาน กสทช. ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยร่วมมือกับสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้ให้บริการโครงข่ายฯ ในการให้ข้อมูลและช่วยแก้ไข ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการรับชม ในการช่วยติดตั้งอุปกรณ์ และสายสัญญาณ</p>
<p>ผลกระทบการเปลี่ยนผ่านฯ</p>	<p><u>ผลกระทบทางเศรษฐกิจ</u></p> <p>- ประชาชนต้องเสียค่าสายอากาศเพิ่มหรือเปลี่ยนอุปกรณ์รับสัญญาณที่มีราคาแพงขึ้น</p> <p>- การออกอากาศคู่ขนานทำให้ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ต้องเสียค่าใช้จ่าย/ลงทุนเพิ่มมากขึ้น</p>	<p>- กล่องที่ได้รับอนุญาตให้แจกจากสำนักงาน กสทช. ผ่านมาตรฐานทุกยี่ห้อและทุกรุ่น จึงอาจเป็นเทคนิคในการขายกล่องราคาแพงขึ้นของร้านค้า</p> <p>- เป็นระยะแรกของการเปลี่ยนผ่านซึ่งเมื่อยุติแอนะล็อกแล้ว</p>

ประเด็น	ข้อคิดเห็น	การดำเนินงาน ของสำนักงาน กสทช.
	<p><u>ผลกระทบทางสังคม</u></p> <p>- การมีช่องเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้องแข่งขันกันของช่องเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจทำให้ช่องใช้การเสนอเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณีมากขึ้น</p>	<p>ค่าใช้จ่ายจะถูกลง</p> <p>- สำนักงาน กสทช. มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการติดตามความเหมาะสมของเนื้อหาในการออกอากาศ ทั้งนี้อาจพิจารณาเพิ่มบุคลากรและเครื่องมือให้เพียงพอและสอดคล้องกับจำนวนรายการ</p> <p>- สำนักงาน กสทช. กำลังริเริ่มเร่งรัดการจัดให้มีกระบวนการสร้างจริยธรรมของสื่อมวลชนขึ้น</p>
<p>บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง ต่างๆ ในการ ประชาสัมพันธ์เพื่อการ เปลี่ยนผ่าน</p>	<p>ความร่วมมือในส่วนผู้เกี่ยวข้องในการช่วยประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนผ่านยังมีน้อย</p>	<p>ประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาทิ ผู้นำทางความคิดและประชาสัมพันธ์จังหวัด เป็นต้น</p>

จากตารางที่ 5.1 อาจสรุปผลของการประชุมเฉพาะกลุ่มใน 4 ภูมิภาค ในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

ข้อสรุปจากการประชุมกลุ่มย่อยในประเด็นเกี่ยวกับสภาพการณ์ของการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอลภาคพื้นดินพบว่า ผู้เข้าประชุมกลุ่มย่อยบางส่วนได้ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องการแจกและการแลกคูปองว่า ไม่ควรมีการกำหนดเงื่อนไขของผู้ที่มีสิทธิ์ในการรับแจกคูปอง หรือจะต้องมีชื่อปรากฏเป็นเจ้าของอยู่ในทะเบียนบ้าน ซึ่งเงื่อนไขดังกล่าวทำให้ครัวเรือนที่ไม่มีเจ้าบ้านไม่สามารถรับแจกคูปองได้ ทำให้เกิดการเสียสิทธิ์ นอกจากนี้ยังได้ให้ข้อคิดเห็นในการแจกคูปองโดยระบบไปรษณีย์ว่า ยังขาดความทันสมัยในเรื่องของข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ทำให้ไม่สามารถหาผู้รับคูปองได้จึงมีคูปองจำนวนหนึ่งค้างอยู่ที่ทำการไปรษณีย์ ซึ่งที่ประชุมเฉพาะกลุ่มได้เสนอแนวทางในการแก้ไขในเรื่องการแจกคูปองว่า ควรใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการแจกคูปองและควรใช้เลขประจำตัวประชาชนในการรับแจกคูปองด้วย

ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำคูปองไปแลกกล่องรับสัญญาณพบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมบางส่วนได้ให้ความเห็นว่ากล่อง Set-top Box ยังมีมาตรฐานไม่เท่ากัน รวมทั้งการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการติดตั้งอุปกรณ์ เช่น ต้องเสียเงินซื้อสายอากาศเพิ่ม ซึ่งที่ประชุมบางส่วนให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มมูลค่าคูปองให้มากขึ้น และสำนักงาน กสทช. ควรควบคุมกล่องทุกยี่ห้อให้มีมาตรฐานเดียวกันหรือเพิ่มมูลค่าของคูปองให้มากขึ้น

ประเด็นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอลภาคพื้นดินพบว่า หลายส่วนยังมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคนิคการติดตั้งน้อยและข้อมูลที่

สำนักงาน กสทช. เผยแพร่ออกไป อาจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ เช่น ความพร้อมในการส่งสัญญาณของเสา และความครอบคลุมของโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ซึ่งช่องว่างของข้อมูลข่าวสารทำให้ภาคธุรกิจสามารถเข้ามาให้ข้อมูลที่ผิดๆ ทำให้ประชาชนมีความสับสนในเรื่องข้อมูลข่าวสาร ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมเฉพาะกลุ่มได้เสนอแนะให้สำนักงาน กสทช. มีแผนการประชาสัมพันธ์เชิงรุกมากขึ้น และควรประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นเครือข่ายในการสร้างความเข้าใจและการยอมรับในการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินมากขึ้น

ส่วนประเด็นคุณภาพการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินพบว่า มีปัญหาในเรื่องความคมชัดของภาพและการเปิดรับช่องยังไม่ครบทุกช่อง การรับสัญญาณขาดๆ หายๆ เนื่องจากการส่งสัญญาณของผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ยังไม่สมบูรณ์และประชาชนขาดความรู้เรื่องเทคนิคการติดตั้ง ซึ่งแนวทางในการแก้ไขคือ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการติดตั้งให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่แก่ประชาชน

ประเด็นในเรื่องผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่า ในส่วนประชาชนจะได้รับผลกระทบในเรื่องการลงทุน ได้แก่ การเสียเงินเพิ่ม ในการเปลี่ยนผ่านฯ เช่น ต้องซื้อเสาสัญญาณเพิ่มหรือต้องซื้อเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีตัวแปลงสัญญาณดิจิทัลภายในเครื่อง ส่วนในด้านผู้ประกอบการพบว่า มีปัญหาในเรื่องการลงทุนผลิตรายการที่ต้องหลากหลายมากขึ้น และต้องเสี่ยงกับการได้รับความนิยมในการชม (Rating) นอกจากนี้การแข่งขันที่สูงขึ้นระหว่างช่องต่างๆ ที่มีจำนวนมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการต้องใช้ทุนในส่วนนี้เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

สำหรับผลกระทบในเชิงสังคมพบว่า การเปลี่ยนแปลงการรับชมไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ทำให้มีการแข่งขันสูง และแต่ละช่องมุ่งการทำรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมสูงๆ เช่น รายการบันเทิง รายการละคร และรายการเกมโชว์ ซึ่งเป็นรายการที่อาจมีคุณภาพต่ำ ทำให้เกิดผลกระทบต่อจริยธรรมในสังคม โดยเฉพาะในกลุ่มเด็ก เยาวชน เป็นต้น ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหาในประเด็นนี้ผู้เข้าร่วมการประชุมเฉพาะกลุ่มได้เสนอว่าสำนักงาน กสทช. ควรมีการตรวจสอบเนื้อหาให้เข้มข้นมากขึ้นและควรผลักดันให้เกิดจริยธรรมในสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อได้ควบคุมตนเองมากขึ้น

ในประเด็นปัญหาในการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินพบว่า มีปัญหาใน 2 ส่วน ส่วนแรกคือ ปัญหาด้านเทคนิค เช่น ภาพลั้ม ภาพเป็นโมเสกหรือการรับสัญญาณยังไม่เสถียรเท่าที่ควร เนื่องจากความไม่พร้อมของโครงข่ายโทรทัศน์ ส่วนที่สองได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการที่ยังไม่ได้ให้ความร่วมมือในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้เกิดการยอมรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินมากเท่าที่ควร ซึ่งในประเด็นนี้ผู้ประกอบการบางส่วนได้ให้ความเห็นว่า สำนักงาน กสทช. ควรกำหนดนโยบายในเรื่องการให้ฝ่ายต่างๆ ช่วยประชาสัมพันธ์ในการเปลี่ยนผ่านมากขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหมายเลขช่องที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น ส่วนหน่วยงานอื่น อันได้แก่ สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานประชาสัมพันธ์ประจำจังหวัดให้ความเห็นว่าหากสำนักงาน กสทช. ประสานมา ก็ยินดีให้ความช่วยเหลือในการประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ระดับจังหวัดได้

5.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากประชาชนใน 4 ภูมิภาค

เพื่อให้ได้ผลในเชิงลึกมากขึ้น ที่ปรึกษาได้สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกจากประชาชนใน 4 ภูมิภาค โดยภาพรวมในการสัมภาษณ์เชิงลึกพบผลการศึกษาดังนี้

5.2.1 ประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ความคิดเห็นในเรื่องความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนผ่านฯ

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นในเรื่องความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนผ่านฯ
กรุงเทพมหานคร	การเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินเป็นประโยชน์กับประชาชน ทำให้ประชาชนสามารถรับชมโทรทัศน์ได้หลายช่องมากขึ้น ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ มากขึ้น
เชียงใหม่	เป็นระบบที่ดีกว่าการรับชมโทรทัศน์ด้วยระบบเก่า สามารถรับได้เพียงแค่อุปกรณ์ Set-top Box โดยไม่ต้องเปลี่ยนโทรทัศน์ใหม่ก็รับได้
สุโขทัย	ยังไม่ค่อยเข้าใจว่า การใช้ระบบใหม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง เหมือนกับการรับจานดาวเทียมที่ต้องเสียค่าจานค่ารายเดือนหรือไม่
ขอนแก่น	ยังไม่ค่อยเข้าใจภาพรวมทั้งหมด รู้เพียงว่าเมื่อเปลี่ยนไปใช้ระบบใหม่ ภาพจะคมชัดมากขึ้น เสียงดีขึ้นแต่ยังไม่รู้วิธีการติดตั้ง
อุดรธานี	ระบบใหม่ทำให้เปิดรับช่องมากและระบบหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งภาพและเสียงคมชัดขึ้น
อุบลราชธานี	เป็นระบบที่ดีกว่าเดิม โดยเฉพาะภาพและเสียงที่ชัดขึ้น มีช่องให้ดูมากขึ้น และยังไม่เข้าใจว่าต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มหรือไม่
สิงห์บุรี	รู้ว่าจะมีการแจกคู่มือ แต่ไม่รู้เรื่องอื่น รู้เพียงว่าคนไปรับคู่มือต้องเป็นเจ้าของบ้านเท่านั้น และไม่ทราบว่าสามารถไปรับและแลกที่ไหน
สุราษฎร์ธานี	สำนักงาน กสทช. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับระบบดิจิทัลได้ชัดเจนดี
สงขลา	รู้ว่าเป็นระบบที่ให้ภาพคมชัดสูง มีรายการเพิ่มมากขึ้น คุณภาพการชมดีกว่าระบบเก่า การรับต้องใช้สายอากาศแบบหนวดกุ้ง/ก้างปลา

จากตารางที่ 5.2 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในระดับที่ดีพอใช้ โดยส่วนใหญ่ทราบว่า เป็นระบบที่ดีกว่าระบบเดิมให้ภาพที่คมชัดและเสียงที่ชัดเจน มีเนื้อหาให้เลือกได้หลากหลายตามจำนวนช่อง และการรับ

สัญญาณจะต้องใช้อุปกรณ์ปรับสัญญาณ คือ กล่อง Set-top Box อย่างไรก็ตามยังมีผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มบางส่วนที่ยังมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบดิจิทัลภาคพื้นดินอยู่ เช่น ไม่แน่ใจว่าต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรับชมหรือไม่ และยังไม่แน่ใจว่าจะสามารถติดตั้งกล่องรับสัญญาณได้เองหรือไม่

5.2.2 ช่องทางที่ได้รับความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 ช่องทาง/สื่อที่ได้รับความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนผ่านฯ

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ช่องทาง/สื่อที่ได้รับความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนผ่านฯ
กรุงเทพมหานคร	รับรู้จากสื่อโทรทัศน์ ควรเปรียบเทียบให้เห็นว่าระบบดิจิทัลดีกว่าระบบแอนะล็อกอย่างไร
เชียงใหม่	รับข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ ซึ่งควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดในการรับชมว่าสามารถใช้กล่อง Set-top Box และใช้โทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณก็ได้
สุโขทัย	รับข้อมูลต่างๆ จากเพื่อนและคำแนะนำจากร้านค้า
ขอนแก่น	รับข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์ แต่ยังไม่ค่อยนำเสนอให้รายละเอียดเกี่ยวกับระบบนี้อย่างเพียงพอทั้งในเรื่องการติดตั้งและการใช้อุปกรณ์
อุดรธานี	รับข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ ให้ข้อมูลที่ไม่ค่อยเข้าใจจำเป็นต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมกับคนที่มีประสบการณ์มากกว่า
นครราชสีมา	รับข้อมูลจากสื่อหลากหลายและแนะนำให้มียจดหมายส่งตามบ้านและควรเพิ่มมูลค่าคู่มือดิจิทัลให้มากขึ้น
สิงห์บุรี	ผู้นำท้องถิ่นยังไม่ค่อยได้ข้อมูลจากโทรทัศน์ ทำให้ไม่รู้ว่าจะหาข้อมูลเพิ่มเติมจากใคร
ระยอง	ส่วนใหญ่ได้ข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และหนังสือพิมพ์
สุราษฎร์ธานี	รับข้อมูลจากการโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ และต้องการได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น
สงขลา	ได้รับข่าวจากสื่อโทรทัศน์และจากเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ต

จากตารางข้างต้น อาจสรุปได้ว่า ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ได้รับความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจากข่าวโทรทัศน์ รองลงมาคือสื่อบุคคล ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนหรือผู้นำท้องถิ่น ซึ่งสื่อบุคคล นอกจากจะเป็นสื่อที่คนในชนบทใช้ในการหาข้อมูลแล้วยังใช้เป็นสื่อในการจูงใจสนับสนุนการตัดสินใจการใช้ระบบดิจิทัลด้วย

อย่างไรก็ตามสื่อที่ใช้สื่อสารในปัจจุบันที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งไม่ว่าบุคคลจะเปิดรับสื่อใด แต่ส่วนมากยังคงกล่าวสอดคล้องกันว่ายังมีข้อมูลและรายละเอียดไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเรื่องประโยชน์ของระบบและการติดตั้งอุปกรณ์ Set-top Box ดังนั้น สำนักงาน กสทช. ควรให้ข้อมูลความรู้ในเรื่องการติดตั้งเพิ่มมากขึ้นและควรใช้สื่อแบบหลากหลาย รวมทั้งให้ความสำคัญในการใช้สื่อบุคคลในท้องถิ่นและชุมชนมากขึ้น

5.2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 5.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านฯ

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านฯ
กรุงเทพมหานคร	เห็นว่าระบบดิจิทัลมีประโยชน์ในเรื่องคุณภาพของภาพที่คมชัดขึ้น รายการหลากหลายต้องอยู่ในเขตเมืองจึงจะได้สัญญาณที่ชัดเจน หากอยู่ต่างจังหวัดคุณภาพอาจไม่คมชัดเนื่องจากระบบยังไม่ครอบคลุม การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานไม่มีเนื้อหายั่งยืนในเรื่องนี้ ส่วนการลงทุนต้องรอดูว่าจะคุ้มค่าหรือไม่ ที่บ้านใช้จานดาวเทียมอยู่แล้วเพื่อนบางคนไม่ได้ไปปรับคู่มือดิจิทัล เพราะใช้ดาวเทียม แค่อยากได้ของอื่นทดแทน
เชียงใหม่	เห็นว่าระบบไม่ทำให้มีช่องในการรับชมได้หลากหลาย แต่ทำให้มีโฆษณามากเกินไป เช่น โฆษณายาบำรุง เสริมความงาม ซึ่งควรต้องควบคุม สัญญาณที่ชมมักขาดๆ หายๆ รับชมไม่ได้ การมีช่องมากทำให้จดจำยาก และสับสน
สุโขทัย	คิดว่าระบบมีช่องให้เลือกมากขึ้น แต่ลำบากสำหรับผู้สูงวัยในการเปิดหาช่อง ส่วนการมีหลายภาษาก็ไม่ได้ใช้ ส่วนในเรื่องความคุ้มค่าของระบบมีความเห็นต่างกัน ส่วนหนึ่งเห็นว่า ไม่คุ้มค่าเนื่องจากรับสัญญาณจานดาวเทียมอยู่แล้ว แต่ผู้ใช้โทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเห็นว่า คุ้มค่า แค่เพิ่มกล่อง Set-top Box และสายสัญญาณก็สามารถดูได้หลายช่อง
ขอนแก่น	ในกรณีที่สัญญาณดี จะได้ภาพและเสียงที่คมชัด ได้ดูหลากหลายรายการ
อุดรธานี	เห็นว่า เป็นระบบที่มีประโยชน์ การรับสัญญาณได้ดีพอสมควร ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการรับช่องได้เพิ่มขึ้น และทำให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากรัฐไปในทิศทางเดียวกัน
อุบลราชธานี	เห็นว่าระบบมีข้อดีในเรื่องความคมชัดของภาพและเสียง มีช่องที่หลากหลายมากขึ้น มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับระบบดาวเทียม และเคเบิลทีวีที่ต้องเสียเงินค่าบริการ
สงขลา	เป็นระบบที่มีประโยชน์กับคนที่ไม่ได้รับชมโดยใช้จานดาวเทียม แต่ควรทำให้การส่งสัญญาณไม่มีปัญหา เพราะหากมีปัญหาจะไม่อยากใช้ ส่วนค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยน

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านฯ
	ระบบเห็นว่าคุ้มค่า เพราะได้รับแจกคู่มือและเสียเงินไม่มากนัก แต่ถ้าสัญญาณรับไม่ได้ไม่ชัด ของที่ได้ฟรีก็ไม่มีประโยชน์ ทำให้ดูเหมือนไม่คุ้มค่า

จากตารางที่ 5.4 อธิบายความเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินพบว่า กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกในภูมิภาคต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินมีประโยชน์หลายอย่างทั้งในเรื่องการได้รับภาพและเสียงที่คมชัด มีหลายช่องและหลากหลายเนื้อหาให้เลือกชม และมีความคุ้มค่าในการเปลี่ยนระบบ เนื่องจากได้รับประโยชน์เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามมีบางส่วนได้ตั้งข้อสังเกตว่า ในการส่งสัญญาณยังอาจมีปัญหาทำให้รับสัญญาณไม่ได้ ภาพขาดๆ หายๆ บ้าง ทำให้ผู้ใช้อาจเกิดความเบื่อหน่ายต่อระบบ และนำไปสู่การไม่นำระบบไปใช้ ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงในเรื่องการส่งสัญญาณให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ระบบมีความคุ้มค่า เมื่อเทียบกับการรับด้วยสัญญาณดาวเทียมหรือเคเบิลทีวี

5.2.4 ประสพการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการเปลี่ยนผ่านฯ สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 5.5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.5 ความคิดเห็นต่อประสพการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการเปลี่ยนผ่านฯ

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นต่อประสพการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการเปลี่ยนผ่านฯ
กรุงเทพมหานคร	เห็นว่า ในการรับคูปองจากไปรษณีย์และการแลกกล่องไม่มีปัญหา แต่ควรเพิ่มมูลค่าของคูปองให้มากขึ้น เพราะมูลค่า 690 บาท ยังไม่เพียงพอ ส่วนการติดตั้งกล่อง Set-top Box สามารถทำตัวเอง แต่มีปัญหาในเรื่องการรับชมที่ยังไม่ชัดเจน ต้องซื้อเสาสัญญาณเพิ่มเติม สำหรับโทรทัศน์เครื่องเก่าคิดว่าคงขายให้กับคนที่สนใจในกรณีที่มีการใช้ระบบดิจิทัลมีความสมบูรณ์แล้ว
เชียงใหม่	คนที่ให้สัมภาษณ์มีความเห็นต่างกันคือ ผู้หนึ่งตอบว่า รับคูปองจากเทศบาล โดยมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้แจกให้แล้วนำคูปองไปแลกกล่องยี่ห้อ PSI ที่ร้านโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม แต่หากแลกยี่ห้ออื่น จะต้องเพิ่มเงิน และไม่ทราบว่าคูปองนั้นมาจากสำนักงาน กสทช. คิดว่าเป็นของร้านยี่ห้อ PSI ตามงานดาวเทียมที่ใช้อยู่ก่อนแล้ว ส่วนอีกคนหนึ่งตอบว่า ได้ทราบข้อมูลข่าวสารและทราบถึงขั้นตอนต่างๆ ในการรับแจกคูปองและการนำคูปองไปแลก แต่ให้ข้อสังเกตว่า การแจกคูปองไม่ค่อยทั่วถึง มีบางกลุ่มไม่ได้รับ เช่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในหอพัก ห้องเช่า แพลต

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นต่อประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการเปลี่ยนผ่านฯ
	<p>ข้าราชการ</p> <p>ส่วนการติดตั้งไม่ยาก สามารถทำได้เองและคิดว่าจะซื้อโทรทัศน์เครื่องใหม่กรณีที่เปลี่ยนเป็นระบบดิจิตอลอย่างถาวร</p>
<p>สุโขทัย</p>	<p>ให้ความเห็นว่า การแจกคู่มือยังไม่ทั่วถึงมองว่าระบบทะเบียนบ้านของผู้นำท้องถิ่นกับข้อมูลทะเบียนบ้านของไปรษณีย์ไม่ค่อยตรงกัน การนำกล่องไปแลก มีหลายวิธี หากไปรับจากผู้นำท้องถิ่นอาจมีการกำหนดยี่ห้อมาให้ แต่ถ้าไปรับ แลกตามห้างจะสามารถเลือกยี่ห้อได้ ด้านการติดตั้งมีปัญหาเนื่องจากไม่ค่อยเข้าใจต้องจ้างช่างมาติดตั้งให้ และยังมีปัญหาในการชม บางครั้งภาพยังขาดๆ หายๆ และมีความสับสนในการค้นหารายการ</p>
<p>อุดรธานี</p>	<p>การรับแจกคู่มือดิจิตอลและการแลกกล่อง Set-top Box ไม่มีปัญหาและไม่ ต้องเสียเงินเพิ่ม การติดตั้งสามารถทำได้เอง ส่วนการชมส่วนหนึ่งเห็นว่า รับ สัญญาณไม่ชัดต้องซื้อสายอากาศก้างปลาติดตั้งเพิ่ม ส่วนอีกคนหนึ่งเห็นว่า ใช้รับจากดาวเทียม โดยใช้ร่วมกับโทรทัศน์เครื่องเดียวในบ้าน แต่ช่องรายการ ไม่ครบและช่องมีจำนวนน้อยกว่าการรับสัญญาณจากจานดาวเทียม การอยู่ อาศัยในพื้นที่ห่างไกลจากเมือง ทำให้มีปัญหาในการรับชม</p>
<p>อุบลราชธานี</p>	<p>การรับแจกคู่มือและการนำคู่มือไปแลกกล่อง Set-top Box ไม่มีปัญหา มี บางหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับการติดตั้งกล่อง Set-top Box สามารถทำได้เองโดยต้องซื้อสายอากาศก้างปลา สำหรับภาพมีความคมชัดดี แต่ยังมีภาพขาดๆ หายๆ บ้างในช่วงที่ฝนตกพายุมา</p>
<p>นครราชสีมา</p>	<p>ไม่มีความเห็นในเรื่องการแจกและแลกกล่อง Set-top Box เนื่องจากไม่ได้ เป็นเจ้าบ้าน จึงไม่มีสิทธิ์ได้รับแจกกล่อง แต่เคยไปติดตั้งกล่องที่บ้านญาติ ซึ่ง สัญญาณชัดดี เนื่องจากบ้านญาติมีจานดาวเทียมอยู่แล้ว ในอนาคตคิดว่าจะ ซื้อเครื่องรับที่มีระบบอยู่แล้ว และการใช้จานดาวเทียมก็ทำให้สามารถรับได้ หลายช่องอยู่แล้ว</p>
<p>สิงห์บุรี</p>	<p>ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับแจกและแลกกล่อง Set-top Box ว่า ไม่มีปัญหาแต่ที่ บ้านใช้จานสัญญาณดาวเทียมอยู่แล้ว แต่ก็ไปรับคู่มือและนำคู่มือไปแลก และนำกล่องมาติดตั้งใช้กับโทรทัศน์เครื่องเก่าที่มีอยู่และสามารถรับชมได้</p>
<p>ระยอง</p>	<p>มีประสบการณ์ที่ต่างกัน โดยคนแรกกล่าวว่า ไปรับแจกคู่มือดิจิตอลและแลก กล่อง Set-top Box โดยไม่มีปัญหาใดๆ และติดตั้งกล่องด้วยตนเอง ด้วย สายอากาศก้างปลาที่บ้านซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว สามารถรับสัญญาณภาพได้ชัดเจน ดี แต่ระยะหลังรับไม่ได้ภาพขาดๆ หายๆ จึงถอดกล่องออกแล้วไปใช้การชม</p>

พื้นที่เสาสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นต่อประสบการณ์ ปัญหาและอุปสรรคในการเปลี่ยนผ่านฯ
	ด้วยระบบดาวเทียมอย่างเดิม ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สองเห็นว่า ไปรับแจกคู่มือ แต่ไม่ได้ใช้เนื่องจากโทรทัศน์เครื่องเก่าไม่มีช่องเสียบ HDMI เลยเอากลับไปให้ญาติที่ไม่มีสิทธิ์ได้รับ ส่วนตนเองชมผ่านระบบดาวเทียม สำหรับโทรทัศน์เครื่องเก่าจะใช้ดูไปก่อนจนกว่าจะมีการยุติระบบแอนะล็อก
สุราษฎร์ธานี	ขั้นตอนการรับแจกและแลกคู่มือดิจิทัลไม่มีปัญหาไปรับทางไปรษณีย์ แต่ไปแลกที่ร้านสะดวกซื้อ เซเว่น อีเลฟเว่น ติดตั้งเองได้ และการรับชมไม่มีปัญหาคมชัดดีแต่หากฝนตกจะรับไม่ค่อยได้
สงขลา	ผู้ให้สัมภาษณ์คนแรกกล่าวว่า ระบบการรับแจกและแลกคู่มือดิจิทัล และการติดตั้งกล่อง Set-top Box ไม่มีปัญหา แต่มีปัญหาในช่วงการรับชม ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์คนที่สองกล่าวว่า ไม่ได้รับแจกเนื่องจากอยู่ห่างไกล และพูดคุยกับเพื่อนบ้านบอกว่าต้องเสียเงินเพิ่ม เนื่องจากที่บ้านรับจากจานดาวเทียมอยู่แล้ว จึงตัดสินใจไม่ไปรับแจกคู่มือและแลกกล่อง Set-top Box

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้นพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกส่วนใหญ่เห็นว่า ในขั้นตอนการไปรับคู่มือดิจิทัลและการแลกกล่อง Set-top Box ไม่มีปัญหา บางส่วนไปรับเองและมีบางส่วนที่รับจากผู้นำท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน และเมื่อแลกกล่องมาแล้วส่วนใหญ่สามารถติดตั้งได้เอง สำหรับการรับชมบางส่วนตอบว่ามีความคมชัดดี จะมีปัญหาเฉพาะช่วงที่สภาพอากาศไม่ดี เช่น มีฝนตกหนักเท่านั้น แต่บางส่วนตอบว่าภายหลังติดตั้งกล่อง Set-top Box แล้ว ชมได้บ้าง ไม่ได้บ้าง บางครั้งยังคงมีภาพขาดๆ หายๆ อยู่บ้าง ซึ่งแก้ไขปัญหาโดยการไปซื้อสายสัญญาณก้างปลาเพิ่ม เพื่อให้การรับสัญญาณดีขึ้น ส่วนเมื่อมีการยุติระบบแอนะล็อกแล้วไม่น่ามีปัญหาเนื่องจากมีระบบอื่นรองรับอยู่เช่น มีจานดาวเทียมและระบบเคเบิล เป็นต้น

5.2.5 ผลกระทบจากการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 5.6 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.6 ความคิดเห็นต่อการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นต่อการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก
กรุงเทพมหานคร	เห็นว่า ไม่มีผลกระทบเนื่องจากได้เปลี่ยนการรับชมเป็นระบบดิจิทัลผ่านกล่อง Set-top Box แล้ว ส่วนคนที่ไม่ได้ติดตั้งกล่อง Set-top Box ส่วนใหญ่รับโดยใช้สัญญาณดาวเทียมและเคเบิลอยู่แล้ว
เชียงใหม่	ให้ความเห็นว่า ไม่มีผลกระทบใดๆ เนื่องจากมีทั้งกล่อง Set-top Box และจานดาวเทียมอยู่แล้ว
ขอนแก่น	ยังไม่ทราบข้อมูลในเรื่องนี้ว่า หากยุติระบบแอนะล็อกแล้วต้องใช้อุปกรณ์ Set-top Box หน่วยงานจึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบโดยทั่วถึงกันก่อน หากไม่สามารถรับสัญญาณได้จะกระทบต่อการใช้ชีวิตประชาชนค่อนข้างมาก
สุโขทัย	หากยุติระบบแอนะล็อกน่าจะมีผลกระทบในเรื่องการค้นหาช่องที่มีจำนวนมาก ทำให้หาช่องรายการที่อยู่เป็นประจำไม่พบ
อุบลราชธานี	ได้ทราบข่าวอยู่บ้าง แต่ไม่ชัดเจนโดยเฉพาะกำหนดเวลาการยุติว่าจะเริ่มที่ไหนเมื่อใด
นครราชสีมา	ทราบว่าเมื่อยุติระบบแอนะล็อกจะไม่มีผลกระทบ เนื่องจากรับด้วยระบบดาวเทียมอยู่แล้ว และส่วนใหญ่ดูช่องหลักคือ 3 5 7 9 11 และ TPBS เป็นประจำเท่านั้น
สิงห์บุรี	ส่วนใหญ่ไม่ทราบเรื่องการยุติระบบแอนะล็อก แต่หากมีการยุติจะไม่มีผลกระทบ เพราะคนส่วนใหญ่ใช้จานดาวเทียมอยู่แล้ว
ระยอง	พอทราบว่าจะมีการยุติระบบแอนะล็อก และคิดว่าไม่มีผลกระทบใดๆ เพราะมีทั้ง 2 ระบบในการชมคือ ชมผ่านดาวเทียมและเคเบิล และสำหรับกล่อง Set-top Box ได้ให้ญาติไป เนื่องจากกล่องราคาไม่แพงหากต้องการสามารถซื้อใหม่ได้
สุราษฎร์ธานี	ไม่ทราบมาก่อนว่า จะมีการยุติระบบแอนะล็อกและไม่น่าจะมีผลกระทบใดๆ เนื่องจากรับชมผ่านกล่อง Set-top Box ในเครื่องเก่า

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ความคิดเห็นต่อการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก
สงขลา	ไม่ทราบข่าวการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก แต่คิดว่าไม่มีผลกระทบใดๆ หากยุติ เนื่องจากมีระบบดาวเทียมรองรับอยู่แล้ว ส่วนผู้ที่ไม่ได้รับด้วยสัญญาณดาวเทียมก็จะรับสัญญาณผ่านกล่อง Set-top Box ได้

ในประเด็นนี้พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึกส่วนใหญ่กล่าวว่า หากมีการยุติระบบแอนะล็อกจะไม่มีผลกระทบต่อการใช้โทรทัศน์ของประชาชน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีระบบรองรับอยู่ เช่น ระบบดาวเทียมและเคเบิล ส่วนคนที่ไม่ได้ใช้ทั้งสองระบบนี้ สามารถรับสัญญาณโดยผ่านกล่อง Set-top Box ที่สำนักงาน กสทช. แจกได้ แต่สิ่งที่สำนักงาน กสทช. ควรดำเนินการ คือ การให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อกว่าจะทำในพื้นที่ใด เมื่อไหร่ เพื่อให้คนได้รับรู้และเข้าใจ และเตรียมพร้อมในการรับชมโทรทัศน์ด้วยระบบดิจิตอลต่อไป

5.2.6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านฯ สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 5.7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5.7 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านฯ

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ข้อคิดเห็น
กรุงเทพมหานคร	เห็นว่าสำนักงาน กสทช.หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเร่งทำประชาสัมพันธ์กระบวนการเปลี่ยนผ่าน โดยเฉพาะปัญหาในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ดิจิตอลภาคพื้นดิน และปัญหาเรื่องความครอบคลุมของสัญญาณที่ยังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ควรให้ข้อมูลเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ห่างไกล
เชียงใหม่	ขอให้แก้ไข ปรับปรุงเรื่องการแจกคู่มือให้ทั่วถึง และปัญหาเรื่องการกระจายสัญญาณให้เสถียรและครอบคลุม โดยให้ข้อสังเกตว่า ในเวลาเครื่องบินบินผ่านบ้าน สัญญาณจะขาดๆ หายๆ ซึ่งในตอนใช้แอนะล็อกไม่เคยเป็นควรมีโครงการสนับสนุนงบประมาณในการเปลี่ยนเครื่องรับโทรทัศน์ จากเครื่องรุ่นเก่ามาเป็นรุ่นที่ใช้กับกล่องได้ให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อย หรืออาจมีนโยบายกำหนดราคาที่ไม่สูงเพื่อให้ประชาชนสามารถซื้อได้โดยไม่เดือดร้อน
ขอนแก่น	ควรแก้ปัญหาให้สามารถรับชมได้จริง ไม่ว่าจะสาเหตุจะเกิดจากกล่องรับสัญญาณ อุปกรณ์ประกอบ โดยเฉพาะการส่งสัญญาณจากต้นทาง ควรมีหน่วยงานสนับสนุนช่วยเหลือชาวบ้านในการติดตั้งกล่อง Set-top Box และแจกคู่มือให้ทั่วถึง
อุดรธานี	ควรแก้ไขเรื่องการส่งสัญญาณให้สมบูรณ์ มีความคมชัดที่สม่ำเสมอ และมีช่องรายการมากกว่านี้

พื้นที่เสาส่งสัญญาณหลัก	ข้อคิดเห็น
อุบลราชธานี	ควรให้ยืดเวลาการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อก เพื่อช่วยผู้รายได้น้อยที่ยังคงรับชมฟรีทีวีผ่านระบบแอนะล็อกอยู่ นอกจากนี้ก็อยากให้มามาตรการช่วยเหลือที่เหมาะสมสำหรับ ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งจะมีปัญหาในการเดินทางมารับแจก/แลกกล่อง ซึ่งน่าจะเพิ่มอัตราการแลกและใช้กล่องได้มากขึ้น
นครราชสีมา	ควรให้มีการแจก/แลกกล่องกระจายครอบคลุมทุกครัวเรือนอย่างแท้จริง โดยไม่ต้องผ่านหน่วยงานท้องถิ่น เพราะบางที่ไม่ถึงผู้รับ อาจใช้เกณฑ์การแจก/แลกตามจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ในแต่ละบ้าน แทนการใช้เกณฑ์ความเป็นเจ้าบ้าน เพราะน่าจะทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงได้เหมาะสมกว่า
สิงห์บุรี	น่าจะมีการแจก/แลก สายอากาศมาพร้อมกับกล่องรับสัญญาณด้วย
ระยอง	ควรให้มีสายอากาศสำหรับระบบดิจิทัลให้มาพร้อมกับกล่อง Set-top Box ควรให้มีการปรับการส่งกระจายสัญญาณให้สมบูรณ์กว่านี้ ควรเพิ่มมูลค่าคูปองให้มากกว่า 690 บาท เพราะในราคานี้กล่องที่แลกได้มีคุณภาพไม่เท่ากันทุกยี่ห้อ เพราะฉะนั้นถ้าคูปองมีมูลค่าสูงกว่านี้น่าจะได้กล่องที่มีคุณภาพกว่านี้ และควรมีการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงพื้นที่ เพื่อแนะนำการติดตั้งกล่องและสายอากาศที่ถูกต้องเหมาะสมโดยอาจมีการสาธิตให้เห็นชัดเจนมากขึ้นด้วย
สุราษฎร์ธานี	ควรให้มีการเรียงช่องสถานีใหม่ให้สามารถค้นหารายการได้ง่าย ไม่สับสน และน่าเบื่อ และควรมีการประชาสัมพันธ์ที่เข้าถึงพื้นที่ และมีการสาธิตการติดตั้งและการปรับใช้ระบบให้กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล
สงขลา	ควรให้มีการประชาสัมพันธ์ เรื่องการยุติระบบแอนะล็อกให้ชัดเจนถึงกำหนดระยะเวลาที่จะยุติ เพราะที่น่าจะมีผลกระทบต่อคนที่มิคูปองแต่ยังไม่ได้แลกกล่อง และอยากให้มีการแนะนำการติดตั้งการใช้กล่องที่ชัดเจนเข้าถึงผู้ใช้ เพื่อให้สามารถรับชมได้จริง

ตารางที่ 5.7 แสดงเกี่ยวกับความคิดเห็นประเด็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน พบว่า ในทุกพื้นที่ที่มีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า การแจกคูปองและการแลกนั้น ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้มีการแจกกล่อง Set-top Box ให้ทั่วถึงมากขึ้นโดยไม่มีเงื่อนไขเรื่องเจ้าบ้านและควรเพิ่มมูลค่าคูปองให้มากขึ้นหรืออาจแจกสายอากาศรับสัญญาณควบคู่กับการแจกกล่องด้วย ส่วนในเรื่องผลการรับชมนั้นไม่ค่อยมีปัญหา ยกเว้นเวลาที่มีเครื่องบินบินผ่านอาจมีคลื่นรบกวนบ้าง ส่วนในการยุติระบบแอนะล็อกนั้น สำนักงาน กสทช. ควรมีการประชาสัมพันธ์บอกเวลายุติให้แน่นอนหรือควรขยายเวลาในการยุติระบบแอนะล็อกออกไป และควรให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องการติดตั้งกล่อง Set-top Box เพื่อให้ประชาชนสามารถติดตั้งกล่องได้อย่างถูกต้อง

5.3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

คณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกในส่วนของผู้ประกอบการโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล และโครงข่ายส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีดังนี้

1. นายเขมทัตต์ พลเดช กรรมการผู้อำนวยการใหญ่สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี (สัมภาษณ์เมื่อ 7 มกราคม พ.ศ. 2559)

2. พันเอก บัณฑิต แสงอ่อน ผู้อำนวยการฝ่ายโครงข่ายโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (สัมภาษณ์เมื่อ 8 มกราคม พ.ศ. 2559)

3. นายธีรรัตน์ รัตนเสวี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการและสื่อดิจิทัลสถานีโทรทัศน์ Voice TV (สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม พ.ศ. 2559)

4. นายภาณุชัย ศรีนวนนัต กรรมการบริหารสถานีโทรทัศน์ New tv (สัมภาษณ์เมื่อ 21 มกราคม พ.ศ. 2559)

5. นายสมชาย รังษีธนานนท์ กรรมการผู้จัดการ สถานีโทรทัศน์ Bright TV (สัมภาษณ์เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559)

จากผลการสัมภาษณ์เจาะลึกพบผลสรุปดังนี้

ในประเด็นเรื่องการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล โดยใช้วิธีการแจกคูปองนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวิธีการที่สำนักงาน กสทช. ใช้ แต่วิธีการแจกและแลกคูปองยังคงมีปัญหาอยู่หลายประการ อาทิ มูลค่าของคูปองที่แจกมีมูลค่าน้อยไป ทำให้ประชาชนไม่สามารถนำคูปองไปใช้ในการรับชมระบบดิจิทัลได้อย่างเต็มที่ ดังที่นายเขมทัตต์ พลเดช กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ สถานีโทรทัศน์พีพีทีวี ได้ให้ความเห็นว่า “ในช่วงที่มีการทำ Public Hearing หรือการทำประชาพิจารณ์ เรื่องกำหนดมูลค่าส่วนลดในคูปอง ซึ่งมีกลุ่มองค์กรไม่แสวงหากำไร และบางกลุ่มเห็นว่า คูปองมูลค่า 690 บาท เพียงพอแล้วนั้น ตนเองไม่เห็นด้วย และทำให้ต้องสื่อสารประชาสัมพันธ์ในประเด็นการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งสายสัญญาณเพื่อรับสัญญาณดิจิทัลเดิมบอกว่าเฉพาะ 690 บาท มีสายอากาศแบบ Indoor Antenna ก็รับได้ ซึ่งข้อมูลนี้ไม่เป็นจริงและผิดเจตนารมณ์ของกฎหมายชัดเจน นอกจากนี้มูลค่าคูปองก็ไม่จูงใจ” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2559)

ส่วนนายธีรรัตน์ รัตนเสวี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการและสื่อดิจิทัล สถานีโทรทัศน์ Voice TV ได้สะท้อนปัญหาในกระบวนการแจกคูปองว่า ในการดำเนินการแจกคูปองยังมีปัญหาในเรื่องช่วงเวลาซึ่งควรจะดำเนินการให้พร้อมๆ กับการมีโครงข่ายโทรทัศน์ และการให้ความรู้กับประชาชนในเรื่องการติดตั้งกล่อง Set-top Box ด้วย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2559)

สำหรับในเรื่องการประชาสัมพันธ์นั้น ผู้ประกอบการบางส่วนให้ความเห็นตรงกันว่า ในการดำเนินการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลนั้น สำนักงาน กสทช. ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มากขึ้นและควรใช้กลยุทธ์หรือเทคนิคในการสื่อสาร เพื่อให้ข้อมูลและ

จงใจให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจต่อระบบโทรทัศน์ดิจิตอลมากขึ้นกว่านี้ ดังที่นายสมชาย รัชเชิธนานนท์ กรรมการผู้จัดการ สถานีโทรทัศน์ Bright TV และนายธีรภัทร์ รัตนเสวี ผู้อำนวยการฝ่ายรายการและสื่อดิจิตอล สถานีโทรทัศน์ Voice TV ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า “สำนักงาน กสทช. ควรมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง ควรใช้สื่อที่คนสามารถเข้าใจง่ายๆ เช่น การ์ตูน หรือควรขอความร่วมมือจากช่องหลักต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนว่าทีวีดิจิตอลคืออะไร แตกต่างจากระบบแอนะล็อกเดิมอย่างไร นอกจากนี้ยังควรให้ข้อมูลที่สามารถกระตุ้นให้คนหันมาใช้ทีวีดิจิตอลเพิ่มมากขึ้น”

นอกจากนี้คุณภาณุชัย ศรีนวลนัต กรรมการบริหารสถานีโทรทัศน์ New tv ยังให้ความเห็นในเรื่องการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอลว่า “เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เป็นเรื่องใหม่สำหรับประชาชนและกระบวนการเปลี่ยนผ่านมีความซับซ้อนมากเช่น มีการยุติการแพร่ภาพระบบแอนะล็อก การที่จะต้องใช้อุปกรณ์ในการเปลี่ยนแปลงระบบ ดังนั้นการให้ข้อมูลและให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญและจะต้องดำเนินการอย่างมีแผน ไม่ควรแก้ไขโดยการให้ข้อมูลแบบเฉพาะหน้า นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. ยังควรประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่น อาทิ อบต. โรงพยาบาลหรือสถานศึกษา เช่น ประชาสัมพันธ์จังหวัด เพื่อให้ช่วยเป็นกระบอกเสียงในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนอีกทางหนึ่ง รวมทั้ง สำนักงาน กสทช. อาจใช้เจ้าหน้าที่ประจำสถานีภูมิภาคซึ่งมีอยู่ประมาณ 40 ช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการติดตั้งสายสัญญาณ และควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่ช่างต่างๆ เพื่อสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ในกรณีที่ประชาชนมีปัญหา ซึ่งจะทำให้เกิดการยอมรับระบบดิจิตอลได้ง่ายขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2559)

สำหรับประเด็นในด้านเทคนิค ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มองว่า เป็นปัญหาโครงข่าย อาทิ การไม่มีระบบแจ้งเตือนกรณีโครงข่ายล่ม รวมทั้งประชาชนไม่มีความรู้ความเข้าใจในการติดตั้งระบบ ทำให้เกิดปัญหาในการรับชม และประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องกับการนำระบบโทรทัศน์ดิจิตอลมาใช้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนได้ให้คำแนะนำว่า เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการส่งสัญญาณสำนักงาน กสทช. ควรเรียกประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขให้เกิดผลได้ทันที่ นอกจากนี้ยังควรอบรมช่างให้มีความชำนาญด้านเทคนิคให้เพียงพอในการแก้ไขปัญหาในการเปลี่ยนแปลงไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิตอล ดังที่นายภาณุชัย ศรีนวลนัต กรรมการบริหารสถานีโทรทัศน์ New tv ได้กล่าวว่า “ปัญหาที่พบหลักๆ คือ เรื่องโครงข่าย ซึ่งสำนักงาน กสทช. ควรลงตรวจดูพื้นที่จริงว่าเกิดปัญหาอะไรและจะต้องแก้ไขอย่างไร นอกจากนี้ยังควรให้ทุกโครงข่ายส่งสัญญาณให้พร้อมกัน เพื่อให้การส่งสัญญาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2559) อย่างไรก็ตามปัญหาในด้านเทคนิคยังมีประเด็นอื่นอีก เช่น ปัญหาในเรื่องซอฟต์แวร์ ซึ่งหากมีปัญหาจะทำให้การส่งสัญญาณมีปัญหาตามไปด้วยดังที่ พันเอกบัณฑิต แสงอ่อน ผู้อำนวยการฝ่ายโครงข่ายโทรทัศน์ระบบดิจิตอล สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกได้ให้ความเห็นว่า “การออกอากาศทีวีดิจิตอลในช่วงแรก ๆ ประสบปัญหาในเรื่องการออกอากาศ เพราะว่าทีวีดิจิตอลควบคุมด้วยซอฟต์แวร์ และการทำงานทุกขั้นตอนก็ต้องใช้ซอฟต์แวร์ ถ้าสัญญาณขาดจะหยุดให้สัญญาณ เพราะฉะนั้นฝ่ายโครงข่ายโทรทัศน์ระบบดิจิตอลต้องศึกษาด้านเทคนิคเกี่ยวกับซอฟต์แวร์ให้เชี่ยวชาญมากขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2559)

ส่วนประเด็นผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านฯ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึกในส่วนผู้ประกอบการ ได้ให้ความเห็นว่า หากมีนโยบายในเรื่องการยุติระบบแอนะล็อกได้เร็วและชัดเจนมากเท่าไร ก็จะส่งผลดีต่อผู้ประกอบการมากขึ้นเท่านั้น โดยนายสมชาย รัชชิตานนท์ กรรมการผู้จัดการ สถานีโทรทัศน์ Bright TV ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า “หากยุติระบบแอนะล็อก ประชาชนไม่ได้รับผลกระทบใดๆ ยิ่งเลิกเร็วก็เกิดเร็ว และเมื่อยุติระบบแอนะล็อกประชาชนก็ยังสามารถดูทีวีได้อยู่ เพราะดูผ่านระบบเคเบิลกับดาวเทียม และในส่วนผู้ประกอบการจะได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการออกอากาศคู่ขนานและสามารถวางแผนและนโยบายของสถานีได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น” (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559)

บทที่ 6

ผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน

เพื่อให้สามารถตอบประเด็นในเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินได้ คณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูล 3 ส่วนที่สำคัญคือ

ส่วนที่ 1 การเก็บข้อมูลทางเอกสาร ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบดิจิทัล ซึ่งมีแนวคิดและงานวิจัยจากทั้งในและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงผลกระทบจากกรณีดังกล่าว ซึ่งในส่วนนี้จะนำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ว่า กรณีการเปลี่ยนผ่านๆ จะมีปรากฏการณ์ใดเกิดขึ้นบ้างทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม และเมื่อนำมาเทียบเคียงกับการเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นในประเทศไทยแล้ว ปรากฏการณ์ใดบ้างที่เกิดหรือยังไม่เกิด ด้วยสาเหตุใด อันจะทำให้สามารถมองเห็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป

ส่วนที่ 2 การเก็บข้อมูลผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group) ในภูมิภาคต่างๆ ในประเด็นนี้เพื่อหาหรือทราบความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ว่ามีความคิดเห็นในประเด็นนี้อย่างไร

ส่วนที่ 3 การเก็บข้อมูลผลกระทบทางสังคมจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

6.1 ผลวิเคราะห์แนวโน้มผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจ

ระบบดิจิทัลของการบริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและมีผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าบริการโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ จากการศึกษาของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) พบว่า การปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัลจะก่อให้เกิดประโยชน์และส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลักๆ คือ ผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไป ซึ่งจะมีโอกาสรับชมภาพที่มีความคมชัดมากขึ้น มีช่องให้เลือกหลากหลายมากขึ้นและตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมมากขึ้น รวมทั้งขยายบริการรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้นด้วย รวมทั้งทำให้โครงสร้างอุตสาหกรรมของโทรทัศน์เติบโตขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งยังสร้างโอกาสในการพัฒนาธุรกิจใหม่ๆ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตรายการที่จะต้องมีการแข่งขันกันในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และที่สำคัญคือการไหลของข้อมูลข่าวสารจะสามารถส่งรับถึงกันได้ทั้งโลก อันเข้าสู่แนวความคิดในเรื่องสังคมโลกาภิวัตน์และสังคมเครือข่าย (Globalization and Network Society) ซึ่ง Smith and Smith (2002) ได้ระบุถึงลักษณะของสภาพสังคมโลกาภิวัตน์ไว้ว่าจะเริ่มต้นจากความทันสมัยของเทคโนโลยีเป็นอันดับแรก เทคโนโลยีจะเป็นตัวจักรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับมิติต่าง ๆ ในสังคม ทั้งเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โลกทั้งโลกจะหลอมรวมกันเป็นหนึ่งเดียวจนเป็นระบบสากล (Universal)

Appadurai (2006) ได้สรุปสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีระบบดิจิทัลเป็นตัวขับเคลื่อนว่า (1) จะเกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นของประชากร (Ethnoscape) ทั้งในแง่กายภาพและความคิด

(2) จะมีการพัฒนาและการเติบโตของธุรกิจสื่อและการสื่อสาร (Mediascape) (3) จะมีการพัฒนาเทคโนโลยีไปสู่การสื่อสารยุคใหม่ (Technoscape) ว่า สารสนเทศกลายเป็นอำนาจหรือสิ่งสำคัญที่สุดในการดำรงชีวิตของมนุษย์ด้วยระบบที่เรียกว่าระบบดิจิทัล (Digitalization) ที่มีความสำคัญตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการเผยแพร่และการจำหน่ายจ่ายแจก (4) ในแง่การเงินการลงทุน (Financescape) จะมีการลงทุนในสื่อและธุรกิจต่างๆ ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กมากมายและมีการเชื่อมโยงติดต่อกันหรือมีการลงทุนข้ามชาติเกิดขึ้นมากมาย (5) ในแง่อุดมการณ์ (Ideascape) จะมีการอธิบายถึงอุดมการณ์ความคิดและอัตลักษณ์ (Identity) ของวัฒนธรรมต่างๆ และอัตลักษณ์ที่เข้มแข็งจะครอบงำอุดมการณ์และอัตลักษณ์ที่อ่อนแอกว่า และด้วยการติดต่อสื่อสารกันอย่างไร้พรมแดนจะเกิดสังคมเครือข่าย (Network Society) ก่อให้เกิดพลังของการสร้างอัตลักษณ์ (Identity) ของกลุ่มต่างๆ ขึ้น โดยมีโครงสร้าง (Structure) และมีกิจกรรม (Activities) ร่วมกัน นอกจากนี้ Federal Communication Commission (FCC) ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดว่า ทุกประเทศต้องเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีให้เป็นระบบดิจิทัลที่ทำให้การสื่อสารมีคุณภาพของภาพและเสียงสูงขึ้นไปกว่าเดิม มีความยืดหยุ่นในการใช้เชื่อมต่อสัญญาณไปยังเครื่องมืออุปกรณ์อื่นๆ ได้หลากหลาย อันทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประเทศไทยปัจจุบันได้ดำเนินการนโยบายยุติระบบแอนะล็อกไปสู่การรับใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน (Terrestrial Television) โดยการใช้วิธีการสนับสนุนให้ประชาชนยอมรับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินด้วยวิธีการแจกคู่มือ ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559 สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วถึงร้อยละกว่า 80 ซึ่งการวิจัยในอดีตได้คาดเดาไว้ว่า เมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีจะมีผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สามารถขยายการไหลเวียนของผลประโยชน์จากการลงทุนทางธุรกิจ การเพิ่มความต้องการสินค้าด้านการผลิตอาหารรายการทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ โดยจะมีรายการโทรทัศน์รูปแบบใหม่ๆ ที่มีความแตกต่างหลากหลายตรงกับความต้องการของผู้บริโภคเพิ่มมากขึ้น ในส่วนด้านสังคมก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความรู้ วัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งกันและกันระหว่างสังคม รวมทั้งจะมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะเช่น การพยากรณ์อากาศ การเตือนภัยและการให้บริการโทรทัศน์สำหรับผู้พิการ

จากสภาพการณ์ดังกล่าว หากพิจารณาถึงผลกระทบของการปรับเปลี่ยนการแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปเป็นระบบดิจิทัลแล้ว อาจมีผลกระทบในทางเศรษฐกิจดังนี้

6.2 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

6.2.1 ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์

เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกมาเป็นระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เนื่องจากเป็นผู้บริหารธุรกิจสื่อที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็นไปตามนโยบายของสถานีและหน่วยงาน ดังนั้นการบริหารจัดการในเรื่องทรัพยากรอันได้แก่ จำนวนช่องของสถานีที่มีอยู่จึงมีผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนและกำไรของสถานีที่จะได้รับ เพื่อให้สถานีสามารถอยู่รอดได้ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลจากเอกชน การประชุมเฉพาะกลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่มีต่อสถานีโทรทัศน์ประเภทธุรกิจและประเภทสาธารณะมีดังนี้

6.2.1.1 ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจต่อผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ประเภทธุรกิจ

1) มีช่องเพิ่มมากขึ้น ทำให้เพิ่มโอกาสในการใช้กลยุทธ์บริหารจัดการธุรกิจโทรทัศน์ได้เพิ่มมากขึ้น อาทิ เพิ่มช่องเฉพาะที่เข้าถึงผู้ชมหรือผู้บริโภคที่มีความต้องการเฉพาะได้มากขึ้น

2) ทำให้ช่องสามารถนำเสนอศักยภาพความชำนาญในการผลิตเนื้อหาที่ช่องมีความถนัดได้มากขึ้น เช่น ช่องที่ถนัดในการผลิตรายการประเภทละครหรือช่องที่ถนัดในเรื่องการนำเสนอเนื้อหารายการประเภทสารคดี เป็นต้น

3) คุณภาพของรายการที่ช่องผลิตดีขึ้น จะนำไปสู่การส่งออกรายการไปยังต่างประเทศที่ใช้ระบบ DVBT 2 อันเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในอุตสาหกรรมโทรทัศน์ให้แก่ช่องมากขึ้น อาทิ ประเทศลาว กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ เป็นต้น

4) ช่วยในการสร้างสรรค์งานรูปแบบใหม่ๆ เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้มีความเป็นไปได้ในการผลิตรายการที่น่าสนใจ น่าติดตาม ทำให้การบริโภคทั้งเนื้อหาและรูปแบบการส่งมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น

5) ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง (Operational Cost Reduction) ถึงแม้ในระยะเริ่มแรกจะต้องใช้ต้นทุนสูง แต่เมื่อเป็นระบบดิจิทัลที่สมบูรณ์ ต้นทุนการผลิตจะต่ำลง เนื่องจากระบบดิจิทัลบุคลากรน้อยลง ทำให้ประหยัดค่าแรงงานและการผลิตเนื้อหาแต่ละครั้งจะสามารถนำไปเผยแพร่ในช่องทางอื่นๆ ได้อีกหลายช่องทาง

6) การลงทุนของผู้ประกอบการช่องจะถูกลงเนื้อหาในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล ผู้ประกอบการในกิจการโทรทัศน์จะแบ่งบทบาทกันอย่างชัดเจนคือ บางช่องจะเป็นผู้ประกอบการโครงข่าย บางช่องเป็นผู้ประกอบการช่อง ทำให้ลดต้นทุนต่างๆ ในการดำเนินกิจการผลิตและส่งสัญญาณโทรทัศน์น้อยลง

6.2.1.2 ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจต่อผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ประเภทสาธารณะ

1) เพิ่มช่องทางการให้บริการจากสถานีโทรทัศน์ช่องสาธารณะมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาในเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจ การปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในสังคมให้เกิดขึ้น

2) เปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการเป็นผู้ผลิตเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ ซึ่งอาจเป็นระดับท้องถิ่นที่ต้องการผลิตเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นนั้นจริงๆ ทำให้คนสามารถเลือกบริโภคเนื้อหาอื่นในสิ่งที่ต้องการโดยไม่จำเป็นต้องเสพเนื้อหาที่ไม่ต้องการ

3) สื่อโทรทัศน์มีบทบาทเป็นสื่อสาธารณะที่เป็นเสมือนสาธารณูปโภคอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งรัฐจะต้องดูแลในส่วนนี้อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการวางแผนมาตรการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ทรัพยากรสื่อสารมวลชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง (2550) พบว่า รายการโทรทัศน์ที่มีอยู่นำเสนอเนื้อหารายการบันเทิง เช่น ละคร เกมโชว์ วาไรตี้ การ์ตูน เพลงมากที่สุดในเกือบทุกสถานี ยกเว้นในสถานีช่องสาธารณะ

4) โทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถทำสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะทั้งในแง่การศึกษา การเมือง สาธารณสุข กฎหมาย แรงงาน สิ่งแวดล้อม รวมทั้งภัยพิบัติได้ เนื่องจากเทคโนโลยีระบบดิจิทัล มีการผลิตที่มีประสิทธิภาพและสามารถเชื่อมต่อเข้ากับเครื่องมือการสื่อสารอื่นๆ ได้อีกด้วย

5) เทคโนโลยีระบบดิจิทัลช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เนื่องจากมีจำนวนช่องมากขึ้น ทำให้สามารถนำช่องมาให้บริการแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น ช่องคนพิการหรือช่องเด็ก

6.2.1.3 ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจต่อผู้ประกอบการอื่นๆ อาทิ ผู้ผลิตเครื่องรับอุปกรณ์โทรทัศน์

ซึ่งคุณภาพของการชมสื่อโทรทัศน์ขึ้นอยู่กับความทันสมัยของเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยี โดยมีผลต่อการปิดอัดและการขยายสัญญาณ ดังนั้นการเปลี่ยนจากการส่งสัญญาณด้วยระบบแอนะล็อกเป็นการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลนั้นจำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีอุปกรณ์ที่ทันสมัยจึงทำให้ผู้ประกอบการในส่วนนี้จะต้องสามารถผลิตหรือนำอุปกรณ์ต่างๆ เข้ามาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

1) โรงงานอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ อาทิ ผู้ผลิตและจำหน่าย Set-top Box หรือโทรทัศน์ที่มีเครื่องรับสัญญาณดิจิทัลภายใน (Digital Tuner) จะเติบโตมากขึ้น เนื่องจากโลกในอนาคตจะเป็นระบบดิจิทัล ที่ต้องการเทคโนโลยีหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ จำนวนมาก เพื่อนำมาใช้เชื่อมต่อกันในระบบ

2) โรงงานอุตสาหกรรมผลิตเครื่องรับในอนาคตจะต้องรองรับระบบที่มีความคมชัดสูง (High Definition: HD) ทั้งหมด เนื่องจากในอนาคตประเทศอื่น ๆ เปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัลทั้งหมดแล้วใช้ระบบความคมชัดสูง (HD) ในการส่งสัญญาณและรับสัญญาณเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นอุตสาหกรรมผลิตเครื่องรับจะต้องผลิตเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้

3) การแข่งขันอุตสาหกรรมหรือเทคโนโลยีเครื่องรับในปัจจุบันมีการแข่งขันสูง ทำให้ราคาเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลหรือราคาของอุปกรณ์การปรับเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล เช่น Set-top

Box จะมีราคาต่ำลง ทำให้ประชาชนซื้อหาได้หรือรัฐอาจจัดการรองรับค่าใช้จ่ายส่วนนี้ให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยทั้งในลักษณะให้ซื้อเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในราคาต่ำหรือการติดตั้งอุปกรณ์การรับสัญญาณให้ฟรีเช่นกัน

6.2.2 ผลของการลงทุนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (การลงทุนโครงข่าย Multiplex (MUX) และการลงทุนของผู้รับใบอนุญาต (ช่องรายการ)

จากรายงานการศึกษาของ NECTEC เกี่ยวกับผลกระทบของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจไทยพบว่า การลงทุนส่งผลต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มขึ้นของการลงทุนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ส่งผลต่อ Real GDP ร้อยละ 0.076 และส่งผลให้การลงทุนมวลรวมแท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.167 แสดงว่า การเพิ่มขึ้นของผลิตภาพปัจจัยทุนจากเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าส่งผลบวกต่อระดับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

จากรายงานข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการตลาดกิจการโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดินในประเทศไทยของสำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ได้กล่าวถึงสัดส่วนของผู้ชมช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2559 ว่า ผู้ชมช่องรายการใหม่เติบโตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง โดยสัดส่วนของผู้ชมช่องรายการเดิม (3, 5, 7, 9, NBT, TPBS) กับช่องรายการใหม่ คิดเป็นร้อยละ 51.10 ต่อร้อยละ 48.90 ซึ่งแสดงว่ามีการเติบโตของช่องรายการใหม่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3 นอกจากนี้ยังพบมูลค่าของห่วงโซ่ของการประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่มีมูลค่าสูงถึงร้อยละ 70 ในส่วนของผู้ผลิตเนื้อหารายการและผู้ให้บริการโครงข่าย ซึ่งเมื่อคำนวณออกมาพบว่า มีรายได้จากผลิตและการขายลิขสิทธิ์เนื้อหารายการถึงร้อยละ 36 และมีรายได้จากการรวบรวมข้อมูลและการเผยแพร่ภาพเนื้อหาของผู้ประกอบการช่องรายการร้อยละ 34 โดยรายการที่สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายการกีฬาและรายการบันเทิง เพราะสามารถสร้างผลกำไรและรายได้หลักจากการโฆษณาสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคและเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก

6.2.3 ผลจากการประกอบกิจการของผู้ประกอบการภายหลังจากการเปลี่ยนผ่าน

จากรายงานการศึกษาผลกระทบของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจไทยพบว่า การเพิ่มขึ้นของผลผลิตในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ร้อยละ 1 ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดย Real GDP เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.17 การลงทุนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4 และการลงทุนมวลรวมที่แท้จริงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.25 ซึ่งการเปลี่ยนผ่านที่ส่งผลให้ผลผลิตในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.16 จะส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ 2.92 ตลอดระยะเวลา 15 ปี ซึ่งจากข้อมูลของธนาคารโลก Real GDP ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2556 มี

มูลค่า 387.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้นการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลจะส่งผลให้ Real GDP เพิ่มขึ้น 11.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐตลอดช่วงใบอนุญาต

6.2.4 ผลกระทบต่อผู้บริโภค

ผู้บริโภคเป็นกลุ่มสำคัญต่อการเติบโตของธุรกิจอุตสาหกรรมโทรทัศน์จากพฤติกรรมการเปิดรับชมที่จะนำไปสู่เม็ดเงินในการโฆษณาของแต่ละสถานี ซึ่งในการรับชมโทรทัศน์ของผู้ชมจะสามารถรับชมได้อย่างมีคุณภาพดีมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพในการผลิตของสถานีและคุณภาพของเครื่องรับโทรทัศน์และอุปกรณ์ที่ผู้ชมใช้ ดังนั้นผลกระทบด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับผู้บริโภคจะเกี่ยวข้องกับการลงทุนที่ผู้บริโภค (ผู้ชม) จะได้รับ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

6.2.4.1 จะมีต้นทุนในเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบเช่น ตัวปรับสัญญาณ (Set-top Box) ของผู้บริโภคในกลุ่มที่ต้องการรับการเปลี่ยนผ่าน เพื่อให้สามารถรับชมรายการโทรทัศน์ที่แพร่ภาพโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้ ซึ่งในกรณีการลงทุนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์ต่อพ่วง Set-top Box รัฐเป็นผู้สนับสนุนให้ประชาชน โดยแจกคูปองมูลค่า 690 บาท เพื่อให้ประชาชนที่มีชื่อเป็นเจ้าของนำไปแลกกล่อง Set-top Box ได้หรืออาจนำไปแลกซื้อโทรทัศน์ที่มีอุปกรณ์การปรับเปลี่ยนสัญญาณอยู่ในเครื่องรับอยู่แล้ว ผลที่เกิดขึ้นมีประชาชนจำนวนมากกว่าครึ่งได้ไปรับแจกคูปองและบางส่วนนำไปแลกกล่อง Set-top Box โดยส่วนใหญ่ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อเสาสัญญาณเพิ่มเติมอีกรายละประมาณ 300-400 บาท

6.2.4.2 ความสามารถในการรับชมรายการโทรทัศน์จำนวนช่องได้มากขึ้น เนื้อหาหลากหลายมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีความรู้และเพิ่มโลกทัศน์ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการประกอบอาชีพต่างๆ ทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้น

6.2.4.3 การได้รับชมจำนวนช่องที่มากขึ้น เนื้อหาหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งมีความคมชัดของภาพและเสียงมากขึ้น เมื่อวัดในรูปความเต็มใจที่จะจ่าย (Willingness to Pay: WTP) ของผู้บริโภคแล้ว จะอยู่ในระดับที่ผู้บริโภคเห็นถึงความคุ้มค่าในการที่จะจ่ายกับประโยชน์ที่จะได้ในระดับมากขึ้น

6.2.4.4 ผู้บริโภคที่ยังรับรายการในระบบแอนะล็อกยังสามารถรับรายการที่แพร่ภาพในระบบแอนะล็อกได้เมื่อยุติระบบแอนะล็อก เนื่องจากในการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลจะได้รับการอุดหนุนจากรัฐ เมื่อประเทศมีการประกาศยุติระบบแอนะล็อก

6.2.5 ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจต่อภาครัฐหรือผู้กำกับดูแล

กสทช. เป็นองค์กรอิสระที่มีหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรคลื่นวิทยุกระจายเสียงและคลื่นโทรทัศน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ดังนั้น สำนักงาน กสทช. จึงมีความเกี่ยวข้องทั้งในส่วนที่เป็นผู้กำหนดนโยบายในการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล โดยจะต้องเป็นผู้พิจารณาตัดสินกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการดำเนินการจัดสรรคลื่นดังกล่าว โดยในส่วนของ กสทช. จะได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจมีดังนี้

6.2.5.1 รัฐหรือผู้กำกับดูแลมีต้นทุนที่ต้องจ่ายคือ ค่าใช้จ่ายอุดหนุน (Subsidy) ที่ต้องจ่ายสำหรับการจัดหาอุปกรณ์ Set-top Box เพื่อให้ผู้ชมสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ที่แพร่ภาพโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล เมื่อยุติการแพร่ภาพโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

6.2.5.2 ประโยชน์ที่ได้รับสำหรับภาครัฐหรือผู้กำกับดูแลคือ รายได้จากการอนุญาตหรือการประมูลเพื่อใช้คลื่นความถี่ย่าน UHF เพื่อนำไปแพร่ภาพโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลและรายได้จากค่าใบอนุญาต เพื่อแพร่ภาพโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน

6.3 ผลกระทบด้านสังคม

6.3.1 ผลกระทบของสื่อกับสุขภาพ สาธารณสุข

สื่อโทรทัศน์ มีผลกระทบต่อสุขอนามัยของบุคคลและของประชาชน สื่อมวลชนจะช่วยเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญๆ โดยการเปลี่ยนแปลงความรู้และทัศนคติ รวมไปถึงพฤติกรรมในการรักษาสุขภาพของคนในสังคมด้วย โดยการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับสุขภาพโดยเฉพาะ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความตั้งใจในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดผลในเรื่องการป้องกันและการรักษาสุขภาพของประชาชน (Clark N.M. 1997)

สำหรับประเทศไทยได้เผชิญภัยกับปัญหาสุขภาพอนามัยมานาน ทั้งในแง่การขาดบุคลากรที่เป็นผู้ดูแล เช่น แพทย์ พยาบาลหรือในแง่สถานที่พยาบาล ไม่ว่าจะเป็นสถานอนามัยหรือโรงพยาบาล ส่วนประชาชนผู้ขาดความรู้ ความเข้าใจในการรักษาสุขภาพ การป้องกันตนเองจากโรคร้ายไข้เจ็บ หรือความเข้าใจเกี่ยวกับโรคร้ายหรือโรคติดต่อที่ร้ายแรง เป็นต้น จากอดีตจนถึงปัจจุบัน นโยบายด้านสาธารณสุขของไทยได้เน้นในเรื่องการให้การรักษา ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพที่ปลายเหตุและที่ทำให้มีปัญหาด้านการให้บริการด้านสุขอนามัยมากมาย เช่น คนไข้หรือผู้เจ็บป่วยมีจำนวนมากและส่วนใหญ่อยู่ในฐานะยากจนทำให้การดูแลคนไข้อย่างมีคุณภาพเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก ทำให้อัตราการสูญเสียชีวิตของประชาชนมีจำนวนมาก

ต่อมากระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายในเรื่องการป้องกันมากกว่าการรักษาโดยพิจารณาว่าหากประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องสุขอนามัย มีทัศนคติในการดำรงชีวิตที่ทำให้สุขภาพของตนเองมีปัญหาและมีพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคต่างๆ การให้บริการสาธารณสุขของรัฐก็ไม่อาจรองรับกับจำนวนของประชากรที่มีเพิ่มมากขึ้นได้ ดังนั้นการแก้ปัญหาโดยการผลิตแพทย์ พยาบาลจำนวนมากขึ้น หรือการสร้างหน่วยอนามัย โรงพยาบาลเพิ่มมากขึ้น จึงอาจไม่ใช่หนทางหรือวิธีการเดียวในการแก้ไขปัญหา แต่หากจำเป็นต้องพัฒนาประชาชนในเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจ การมีทัศนคติและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องสุขอนามัยควบคู่ไปด้วย ดังนั้นสื่อหรือช่องทางการสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นในการเผยแพร่ส่งความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพ การรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างถูกวิธี รวมทั้งการปฏิบัติตัวในเรื่องการกิน การนอน การอยู่อาศัยหรือการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บอย่างถูกวิธี ซึ่งมีหลายกรณีพบว่าประชาชนขาดความรู้ในเรื่องการรักษาและไปซื้อยามารับประทานเอง จนทำให้ต้องพิการหรือเสียชีวิตไปจำนวนมากหรือการเข้าใจว่าการไปรักษาตัวกับแพทย์แผนปัจจุบันต้องเสียเวลาและเสีย

ค่าใช้จ่ายมาก จึงหันไปรักษาด้วยวิธีอื่นๆ ที่ใช้ความเชื่อหรือใช้วิธีการทางไสยศาสตร์ในการรักษา ทำให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อของผู้ที่หาผลประโยชน์จากความทุกข์และการเจ็บไข้ได้ป่วยของประชาชน การให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการรักษาตามหลักสาธารณสุขที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนสำหรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้แก่ประชาชน (Fisher J. G. Andy, 1981)

ในอดีตสื่อมีจำนวนน้อย และประชาชนบางส่วนเข้าถึงสื่อได้ยากทั้งจากข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่สื่อ ที่มุ่งให้ข้อมูลข่าวสารแบบทั่วไปหรือข้อมูลข่าวสารเชิงธุรกิจเพื่อการค้ามากกว่าประโยชน์เฉพาะเรื่อง สื่อบางประเภทก็ต้องใช้ความรู้ในเรื่องการอ่านออกเขียนได้ของผู้รับ เช่น สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ทำให้เป็นข้อจำกัดในการที่ประชาชนจะสามารถรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประเภทนี้ได้ เนื่องจากคนชนบทที่อยู่ห่างไกลยังมีระดับการอ่านออกเขียนได้ต่ำและไม่มีความสามารถในการเป็นเจ้าของสื่อที่มีราคาแพงได้ จากการศึกษาที่มีจำนวนจำกัด และยังขาดผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อที่มีเนื้อหาแบบเฉพาะทำให้การใช้สื่อในอดีตขาดประสิทธิภาพในการเป็นหัวหอกเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาในด้านสังคมใด (Walma van Der Molen, J.H., 2000)

แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารเจริญก้าวหน้าไปมาก ทำให้ช่องทางที่เคยมีอยู่อย่างจำกัดของสื่อมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเช่น ปัจจุบันมีสื่อใหม่ (New Media) ที่เข้ามาเป็นสิ่งสำคัญในการติดต่อสื่อสารของผู้คน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณสุขเป็นเรื่องใหญ่ที่จะต้องใช้ผลกระทบ (Impact) จากสื่อที่มีความเป็นมวลชนและสามารถเข้าถึงคนจำนวนมากๆ ได้ก่อนในการดำเนินการ ดังนั้นการพัฒนาสื่อให้มีช่องทางที่หลากหลายมากขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากปัญหาและความต้องการของประชาชนจำนวนมากย่อมแตกต่างกันไปและต้องการความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาในแต่ละเรื่องที่ไม่เหมือนกัน เช่น บางกลุ่มคนอาจต้องการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร บางกลุ่มอาจต้องการข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาหรือบางกลุ่มอาจต้องการข้อมูลในแง่ของสุขอนามัย เป็นต้น

โทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินจึงเป็นนโยบายหนึ่งที่รัฐมีความจำเป็นต้องทำให้บังเกิดผล เพราะนอกจากจะเป็นวิธีการในการเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนได้มากขึ้นโดยที่มีเนื้อหาที่หลากหลายมากขึ้นแล้ว คุณภาพของการนำเสนอเนื้อหาทั้งภาพและเสียงยังมีความคมชัดมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมต่อเข้ากับอุปกรณ์การสื่อสารประเภทอื่นๆ เช่น มือถือหรือแท็บเล็ต อินเทอร์เน็ต ทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นไปโดยง่ายและสะดวกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากคุณลักษณะของสื่อโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดินดังกล่าวจึงสามารถนำมาช่วยพัฒนาด้านสาธารณสุขของประเทศไทย ดังนี้ (Seel, P.B., 1997)

1) เป็นช่องทางหรือเครื่องมือของหน่วยงานองค์การสาธารณสุข อาทิ กระทรวงสาธารณสุขให้ได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยให้แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวางครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรคภัยไข้เจ็บให้ถูกต้องตามหลักสาธารณสุข (Marien, M., 1996.)

2) ช่วยลดปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาด้านสาธารณสุข อาทิ ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุอุบัติภัยที่ทำให้ชีวิตของประชาชนมีความเสี่ยง โดยการนำสื่อโทรทัศน์เปลี่ยนแปลงทัศนคติในเรื่องต่างๆ ให้ถูกต้องมากขึ้น อาทิ การดื่มแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ การเสพยาเสพติด เป็นต้น ทำให้สามารถลดอัตราความเสี่ยงและการสูญเสียชีวิตของประชาชนโดยไม่จำเป็นลงได้

3) ช่องทางที่เฉพาะของสื่อโทรทัศน์ดิจิทัล ทำให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข เช่น แพทย์ พยาบาล หรืออื่นๆ สามารถเข้าถึงประชาชนได้โดยตรงเปรียบเสมือนเป็นการนำเอาคลินิกหรือโรงพยาบาลเข้าไปถึงบ้าน ในการแนะนำวิธีการในการป้องกัน รักษาสุขภาพให้ถูกวิธี ทำให้ประชาชนมีความรู้และพฤติกรรมที่สามารถทำให้ป้องกันโรคร้ายไข้เจ็บได้ด้วยตนเอง

4) ลดภาระต้นทุนที่จะใช้ในการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บทั้งในเรื่องการลงทุนเกี่ยวกับสถานที่รักษาพยาบาล เช่น โรงพยาบาล ซึ่งต้องลงทุนมหาศาลหรือลดการใช้จ่ายในเรื่องยารักษาโรคต่างๆ ที่มีราคาแพงได้

5) ทำให้สุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนมีมากขึ้นจากการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ต่อสุขภาพอนามัยของผู้คน อาทิ การรับประทานอย่างถูกวิธี การออกกำลังกาย ฯลฯ ทำให้สังคมมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีความแข็งแรง ทำให้มีพลังในการพัฒนาประเทศต่อไปอย่างเต็มที่

6) สามารถทำให้เกิดความร่วมมือกันในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสังคมระหว่างประเทศได้ง่ายมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านสาธารณสุขทั้งการป้องกันและรักษา เช่น โรคติดต่อ ร้ายแรง วิธีการป้องกันและรักษา สามารถช่วยทำให้ความเสี่ยงในการติดต่อของโรคลดน้อยลง เนื่องจากมีช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและทันท่วงที

7) สำหรับการศึกษาผลกระทบทางด้านสังคมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขในครั้งนี้นับพบว่า ทั้งในการคิดเชิงปริมาณ และการศึกษาโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) ยังไม่มีการระบุถึงผลกระทบของโทรทัศน์ดิจิทัลในด้านสาธารณสุขโดยตรง มีเพียงการเทียบกว่าการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ดิจิทัลจะทำให้เกิดช่องโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาหลากหลายและสามารถสนองตอบความต้องการ รวมทั้งแก้ไขปัญหาต่างๆ ทางสังคมในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านการศึกษาหรือปัญหาด้านสังคมอื่นๆ อาทิ วัฒนธรรมประเพณีและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ซึ่งจะหมายรวมถึงคุณภาพด้านสาธารณสุขด้วย

6.3.2 ผลกระทบด้านการพัฒนาการศึกษา

การศึกษา (Education) เป็นปัจจัยเบื้องต้นของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสังคมและของประเทศ เนื่องจากการศึกษาที่ดีจะเป็นรากฐานของการพัฒนาในเรื่องต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง การปกครอง การสาธารณสุข รวมทั้งการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจด้วย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงความรู้ของคนในสังคม โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางพุทธิสัยหรือ Cognitive Domain ที่มีการเปลี่ยนแปลง 5 ระดับ นับตั้งแต่การศึกษาความรู้ในเชิงความจำ (Recall) การศึกษาความเข้าใจ (Understanding) ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ได้ (Application) การวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ (Analysis Synthesis) และการประเมินค่า (Evaluation) ซึ่งการที่คนจะเปลี่ยนแปลงความรู้ในระดับต่างๆ ดังกล่าวได้จะต้องผ่านการเรียนรู้ (Learning Process) ที่มนุษย์อาจเรียนรู้ผ่านทั้งจากระบบการศึกษาแบบเป็นทางการ (Formal Education) และการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Education) ที่ความรู้อาจถ่ายทอดผ่านช่องทางอื่นๆ ที่ไม่ใช่จากระบบการศึกษา แต่หากเป็นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จากสื่ออื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนและ

สื่อมวลชนที่มีบทบาทในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ (Wright, J.C., & Huston, A.C., 1995)

ในปัจจุบันพบว่า มีช่องโทรทัศน์ที่มีรายการการศึกษาอยู่จำนวนหนึ่ง แต่ยังไม่ใช่เป็นการศึกษาที่เต็มรูปแบบและไม่ได้ผลิตรายการให้เป็นที่น่าสนใจและน่าติดตามเท่าที่ควร ดังนั้นการมีช่องการศึกษาขึ้น จากการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ซึ่งจะทำให้ผู้ที่มีความรับผิดชอบในเรื่องการศึกษาโดยตรง อาทิ กระทรวงศึกษา สถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียน/มหาวิทยาลัยสามารถสร้างเนื้อหาการเรียนการสอนด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความน่าสนใจและสามารถสนองความต้องการด้านการศึกษาที่มีหลากหลายกลุ่มหลากหลายสาขา ให้ประชาชนได้สามารถเรียนรู้และเข้าใจ รวมทั้งยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย ซึ่งหากสรุปผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านจากการชมโทรทัศน์ด้วยภาพแบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลแล้ว จะพบปรากฏการณ์ดังต่อไปนี้

6.3.2.1 สามารถทำให้การเท่าเทียมด้านการศึกษาของประชาชนมีความเป็นไปได้มากขึ้น เนื่องจากในการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลไปตามโครงข่ายต่างๆ จะทำให้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาสามารถเข้าถึงคนในชนบทที่ห่างไกลได้มากขึ้น ความรู้ต่างๆ จากส่วนกลางจะสามารถส่งลงไปยังส่วนต่างๆ เป็นการส่งเสริมการศึกษาทางไกลให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Rosenthal, T.L., 1978)

6.3.2.2 จากข้อสรุปที่ว่า สื่อเป็นช่องทางแห่งการเรียนรู้และการสร้างประสบการณ์ให้แก่บุคคล ดังนั้นการมีช่องโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้นทำให้สามารถมีช่องการศึกษาโดยเฉพาะที่มีพันธกิจชัดเจนในการพัฒนาการศึกษาที่ไม่ใช่เป็นเพียงรายการการศึกษาที่อยู่ในช่องใดช่องหนึ่งและไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาทางด้านการศึกษาโดยตรง

6.3.2.3 ด้วยคุณสมบัติของการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลของสถานีโทรทัศน์ที่สามารถเชื่อมต่อไปสู่ช่องทางหรือ Platform อื่นๆ ทำให้ความรู้ต่างๆ ที่ถูกผลิตขึ้น สามารถถ่ายทอดไปสู่ประชาชนด้วยรูปแบบและช่องทางต่างๆ อีกมากมาย ทำให้การศึกษาถูกขยายไปอย่างกว้างขวางและครอบคลุมมากขึ้น อันจะเป็นผลทำให้ความพร้อมในการพัฒนาประเทศสามารถเกิดขึ้นได้โดยง่าย

6.3.3 ผลกระทบด้านวัฒนธรรม

นักวิชาการด้านวัฒนธรรมศึกษา (Cultural Studies) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมว่า ตัวแปรที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม คือ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งผลกระทบดังกล่าวอาจมีทั้งทางบวกและทางลบสำหรับผลกระทบทางบวก ได้แก่ การดำรงไว้ซึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของสังคม ซึ่งสื่อเฉพาะสื่อโทรทัศน์จะถือว่าเป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างความเชื่อค่านิยมและการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในสังคมทั้งในแง่การเลียนแบบและการสร้างความเชื่อแบบงมงาย อย่างไรก็ตามนอกจากสื่อโทรทัศน์จะมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมทางลบดังกล่าวแล้ว แต่การสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ต่างๆ ให้กับประชาชน เช่น ความรักชาติ การสร้างการเรียนรู้และการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างวัฒนธรรมย่อยในสังคม รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการชมสื่อโทรทัศน์ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีใน

ครอบครัว ทำให้คนในสังคมมีโอกาสพบปะพูดคุยและสานสัมพันธ์กันได้มากขึ้นจากการชมโทรทัศน์ด้วยกัน ซึ่งนอกจากสื่อโทรทัศน์จะมีผลกระทบในระดับปัจเจกบุคคลแล้วยังพบว่า เทคโนโลยีการสื่อสารกับวัฒนธรรมในระดับกว้าง (Macro Level) ด้วย (Williams , F., Stover, 1994) ดังนี้

6.3.3.1 มีผลในแง่ของการอบรมบ่มเพาะ (Cultivation) ที่มีกระบวนการเดียวกันกับการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมโดยบุคคลหรือสังคมปกติ (Socialization) เนื่องจากการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมผ่านสื่อโทรทัศน์จะมีเนื้อหาเฉพาะมากขึ้นตรงกับความสนใจของผู้ชม ทำให้มีผลต่อความเชื่อ ค่านิยมและการดำเนินชีวิตของผู้คน

6.3.3.2 สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดและการนำเสนออัตลักษณ์ (Identities) ของคนในสังคมทำให้คนในสังคมอื่นได้รับรู้และเข้าใจความเป็นตัวตนและความแตกต่างของคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมเป็นการทำให้ความขัดแย้งในสังคมลดน้อยลงและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมากขึ้น

6.3.3.3 การเพิ่มช่องทางให้แก่หน่วยงานที่มีความรับผิดชอบและมีพันธกิจเฉพาะในการดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของสังคมและวัฒนธรรมของชาติในการเผยแพร่ สื่อสาร ข้อมูลและสาระทางวัฒนธรรมของชาติ กระตุ้นและจูงใจให้ประชาชนมีความภูมิใจในความเป็นชาติและการมีวัฒนธรรมของตนเอง

6.3.3.4 การนำเสนอเนื้อหารายการที่มีความหลากหลายและมีการแข่งขันกันในเรื่องของการนำเสนอเนื้อหาอย่างเข้มข้นทำให้สื่อโทรทัศน์ระบบดิจิตอล เลือกกลยุทธ์การนำเสนอเนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจได้ดี อันได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับเพศ (Sex) ความรุนแรง (Violence) และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม (Language) จึงอาจทำให้มีผลกระทบในแง่ของการเลียนแบบ (Imitation) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นได้

6.3.4 ผลกระทบที่มีต่อปัญหาภัยพิบัติ

ภัยพิบัติเป็นปัญหาที่สร้างความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตและทรัพย์สินในประเทศต่างๆ ที่ประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิดหรือพายุ น้ำท่วม เป็นต้น ซึ่งความสูญเสียอย่างรุนแรง ทำให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ และมีคนเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และเมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้นแล้วประเทศก็ต้องใช้งบประมาณในการฟื้นฟูอย่างมหาศาล วิธีการหนึ่งที่ประเทศต่างๆ ได้ใช้ในการแก้หรือลดความสูญเสียดังกล่าวให้น้อยลงคือการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ประชาชนได้เรียนรู้ผ่านสื่อช่องทางต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งโดยทั่วไปมักใช้สื่อโทรทัศน์เนื่องจากเป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงที่ทำให้คนสามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ได้ตรงตามความเป็นจริงมากขึ้นและเรียนรู้ถึงการป้องกันตนเองจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้น

ดังนั้นเมื่อโทรทัศน์ได้พัฒนาไปสู่ระบบดิจิตอล จึงเป็นนโยบายที่ตอบสนองต่อแนวทางการบริหารจัดการการสื่อสารเพื่อแก้ไขภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจสรุปถึงผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากระบบโทรทัศน์แอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอลที่มีต่อการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติดังนี้

6.3.4.1 มีช่องทางเฉพาะที่นำเสนอเนื้อหาในการป้องกันและแก้ไขภัยพิบัติทำให้การบริหารการสื่อสารเพื่อป้องกันภัยพิบัติมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสามารถให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของภัยพิบัติและวิธีการเผชิญหน้ากับภัยพิบัติได้อย่างถูกต้อง

6.3.4.2 ลดความสูญเสียทรัพยากรทั้งงบประมาณ ชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ เนื่องจากการที่ประชาชนมีความรู้ที่สามารถตัดสินใจในการป้องกันตนเองได้อย่างถูกต้อง

6.3.4.3 การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างประเทศต่างๆ ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน เนื่องจากภัยพิบัติ บางอย่างจะสร้างความเสียหายที่ต่อเนื่องและมีผลกระทบไปยังประเทศอื่นๆ ด้วย ดังนั้นการส่งข้อมูลข่าวสาร ไปยังประเทศอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการประสานงานร่วมกัน ทำให้ประเทศอื่นป้องกันได้รวดเร็วขึ้น

6.3.5 ผลกระทบด้านการพัฒนาการเมือง

การพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเผยแพร่แนวคิดแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory) ทำให้สังคมก้าวไปสู่แนวคิดทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย โดยการสร้างความรู้ที่ถูกต้อง สร้างทัศนคติที่ดีต่อระบบการเมืองการปกครอง ดังนั้นการเพิ่มช่องทางของสื่อโทรทัศน์ประเภทดิจิทัล ภาคพื้นดินจึงเป็นการเปิดช่องทางประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางการเมือง ได้อย่างถูกต้อง (Gamson, W. A., 1983)

แดเนียล เลอร์เนอร์ (Daniel Lerner) นักวิชาการด้านสังคมวิทยาได้กล่าวว่า สังคมจะทันสมัย ประชาชนในสังคมนั้นจะต้องถูกพัฒนาไปเป็นคนที่ทันสมัยก่อน (Modernity Man) ซึ่งในกระบวนการเป็นคนทันสมัยนั้นจะต้องทำให้ประชาชนเข้าถึงสื่อและมีการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) ในระดับสูงก่อน โดยเชื่อว่าการที่บุคคลสามารถเข้าถึงสื่อได้มากก็ย่อมแสดงว่าบุคคลจะสามารถเข้าถึงความรู้และข้อมูลข่าวสารได้มาก ด้วย และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากจะทำให้เป็นคนฉลาดเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพในสังคมมีความสามารถในการคิดตัดสินใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยวิธีการต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เช่น การให้ความสนใจ ข่าวสารทางการเมือง การติดตามข้อมูลและวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง ไม่ถูกชักจูงไปในทางใดทางหนึ่งได้โดยง่าย การมีโทรทัศน์ดิจิทัลจึงทำให้คนสามารถตรวจสอบข้อมูลข่าวสารจากหลากหลายแหล่งมากขึ้น ดังนั้น หากสรุปผลกระทบของการพัฒนาไปสู่โทรทัศน์ดิจิทัลในด้านการพัฒนาทางการเมืองแล้วอาจมีผลดังนี้

6.3.5.1 ทำให้มีช่องทางเฉพาะของหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองการปกครอง ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รับเนื้อหาทางการเมืองที่ถูกต้องเช่น สถานีโทรทัศน์ช่องรัฐสภา เป็นต้น

6.3.5.2 การมีโทรทัศน์ดิจิทัลทำให้การพัฒนาไปสู่ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Political) มีความเป็นไปได้มากขึ้น เนื่องจากมีจำนวนช่องมากและมีการนำเสนอข่าวสารในแง่มุมต่างๆ มากขึ้นมีช่องที่เสนอเนื้อหาในแนวเจาะลึก (Investigative Report) ที่จะทำให้ประชาชนได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งมากขึ้นจนสามารถจัดกำหนดเป็นวาระชาติ (Tipton, L.P., 1995)

6.3.5.3 การมีช่องเพิ่มขึ้น ทำให้สถานีโทรทัศน์สามารถจัดพื้นที่สื่อให้แก่ประชาชนได้สามารถแสดงออกทางการเมืองได้ง่ายขึ้น ซึ่งในปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่ามีผู้สื่อข่าวภาคพลเมือง (Citizen Reporter)

เกิดขึ้นในสังคมมากขึ้น ทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองของประชาชนเป็นไปได้โดยง่ายมากยิ่งขึ้น (Lazasfeld, P.F. 1948)

6.3.5.4 เนื่องจากหลักการของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมคือการสร้างความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันของคนในสังคม ซึ่งการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นทางการเมืองและสามารถแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกัน เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งของรัฐธรรมนูญการเมืองการปกครองฉบับดังกล่าว อย่างไรก็ตามผลการศึกษาลักษณะของการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แบบแอนะล็อกไปสู่การรับชมโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลในครั้งนี้ ได้มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นของการที่ประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพในการรับรู้และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่หลากหลาย ซึ่งรวมทั้งประเด็นในเชิงการเมืองการปกครองด้วย อย่างไรก็ตามยังมีความกังวลในเรื่องของการใช้สิทธิเสรีภาพที่อาจกระทบกับความมั่นคง เช่น การสื่อสารทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งส่วนนี้ได้มีการเสนอแนะให้มีการสร้างจริยธรรมของสื่อให้เข้มแข็งมากขึ้นและควรให้ความรู้ผ่านกระบวนการสื่อสารมวลชน ในเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ให้ประชาชนได้มีภูมิคุ้มกันในการถูกชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสมมากขึ้น

6.3.5.6 ผู้บริหารประเทศมีช่องทางในการสื่อสารในการสร้างความเข้าใจในการดำเนินนโยบายต่างๆ ในประเทศ ทำให้เกิดความเข้าใจในนโยบายและเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐได้โดยง่าย ทำให้นโยบายบรรลุเป้าหมายตามที่ได้ตั้งไว้

6.3.6 ผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชน

ชุมชน ถือเป็นส่วนย่อยที่สำคัญในการขับเคลื่อนในการเปลี่ยนแปลงสังคมส่วนใหญ่ ดังนั้นหากชุมชนแต่ละแห่งพัฒนา สังคมส่วนรวมก็จะพัฒนาตามไปด้วย มีกฎหมายหลายฉบับไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม หรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ มักจะให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาชุมชน อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี 2540 ได้กล่าวถึงการพัฒนาการสื่อสารที่มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในกลุ่มคนที่หลากหลาย ซึ่งก็หมายถึงชุมชนย่อยที่มีความต้องการและมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันนั่นเอง ส่วนในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ในมาตรา 41 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ว่า จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่นๆ

จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวในส่วนของกิจการโทรทัศน์นั้น ได้บัญญัติให้สำนักงาน กสทช. จะต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยจะต้องดำเนินการภายหลังจากมีการประกาศให้ใช้ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ซึ่งถือว่าเป็นกลไกหลักที่สำคัญทั้งในการพัฒนากิจการโทรทัศน์และการพัฒนาสังคม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน ชุมชน สังคม ได้ใช้ประโยชน์จากคลื่น

ความถี่ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการวิทยุกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่แสวงหากำไรทางธุรกิจ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ซึ่งผู้ขออนุญาตจะต้องแสดงให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยจะต้องดำเนินกิจกรรมดังนี้

1. เสริมสร้างประชาธิปไตยและกระจายอำนาจสู่ชุมชน
2. การเสริมสร้างสิทธิพลเมืองในด้านต่างๆ
3. การสร้างการมีส่วนร่วมของคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและคนชายขอบในชุมชน
4. การลดปัญหาความยากจนในชุมชน และการส่งเสริมอาชีพอื่นๆ
5. การสร้างธรรมาภิบาลและสำนึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบในชุมชน
6. การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านสุขภาพ อนามัย กีฬา การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม การเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการดำรงชีพ
7. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและภัยธรรมชาติ
8. การส่งเสริมสถานภาพและบรรเทาความขัดแย้ง
9. การเสริมสร้างพลังให้กับผู้หญิง คนพิการ ชนกลุ่มน้อย และคนด้อยโอกาส
10. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน
11. การส่งเสริมความหลากหลายของชุมชน
12. การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
13. การเปิดพื้นที่หรือเป็นเวทีในการแสวงหาทางออกสำหรับปัญหาที่ชุมชนประสบ การสร้างกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะอื่น

ซึ่งจากกิจกรรมทั้ง 13 ประการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดิน จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลต่อ ชุมชน สังคมและประเทศ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้ตั้งไว้

ทั้งนี้ผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านสามารถอธิบายเป็นแผนภาพที่ 6.1 ได้ดังต่อไปนี้

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

ระดับจุลภาค (Micro Level)

- ต้นทุนในการชมโทรทัศน์ลดลง (คิดการลงทุน/จำนวนช่องที่เพิ่ม)
- ได้ประโยชน์ (Benefit) เพิ่มขึ้น ได้แก่ ช่องเพิ่มมากขึ้น ภาพ/เสียงคมชัด เนื้อหาหลากหลาย
- เกิดการลงทุนรายย่อย เช่น บริษัทผลิตเนื้อหา

ระดับมหภาค (Macro Level)

- เกิดธุรกิจใหม่ๆ ขึ้นมากมาย
- อุตสาหกรรมโทรทัศน์เติบโตมากขึ้น
- เชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาธุรกิจอื่นๆ อาทิ ธุรกิจโฆษณา ธุรกิจการค้าขาย
- การลงทุนในอุตสาหกรรมต่ำลง

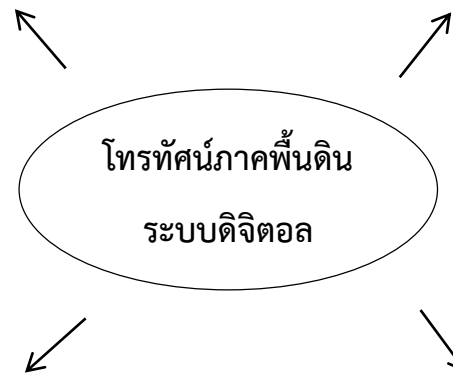
ผลกระทบทางสังคม

ระดับจุลภาค (Micro Level)

- สร้างกระบวนการเรียนรู้ ความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้น
- เสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)
- เพิ่มความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต

ระดับมหภาค (Macro Level)

- พัฒนาด้านการศึกษา
- พัฒนาด้านการเมือง
- พัฒนาด้านวัฒนธรรม
- พัฒนาด้านการป้องกันภัยพิบัติ
- ฯลฯ

ภาพที่ 6.1 ผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่าน

บทที่ 7

ผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.

การศึกษาผลการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ของสำนักงาน กสทช. ในบทนี้ คณะที่ปรึกษาประเมินผลการประชาสัมพันธ์จาก ผลผลิต (Output) หรือผลที่เกิดจากกิจกรรมที่สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อหลัก ได้แก่ การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ด้านโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะข้อมูลที่มาจากสำนักงาน กสทช. และการประเมินผลงานข่าวที่สื่อมวลชนได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยภาพรวมสามารถสรุปได้ ดังตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1 ภาพรวมการประชาสัมพันธ์โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.

ปี	เนื้อหา	ช่องทางการสื่อสาร	ผู้รับสาร	ปัญหา
2556	เน้นการประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ (โลโก้) และมาสคอตดิจิทัลทีวี “น้องคูดี” ภายใต้แนวคิด “ดิจิทัลทีวี ดูดีทุกบ้าน” และสร้างการรับรู้ในเรื่องโทรทัศน์ที่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินได้	เน้นสื่อกิจกรรม นิทรรศการ เริ่มมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ก	สื่อมวลชนและประชาชน	การสื่อสารยังคงมีเนื้อหาค่อนข้างน้อย และสื่อที่เลือกใช้ไม่สามารถเข้าถึงประชาชนในวงกว้างได้
2557	เน้นเนื้อหาที่ลงลึกเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในการรับชมพื้นที่การให้บริการ เนื้อหารายการการสาธิตการรับชมระบบดิจิทัลและในไตรมาสที่ 4 เน้นประเด็นไปยังการแจกคู่มือดิจิทัล	ยังคงเน้นสื่อกิจกรรม นิทรรศการดิจิทัลทีวี (Road Show) แต่เริ่มกระจายไปยังภูมิภาคและการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์เป็นกิจกรรมหลัก และใช้สื่อเว็บไซต์และสื่อออนไลน์	สื่อมวลชนและประชาชน	ช่วงไตรมาสที่ 1-3 ยังคงมีการสื่อสารค่อนข้างน้อย และสื่อที่เลือกใช้ไม่สามารถเข้าถึงประชาชนในวงกว้างได้มากนัก ขณะที่ไตรมาสที่ 4 มุ่งเน้นการสื่อสารเรื่องการแจกคู่มือดิจิทัลทีวี

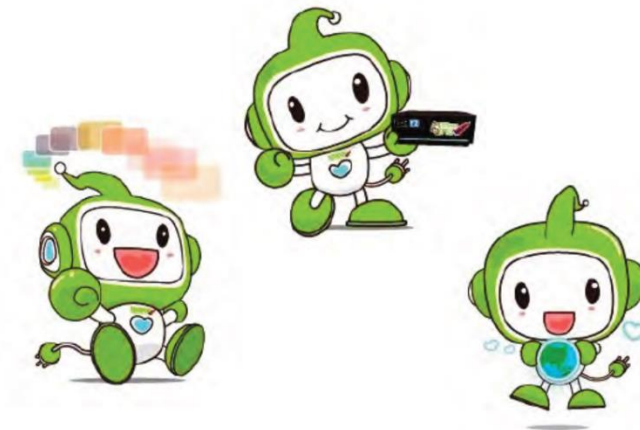
ปี	เนื้อหา	ช่องทางการสื่อสาร	ผู้รับสาร	ปัญหา
2558	เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการแจกคู่มือดิจิทัลทีวี และการใช้บุคคลผู้มีชื่อเสียงโน้มน้าวหรือจูงใจให้รับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล	สปอตโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่อวิทยุ สื่อกิจกรรม และเริ่มมีการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้น	ประชาชน	แม้จะมีการใช้สื่อที่หลากหลายทั้งสื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ แต่พบว่าเนื้อหาหลักส่วนใหญ่เน้นไปที่ประเด็นการแจกคู่มือดิจิทัลทีวี

จากภาพรวมในตารางข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ผลผลิตด้านการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในช่วงเวลาปี 2556-2558 ที่ผ่านมา ยังคงเป็นเชิงรับมากกว่าเชิงรุก กล่าวคือ เน้นการประชาสัมพันธ์เป็นรายประเด็นมากกว่าภาพรวมของการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลทั้งหมด กล่าวคือ การเลือกใช้สื่อมวลชนเพื่อโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เน้นเฉพาะประเด็นการแจกคู่มือดิจิทัล ขณะที่ข้อมูลเพื่อเตรียมพร้อมให้กับประชาชนเน้นการใช้สื่อกิจกรรม ซึ่งมีข้อจำกัดในการเข้าถึง ทำให้ประชาชนต้องเดินทางมายังสถานที่จัดงานเพื่อมารับทราบข้อมูล และเมื่อพิจารณาจากทิศทางการนำเสนอเนื้อหาของสื่อมวลชน อันได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ พบว่า มีทิศทางการนำเสนอเนื้อหาค่อนข้างเป็นไปในทางที่ไม่เป็นบวก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักงาน กสทช. ในด้านการดำเนินงานเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลได้ ดังนั้น สำนักงาน กสทช. ควรมีกลยุทธ์ในการสร้างสื่อมวลชนสัมพันธ์ เพื่อให้การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเป็นไปในทิศทางบวก ทั้งนี้ผลการประเมินผลผลิตด้านการประชาสัมพันธ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 ผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่มาจากสำนักงาน กสทช.

7.1.1 การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2556

จากการศึกษารายงานผลการดำเนินงานประจำปีของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์พบว่า ผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. เริ่มปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ซึ่งเน้นที่การประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ (โลโก้) และมาสคอตดิจิทัลทีวี “น้องดูดี” (ภาพที่ 7.1) ภายใต้แนวคิด “ดิจิทัลทีวี ดูดีทุกบ้าน” ผ่านสื่อกิจกรรมนิทรรศการ โดยมีรายละเอียดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ดังตารางที่ 7.2 ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 7.1 มาสคอตดิจิทัลทีวี

ตารางที่ 7.2 ผลผลิตในปี พ.ศ. 2556

ลำดับ	เนื้อหา	สื่อที่ใช้	ผู้รับสาร/ กลุ่มเป้าหมาย
1. งานแถลงข่าวความร่วมมือ วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2556 ณ โรงแรม เซ็นทารา แกรนด์ แอท เซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว กรุงเทพฯ	ความร่วมมือในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลระหว่าง สำนักงาน กสทช. และ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ส.ส.ท.)	สื่อกิจกรรม (Activity Media) งานเปิดตัว	สื่อมวลชน
2. การทดสอบการประมูลคลื่นความถี่ 1 กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมชั้น ๑ อาคารหอประชุม สำนักงาน กสทช.	จัดการทดสอบการประมูลคลื่นความถี่เพื่อให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล ประเภทธุรกิจระดับชาติ (Pre-Mock Auction)	สื่อกิจกรรม (Activity Media) งานประชุม	สื่อมวลชน
3. งานเดินหน้าประเทศไทยสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2556	เปิดตัวตราสัญลักษณ์และมาสคอตดิจิตอลทีวี	สื่อกิจกรรม (Activity Media) งานเปิดตัว	สื่อมวลชนและประชาชน
4. งานสัมมนาวิชาการและนิทรรศการเทคโนโลยีดิจิตอล (Thailand Broadcasting Exhibition – Thai BEX)	การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แอนะล็อกสู่ดิจิตอล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการ	ประชาชน
5. นิทรรศการให้ความรู้ ณ ห้องประชุมสดศรี วงศ์ถ้อยทอง รพ. จุฬาลงกรณ์ วันที่ 19 ตุลาคม 2556	งานเสวนาเวทีสาธารณะ เรื่อง “ทีวีดิจิตอลประชาชนได้อะไร?”	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการ	ประชาชน
6. งานแสตมป์โลก (Thailand 2013 World Stamp)	การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แอนะล็อกสู่ดิจิตอล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) งานสัมมนา	ประชาชน

ลำดับ	เนื้อหา	สื่อที่ใช้	ผู้รับสาร/ กลุ่มเป้าหมาย
7.งาน ITU Telecom World 2013 ณ Thailand Pavilion อิมแพค อารีน่า เมืองทองธานี วันที่ 19 - 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556	การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แอนะล็อกสู่ดิจิตอล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) งานสัมมนา	ประชาชน
8. NBTC Campus Tour ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2556	การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แอนะล็อกสู่ดิจิตอล	สื่อกิจกรรม (Activity Media)	ประชาชนทั่วไป
9. งานนิทรรศการ Self-regulation on Broadcasting Conference 2013 วันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556	การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แอนะล็อกสู่ดิจิตอล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) งานนิทรรศการ	สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป
10. คู่มือการใช้ฉลากเครื่องหมายการประชาสัมพันธ์	สร้างการรับรู้ในเรื่องโทรทัศน์ที่สามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินได้	สื่ออื่นๆ (ฉลากเครื่องหมาย)	ประชาชนทั่วไป

จากตารางที่ 7.2 แสดงให้เห็นว่า การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอลภาคพื้นดินของสำนักงาน กสทช. อยู่ในช่วงเริ่มต้นดังจะเห็นได้จากการเกิดตัวตราสัญลักษณ์ มาสคอตดิจิตอลทีวี และแนวคิดหลัก (Key Concept) “ดิจิตอลทีวี ดูดีทุกบ้าน” เพื่อสื่อสารถึงการเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกสู่โทรทัศน์ระบบดิจิตอล อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารของสำนักงาน กสทช. กับสื่อที่สำนักงาน กสทช. ใช้เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์จะพบว่า ผลผลิต (Output) ที่ได้ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนทั่วไปในวงกว้างมากนัก เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการใช้สื่อกิจกรรม (Activity Media) อาทิ การจัดนิทรรศการ การจัดสัมมนาเชิงวิชาการ ซึ่งผู้รับสารจะต้องเดินทางมาเข้าร่วมงานกิจกรรม ขณะที่การใช้สื่อมวลชน (Mass Media) เพื่อการประชาสัมพันธ์พบว่า มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย และยังอยู่ในลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ อาทิ การใช้การแถลงข่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานหรืองานเปิดตัวเท่านั้น

7.1.2 การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2557

ในปี พ.ศ. 2557 จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี พบว่า การประชาสัมพันธ์เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 6 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยยังคงเน้นกิจกรรมนิทรรศการดิจิทัลทีวี (Road Show) และการโฆษณาผ่านสื่อโทรทัศน์เป็นกิจกรรมหลัก ดังตารางที่ 7.3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7.3 ผลผลิตในปี พ.ศ. 2557

พื้นที่	เนื้อหา	สื่อที่ใช้	ผู้รับสาร/ กลุ่มเป้าหมาย
1. นิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับดิจิทัลทีวีในงาน NBTC : Spectrum Regulator for Thailand Digital Communities ณ ศูนย์การค้าสยามพารากอน	ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการดิจิทัลทีวี	ประชาชน
2. งานสัมมนา ณ อาคารหอประชุม ชั้น 1 สำนักงาน กสทช.	การเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ดิจิทัลทีวี	สื่อกิจกรรม (Activity Media) งานสัมมนา	คนพิการทางการได้ยิน
3. นิทรรศการฯ ดิจิตอลทีวี ในงาน Power mall "World Cup" ณ เดอะมอลล์ บางกะปิ กรุงเทพฯ	การเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ดิจิทัลทีวี	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการดิจิทัลทีวี	ประชาชน
4. งานครบรอบ 24 ปี สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย วันที่ 11 - 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2557)	การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แอนะล็อกสู่ดิจิทัล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการดิจิทัลทีวี	ไม่ระบุกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่	เนื้อหา	สื่อที่ใช้	ผู้รับสาร/ กลุ่มเป้าหมาย
5. นิทรรศการดิจิทัลทีวี ณ ห้างสรรพสินค้า เดอะมอลล์ โคราช จ. นครราชสีมา (วันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2557)	อุปกรณ์ที่ใช้ในการ รับชมพื้นที่การ ให้บริการเนื้อหารายการ การสาธิตการรับชม	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการดิจิทัลทีวี	ประชาชน เน้นภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ
6. นิทรรศการดิจิทัลทีวี ณ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล เฟสติวัล จ.เชียงใหม่ (วันที่ 20-24 สิงหาคม พ.ศ. 2557)	อุปกรณ์ที่ใช้ในการ รับชมพื้นที่การ ให้บริการเนื้อหารายการ การสาธิตการรับชม ระบบดิจิทัล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการดิจิทัลทีวี	ประชาชน เน้นภาคเหนือ
7. นิทรรศการดิจิทัลทีวี ณ ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี เอ็กซ์ตร้า หาดใหญ่ จ.สงขลา (วันที่ 29-31 สิงหาคม พ.ศ. 2557)	อุปกรณ์ที่ใช้ในการ รับชมพื้นที่การ ให้บริการเนื้อหารายการ การสาธิตการรับชม ระบบดิจิทัล	สื่อกิจกรรม (Activity Media) นิทรรศการดิจิทัลทีวี	ประชาชน เน้นภาคใต้
8. การออกอากาศโฆษณา ดิจิทัลทีวี (ประมาณไตรมาสที่ 4 ของ ปี)	การแจกคู่มือดิจิทัล	ภาพยนตร์โฆษณาชุด “คู่มือดิจิทัลทีวี ดูดีทุก บ้าน” ความยาว 30 วินาที ทางสื่อวิทยุและ โทรทัศน์	ประชาชน

จากตารางที่ 7.3 พบว่า การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2557 ยังคงเน้นไป
ยังการใช้สื่อกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดนิทรรศการดิจิทัลทีวีตาม 4 ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ อย่างไรก็ตาม
พบว่าในช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี การประชาสัมพันธ์เริ่มมีการใช้สื่อมวลชน ด้วยรูปแบบภาพยนตร์โฆษณาชุด
“คู่มือดิจิทัลทีวี ดูดีทุกบ้าน” (ภาพที่ 7.2) และเมื่อพิจารณาเนื้อหาหรือสารในการสื่อสารจะพบว่า เนื้อหา
หลัก (Key Message) ได้แก่ การแจกคู่มือดิจิทัลทีวี นอกจากนี้ยังมีการจัดทำและบริการเว็บไซต์ดิจิทัลทีวี
โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนและผู้ประกอบการ

ภาพที่ 7.2 ภาพยนตร์โฆษณาชุด “คู่มือดีทีแอลทีวี ดูดีทุกบ้าน

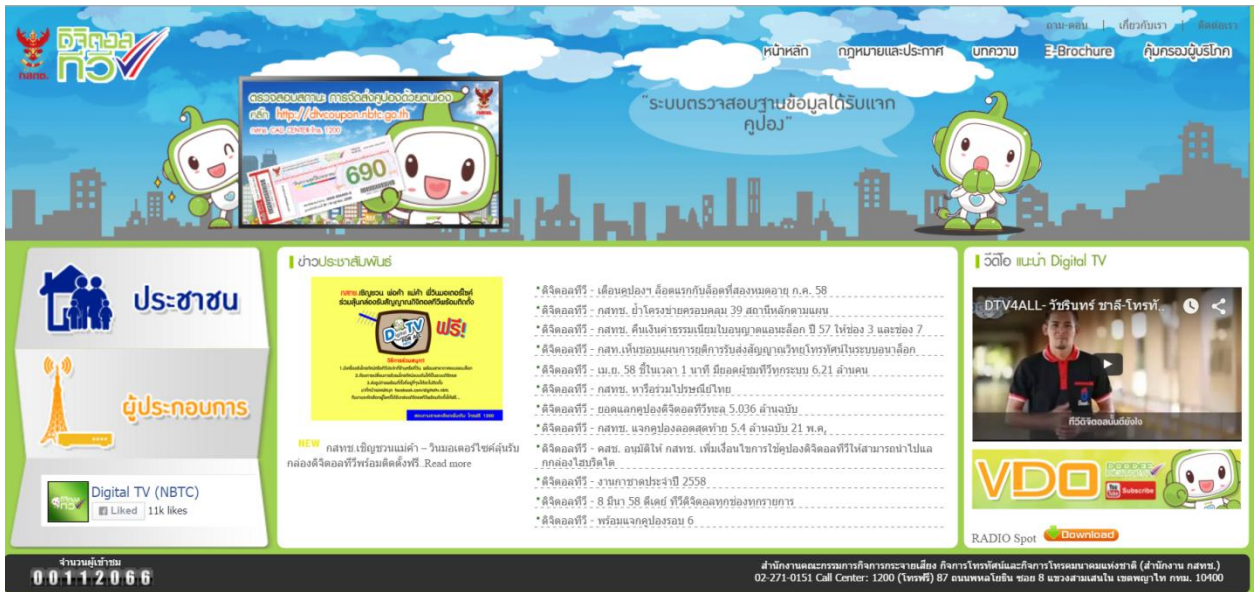
7.1.3 การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2558

คณะที่ปรึกษาใช้รูปแบบการวิเคราะห์สองรูปแบบได้แก่ การศึกษาจากผลผลิตที่มาจากข้อมูลของสำนักงาน กสทช. เพื่อวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ โดยรวบรวมมาจากเอกสารต่างๆ และการศึกษาจากผลผลิตของสื่อมวลชนได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

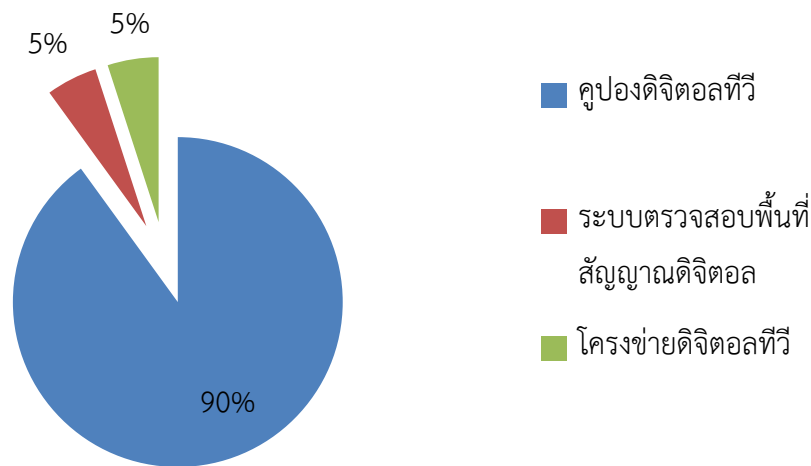
7.2.3.1 ผลผลิตที่มาจากข้อมูลของสำนักงาน กสทช. พบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2558 สำนักงาน กสทช. มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลค่อนข้างหลากหลาย เนื้อหาในการสื่อสารมีรายละเอียด และมีการใช้สื่อที่หลากหลาย และใช้ความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาผ่านช่องทางต่างๆ มากกว่าปีที่ผ่านมามากมายชัดเจน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) สื่อเว็บไซต์ ได้แก่ เว็บไซต์ ดีทีแอลทีวี

ใช้ในการให้ข้อมูลสารสนเทศของสำนักงาน กสทช. ในเรื่องต่างๆ อาทิ กฎหมายและประกาศของสำนักงาน กสทช. รวมทั้งความคืบหน้าในการดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. และเมื่อพิจารณาเนื้อหาในหัวข้อดังกล่าว (วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558) พบว่า มีทั้งสิ้น 20 หัวข้อ ดังรายละเอียดในภาพที่ 7.3 ต่อไปนี้

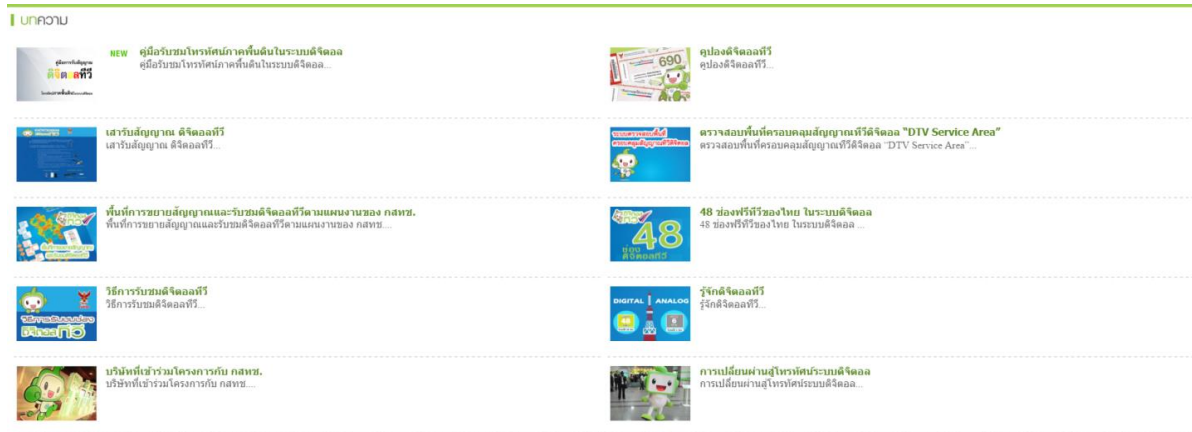
ภาพที่ 7.3 เว็บไซต์ดีจิตอลทีวี

ภาพที่ 7.4 ประเด็นการสื่อสารในเว็บไซต์ดีจิตอลทีวี

จากภาพที่ 7.4 แสดงถึงประเด็นที่ปรากฏในเว็บไซต์ดีจิตอลทีวี ของสำนักงาน กสทช. พบว่า ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแจกคู่มือดีจิตอลทีวี ถึงร้อยละ 90 (มีจำนวน 18 ชิ้นงาน) ส่วนที่เหลือมีเนื้อหาเกี่ยวกับระบบตรวจสอบพื้นที่สัญญาณดีจิตอล และโครงข่ายดีจิตอล คิดเป็นร้อยละ 10 (มีจำนวน 2 ชิ้นงาน) อย่างไรก็ตามขณะที่ปรึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาระยะเวลาที่นำข้อมูลเข้าจะพบว่า เริ่มสื่อสารตั้งแต่ปลายเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2557 โดยเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการแจกคู่มือดีจิตอลทีวี ที่เริ่มแจกคู่มือในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ซึ่ง การประชาสัมพันธ์บนเว็บไซต์ดีจิตอลทีวีเป็นไปค่อนข้างล่าช้า ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และทราบรายละเอียดเกี่ยวกับคู่มือดีจิตอลก่อนหน้าที่จะมีการดำเนินการแจกจริง

- บทความ พบว่า มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 ประเด็นได้แก่ การเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล บริษัทที่เข้าร่วมโครงการสนับสนุนประชาชนในการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล รู้จักดิจิทัลทีวี วิธีการรับชมดิจิทัลทีวี 48 ช่องฟรีทีวีของไทยในระบบดิจิทัล พื้นที่การขยายสัญญาณและรับชมดิจิทัลทีวีตามแผนงานของสำนักงาน กสทช. ตรวจสอบพื้นที่ครอบคลุมสัญญาณทีวีดิจิทัล “DTV Service Area” เสาร์ับสัญญาณดิจิทัลทีวี คู่มือดิจิทัลทีวี และคู่มือรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (ภาพที่ 7.5)

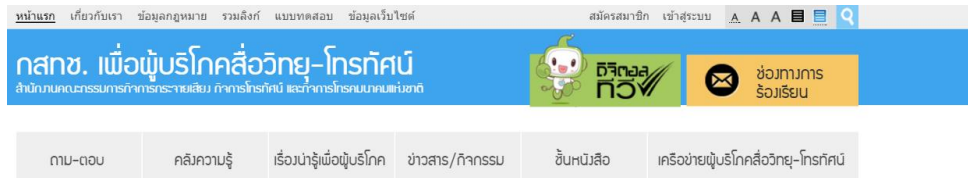

ภาพที่ 7.5 ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อบทความ

- E-brochure เป็นการสื่อสารด้วยการใช้แผ่นพับโฆษณาแบบออนไลน์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับคู่มือดิจิทัลทีวีตั้งแต่วิธีการใช้คู่มือ วิธีรับชมดิจิทัลทีวี ขั้นตอนการแลกซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณ และเอกสารที่ใช้ในการแลกคู่มือดิจิทัลทีวี (ภาพที่ 7.6) ซึ่งพบว่า แผ่นพับโฆษณาแบบออนไลน์ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีสีสันและรูปลักษณ์ที่สวยงาม ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ในทุกกลุ่ม

- คู่มือรองผู้บริโภค เป็นการเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์สำนักงาน กสทช. เพื่อผู้บริโภคสื่อวิทยุ – โทรทัศน์ โดยมี URL คือ <http://bcp.nbtc.go.th/> ดังภาพที่ 7.7 ต่อไปนี้

ภาพที่ 7.6 ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อ E-brochure

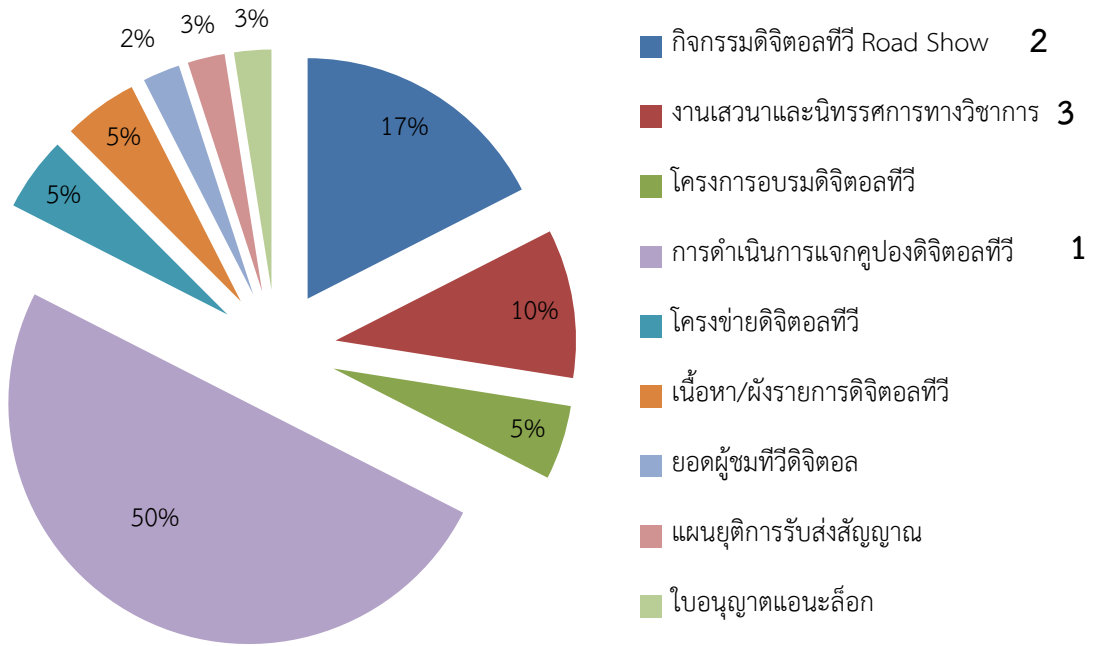

ภาพที่ 7.7 ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อคุ้มครองผู้บริโภค

- ข่าวประชาสัมพันธ์ พบว่าวางไว้ในตำแหน่งตรงกลางของเว็บไซต์ ซึ่งเป็นตำแหน่งแรกที่ผู้ใช้งานเว็บไซต์สามารถมองเห็นได้ทันที (ดังภาพที่ 7.8) และเมื่อพิจารณาเนื้อหาในหัวข้อดังกล่าว (วันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558) พบว่า มีทั้งสิ้น 40 ชิ้นงาน โดยสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังภาพที่ 7.9 ต่อไปนี้

ภาพที่ 7.8 ตำแหน่งของข่าวประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์

ภาพที่ 7.9 ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อข่าวประชาสัมพันธ์

จากภาพที่ 7.9 แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาการสื่อสารที่พบในข่าวประชาสัมพันธ์ครั้งหนึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์เรื่องการดำเนินการแจกคู่มือดิจิทัลทีวี มีจำนวน 20 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรมดิจิทัลทีวี Road Show ที่สำนักงาน กสทช. จัดขึ้น มีจำนวน 7 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 17 ถัดมาคือ การประชาสัมพันธ์เรื่องงานเสวนาและนิทรรศการวิชาการ มีจำนวน 4 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

ขณะที่เมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารของเว็บไซต์ดิจิทัลทีวี ของสำนักงาน กสทช. พบว่า กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ ประชาชน เนื่องจากแม้จะมีการแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อหลักคือ ประชาชนและผู้ประกอบการ ดังภาพที่ 7.10 แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดเนื้อหาพบว่า เนื้อหาในส่วนนี้เป็นการแสดงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของผู้ประกอบการ และการรวมลิงค์สถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

ภาพที่ 7.10 กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารบนเว็บไซต์ดิจิทัลทีวี

จากภาพที่ 7.10 กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารบนเว็บไซต์ดิจิทัลทีวี จัดวางไว้ในตำแหน่งด้านซ้ายของเว็บไซต์ เพื่อให้ผู้ที่เข้าชมเว็บไซต์สามารถเลือกหัวข้อที่ตรงกับความต้องการของตนเอง สำหรับเนื้อหาหัวข้อประชาชน พบว่ามีรายละเอียดดังตารางที่ 7.4 ดังนี้

ตารางที่ 7.4 ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อประชาชน

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
1. ที่มาของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อดีหรือประโยชน์ของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล - ช่องรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล 36 ช่องรายการ - ลิงค์สื่อประชาสัมพันธ์อื่นๆ ของสำนักงาน กสทช. ได้แก่ เฟสบุ๊ก เว็บไซต์ของสำนักงาน กสทช. ช่องในยูทูปของสำนักงาน กสทช.
2. คู่มือดิจิทัลทีวี	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลทั่วไปของคู่มือดิจิทัลทีวี - ประเภทของบ้านที่ได้รับแจกและพื้นที่ที่ได้รับ - ระบบตรวจสอบฐานข้อมูลได้รับแจกคู่มือ - หลักฐานที่เข้าร่วมกับคู่มือ - วิธีการใช้คู่มือ - บริษัทที่เข้าร่วมโครงการรับคู่มือ - จุดบริการยี่ห้อกล่องและบริษัทที่เข้าร่วมโครงการ

	กับสำนักงาน กสทช. - ช่องทางการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม
3. วิธีการติดตั้งและการเลือกซื้อ Set-top Box กับ IDTV	- มีการเชื่อมโยงไปยังช่องยูทูปของสำนักงาน กสทช. ซึ่งใช้สื่อแอนิเมชันในการสื่อสาร เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายและดึงดูดความสนใจของประชาชน
4. ช่องทางการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	- คู่มือการรับสัญญาณดิจิทัลทีวี
5. การตรวจสอบพื้นที่ครอบคลุมสัญญาณ	- มีการเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ระบบการตรวจสอบพื้นที่ครอบคลุมสัญญาณระบบดิจิทัล
6. ช่องทางการร้องเรียน	- มีการเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ของสำนักงาน กสทช. เพื่อผู้บริโภคสื่อวิทยุ-โทรทัศน์

ขณะที่เนื้อหาเกี่ยวกับผู้ประกอบการพบว่า แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นได้แก่ ผู้ประกอบการช่องดิจิทัลทีวี ผู้ประกอบการโครงข่าย (MUX) และผู้ประกอบการ iDTV/Set-top Box โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 7.5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7.5 ประเด็นการสื่อสารในหัวข้อผู้ประกอบการ

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
1. ผู้ประกอบการช่องดิจิทัลทีวี	เป็นการรวบรวมลิงค์ของผู้ประกอบการทั้ง 48 ช่องรายการ
2. ผู้ประกอบการโครงข่าย (MUX)	แบ่งเนื้อหาออกเป็น - รายละเอียดพื้นที่ครอบคลุมสัญญาณ - ความคืบหน้าการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล - สถานะการดำเนินการติดตั้งสถานีวิทยุคมนาคม เพื่อให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล
3. ผู้ประกอบการ iDTV/Set-top Box	เป็นการให้รายละเอียดรายชื่อผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการสนับสนุนประชาชนในการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับชมโทรทัศน์

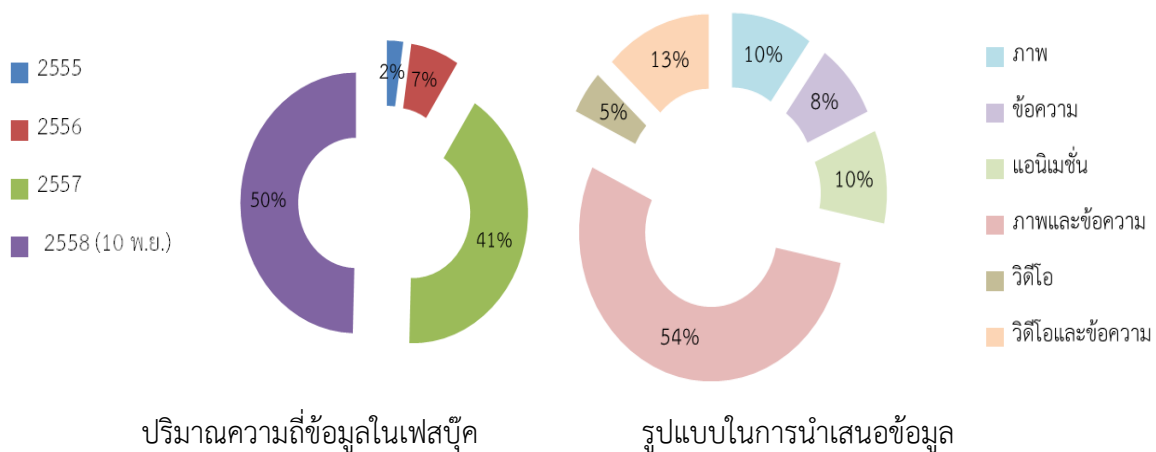
2) สื่อสังคมออนไลน์ได้แก่ เฟสบุ๊ก (Facebook) (ภาพที่ 7.11)

URL: <https://www.facebook.com/digitaltv.nbtc>

ภาพที่ 7.11 หน้าเพจเฟสบุ๊กของดิจิทัลทีวี

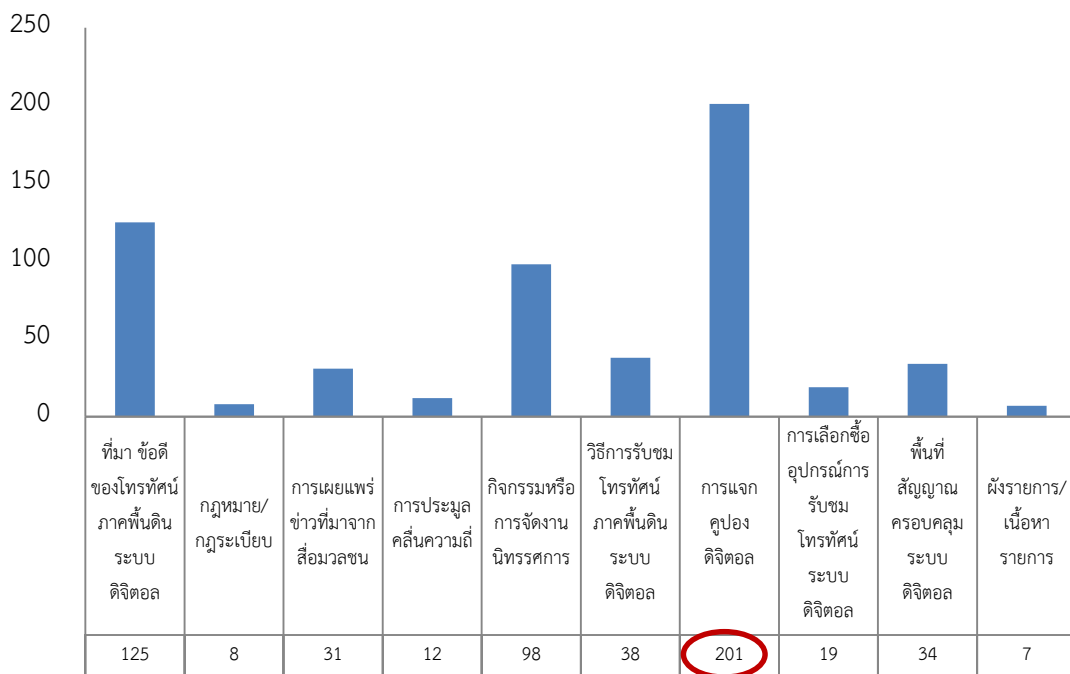
สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊กของดิจิทัลทีวีพบว่า เริ่มสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งผลการประเมินผลผลิตที่สำนักงาน กสทช. นำเสนอผ่านเฟสบุ๊ก พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 โดยมีจำนวนผู้กดไลค์ (วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558) จำนวน 11,708 คน มีความถี่ในการนำเสนอข้อมูลทั้งสิ้น 573 ผลผลิต ดังภาพที่ 7.12

ภาพที่ 7.12 ผลผลิตการประชาสัมพันธ์บนเฟสบุ๊ก ดิจิทัลทีวี

จากภาพที่ 7.12 พบว่า ปริมาณความถี่ในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ดังจะเห็นได้จาก ในปี พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นปีแรกในการใช้เฟสบุ๊กเป็นช่องทางในการสื่อสารมี

การโพสต์ทั้งสิ้น 13 ครั้ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวนการโพสต์ทั้งสิ้น 39 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการโพสต์ในเรื่องเกี่ยวกับการประมูลใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล ถัดมาในปี พ.ศ. 2557 มีจำนวนการโพสต์ทั้งสิ้น 237 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการโพสต์ในเรื่องการดำเนินการแจกจ่ายคู่มือดิจิตอลทีวี และในปี พ.ศ. 2558 ปริมาณการโพสต์เพิ่มขึ้นเป็น 284 ครั้ง โดยการนำเสนอข้อมูลในปีนี้ เน้นไปที่การใช้ดารา นักแสดง พิธีกร ผู้ประกาศข่าว และบุคคลที่มีชื่อเสียง โน้มน้าวหรือจูงใจให้ประชาชนรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล และเมื่อพิจารณารูปแบบการนำเสนอข้อมูลพบว่า 1 ใน 4 ของการนำเสนอจะปรากฏในรูปแบบภาพ และมีข้อความอธิบายไว้มากที่สุด มีจำนวน 309 ครั้ง รองลงมาคือ นำเสนอในรูปแบบวิดีโอและมีข้อความอธิบาย จำนวน 75 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13 ถัดมาคือ นำเสนอในรูปแบบภาพหรือแอนิเมชั่น มีจำนวน 58 ครั้งเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10 ทั้งนี้หากจำแนกตามประเด็นการนำเสนอ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 7.13 ต่อไปนี้

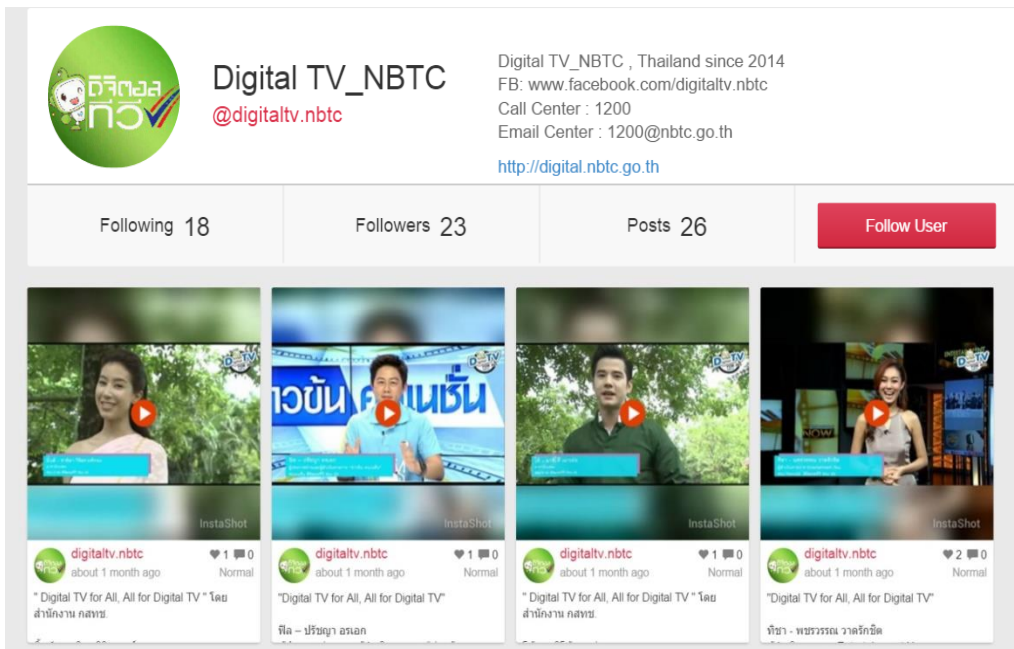

ภาพที่ 7.13 เนื้อหาข้อมูลที่ปรากฏในเฟสบุ๊ก

จากภาพที่ 7.13 จะเห็นได้ว่า เนื้อหาที่ปรากฏในเฟสบุ๊กส่วนใหญ่เป็นเรื่องการดำเนินการแจกคู่มือดิจิตอลทีวี มีจำนวน 201 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35 รองลงมาคือ ความรู้ทั่วไปหรือข้อดีเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลมีจำนวน 125 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22 ถัดมาคือ ข้อมูลการจัดงานนิทรรศการหรือกิจกรรมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับทีวีดิจิตอล จำนวน 98 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17 ตามลำดับ

3) สื่อสังคมออนไลน์ได้แก่ อินสตาแกรม (Instagram) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่มี
เน้นเรื่องการแบ่งปันรูปภาพ

USER : @ digitaltv.nbtc เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2558 มี
ผู้ติดตาม 23 คน มีความถี่ในการโพสต์ทั้งสิ้น 26 ครั้ง โดยมีเนื้อหาการโพสต์ด้วยการนำวิดีโอหรือภาพของ
ดารา นักแสดง พิธีกร ผู้ประกาศข่าวหรือบุคคลมีชื่อเสียงจูงใจหรือโน้มน้าวให้รับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบ
ดิจิทัล ดังภาพที่ 7.14 ต่อไปนี้

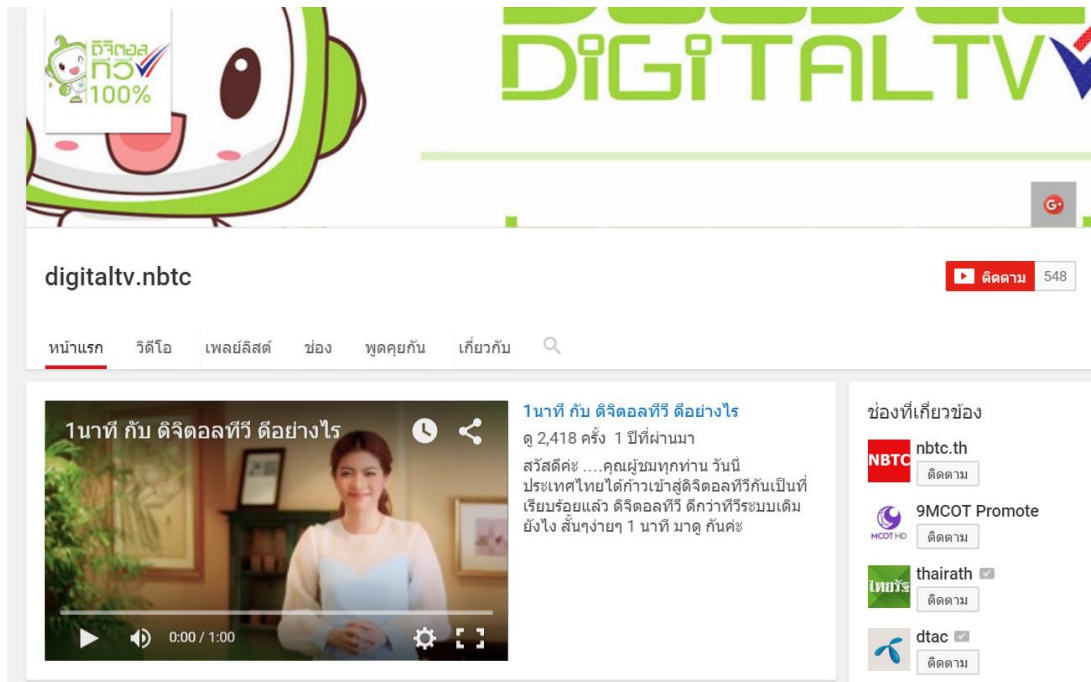

ภาพที่ 7.14 เนื้อหาใน อินสตาแกรม @ digitaltv.nbtc

4) สื่อออนไลน์ ได้แก่ ยูทูป (Youtube)

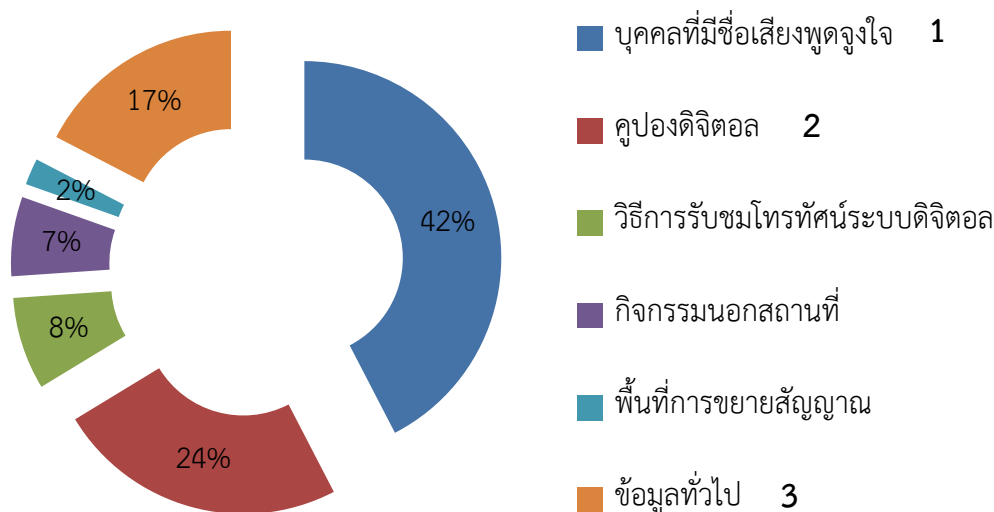
USER: digitaltv.nbtc

เริ่มดำเนินการเพื่อเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์เมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2557 โดยมีผู้ติดตาม 548 ผู้ใช้งาน ดังภาพที่ 7.15 ต่อไปนี้

ภาพที่ 7.15 หน้าแรกของ ยูทูป digitaltv.nbtc

เมื่อพิจารณาความถี่ในการโพสต์วิดีโอลงบนยูทูป พบว่า มีทั้งสิ้น 92 ครั้ง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 42 หรือ 39 ครั้ง เป็นวิดีโอที่นำบุคคลที่มีชื่อเสียง อาทิ ดารานักแสดง พิธีกร ผู้ประกาศข่าว มาพูดจูงใจเพื่อให้รับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล รองลงมาร้อยละ 24 หรือ 22 ครั้ง เป็นเรื่องเกี่ยวกับคู่มือดิจิทัลทีวี ขั้นตอนในการดำเนินการ การนำคู่มือดิจิทัลทีวีไปใช้ เป็นต้น ถัดมาคือ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล อาทิ ที่มาของการเปลี่ยนผ่านระบบการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปเป็นระบบดิจิทัล ข้อดีของระบบดิจิทัล เป็นต้น มีจำนวน 16 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 17 ต่อมาคือ เนื้อหาการอธิบายวิธีการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล มีจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8 ตามลำดับ ดังภาพที่ 7.16

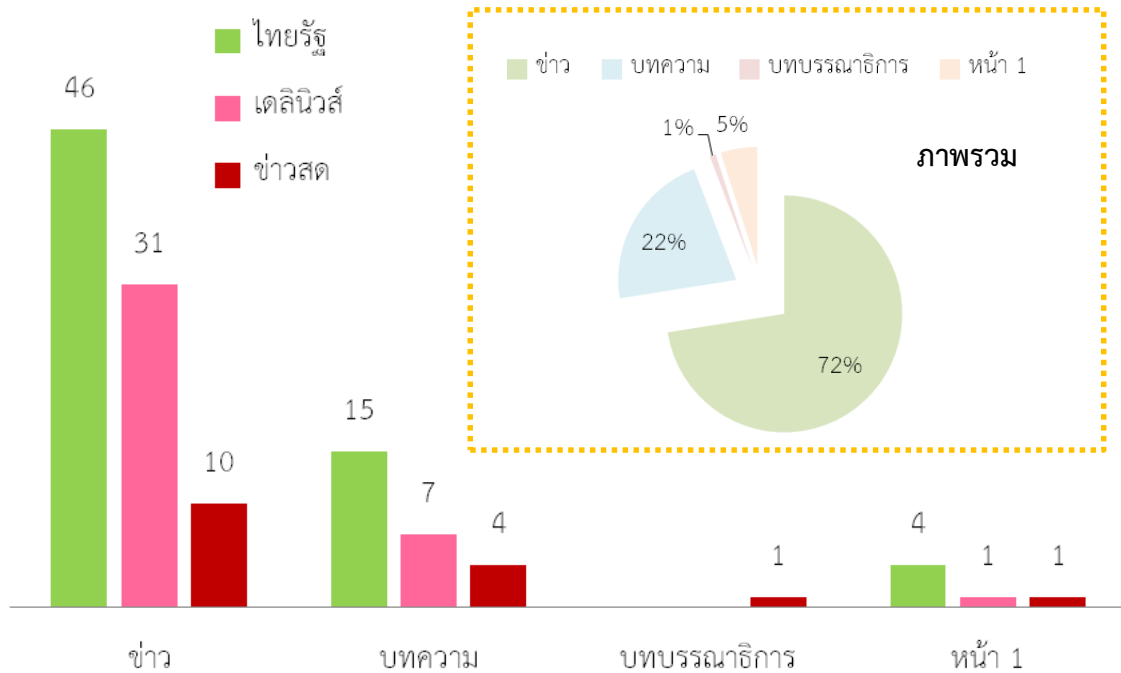

ภาพที่ 7.16 สัดส่วนเนื้อหาที่โพสต์ลงในสื่อยูทูป

7.2. ผลผลิตของสื่อมวลชนได้แก่ หนังสือพิมพ์

การประเมินผลงานในเชิงคุณภาพของสำนักงาน กสทช. คณะที่ปรึกษาใช้การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ (Content Analysis) เนื่องจากสื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารและวาระของสังคม และเป็นช่องทางในการเข้าถึงประชาชนได้ค่อนข้างมาก ซึ่งคณะที่ปรึกษาพิจารณาคัดเลือกสื่อหนังสือพิมพ์ เนื่องจากแม้สื่อโทรทัศน์จะเป็นสื่ออันดับหนึ่งที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้มากที่สุด แต่สื่อโทรทัศน์ถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงต่อการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปเป็นระบบดิจิทัล โดยคณะที่ปรึกษาคัดเลือกหนังสือพิมพ์เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3 ชื่อฉบับตามยอดจำหน่ายสูงสุดของประเทศได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด โดยมีระยะเวลาในการวิเคราะห์เนื้อหาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 30 ตุลาคม พ.ศ. 2558 จากฐานข้อมูลห้องสมุดข่าวหนังสือพิมพ์มติชน (Matichon e-Library Database) ด้วยการค้นหาคำสำคัญ (Keywords) ได้แก่ "ทีวีดิจิทัล" โดยคณะที่ปรึกษาจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 รูปแบบได้แก่ รูปแบบแรกคือ การวิเคราะห์แหล่งข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอ ซึ่งเป็นการวัดผลเชิงความน่าเชื่อถือขององค์กร ในฐานะที่เป็นแหล่งข่าวว่า สื่อมวลชนให้น้ำหนักกับ กสทช. ในฐานะนี้มากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตาม รูปแบบที่สองคือ การวิเคราะห์ประเด็นที่สื่อมวลชนเลือกนำเสนอเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล เพื่อพิจารณาว่าวาระหรือประเด็นใดเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลที่สื่อมวลชนพิจารณาว่ามีความสำคัญสมควรที่สาธารณชนจะต้องให้ความสนใจหรือสมควรรับรู้ โดยในภาพรวมพบว่า หนังสือพิมพ์นำเสนอเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ทั้ง 3 ฉบับนำเสนอข่าว บทความหรือบทบรรณาธิการทั้งสิ้นจำนวน 114 ชิ้นงาน โดยสื่อมวลชนนำเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72 หรือจำนวน 87 ชิ้นงาน รองลงมาคือ บทความ คิดเป็นร้อยละ 22 หรือจำนวน 26 ชิ้นงาน ถัดมาคือ ข่าวหน้า 1 คิดเป็นร้อยละ 5 หรือจำนวน 6 ชิ้นงาน และพบบทบรรณาธิการเพียง 1 ชิ้นงาน ตามลำดับ (ภาพที่

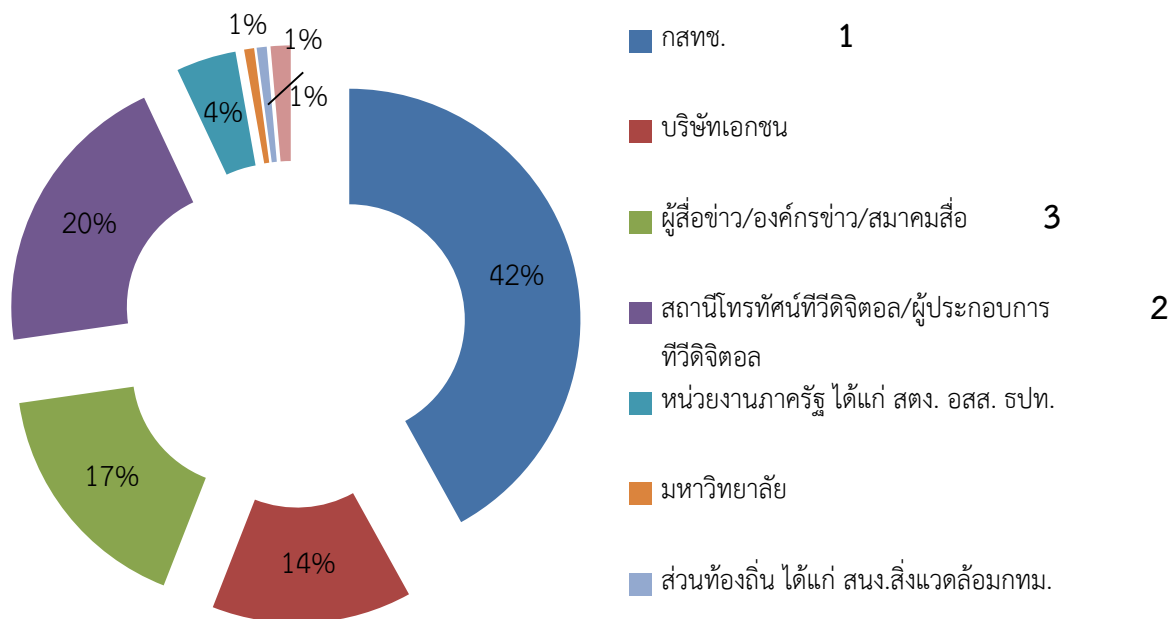
7.17) เมื่อพิจารณารายหนังสือพิมพ์จะพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอข่าวเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลมากที่สุด มีจำนวน 65 ชิ้นงาน รองลงมาคือ เดลินิวส์ มีจำนวน 39 ชิ้นงาน ขณะที่ข่าวสด มีการนำเสนอทั้งหมด 16 ชิ้นงาน ซึ่งปริมาณการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลผ่านทางสื่อมวลชนในช่วง 10 เดือนแรกค่อนข้างน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยการปรากฏเป็นข่าวอยู่เพียงอาทิตย์ละ 1 ชิ้นงานเท่านั้น

ภาพที่ 7.17 ปริมาณการนำเสนอของสื่อมวลชน

7.2.1 การวิเคราะห์แหล่งข่าว (Source)

จากที่สื่อมวลชนนำเสนอพบว่า ร้อยละ 42 แหล่งข่าวมาจากสำนักงาน กสทช. มากที่สุด มีปริมาณ 60 ครั้ง รองลงมาคือ แหล่งข่าวจากสถานีโทรทัศน์ที่วีดิจิตอล ผู้ประกอบการที่วีดิจิตอล มีจำนวน 29 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 20 ถัดมาคือ ผู้สื่อข่าว องค์กรข่าว สมาคมสื่อ มีจำนวน 29 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 17 ต่อมาคือ บริษัทเอกชน อาทิ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทสำรวจหรือวิจัยการตลาด เป็นต้น มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14 คน ตามลำดับ (ภาพที่ 7.18) โดยจากผลการศึกษาดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่า สำนักงาน กสทช. ยังเป็นแหล่งข่าวที่น่าเชื่อถืออันดับแรก กรณีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลหรือการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล

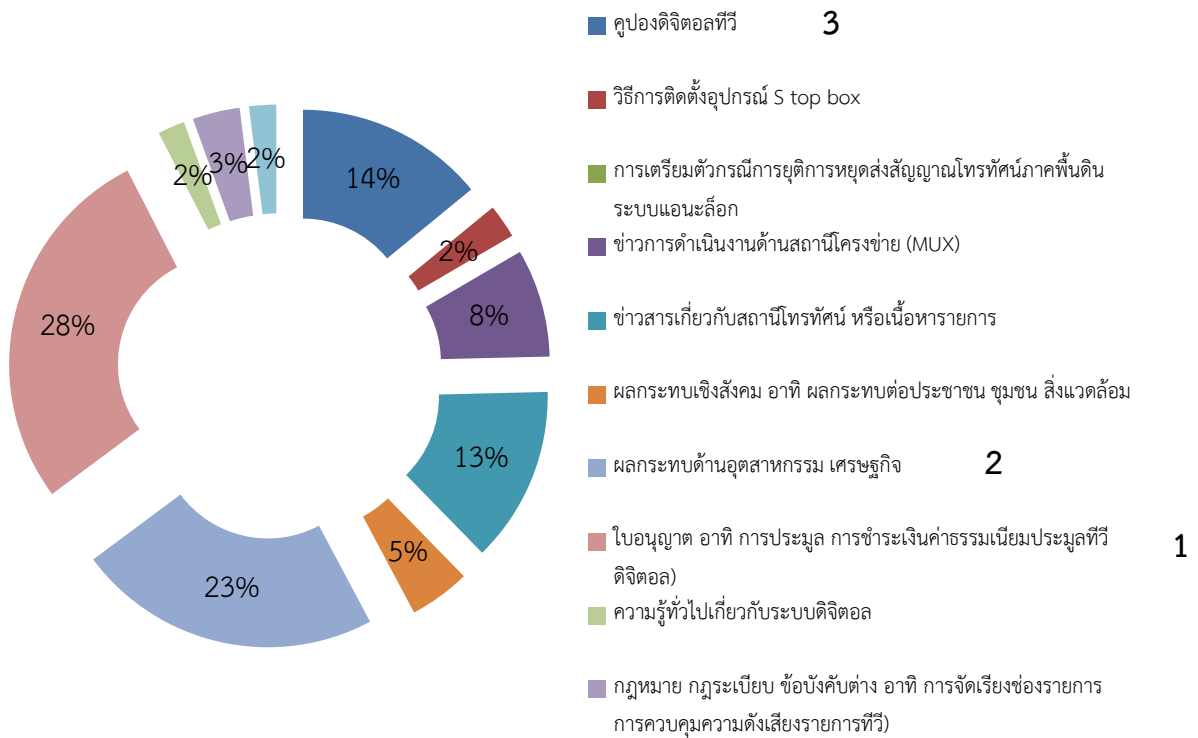

ภาพที่ 7.18 แหล่งข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล

7.2.2 การวิเคราะห์ประเด็นที่สื่อมวลชนเลือกนำเสนอเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล (Message/Content)

พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์พิจารณาหรือให้ความสนใจกับประเด็นใบอนุญาตโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล อาทิ ขบวนการประมูลใบอนุญาตโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล การชำระค่าธรรมเนียมการประมูลโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล เป็นต้น มีจำนวน 55 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 28 ถัดมาคือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ อาทิ อุตสาหกรรมโทรทัศน์ อุตสาหกรรมโฆษณา มีจำนวน 45 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 23 และเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานเรื่องคู่มือดิจิตอลทีวี มีจำนวน 28 ชิ้นงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 14 และข่าวสารเกี่ยวกับสถานีโทรทัศน์หรือเนื้อหารายการในโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล มีจำนวน 26 ชิ้นงาน คิดเป็นร้อยละ 13 ตามลำดับ ดังภาพที่ 7.19

ภาพที่ 7.19 เนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

บทที่ 8

บทสรุป วิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการศึกษา

โครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและข้อมูลข่าวสารของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลและการรับรู้กระบวนการในการเปลี่ยนผ่านการใช้โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจากสื่อต่างๆ และเพื่อศึกษาความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลของประชาชน เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล และเพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นในสังคมจากการเปลี่ยนผ่านจากรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลในประเทศไทย เพื่อศึกษาผลของการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. และเพื่อศึกษาปัญหาหรืออุปสรรคในการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลของประชาชน โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 8.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

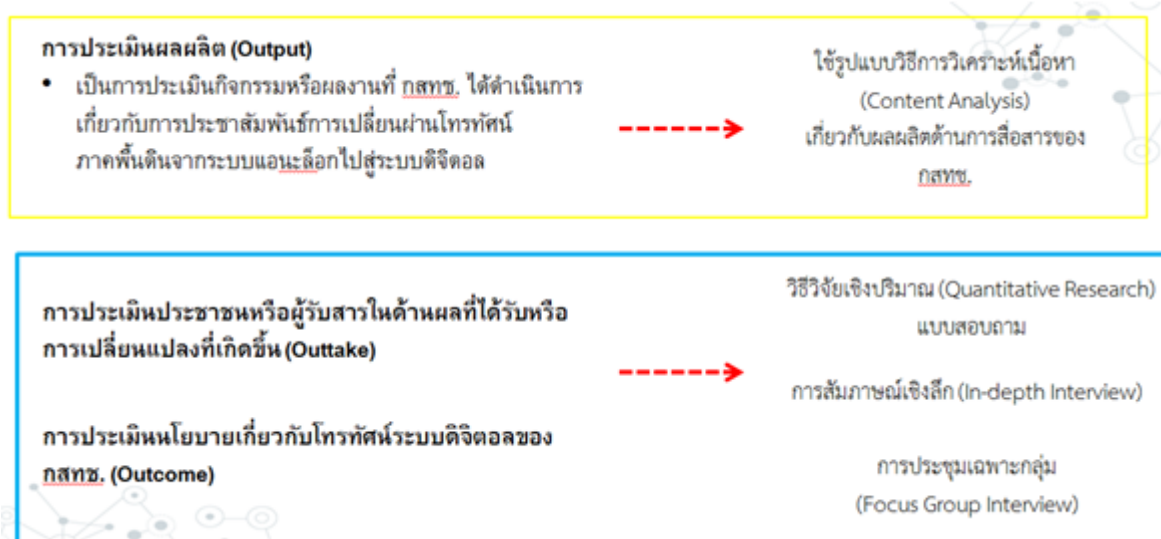
จากภาพที่ 8.1 กรอบแนวคิดในการศึกษาของโครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล จะเป็นการวัดผลการรับชมใน 3 ลักษณะได้แก่

การประเมินผลผลิต (Output) เป็นการประเมินผลของการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช.

การประเมินประชาชนหรือผู้รับสารในด้านผลที่ได้รับหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Outtake) เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นไปยังประชาชนใน 11 พื้นที่ตามสถานีหลักในการส่งสัญญาณระบบดิจิทัล

การประเมินนโยบายเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. (Outcome) เป็นการประเมินที่มุ่งเน้นไม่เพียงประชาชน แต่ยังครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

คณะที่ปรึกษามีวิธีการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังภาพที่ 8.2 ดังนี้

ภาพที่ 8.2 วิธีการศึกษา

จากภาพที่ 8.2 สามารถอธิบายได้ดังนี้

วิธีการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งการประเมินผลผลิต (Output) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปี การศึกษาเนื้อหาและรูปแบบจากสื่อเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2558 และการประเมินผลผลิตจากสื่อมวลชน

วิธีศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งการประเมินประชาชนหรือผู้รับสารในด้านผลที่ได้รับหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Outtake) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross- Sectional Survey) กล่าวคือ การวิจัยที่ใช้เวลาเก็บข้อมูลในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยเป็นการประเมินในด้านการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. ความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่อ

โทรทัศน์ระบบดิจิทัลโดยกำหนดให้ประชากรเป้าหมายหรือหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ได้แก่ ผู้ชมโทรทัศน์ (User) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมายถึง ประชาชนในพื้นที่ 11 เขต ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีหลักในการส่งสัญญาณระบบดิจิทัล โดยทั้ง 11 เขตพื้นที่ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร (1,000 ตัวอย่าง) นครราชสีมา (500 ตัวอย่าง) เชียงใหม่ (500 ตัวอย่าง) สงขลา (500 ตัวอย่าง) อุบลราชธานี (500 ตัวอย่าง) สุราษฎร์ธานี (500 ตัวอย่าง) ระยอง (500 ตัวอย่าง) สิงห์บุรี (500 ตัวอย่าง) สุโขทัย (500 ตัวอย่าง) ขอนแก่น (500 ตัวอย่าง) และอุดรธานี (500 ตัวอย่าง) รวม 6,000 ตัวอย่าง

วิธีการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งการประเมินนโยบายเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. (Outcome) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลจากการประชุมเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Interview) ซึ่งแบ่งได้ดังต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักวิชาการ
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล
- กลุ่มที่ 3 โครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล (MUX)
- กลุ่มที่ 4 ผู้ผลิต/นำเข้ากล่อง STB และดิจิทัลทีวี
- กลุ่มที่ 5 ผู้จัดการจำหน่ายกล่อง STB และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
- กลุ่มที่ 6 องค์กรภาคประชาชนและประชาชน
- กลุ่มที่ 7 สมาคม/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

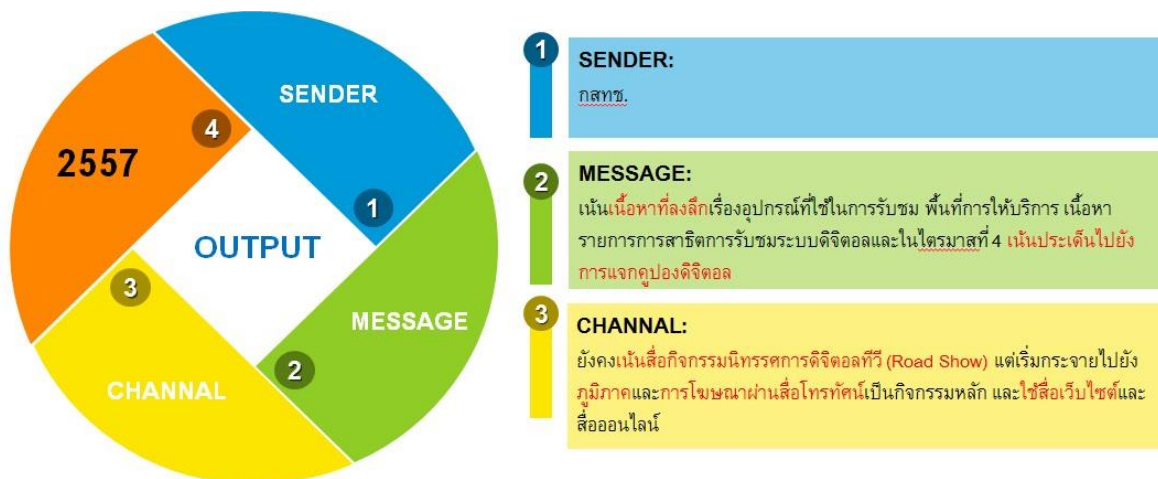
การประเมินผลการประชาสัมพันธ์หรือผลผลิตของสำนักงาน กสทช. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2558
ปรากฏผลดังต่อไปนี้

การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2556 เน้นการประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ (โลโก้) และมาสคอตดิจิทัลทีวี “น้องคูตี” ภายใต้แนวคิด “ดิจิทัลทีวี คูตีทุกบ้าน” ผ่านสื่อกิจกรรมนิทรรศการเป็นหลัก เพื่อสื่อสารถึงความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล ดังภาพที่ 8.3

ภาพที่ 8.3 ผลผลิตของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2556

การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2557 ยังคงเน้นการใช้สื่อกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดนิทรรศการดิจิทัลทีวีตาม 4 ภูมิภาคของประเทศ อย่างไรก็ตามพบว่าในช่วงไตรมาสที่ 4 การประชาสัมพันธ์เริ่มมีการใช้สื่อมวลชน ด้วยรูปแบบภาพยนตร์โฆษณาชุด “คูป้องกันดิจิทัลทีวี ดูดีทุกบ้าน” และเมื่อพิจารณาเนื้อหาหรือสารในการสื่อสารจะพบว่า เนื้อหาหลัก (Key Message) ได้แก่ การแจกคูป้องกันดิจิทัลทีวี นอกจากนี้ยังมีการเปิดเว็บไซต์ดิจิทัลทีวี โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ประชาชนและผู้ประกอบการ ดังภาพที่ 8.4

ภาพที่ 8.4 ผลผลิตของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2557

การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2558 มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาผ่านช่องทางต่างๆ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาอย่างชัดเจน โดยเน้นใช้กลยุทธ์ให้บุคคลมีชื่อเสียง อาทิ ดารา นักแสดง พิธีกร ผู้ประกาศข่าว ที่สังกัดในแต่ละสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลมาโน้มน้าวหรือจูงใจให้ประชาชนรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมากขึ้น ดังภาพที่ 8.5

ภาพที่ 8.5 ผลผลิตของสำนักงาน กสทช. ในปี พ.ศ. 2558

การประเมินประชาชนหรือผู้รับสารในด้านผลที่ได้รับหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Outtake) คณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงมกราคม พ.ศ. 2559 โดยภาพรวมสามารถสรุปได้ดังนี้

โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 43.34 ปี มีจำนวนครัวเรือนเฉลี่ยประมาณครัวเรือนละ 4 คน จบการศึกษาสูงสุดระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพค้าขายมากที่สุด และส่วนใหญ่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนที่ 10,000 – 20,000 บาท ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยนั้นโดยสมบูรณ์ในรูปแบบบ้านเดี่ยว ซึ่งเมื่อพิจารณาเฉพาะที่อยู่อาศัยในแฟลตหรืออพาร์ทเมนท์ และอาคารชุดหรือคอนโดมิเนียม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ชั้นที่ 2-4 ของแฟลต/อพาร์ทเมนท์/อาคารชุด/คอนโดมิเนียม และยังพบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว บ้านแฟลต และอาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ใช้สายอากาศแบบก้างปลาในการรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินด้วยการติดตั้งไว้บนหลังคาที่พักอาศัย

เมื่อพิจารณาด้านจำนวนโทรทัศน์ในครัวเรือนที่ใช้งานเป็นประจำพบว่า ส่วนใหญ่มีโทรทัศน์ใช้งานประจำเพียงเครื่องเดียว และเมื่อพิจารณาเฉพาะโทรทัศน์เครื่องหลักที่ใช้งานเป็นประจำพบว่า ส่วนใหญ่เป็นโทรทัศน์ประเภท CRT มากที่สุด อายุการใช้งานส่วนใหญ่มากกว่า 3 ปี และส่วนใหญ่รับชมโทรทัศน์ 1-3 ชั่วโมงต่อวัน และ 3-6 ชั่วโมงต่อวันเท่ากัน

ด้านระบบโทรทัศน์ที่รับชมเป็นประจำพบว่า ส่วนใหญ่รับชมระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 54.6 ขณะที่ผู้รับชมระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดิน คิดเป็นร้อยละ 39.2 ซึ่งจำนวนนี้มีผู้

รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 77.9 ของผู้รับชมระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินทั้งหมด ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเฉพาะผู้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า ในจำนวนนี้รับชมผ่านอุปกรณ์ Set-top Box มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.1 และมีการใช้สายอากาศแบบก้างปลาในการรับสัญญาณดิจิทัลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 63.0

สำหรับผลการแจกคู่มือของสำนักงาน กสทช. พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับคู่มือแจกซื้อจากสำนักงาน กสทช. คิดเป็นร้อยละ 74.4 ขณะที่ผู้ไม่ได้รับคู่มือคิดเป็นร้อยละ 25.6 โดยสาเหตุที่ไม่ได้รับเนื่องจากไม่ได้เป็นเจ้าของมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.9 ของผู้ไม่ได้รับคู่มือแจกซื้อจากสำนักงาน กสทช. ทั้งหมด ขณะที่ผู้ได้รับคู่มือนั้น ส่วนใหญ่นำไปแลกซื้ออุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล คิดเป็นร้อยละ 72.7 ของผู้ได้รับคู่มือแจกซื้อจากสำนักงาน กสทช. ทั้งหมด โดยในส่วนของผู้ที่ได้รับคู่มือแต่ไม่นำไปแลกซื้อนั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะไม่สนใจหรือไม่ต้องการแลกซื้อมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.4

สำหรับปัญหาในการใช้งานคู่มือแจกซื้อของสำนักงาน กสทช. พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 79.8 โดยเมื่อพิจารณาเฉพาะผู้ที่ประสบปัญหาการใช้งานพบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการที่มูลค่าส่วนลดของคู่มือนั้นน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 45.8 ของผู้ที่ประสบปัญหาการใช้งานคู่มือทั้งหมด โดยด้านความพึงพอใจในการใช้งานคู่มือส่วนลดของสำนักงาน กสทช. นั้นพบว่า ผู้ที่ใช้คู่มือส่วนลดแลกซื้อ Set-top Box มีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนผู้ที่ใช้คู่มือส่วนลดแลกซื้อโทรทัศน์ที่มีเครื่องรับสัญญาณดิจิทัลภายในมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า เปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากช่องทางต่างๆ ในระดับน้อย โดยเมื่อพิจารณาแบ่งตามประเภทของแหล่งข้อมูลพบว่า แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ แหล่งข้อมูลจากรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการและสำนักงาน กสทช. ส่วนสื่อที่เปิดรับมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์และสื่อที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช. ได้แก่ โฆษณาน้องดูดีผ่านสื่อโทรทัศน์

ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเมื่อพิจารณาแบ่งตามประเภทข้อมูลพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์และวิธีการใช้ด้านข้อมูลการจูงใจให้รับชมระบบดิจิทัลที่เปิดรับมากที่สุดคือ ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนการเปลี่ยนอุปกรณ์ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เช่น การแจกคู่มือ เป็นต้น ด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่เปิดรับมากที่สุด คือ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัล และด้านข้อมูลการยุติหรือการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกที่เปิดรับมากที่สุด คือ ข้อมูลช่องทางในการชมโทรทัศน์ได้โดยไม่เค็ดรอนเมื่อยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกแล้ว

ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกินครึ่งในประเด็นที่ว่า ขณะนี้ประชาชนสามารถรับชมช่อง 3,5,7,9,NBT และ ThaiPBS ผ่านการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลได้แล้ว และประเด็นที่ว่า การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัล คือ ระบบการแพร่สัญญาณคลื่นโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ซึ่งเหมือนกับระบบของฟรีทีวีในปัจจุบัน และประเด็นที่ว่า ประชาชนสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินด้วยการใช้กล่องดาวเทียมแทนกล่อง Set-top Box ได้ และส่วนที่ประชาชนยังมีความรู้ไม่พอ คือ

ในประเด็นที่ว่า สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่อง 5, 9, NBT และ TPBS จะมีการทยอยยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกภายในปี 2561 รองลงมาคือประเด็นที่ว่า หากประชาชนไม่เปลี่ยนโทรทัศน์เครื่องใหม่ หรือติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ “Set-top Box” ก่อนการยุติแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก โทรทัศน์ที่บ้านก็จะไม่สามารถรับชมรายการต่างๆ ได้

ทัศนคติเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า ความเห็นเรื่องข้อดีข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเมื่อเปรียบเทียบกับระบบเดิมที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ เรื่องภาพระดับความชัดสูง รองลงมา คือ เรื่องมีหลายช่องให้เลือกชมรายการได้หลากหลายกว่าเดิม และเรื่องมีระบบเสียงหลายภาษา ด้านความเหมาะสมของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลกับการดำเนินชีวิตประจำวันส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ เรื่องที่ทีวีดิจิทัลสามารถทำให้ผู้ชมเข้าถึงเหตุการณ์ข่าวสารที่มีอย่างมากมายในชีวิตประจำวันได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน รอบด้านตลอดเวลา รองลงมา คือ เรื่องที่ทีวีดิจิทัลมีรายการให้เลือกตามความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้ชมมากขึ้น และเรื่องที่ทีวีดิจิทัลจะทำให้คนหันมารับชมสื่อทีวีมากขึ้น

ประเด็นความเห็นเรื่องการจัดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ภาครัฐ (สำนักงาน กสทช.) น่าจะมีบริการติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ให้ด้วยเลย ทำเองไม่สะดวก และไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องเหมาะสม รองลงมา คือ การติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ไม่มีอะไรยุ่งยากในคู่มือแนะนำไว้ชัดเจนดี ถัดมาคือ วิธีการรับชมเมื่อติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box แล้วก็เหมือนกับทีวีระบบเดิม และระบบใหม่มีอะไรเยอะเยอะใช้ยากโดยไม่จำเป็น

ประเด็นความเห็นในเรื่องโอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้ทีวีดิจิทัลมากขึ้นส่วนใหญ่เห็นด้วยมากในเรื่องสำนักงาน กสทช. ควรสนับสนุนโดยการแจกคู่มือให้แก่ทุกครัวเรือนโดยไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขของการเป็นเจ้าของบ้าน ถัดมาคือ เรื่องควรมีตัวอย่างให้ทดลองใช้ในห้างสรรพสินค้าหรืองานนิทรรศการ

ด้านความพึงพอใจต่อโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ภาพรวมมีความพึงพอใจมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาประเด็นความพึงพอใจที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุดพบว่า คือ ประเด็นภาพและเสียงของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล รองลงมาคือ ประเด็นการมีช่องรายการหลากหลายและตอบสนองความต้องการ ด้านความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัลพบว่า พึงพอใจมากในประเด็นการออกอากาศคู่ขนานของช่องแอนะล็อกกับช่องดิจิทัล รองลงมาคือ ประเด็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแจกคู่มือส่วนลดสำหรับแลกซื้อ Set-top Box และประเด็นการประชาสัมพันธ์ขอสำนักงาน กสทช. เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ส่วนผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เกือบทั้งหมดเห็นด้วยกับนโยบายการเปลี่ยนผ่านว่า เป็นนโยบายที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนผ่าน อาทิ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่าน การแจกคู่มือว่าควรปรับเงื่อนไขในเรื่องการเป็นเจ้าบ้านและการใช้วิธีการ e-coupon เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องความทันสมัยของข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนบ้านจากวิธีการแจกคู่มือทางไปรษณีย์ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับมูลค่าของคู่มือว่าควรมากกว่านี้ และควรแจกอุปกรณ์ เช่น สายอากาศรับสัญญาณเพิ่มขึ้น ซึ่งในประเด็นต่างๆ ดังกล่าว สำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการแก้ไขแล้ว ทั้งในส่วนของการเปลี่ยนผ่านได้ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งส่งผลต่อการสร้างการรับรู้ ความรู้ความเข้าใจและการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ผลการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) ทุกกลุ่มเห็นด้วยว่า นโยบายการเปลี่ยนผ่านจากการรับชมโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเป็นนโยบายที่ดีมีประโยชน์ต่อประชาชน เพียงแต่ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านนั้น สำนักงาน กสทช. ควรต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มต่างๆ ของการเปลี่ยนผ่านเพิ่มขึ้น และควรปรับวิธีการแจกคู่มือให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการได้รับแจกคู่มือ รวมถึงการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ควรสอดคล้องกัน อาทิ การแจกคู่มือกับความพร้อมในการส่งสัญญาณของโครงข่าย เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านเห็นผลตามที่ควรจะเป็น

แนวทางในการดำเนินงานเปลี่ยนผ่านการรับชมจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

1. ผลการศึกษาในด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจจากการประชุมเฉพาะกลุ่มพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นด้านความจำเป็นของการต้องเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน แต่เนื่องจากเป็นช่วงระยะเริ่มต้นสำนักงาน กสทช. จึงควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนผ่านให้มากขึ้นเกี่ยวกับความรู้เชิงเทคนิคของการติดตั้งและการจูนให้ประชาชนหันมารับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินมากขึ้น

2. ประเด็นทัศนคติมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของประชาชน กล่าวคือ หากประชาชนมีความรู้ความเข้าใจดีก็จะมีทัศนคติที่ดีตามไปด้วย ซึ่งในช่วงของการประชุมเฉพาะกลุ่มยังมีปัญหาในเรื่องของกระบวนการแจกคู่มือ และปัญหาในเรื่องความครอบคลุมในการขยายเสาสัญญาณ ทำให้ประชาชนยังขาดความเชื่อมั่นในการเปลี่ยนผ่านฯ

3. ด้านความตั้งใจในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินพบว่า ปัจจุบันประชาชนโดยทั่วไปรับชมโทรทัศน์ผ่านสัญญาณดาวเทียมและเคเบิลทีวีอยู่แล้ว ประกอบกับการชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินของผู้ที่ใช้สายอากาศแบบหนวดกุ้งหรือแบบก้างปลาจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เพิ่ม อาทิ สายอากาศ ทำให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่ม และทำให้เกิดความลังเลใจในการติดตั้งกล่อง Set-top Box เพื่อชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ซึ่งมีข้อเสนอแนะในที่ประชุมว่าสำนักงาน กสทช. ควรปรับเงื่อนไขการแจกกล่องในเรื่องการเป็นเจ้าบ้าน รวมทั้งควรแจกกล่องให้ครอบคลุมยังลักษณะที่อยู่อาศัยทุกประเภท เช่น แฟลต อพาร์ทเมนท์ คอนโด เป็นต้น

4. ความพึงพอใจต่อการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินพบว่า ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจต่อนโยบายการเปลี่ยนผ่านการรับชมโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน โดยมีความพึงพอใจด้านความคมชัดของภาพและเสียง รวมทั้งความหลากหลายของเนื้อหารายการ อย่างไรก็ตามมีข้อเสนอแนะว่าสำนักงาน กสทช. ควรมุ่งไปที่กลุ่มประชาชนที่จะได้รับผลกระทบเมื่อมีการยุติระบบแอนะล็อกคือ ผู้ที่รับชมระบบแอนะล็อกก่อน ซึ่งสำนักงาน กสทช. อาจมีบริการติดตั้งกล่อง Set-top Box ให้ หรืออาจสนับสนุนในเรื่องเสารับสัญญาณดิจิทัล รวมทั้งควรประชาสัมพันธ์ในเรื่องช่องทางติดต่อ กรณีที่มีการติดตั้งหรือมีปัญหาในการรับชมด้วย

จากข้อมูลสรุปทั้งในเชิงคุณภาพดังกล่าวอาจนำมาสรุปเป็นประเด็นเกี่ยวกับข้อกังวลและความต้องการในการดำเนินนโยบายการปรับเปลี่ยนจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลและแนวทางการดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. ดังนี้

1. ความกังวลใจในเรื่องการเป็นเจ้าของสื่อในช่องโทรทัศน์ดิจิทัลของกลุ่มทุนรายใหญ่ว่าจะสามารถหาวิธีการเข้าเป็นเจ้าของช่องสถานีโทรทัศน์หรือเข้ามาดำเนินการในฐานะผู้ประกอบการอื่นๆ ที่อาจทำให้เกิดการครอบงำกิจการด้านโทรทัศน์ได้อีกหรือไม่

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้สำนักงาน กสทช. ได้มีพระราชบัญญัติประกาศต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสภาพการณ์ในเรื่องการครอบงำอยู่แล้ว ข้อกังวลใจในประเด็นนี้จึงไม่น่าเป็นห่วง แต่อย่างไรก็ตาม แม้สำนักงาน กสทช. จะมีกลไกในการกำกับดูแลในเชิงกฎหมายอยู่แล้ว แต่ในเชิงปฏิบัติอาจมีการเฝ้าระวังและติดตามคู่ขนานกันไปด้วย

2. ความกังวลใจในเรื่องคุณภาพของเนื้อหา เมื่อระบบโทรทัศน์ดิจิทัลมีช่องมากมายให้เลือกชม จึงทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างช่องมากขึ้น ซึ่งช่องอาจใช้กลยุทธ์ในการนำเสนอเนื้อหาที่มีผลต่อการจูงใจในการชม เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับเพศ ความรุนแรง และภาษาที่ไม่เหมาะสมมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ มีหน่วยงานที่สำนักงาน กสทช. ใช้เป็นช่องทางในการตรวจสอบเนื้อหา เช่น การติดตามเนื้อหาในสื่อใหม่ (Media Monitor) หรือมีหน่วยที่รับเรื่องร้องเรียนเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในการแพร่กระจายในกิจการกระจายเสียงอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามอาจปรับวิธีการในการติดตามเนื้อหาโดยใช้เทคโนโลยีในการตรวจจับเนื้อหามากกว่าการใช้บุคคลในการตรวจสอบการชมเพียงอย่างเดียว ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดในการตรวจสอบ รวมทั้งควรดำเนินการในเรื่องการควบคุมตนเอง ในส่วนของจริยธรรมสื่อให้เกิดขึ้นโดยเร็ว

3. ความกังวลใจในเรื่องความครอบคลุมของสัญญาณ (Mux) ซึ่งหากโครงข่ายยังดำเนินการไม่ได้ตามแผนหรือมีคุณภาพสัญญาณไม่ครอบคลุม จะมีผลต่อการรับชมทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ดีและไม่ใช้อุปกรณ์การเปลี่ยนสัญญาณในการรับชม

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ ปัจจุบันสำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการแก้ไขในเรื่องนี้ไปแล้ว โดยได้กำกับดูแลดำเนินการตามแผนการส่งสัญญาณของโครงข่ายต่างๆ ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการไปแล้วมากกว่าร้อยละ 80 และจะทำให้เสร็จสิ้นมีครบสมบูรณ์ไปถึงระดับร้อยละ 95 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ดีที่สุดในการส่งสัญญาณของโครงข่ายที่ประเทศที่พัฒนาแล้วสามารถทำได้

4. ความกังวลในส่วนผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้พิการที่อาจไม่มีสิทธิในการรับแจกคู่มือหรือการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

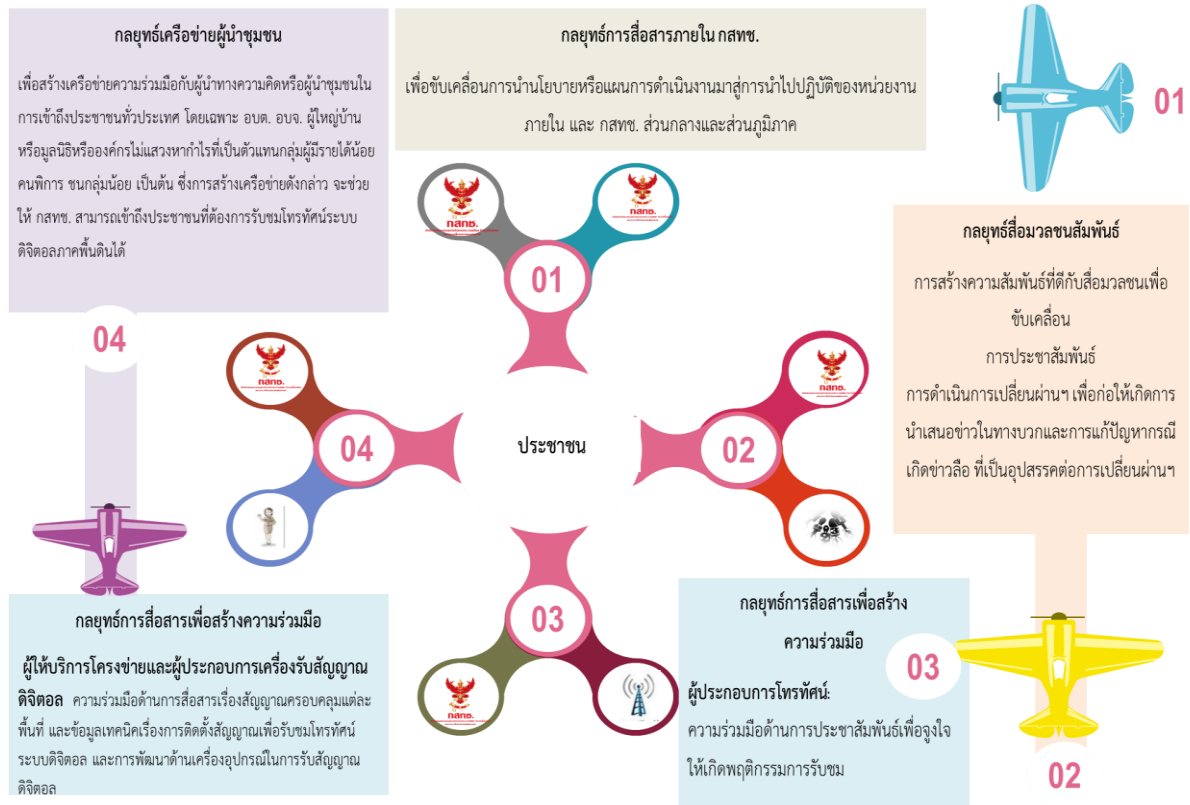
ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้สำนักงาน กสทช. ได้มีประกาศในเรื่องที่ให้สถานีโทรทัศน์ทุกช่องจะต้องมีการให้บริการในการกระจายเสียงที่ทำให้คนพิการสามารถชมโทรทัศน์ได้ เช่น คำบรรยายแทนเสียง (Closed Caption- CC) เสียงบรรยายภาพ (Audio Description- AD) การใช้ภาษาสัญลักษณ์ (Sign Language) ซึ่งเป็นกฎหมายบังคับให้ทุกช่องต้องดำเนินการสิ่งเหล่านี้อยู่แล้ว ส่วนในเรื่องการแจกคู่มือให้แก่ผู้มีรายได้น้อยสำนักงาน กสทช. ควรดำเนินการพิจารณาการสนับสนุนให้ครอบคลุมกลุ่มนี้ด้วย

5. ความกังวลในเรื่องการติดตั้งกล่องรับสัญญาณเป็นดิจิทัล (Set-top Box) ว่าประชาชนยังมีปัญหา ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการติดตั้งอยู่ ซึ่งจะทำให้ผลต่อการเปลี่ยนผ่านการชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของ ประชาชน

ข้อเสนอแนะในประเด็นนี้ เนื่องจากในช่วงการเก็บข้อมูลเป็นช่วงเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งเป็นช่วงที่ทุกกลุ่มกำลังเรียนรู้ แต่ในปัจจุบันเมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้มาแล้วพบว่า ปัญหาในเชิงเทคนิคมี น้อยลงหรือแทบจะไม่มีเลย นอกจากนี้ในช่วงแรกที่มีปัญหาในเรื่องการติดตั้งสำนักงาน กสทช. ได้ดำเนินการ กับพันธมิตรกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการเข้าไปช่วยติดตั้งให้แก่ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ รวมถึงกองทัพบกในการไปติดตั้งชุดสถานีตามสถานที่ชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ อย่างไรก็ตามแม้ปัญหานี้จะ คลี่คลายแล้ว แต่สำนักงาน กสทช. ควรเฝ้าระวังมาตรฐานด้านเทคนิคไว้ตลอดเวลา เพื่อให้การรับชมโทรทัศน์ ดิจิทัลภาคพื้นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ความต้องการในเรื่องการขยายไปสู่การเป็นโทรทัศน์ชุมชนมีกลุ่มนักวิชาการได้เสนอแนะให้ ต่อยอดการใช้โทรทัศน์ดิจิทัลไปสู่การเป็นสถานีโทรทัศน์เพื่อชุมชนในการนำเสนออัตลักษณ์และการดำเนิน กิจกรรมของชุมชนด้วย

อย่างไรก็ตามเมื่อประมวลข้อมูลในส่วนต่าง ๆ ทั้งหมดทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะที่ปรึกษาจึงได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. ไว้ดังนี้

ภาพที่ 8.6 แนวทางในการดำเนินงานด้านการสื่อสาร

จากภาพที่ 8.6 แนวทางในการดำเนินงานด้านการสื่อสารสามารถอธิบายตามกลยุทธ์ได้ดังนี้

1. กลยุทธ์การสื่อสารภายในองค์กร เป็นกลยุทธ์ขับเคลื่อนในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของหน่วยงานภายในของสำนักงาน กสทช. โดยเฉพาะการประสานการสื่อสารระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้สำนักงาน กสทช. ส่วนภูมิภาคสามารถเป็นช่องทางในการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร การบริการต่างๆ ให้แก่ประชาชนในแต่ละภูมิภาคได้ตรงเป้าหมายมากขึ้น

2. กลยุทธ์สื่อมวลชนสัมพันธ์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะกรณีเมื่อมี ข้อมูลข่าวสารที่เป็นลบต่อการเปลี่ยนผ่านฯ และสำนักงาน กสทช. การสร้างสื่อมวลชนสัมพันธ์จะช่วยให้ สำนักงาน กสทช. มีช่องทางในการตรวจสอบข่าวและทำความเข้าใจกับสื่อมวลชนได้ก่อนที่สื่อจะลงข่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของสำนักงาน กสทช.

3. กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างความร่วมมือกับผู้ให้บริการโครงข่าย ผู้ประกอบการโทรทัศน์ และผู้ประกอบการอุปกรณ์เครื่องรับสัญญาณดิจิทัล เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ทั้งความร่วมมือในเรื่องการแพร่สัญญาณให้ครอบคลุมในแต่ละพื้นที่และความร่วมมือเรื่องการจัดตั้งสัญญาณเพื่อรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และรวมทั้งการพัฒนาเครื่องอุปกรณ์ในการรับสัญญาณดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยเรื่องความครอบคลุมของสัญญาณหรือความไม่เชี่ยวชาญเชิงเทคนิค ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประชาชนค่อนข้างมาก ดังนั้นการประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ จะช่วยสนับสนุนให้ประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้มากขึ้น

4. กลยุทธ์เครือข่ายผู้นำชุมชน เป็นกลยุทธ์ที่ทำให้สำนักงาน กสทช. สามารถเข้าถึงประชาชน ทั้งในมิติการแจกการแจกคู่มือและเพื่อรับทราบปัญหาจากประชาชน ซึ่งผู้นำทางความคิดจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะในการสร้างการรับรู้และการทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนผ่านที่ถูกต้องแก่ประชาชนได้ ซึ่งผู้นำชุมชนในที่นี้ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อบจ. หรือหน่วยงานท้องถิ่นต่างๆ ที่มีบทบาทในการเป็นกระบอกเสียงให้แก่ประชาชนในแต่ละพื้นที่ อาทิ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่ เลขที่บ้านของลูกบ้าน

8.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อกำหนดในการรับสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า กสทช. จำนวน 11 คน ซึ่งคณะกรรมการ กสทช. ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยเริ่มปฏิบัติหน้าที่เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2554 และมาตรา 35 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ คณะหนึ่งเรียกย่อว่า กสท. โดยมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติภารกิจใดๆ แทน กสทช. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยคณะกรรมการชุดต่างๆ จะต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ การจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ใช้ในกิจการโทรทัศน์ ทั้งในส่วนการจัดสรร การพิจารณาอนุญาต การกำกับดูแล และการใช้คลื่นความถี่ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และปราศจากการรบกวนซึ่งกันและกัน ทั้งในกิจการประเภทเดียวกันและระหว่างกิจการแต่ละประเภท นอกจากนี้ ผู้ใช้บริการต้องได้รับบริการที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ รวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นระบบกำหนดอัตราค่าใช้หรือค่าเชื่อมต่อโดยกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและอัตราค่าบริการในการประกอบกิจการโทรทัศน์ต้องเป็นธรรมต่อผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการ และผู้ลงทุน โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ กสทช. จะต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำอันเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันในกิจการโทรทัศน์ คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการโทรทัศน์ ติดตาม ตรวจสอบให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ปัญหาต่างๆ ในการประกอบกิจการโทรทัศน์ กำหนดลักษณะการควบคุม การคุ้มครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ระหว่างสื่อมวลชนด้วยตนเอง โดยบุคคลอื่นใด ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่างๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม และมีอำนาจออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล งบประมาณการเงินและทรัพย์สิน และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน กสทช.

การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของ กสทช. จะต้อง มีหน่วยงานย่อยอาทิ หน่วยงาน กสท. หน่วยงาน กทค. สำนักงาน กสทช. และเลขาธิการ กสทช. เป็นผู้ดำเนินการเชิงปฏิบัติแทน กสทช. อาทิต หน่วยงาน กสทช. จะทำหน้าที่ในการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายหรือค่าเชื่อมต่อโครงข่าย กำหนดโครงสร้างอัตราค่าธรรมเนียมค่าบริการกำหนด มาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำเป็นการผูกขาดหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน คุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพของประชาชน มิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคของประชาชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการโทรทัศน์ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาต่างๆ ในการประกอบกิจการโทรทัศน์ กำหนดลักษณะการควบคุม

รวม การครองสิทธิ์ข้ามสื่อหรือการครอบงำกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเองหรือกับบุคคลอื่น ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ได้รับใบอนุญาตจากผู้ให้ประกอบกิจการและผู้ประกอบอาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและประกอบโทรทัศน์ เป็นต้น

ต่อมาคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ได้กำหนดแนวนโยบายการกำหนดมาตรฐานการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล (มติคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ครั้งที่ 15/2555) และคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องได้ใช้แนวนโยบายนี้มาพิจารณากำหนดมาตรฐานการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลดังนี้

หลักการพื้นฐาน

1. การกำหนดมาตรฐาน ควรเป็นกรณีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น
2. หลักเกณฑ์นี้ใช้สำหรับการกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน (Digital Terrestrial Television: DTT) ซึ่งเป็นระบบใช้คลื่นความถี่และการให้บริการในลักษณะที่ไม่มีการบอกรับสมาชิก (Free-to-Air)

3. มาตรฐานที่กำหนดความเป็นมาตรฐานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน (Digital Terrestrial Television: DTT) ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ใช้ในงานในกิจการโทรทัศน์ประเภทอื่น เช่น กิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช้คลื่นความถี่หรือกิจการโทรทัศน์แบบเคลื่อนที่

จากนโยบายดังกล่าว สำนักงาน กสทช. ได้กำหนดกรอบพัฒนามาตรฐานการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลดังนี้

1. ความก้าวหน้าเชิงเทคโนโลยีและความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบโทรทัศน์ เพื่อรองรับการพัฒนาของเทคโนโลยีอื่นอาจจะส่งผลกระทบต่อประชาชน
2. การใช้คลื่นความถี่อันเป็นทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน (Spectrum Efficiency)
3. จำนวนช่องระบบโทรทัศน์ควรมีมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาในกิจการโทรทัศน์ของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ
4. จำนวนช่องรายการโทรทัศน์มีมากเพียงพอที่จะจัดระบบให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนมีช่องทางในการประกอบกิจการสื่อสารมวลชน เพื่อส่งเสริมการแข่งขันและโอกาสในการรับรู้ข้อมูลที่มาจกแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
5. ความสามารถในการรองรับบริการได้หลากหลายบริการที่มีระดับความคมชัดมาตรฐาน (Standard Definition: SD) และระดับความคมชัดสูง (High Definition : HD)
6. มีการใช้งานเพียงพอที่จะนำไปสู่การผลิตจำนวนมาก (Economies of scale) ที่ส่งผลต่อการรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล (Set-Top-Box: STB) และเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลทำให้มีราคาที่เหมาะสมและไม่เป็นภาระแก่ประชาชนเกินควร

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลภายใต้การกำกับดูแลและการบริหารจัดการของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(กสทช.) และสำนักงาน กสทช. เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง ซึ่งในการดำเนินงานตามนโยบายการเปลี่ยนผ่านฯ จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลนั้นมีสถานการณ์และวาระที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับสัญญาณดิจิทัลดังนี้

1. สถานการณ์เชิงเทคนิคของการเกิดคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ที่ใช้ในกิจการโทรทัศน์ ใช้ระยะเวลาในกระบวนการสรรหาคณะกรรมการชุดนี้ถึง 3 ปี ทำให้สถานการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารอันได้แก่ โทรทัศน์ระบบดาวเทียมและเคเบิลทีวีก้าวหน้าไปไกล และครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ไปเกือบทั่วประเทศ

จากการเติบโตของสื่อโทรทัศน์ ดาวเทียม และเคเบิลทีวีดังกล่าว ส่งผลต่อการดำเนินงานนโยบายการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์แอนะล็อกเป็นดิจิทัล คือ ประชาชนที่เป็นเป้าหมายของการเปลี่ยนจากการรับชมโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยพบว่า สัดส่วนของผู้รับชมโทรทัศน์ดาวเทียมและเคเบิลทีวีกับผู้รับชมแอนะล็อกอย่างเดียวกว้างกันถึงร้อยละ 70 ต่อร้อยละ 30 ดังนั้นผลความล่าช้าของการเกิดคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ทำให้กลุ่มเป้าหมายหลัก (คือ ผู้ที่ยังรับชมในระบบแอนะล็อก) มีจำนวนน้อยลงอันจะทำให้การเปลี่ยนผ่านสามารถดำเนินการได้เร็วมากขึ้นกล่าวคือ ในการดำเนินการนโยบายการเปลี่ยนผ่านจากระบบดิจิทัลภาคพื้นดินของ กสทช. อาจเน้นไปที่ประชาชนจำนวนร้อยละ 30 ที่ต้องทำให้กลุ่มนี้เปลี่ยนไปรับระบบดิจิทัลภาคพื้นดินให้ทัน เริ่มดำเนินการภายในปี พ.ศ. 2558 ดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่เกินปี พ.ศ. 2561 เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต้องยุติระบบแอนะล็อก เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถรับชมโทรทัศน์ได้ ภายหลังจากที่มีการยุติระบบแอนะล็อกแล้วต่อจากนั้นจึงค่อยประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจให้กลุ่มที่ใช้โทรทัศน์ดาวเทียมหรือเคเบิลทีวีหันกลับมาชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินต่อไป

2. ช่องว่างระหว่างการมีแผนการประชาสัมพันธ์นโยบายการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กับการลงมือปฏิบัติตามนโยบาย (Implementation) ทำให้การให้ข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับนโยบายการเปลี่ยนผ่านไม่เป็นไปตามทิศทางและบังเกิดผลตามที่ต้องการ

จากมติการประชุมครั้งที่ 13/2555 วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เห็นชอบให้แผนการเปลี่ยนระบบการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลตามข้อ 8.5 ของแผนแม่บทการเปลี่ยนคลื่นความถี่ และข้อ 5-6 ของแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 ซึ่งแผนการเปลี่ยนผ่านระบบการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลจะกำหนดนโยบายและระยะเวลาสำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเปลี่ยนระบบการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลจะมี 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกนโยบายการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีด้านการวางแผนคลื่นความถี่ ด้านการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการกระจายภาพ และด้านการยุติการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

ส่วนที่สองกรอบเวลาการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบการรับส่งสัญญาณในระบบดิจิทัลต้องวางหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ ตลอดจนวางหลักเกณฑ์การใช้โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายร่วมกันในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ภายในปี พ.ศ.2558 ตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทและกสทช. ต้องกำหนดกรอบเวลาในการออกใบอนุญาตให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก และโครงข่ายร่วมกันในการประกอบ กิจการกระจายเสียง และใบอนุญาตให้ประกอบกิจการบริการสาธารณะในปี พ.ศ. 2555 ใบอนุญาตให้บริการกิจการระหว่างผู้ประกอบการและผู้ผลิตภายใน พ.ศ.2556 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณระบบดิจิทัลอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ส่วนที่สามแนวทางปฏิบัติและการประเมินผลให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และมีการติดตามประเมินผลปรับปรุงแผนให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

การดำเนินการใน 3 ส่วนดังกล่าวจะเป็นการขับเคลื่อนนโยบายการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลซึ่งเป็นนโยบายระดับชาติที่จะต้องดำเนินการอย่างรอบคอบสัมพันธ์กัน ซึ่งในการดำเนินการพบว่า ภายหลังจากที่ กสทช. ได้ประกาศนโยบายการเปลี่ยนผ่านไปแล้วแต่ยังไม่มีกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการสื่อสารประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีแก่สาธารณะและรองรับนโยบายดังกล่าวเลย ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลพบว่าสำนักงาน กสทช. ได้เห็นความสำคัญของการเร่งให้เกิดการประชาสัมพันธ์ให้เกิดได้โดยเชิงนโยบายเช่นกัน โดยมีการดำเนินโครงการจัดจ้างผู้ผลิต และจัดการ ดำเนินการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ สื่อและกิจกรรมรณรงค์เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล จำนวน 63.5 ล้านบาท แต่เนื่องจากกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างค่อนข้างใช้เวลาในการดำเนินการ จึงทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่มีการแจกคู่มือ ทำให้ความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายการเปลี่ยนผ่านของประชาชนยังค่อนข้างน้อย

อย่างไรก็ตามสำนักงาน กสทช. ไม่ได้นิ่งนอนใจโดยได้ทำการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ หรือใช้สื่อที่มีอยู่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชน เช่น การใช้เว็บไซต์และนิทรรศการ เป็นต้น และปัจจุบันซึ่งคาดว่าในการดำเนินการตามนโยบายการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับชมระบบดิจิทัลในช่วงถัดไปจะสามารถสร้างการรับรู้ความรู้ความเข้าใจและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวได้ดีมากยิ่งขึ้น สำหรับแผนประชาสัมพันธ์ ปี 2559 ในการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกเป็นระบบดิจิทัล มีวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร คือ สร้างการรับรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล อันจะนำไปสู่การเพิ่มจำนวนผู้ชมดิจิทัลทีวีทั่วประเทศ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสำนักงาน กสทช. ในการดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล และในการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ใช้สื่อและช่องทางต่างๆ ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ ดังนี้ สื่อทีวี ไซสปอต มิวสิควิดีโอและสารคดี ในการเผยแพร่ สื่อวิทยุไซสปอตเพลงและสารคดี และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ใช้บิลบอร์ดและป้าย LED. ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามจังหวัดต่างๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมไรต์โชว์ ตามจังหวัดต่างๆ 8 จังหวัด และใช้สื่อใหม่ เช่น เว็บบนเนอร์และเฟซบุ๊ก

3. ความพร้อมของผู้ประกอบการในการดำเนินการนโยบายเพื่อการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลนั้น การให้บริการด้านโครงข่ายถือเป็นหัวใจสำคัญในการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล เนื่องจากการให้บริการโครงข่าย ทำให้รับสัญญาณภาพและเสียงได้คมชัดและรับสัญญาณในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง สำหรับผู้ประกอบการโครงข่ายของประเทศไทยได้แก่ ผู้ประกอบการช่อง 9 (สมท.) ช่อง 5 (กองทัพก) NBT (กรมประชาสัมพันธ์) และ Thai PBS ซึ่งในทุกโครงข่ายสามารถส่งสัญญาณได้ตามกำหนด แม้ว่าโครงข่ายกรมประชาสัมพันธ์อาจมีความล่าช้าในการดำเนินการไปบ้าง แต่ก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการขยายโครงข่ายตามแผนฯ

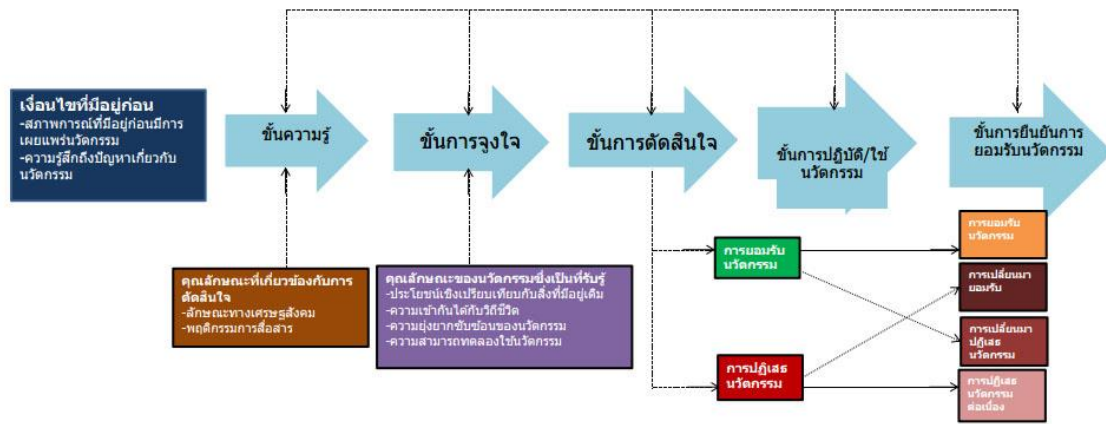
8.3 การอภิปรายผลการศึกษา

กระบวนการสื่อสารนวัตกรรม (Communication of Innovation Process) เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับ การเกิดขึ้นของนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งเป็นสิ่งหรือปรากฏการณ์ใหม่ในสังคม และนวัตกรรมนี้มีการแพร่กระจาย (Diffusion) ให้เป็นที่รับรู้ในสังคมโดยผ่านกระบวนการสื่อสาร (Communication Process) ในช่องทาง เนื้อหาและรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาช่วงหนึ่ง (Over time) ในการที่จะทำให้คนในสังคมรับรู้เข้าใจและเกิดการยอมรับ (หรือปฏิเสธ) ตามมา ทั้งนี้การสื่อสารนวัตกรรมจะดำเนินไปโดยผ่านกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม 5 ลำดับขั้น (The Five Stages of the Innovation-Decision Process)

การเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลของสำนักงาน กสทช. ตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพทางการสื่อสารของประเทศตามแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2555-2559) โดยมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบถึงวิธีการที่เกี่ยวข้อง และประโยชน์ที่จะได้รับจึงกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการสื่อสารนวัตกรรมโดยตัวนวัตกรรมในที่นี้ก็คือ โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล โดยการดำเนินการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่นวัตกรรม กล่าวได้ว่า เป็นการดำเนินการเพื่อให้ประชาชนคนไทยมีกระบวนการตัดสินใจยอมรับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล นั่นเอง

ทั้งนี้ การสื่อสารนวัตกรรมของโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลสามารถแสดงให้เห็นตามแบบจำลองกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม 5 ลำดับขั้น ดังแผนภาพที่ 8.7 ต่อไปนี้

ช่องทางการสื่อสาร

แผนภาพที่ 8.7 แบบจำลองกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม 5 ลำดับขั้น

ภาพที่ 8.7 แบบจำลองกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม 5 ลำดับขั้น

จะเห็นได้ว่า ในแบบจำลองฯ จะมีลักษณะที่เคลื่อนไหวไปตามช่วงเวลาจากจุดเริ่มต้น โดยมีลักษณะเป็นลำดับขั้น (stage) ซึ่งอธิบายโดยสรุปในเชิงแนวความคิด จากขั้นที่ 1 - 5 ได้ดังนี้

1. ขั้นความรู้ (Knowledge) บุคคลจะได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมที่เกิดขึ้นในสังคม
2. ขั้นการจูงใจ (Persuasion) เมื่อบุคคลได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรมก็จะเกิดความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อนวัตกรรมนั้น ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ
3. ขั้นการตัดสินใจ (Decision) บุคคลจะใช้ข้อมูลข่าวสารที่ให้ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติมาตัดสินใจว่าจะรับ (Adopt) หรือปฏิเสธ (Reject) นวัตกรรมนั้น ๆ
4. ขั้นการปฏิบัติ (Implementation) บุคคลจะมีการใช้ (Use) นวัตกรรมที่ตนยอมรับ
5. ขั้นการยืนยัน (Confirmation) บุคคลจะแสวงหาการเสริมย้ำเกี่ยวกับนวัตกรรมที่ตนได้ตัดสินใจรับหรือปฏิเสธแล้ว และอาจมีการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจใหม่ถ้าได้รับข่าวสารหรือประสบการณ์ที่ขัดแย้งกับที่เคยตัดสินใจมาก่อน

นอกจากนี้ ยังมีตัวแปรอื่น ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้ง 5 ลำดับขั้น ได้แก่

- เงื่อนไขที่มีอยู่ก่อน (Prior Conditions) เช่น สิ่งที่เป็นหรือปฏิบัติอยู่ก่อนการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม เป็นต้น
- คุณลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เช่น ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม และพฤติกรรมการสื่อสาร
- ช่องทางการสื่อสาร (Communication Channels) คือ สื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ นวัตกรรม

- คุณลักษณะที่รับรู้ของนวัตกรรม 5 ประการ ได้แก่ ประโยชน์เชิงเทียบกับสิ่งที่มีอยู่เดิม (Relatives Advantages) ความเข้ากันได้กับวิถีชีวิต (Compatibility) ความยุ่งยากซับซ้อน (Complexity) การสามารถทดลองใช้ (Trial ability) และ การสังเกตผลในการใช้ (Observability) ซึ่งรายละเอียดได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว

ดังนั้น จึงขออภิปรายผลการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลตามแบบจำลอง 5 ลำดับขั้นของกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมโดยใช้ข้อมูลผลการวิจัยเป็นหลัก ทั้งนี้จะแสดงให้เห็นแง่มุมที่เป็นเชิงบวกและเชิงลบในภาพรวมหรือระดับสังคม ซึ่งจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการวางแผนการแก้ไขปัญหาในการดำเนินกระบวนการเปลี่ยนผ่านฯ ต่อไป ดังนี้

1. ปัจจัยเงื่อนไขที่มีอยู่ก่อนของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สิ่งปฏิบัติอยู่ก่อนในเรื่องการชมโทรทัศน์ก็คือ ส่วนใหญ่มีการชมโทรทัศน์ในระบบดาวเทียม (ซึ่งแพร่หลายในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550) อยู่แล้วคิดเป็นอัตราส่วนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 60 โดยยังไม่แนบผู้ที่ใช้ระบบเคเบิลอีกไม่เกินอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5 นอกนั้นเป็นระบบแอนะล็อกที่ยังคงใช้อยู่ในช่วงเวลาของการออกอากาศคู่ขนาน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จึงไม่มีความรู้สึกถึงปัญหาในการชมโทรทัศน์ว่าอาจจะไม่สามารถรับชมได้ เพราะมีระบบโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมที่ใช้ประจำอยู่แล้ว ทั้งนี้ยังไม่ได้กล่าวถึงส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับรู้ว่าจะมีการยุติการออกอากาศในระบบแอนะล็อกภายในไม่กี่ปี พ.ศ. 2561 2563 2566 ตามลำดับ ซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป

2. คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจรับนวัตกรรมในงานวิจัยนี้มีอยู่ 2 ตัวแปรคือ ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์ที่เป็นเชิงบวกกับกระบวนการตัดสินใจในขั้นความรู้และการจูงใจอย่างค่อนข้างชัดเจน เช่น ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้สูง จะมีความรู้ทัศนคติเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านมาก และเป็นเชิงบวก เป็นต้น ส่วนอีกตัวแปรคือ พฤติกรรมการสื่อสารได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการชมโทรทัศน์ในแต่ละวัน สำหรับผลการวิจัยในกรณีนี้ไม่มีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนเหมือนลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม ซึ่งอาจเป็นเพราะเป็นการวัดในเชิงปริมาณ ซึ่งไม่ได้ศึกษาถึงระดับเนื้อหาของรายการที่ชอบและการติดตามชม

ข้อสังเกตเชิงทฤษฎีจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่มีอยู่ก่อนทั้ง 2 ปัจจัยไม่เอื้อต่อการตัดสินใจยอมรับการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมหรือการพัฒนาที่เกิดจากนวัตกรรมนั้น ควรเป็นนวัตกรรมที่ทางสมาชิกในสังคมเห็นความจำเป็นอันสำคัญที่ขาดไม่ได้ แต่ในกรณีนี้ความจำเป็นนั้นได้ถูกทดแทนไปแล้วส่วนหนึ่ง โดยระบบโทรทัศน์ดาวเทียม ซึ่งเข้ามาแก้ปัญหาของระบบแอนะล็อกนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ในขณะที่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินเพิ่งจะเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2557

3. ช่องทางการสื่อสาร คือ การเปิดรับการสื่อสารที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสาร ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข่าวสารคือ โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ได้แก่

3.1 ข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงสำรวจ (ปริมาณ) ได้แก่

แหล่งข่าวสารที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านฯ ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสำนักงาน กสทช. หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจในระดับน้อยถึงปานกลาง ส่วนสื่อที่ใช้ในการรับข่าวสารฯ เป็นส่วนใหญ่ คือ โทรทัศน์ ในระดับปานกลางถึงมากสำหรับสื่อของสำนักงาน กสทช. นั้นพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการโฆษณาเกี่ยวกับตัวมาสคอตหรือน้องคูตีที่นำเสนอทางโทรทัศน์ในระดับน้อยถึงปานกลางและการใช้นักแสดงโฆษณาการเปิดช่องทีวีดิจิทัลในระดับน้อย ส่วนเนื้อหาสื่อของสำนักงาน กสทช. นั้นพบว่า ส่วนใหญ่รับทราบเกี่ยวกับเครื่องมือหรืออุปกรณ์และวิธีการใช้ในระดับน้อย การสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านฯ โดยการแจกคู่มือ แลกกล่องและประโยชน์หรือข้อดีฯ ของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในระดับปานกลาง ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายของการเปลี่ยนผ่านในระดับปานกลาง ช่องทางในการชมโทรทัศน์ เมื่อยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อกในระดับน้อย

3.2 ข้อมูลจากผลการวิเคราะห์เนื้อหาการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ได้แก่ ปี พ.ศ. 2556 เน้นการประชาสัมพันธ์ตราสัญลักษณ์ (โลโก้) และมาสคอต "น้องคูตี" ภายใต้แนวคิด "ดิจิทัลทีวี คูตีทุกบ้าน" เพื่อสร้างการรับรู้ในเรื่องโทรทัศน์ที่สามารถรับสัญญาณดิจิทัลภาคพื้นดินได้ ปี พ.ศ. 2557 เน้นเนื้อหาที่ลงลึกเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ในการรับชม พื้นที่ให้บริการ เนื้อหารายการ สาธิตการรับชมฯ และการแจกคู่มือ และปี พ.ศ. 2558 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการแจกคู่มือและการใช้บุคคลผู้มีชื่อเสียงและนักแสดงในการโน้มน้าวให้ชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

3.3 ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์ลึกใน 11 พื้นที่โดยสรุป ดังนี้

ช่องทางที่ได้รับความรู้/เข้าใจส่วนใหญ่เป็นทางโทรทัศน์เป็นหลัก รองลงไปจะเป็นหนังสือพิมพ์ และเพื่อนบ้าน เพื่อนที่ทำงาน ในด้านของเนื้อหาข่าวสารมีความเห็นว่ายังไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจระบบ เช่น คิดว่าระบบดาวเทียมยังคงต้องมีอยู่เพราะระบบดิจิทัลต้องใช้ดาวเทียมหรือรับทราบเรื่องการแจกคู่มือเพื่อเอาไปแลกกล่อง คนส่วนใหญ่รับข่าวสารแบบผ่านๆ ไม่ได้สนใจจริงจัง เพราะรับชมช่องฟรีทีวีผ่านระบบดาวเทียมเป็นประจำอยู่แล้ว มีความเห็นว่าควรจะมีข่าวสารประชาสัมพันธ์เพิ่มเติมในเรื่องการติดตั้งการปรับจูนให้ชมได้ชัดเจน ด้านข้อเสนอแนะการประชาสัมพันธ์ควรเร่งทำประชาสัมพันธ์ในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเปลี่ยนผ่าน ได้แก่ ปัญหาความครอบคลุมสัญญาณจากโครงข่าย การติดตั้งระบบในลักษณะการสาธิต และการยุติแอนะล็อก โดยควรให้เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ห่างไกล

3.4 ข้อมูลจากผลการสนทนากลุ่ม ใน 4 พื้นที่ โดยสรุป มีดังนี้

ด้านที่เป็นปัญหา ได้แก่ ประชาชนขาดการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็วในเรื่องการติดตั้งกล่อง ความครอบคลุมของสัญญาณจากโครงข่าย ความแตกต่างในคุณสมบัติเฉพาะของระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน ระบบดาวเทียมและระบบแอนะล็อกที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้อยู่

ข้อเสนอแนะควรมีการประชาสัมพันธ์ในปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยให้เข้าถึงทุกพื้นที่อย่างเป็นระยะตามความคืบหน้าของการดำเนินการแก้ปัญหา โดยประสานกับผู้นำท้องถิ่นหรือหน่วยงานในท้องถิ่น

ข้อสังเกตเชิงทฤษฎีจากผลการวิจัยข้างต้นเห็นโดยสรุปได้ว่า สื่อในการประชาสัมพันธ์ควรเข้าถึงประชาชนในวงกว้างและลดเนื้อหาการแจกคู่มือลง ผลสะท้อนจากสื่อมวลชนที่มีต่อการประชาสัมพันธ์จึงเห็นว่ายังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร

4. ชั้นความรู้เป็นลำดับขั้นแรกของกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมเป็นขั้นตอนที่บุคคลจะได้รับข่าวสารจากในการสื่อสารเพื่อเผยแพร่นวัตกรรม เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจในคุณลักษณะของนวัตกรรม สำหรับในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความรู้ที่จากการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่โทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอลของสำนักงาน กสทช. ที่ได้กล่าวไปในหัวข้อที่แล้ว

4.1 ข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงสำรวจ (ปริมาณ) โดยสรุปได้แก่

ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ สามารถรับชมฟรีทีวี ช่อง 3 5 7 9 11 และ ไทยพีบีเอส ได้ทางโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล ในทางตรงข้ามประเด็นที่ไม่มีความรู้หรือไม่ทราบเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ช่องฟรีทีวี จะต้องทยอยยุติการแพร่ภาพออกอากาศในระบบแอนะล็อก ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2558-2566 และรองลงไปคือ สามารถชมรายการทางโทรทัศน์ระบบดิจิตอลด้วยการใช้กล่องดาวเทียมแทนกล่อง Set - top box ของสำนักงาน กสทช.

4.2 ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์ลึกใน 11 พื้นที่ โดยสรุปได้แก่

ในประเด็นความรู้ความเข้าใจการเปลี่ยนผ่าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบว่าโทรทัศน์ระบบดิจิตอล มีความคมชัดของภาพและเสียงสูง มีหลายช่องหลายรายการให้เลือกชม สามารถรับชมได้โดยใช้กล่องรับสัญญาณที่ใช้คูบองแลก นอกจากนี้ยังมีความไม่เข้าใจที่แตกต่างออกไปในหลายประเด็น อาทิ เป็นระบบที่มีขึ้นเพื่อต้องการให้ประชาชนรับข่าวสารจากภาครัฐได้โดยตรงรวดเร็ว เป็นเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิตอลในตัวคิดว่า "ภาคพื้นดิน" หมายถึง ระบบที่สามารถรับชมแอนะล็อกได้ในแบบความคมชัดสูง (HD) เป็นต้น และในประเด็นเรื่องการยุติการส่งสัญญาณระบบแอนะล็อกพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบอย่างชัดเจนในเรื่องนี้ แต่คิดว่าถ้ามีการยุติจริงก็จะมีผลกระทบต่อเพราะเปลี่ยนระบบโทรทัศน์จากการได้รับคูบองแล้วหรือมีระบบดาวเทียมที่ใช้อยู่แล้ว

ข้อสังเกตเชิงทฤษฎีจากผลการวิจัยดังกล่าวเห็นได้ค่อนข้างชัดเจนว่า มีความสอดคล้องกับการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่โทรทัศน์ระบบดิจิตอลที่ยังเข้าถึงประชาชนได้น้อย และการเน้นประเด็นเนื้อหาไปที่เรื่องคูบองดิจิตอลทีวีและการแลกกล่องที่มีระดับการเปิดรับประเด็นดังกล่าวค่อนข้างน้อยอีกด้วย ขาดความรู้ความเข้าใจระบบโทรทัศน์ดิจิตอลในประเด็นที่สำคัญอื่นๆ ได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า กระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมโทรทัศน์ระบบดิจิตอลในลำดับต้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

5. ชั้นการสนใจเป็นลำดับที่สองของกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมเป็นขั้นตอนที่บุคคลเกิดทัศนคติต่อนวัตกรรมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ผลของการวิจัยในส่วนนี้มีดังนี้

5.1 ข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงสำรวจ (ปริมาณ) ซึ่งเป็นการวัดทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของนวัตกรรมหรือระบบโทรทัศน์ดิจิตอลฯ 5 ประการโดยสรุปคือ

- ประโยชน์เชิงเทียบกับสิ่งที่มีอยู่เดิม หมายถึง ทัศนคติความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเปรียบเทียบระบบโทรทัศน์ดิจิตอลฯ กับระบบแอนะล็อกหรืออาจรวมถึงระบบดาวเทียมที่ใช้อยู่ด้วย พบว่าระบบใหม่นี้มีข้อดีมากกว่าในเรื่องความคมชัดของภาพและเสียง มีหลายช่องรายการให้เลือกชมมากกว่า และมีการออกอากาศหลายภาษา เป็นต้น

- ความเข้ากันได้กับวิถีชีวิต หมายถึง ความเหมาะสมของระบบโทรทัศน์ดิจิทัลฯ กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความชอบที่ระบบใหม่มีรายการเฉพาะกลุ่มให้เลือกชม และสามารถให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงข่าวสารเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันได้รอบด้านและรวดเร็ว

- ความยุ่งยากซับซ้อน หมายถึง ระดับความยากง่ายในการใช้ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในประเด็นนี้เป็นสองด้าน คือ ในการติดตั้งระบบเห็นว่าไม่มีความยุ่งยากมากนัก แต่การใช้งานมีความยุ่งยากโดยไม่จำเป็น

- การสามารถทดลองใช้ หมายถึง ระดับการมีโอกาสในการได้ทดลองใช้นวัตกรรมหรือโทรทัศน์ดิจิทัล ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีการแจกคู่มือให้กับทุกครัวเรือนโดยไม่ต้องใช้ระบบความเป็นเจ้าบ้านตามทะเบียนราษฎร์และต้องการให้มีตัวอย่างให้สาธิตทดลองใช้ในกิจกรรมประชาสัมพันธ์

- การสังเกตผลในการใช้ หมายถึง ระดับผลของนวัตกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ในที่นี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นที่ย้ำถึงประโยชน์เชิงเทียบในประเด็นความคมชัดของภาพและเสียง การมีช่องรายการให้เลือกชมหลากหลาย

5.2 ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์ลึกใน 11 พื้นที่

กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นในเชิงบวกต่อคุณลักษณะของระบบโทรทัศน์ดิจิทัลฯ ในเรื่องคุณภาพการรับชมที่มีความคมชัดทั้งภาพและเสียง มีรายการหลากหลายให้เลือก โดยไม่ต้องเสียค่าบริการในการรับชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถรับชมฟรีทีวีในระบบความคมชัดสูงได้ ส่วนความเห็นในเชิงลบ ได้แก่ สัญญาณภาพและเสียงยังไม่เสถียร มีการขาดหายในบางครั้ง การเรียงช่องที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้สับสนค้นหาช่องรายการยากและต้องเสียค่าใช้จ่ายในการติดตั้งสายอากาศแบบก้างปลาเพิ่มเติมเพื่อให้รับชมได้ชัดเจน เห็นว่าน่าจะมีการแจกสายอากาศพร้อมกล่องด้วย เพราะถ้าไม่มีสายอากาศที่เหมาะสมประกอบกับระบบการส่งสัญญาณยังไม่ครอบคลุม ทำให้น่าเบื่อและอาจมีการเปลี่ยนกลับไปดูระบบจานดาวเทียมที่มีอยู่เดิม

5.3 ข้อมูลจากผลการสนทนากลุ่มใน 4 พื้นที่

ความคิดเห็นในเรื่องผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการเปลี่ยนผ่านฯ ในด้านที่เกี่ยวกับผู้ชมเห็นว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการติดตั้งระบบโดยเฉพาะสายอากาศ ส่วนในด้านผู้ประกอบการโดยเฉพาะช่องสถานี จะมีปัญหาในเรื่องงบประมาณที่เพิ่มสูงในการทำรายการแข่งขันกับระบบแอนะล็อก ส่วนผลกระทบในเชิงสังคมในเชิงลบเห็นว่า ในเรื่องเนื้อหารายการที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ชม ในการสร้างสรรค์เชิงคุณภาพยังไม่ชัดเจน เพราะปัญหาจากผลกระทบด้านเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้น และควรระวังผลกระทบระยะยาวในเรื่องการพนัน และรายการที่มีเนื้อหามอมเมาเยาวชน ส่วนในเชิงบวกเห็นว่ารายการเฉพาะอย่างเช่น การถ่ายทอดกีฬา ซึ่งไม่มีโฆษณาให้โอกาสผู้ชมเข้าถึงได้มากขึ้น

ข้อสังเกตเชิงทฤษฎีจากผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ชัดว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในคุณลักษณะของระบบโทรทัศน์ดิจิทัลฯ ในเชิงบวกที่เด่นชัด คือ คุณภาพในด้านความคมชัดของภาพและเสียง ความหลากหลายของช่องรายการ ในขณะที่มีความเห็นเชิงลบในเรื่องความครอบคลุมของระบบการถ่ายทอดสัญญาณ ซึ่งส่งผลต่อความคงที่ในการรับชมและกระทบไปถึงการต้องเพิ่มค่าใช้จ่ายในการติดตั้งสายอากาศ เพื่อความคมชัดในการใช้กล่องรับชมอีกด้วย

6. ขั้นการตัดสินใจเป็นลำดับขั้นที่สามในกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมเป็นขั้นตอนที่บุคคล จะใช้ข้อมูลข่าวสารที่ทำให้เกิดความรู้สึกความเข้าใจและทัศนคติตามผลการวิจัยที่กล่าวไปแล้ว มาตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธระบบโทรทัศน์ดิจิทัลฯ ซึ่งอธิบายได้จากผลการวิจัยดังต่อไปนี้

6.1 ข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงสำรวจ (ปริมาณ) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัล (ณ ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 – เดือนมกราคม พ.ศ. 2559) อยู่ที่ประมาณร้อยละ 23 โดยที่กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ใช้กล่องของสำนักงาน กสทช. ในการรับชมเฉลี่ยประมาณมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป

6.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ลึกใน 11 พื้นที่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับขั้นการตัดสินใจยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัล จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรับแจกคู่มือและการนำไปแลกกล่อง ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุว่า การรับคู่มือและการแลกกล่องไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

6.3 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มใน 4 พื้นที่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรับแจกคู่มือเช่นเดียวกันกับการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การใช้เกณฑ์การเป็นเจ้าของบ้านทำให้เกิดปัญหาไม่ได้รับคู่มือเพราะเจ้าบ้านเสียชีวิตแล้วยังไม่ได้แจ้งเปลี่ยนเจ้าบ้านหรือผู้เป็นเจ้าของบ้านไม่อยู่บ้านและจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการติดตั้งระบบทำให้ตัดสินใจไม่แลกกล่อง

ข้อสังเกตเชิงทฤษฎีจากข้อมูลผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่า กระบวนการแจกคู่มือและแลกกล่องมีส่วนสนับสนุนความเห็นเชิงลบในขั้นตอนการจูงใจเกี่ยวกับความครอบคลุมและความเสถียรของสัญญาณ ตลอดจนการต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มในการติดตั้งสายอากาศ เพื่อให้การรับสัญญาณสมบูรณ์มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ทำให้จำนวนผู้ใช้ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล มีจำนวนเพียงประมาณหนึ่งในสามของระบบการชมโทรทัศน์ทั้งหมด

7. ขั้นการปฏิบัติเป็นลำดับขั้นที่สี่ของกระบวนการตัดสินใจยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัลซึ่งเป็นขั้นตอนที่บุคคลที่ตนยอมรับในที่นี้ก็คือ การติดตั้งระบบโทรทัศน์ดิจิทัลด้วยกล่องรับสัญญาณที่ใช้คู่มือแลกมาแล้ว ซึ่งอธิบายได้จากผลการวิจัยดังนี้

7.1 ข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงสำรวจ (ปริมาณ) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการรับชมระบบโทรทัศน์ดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับนวัตกรรมนี้ คือ ได้รับคู่มือ แลกกล่อง ติดตั้งระบบ และรับชมพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการรับชม ได้แก่ ภาพขาดหาย ภาพค้างและเสียงขาดหายเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ จอภาพดำและภาพเป็นโมเสก ส่วนการติดตั้งระบุว่าจะง่ายเป็นส่วนใหญ่

7.2 ข้อมูลผลการสัมภาษณ์ลึก ใน 11 พื้นที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการติดตั้งและรับชม สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสำรวจ กล่าวคือ การติดตั้งระบบสามารถทำเองได้ไม่ยากโดยคำแนะนำที่ภาพพร้อมกล่อง ส่วนการรับชมมีปัญหาในทำนองเดียวกัน คือ ภาพและเสียงขาดหายในระหว่างชมโดยเฉพาะในช่วงที่สภาพอากาศไม่ดี เช่น มีฝนตก บางรายระบุว่า เมื่อแลกกล่องมาใช้กับสายอากาศแบบก้างปลา แอนะล็อกที่มีอยู่เดิมในระยะแรกก็รับชมได้พอผ่านไประยะหนึ่งกลับไม่ชัดเจนเลยเปลี่ยนไปชมระบบดาวเทียมที่มีอยู่โดยเก็บกล่องไว้ไม่ใช้

7.3 ข้อมูลผลการสนทนากลุ่มใน 4 พื้นที่ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องการขึ้นการปฏิบัติหรือการชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลของผู้เข้าร่วมสนทนา ได้แก่ ความเห็นในเรื่องการเร่งดำเนินการพัฒนาโครงข่ายการส่งสัญญาณให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ไม่มีจุดบอดหรืออับสัญญาณ เพื่อแก้ปัญหาการรับชมที่เป็นอยู่ให้สามารถรับชมระบบโทรทัศน์ดิจิทัลได้ อย่างสมบูรณ์

ข้อสังเกตเชิงทฤษฎีจากข้อมูลผลการวิจัย กล่าวได้ว่า ผู้ตัดสินใจยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัลเมื่อมีการใช้ในการรับชมจะประสบปัญหาในการรับชมดังกล่าวที่ยังไม่สมบูรณ์ตามที่คาดหมายว่าจะเป็นและควรจะเป็น ซึ่งสามารถนำไปสู่ผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรยอมรับที่อาจเกิดขึ้นในลำดับขั้นสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ คือ ลำดับขั้นการยืนยัน

8. ขั้นการยืนยันเป็นลำดับขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจในกระบวนการสื่อสารนวัตกรรมซึ่งในขั้นตอนนี้กล่าวได้ว่า อยู่นอกเหนือการอภิปรายด้วยผลการวิจัยที่มีอยู่ในโครงการนี้ เนื่องจากกระบวนการสื่อสารนวัตกรรมของกระบวนการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ผ่านช่วงเวลาเริ่มต้นมาไม่นานพอที่จะมีข้อมูลอันเป็นประสบการณ์ตรงของผู้ใช้ระบบโทรทัศน์ดิจิทัลที่จะต้องดำเนินไปในอีกช่วงเวลาหนึ่ง ต่อจากนี้จึงจะปรากฏผลการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมในขั้นยืนยันของผู้ชมโทรทัศน์ได้ ซึ่งผลในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการยอมรับอาจขึ้นอยู่กับสิ่งจะดำเนินต่อไปจากโครงการศึกษา

ข้อสังเกตเชิงทฤษฎีจะเห็นได้ว่า ข้อมูลจากผลการวิจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวไปแล้วสะท้อนให้เห็นการดำเนินการเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล โดยใช้แบบจำลองกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม 5 ลำดับขั้นเป็นกรอบในการอธิบายตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการ คือ การสื่อสารเผยแพร่หรือการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นมา ที่สื่อสารประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชนคนไทย ซึ่งมีปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นอยู่ก่อนที่ไม่เอื้อต่อการยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ได้แก่ การใช้ระบบจานดาวเทียมจนคุ้นเคยอยู่แล้ว จนไม่รู้สึกรังเกียจปัญหาของระบบแอนะล็อกที่เคยมีมาก่อนตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2532 กล่าวได้ว่า ได้ยอมรับระบบเคเบิลและดาวเทียมไปเรียบร้อยแล้ว ประกอบกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุม จึงยังไม่อาจทำให้เกิดความรู้สึกต้องการที่จำเป็นในการชมโทรทัศน์เหมือนเมื่อครั้งระบบแอนะล็อกมีปัญหา ถึงแม้ว่าจะมีประชาชนบางส่วนที่เห็นประโยชน์ที่แตกต่างของระบบโทรทัศน์ดิจิทัลในเรื่องจุดเด่นที่ความคมชัดของภาพและเสียง การมีความหลากหลายของรายการให้เลือกและการไม่เสียค่าใช้จ่ายต่อโอกาสในการชมรายการที่เพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อต้องประสบกับปัญหาในการรับชมที่สัญญาณยังไม่ครอบคลุม และยังไม่เสถียร รวมถึงการติดตั้งและการปรับจูนในการรับสัญญาณจึงมีผลต่อการตัดสินใจยอมรับ นอกจากนี้ยังอาจเป็นการรับรู้เกี่ยวกับปัญหาของระบบดังกล่าวในชุมชนแบบปากต่อปากแพร่กระจายออกไป จึงอาจสรุปได้ว่า การยอมรับระบบโทรทัศน์ดิจิทัล ซึ่งถือเป็นสิ่งใหม่ของระบบโทรทัศน์ในสังคมไทย จึงยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หากมองในภาพรวมของกลุ่มผู้ชมโทรทัศน์ผ่านทุกระบบ แต่ในกรณีที่พิจารณาเฉพาะส่วนของผู้ชมผ่านระบบโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นนโยบายหลักของการเปลี่ยนผ่านของสำนักงาน กสทช. ที่ต้องการให้ผู้ชมกลุ่มที่ใช้ระบบแอนะล็อกเปลี่ยนไปใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน จะเห็นได้ว่า ผู้ชมกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนจากระบบแอนะล็อกไปใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินถึงเกือบ 1 ใน 3 หรือร้อยละ 70 โดยใช้เวลาเพียงไม่ถึง 2 ปี (จากเริ่มออกอากาศ พ.ศ. 2557 จนถึง

สิ้นสุดการเก็บข้อมูลการวิจัยเดือน มกราคม พ.ศ. 2559) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่เปลี่ยนผ่านแล้วในยุโรป อาทิ ฝรั่งเศส (ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนผ่านที่เร็ว) เปลี่ยนผ่านได้เพียงร้อยละ 64 และอังกฤษที่เปลี่ยนผ่านได้เพียงร้อยละ 45 ในช่วงระยะเวลา 2 ปี ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินการให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมโดยมีการเปลี่ยนผ่านของผู้ใช้ระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินค่อนข้างประสบผลสำเร็จ แม้จะมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้างตามที่ปรากฏในผลการวิจัยข้างต้น

ทั้งนี้ควรเร่งดำเนินการแก้ไขด้วยกระบวนการเผยแพร่ข่าวสารนวัตกรรมระบบโทรทัศน์ดิจิทัลโดยใช้หลัก "การปฏิบัติการคือการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด" (Action is the best PR) ดังนี้

1. ดำเนินการพัฒนาโครงข่าย ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ด้วยวิธีการด้านวิศวกรรมให้เหมาะสมกับสภาพแต่ละพื้นที่ให้ปราศจากจุดบอดในการรับชมอย่างสมบูรณ์
2. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นการเผยแพร่ข่าวสารอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดลำดับขั้นการยืนยัน อันเป็นขั้นตอนสุดท้ายหรือเป้าหมายของกระบวนการในลักษณะที่พึงประสงค์ คือ ผู้ที่ยอมรับระบบฯ แล้วยังคงใช้ต่อไป ในขณะที่ผู้ปฏิเสธระบบฯ จะเปลี่ยนกลับมายอมรับ ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์ควรดำเนินการโดยเน้นให้ความสำคัญกับประชาชนเป็นหลักก่อนตัวองค์กร (People - oriented) ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสารที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ ในที่นี้ คือ นำเอาจุดเด่นของระบบเผยแพร่ให้เข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ด้วยช่องทางที่เหมาะสมควบคู่ไปกับชี้แจงความคืบหน้าในการดำเนินการพัฒนาระบบโครงข่ายให้ประชาชนทราบเป็นระยะพร้อมการทดสอบระบบให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม
3. ติดตามประเมินผลการดำเนินการในข้อ 1 และ 2 เป็นระยะ โดยกำหนดเป้าหมายสุดท้ายให้ชัดเจน และสามารถวัดได้

8.3.1 การอภิปรายผลการศึกษาในเรื่องผลกระทบเชิงเศรษฐกิจของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

จากผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปเป็นระบบดิจิทัลนั้น มีผลกระทบในผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนต่างๆ ทั้งในส่วนของผู้ผลิต อันได้แก่ ผู้ประกอบการช่องหรือสถานีโทรทัศน์ที่ทำให้มีทรัพยากรในเรื่องพื้นที่หรือช่องในการออกอากาศเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถหาประโยชน์ได้จากการผลิตเนื้อหารายการที่ช่องมีความสามารถและมีความถนัดมากขึ้น อาทิ ช่องที่เน้นผลิตเนื้อหาประเภทข่าวหรือประเภทบันเทิง โดยเฉพาะ เป็นต้น

ประเด็นนี้อาจอภิปรายได้ว่า สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแนวคิดเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology Determinism) ที่กล่าวถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีว่าเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการขยายช่องทางการสื่อสารที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ส่งสารสามารถเพิ่มช่องทางการส่งข้อมูลข่าวสารยังผู้รับสารได้หลากหลายและทำให้ผู้ส่งจำเป็นต้องพัฒนาและสร้างเนื้อหาที่มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มีความคุ้มค่ามากที่สุด และเมื่อมีช่องเพิ่มมากขึ้นการแข่งขันระหว่างผู้ที่ประกอบธุรกิจสถานีโทรทัศน์ก็เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ทำให้สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ต้องใช้กลยุทธ์ในการเอาชนะคู่แข่งกันมากขึ้น เรตติ้งหรือข้อมูลเกี่ยวกับระดับความนิยมของผู้ชมจะเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สถานีนำมาตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ ซึ่ง

สภาพการณ์ดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสื่อมวลชนที่อธิบายถึงการบริหารธุรกิจสื่อว่า ในการแข่งขันองค์กรสื่อจะมีการใช้กลยุทธ์ที่สำคัญในการแข่งขัน คือ การพัฒนาเทคโนโลยีให้เหนือกว่าหรือการพัฒนาด้านเนื้อหาให้เป็นที่น่าสนใจหรือดึงดูดใจมากกว่า เพื่อให้ชนะคู่แข่ง ดังนั้นเมื่อการเปลี่ยนผ่านการชมโทรทัศน์ไปสู่การชมในระบบดิจิทัลที่ทุกช่องจำเป็นต้องพัฒนาเทคโนโลยีให้อยู่ในจุดเดียวกัน ดังนั้น กลยุทธ์การแข่งขันในเชิงเนื้อหาจึงเป็นส่วนสำคัญยิ่ง และทำให้สถานีโทรทัศน์หรือช่องต่างๆ ต้องผลิตเนื้อหาที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้ได้ ซึ่งในการเรียนรู้ของสื่อมักคุ้นเคยกับการนำเสนอเนื้อหาบันเทิงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและความรุนแรง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงสังคมตามมา

อย่างไรก็ตาม เมื่อสภาพการณ์เติบโตของสื่อโทรทัศน์มีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามากขึ้น พฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์ของผู้ชมก็ย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จากผลการวิจัยเกี่ยวกับทิศทางอุตสาหกรรมโทรทัศน์ในปี พ.ศ. 2559 (กสทช, 2559) สรุปถึงส่วนแบ่งผู้ชมโทรทัศน์ว่า เมื่อมีการเปลี่ยนผ่านการชมโทรทัศน์ไปเป็นระบบดิจิทัลนั้น สัดส่วนของผู้ชมโทรทัศน์ช่องเดิมยังคงมีสัดส่วนสูงกว่าช่องดิจิทัล แต่การชมจากช่องใหม่จะมีสัดส่วนการรับชมที่ค่อยๆ เพิ่มมากขึ้น และมีการเติบโตอย่างรวดเร็วใน 1 ปี โดยสัดส่วนผู้ชมช่องเก่าและช่องใหม่เป็น 62% ต่อ 38% หลังจากเริ่มมีการออกอากาศ และพบว่าในการแข่งขันนั้น แต่ละช่องจะมีการปรับผังรายการของช่องเดิม นอกจากนี้งานวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การแข่งขันของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล นอกจากจะแข่งขันกันเองและช่องเดิมแล้วยังต้องแข่งขันกับเคเบิลทีวี ทีวีดาวเทียม ซึ่งประชาชนได้เปิดรับไปก่อนหน้าที่จะมีการเปลี่ยนผ่านแล้ว

ส่วนในประเด็นที่พบว่า การเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลจะทำให้ต้นทุนการดำเนินธุรกิจสื่อโทรทัศน์ในอนาคตลดลง และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในการผลิตและการเผยแพร่จะเติบโตมากขึ้นนั้น ถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์ที่มักเกิดขึ้นและเป็นไปตามทฤษฎีระบบ (System Theory) ที่อธิบายว่า สังคมหนึ่งถือเป็นระบบใหญ่ของสังคมที่ประกอบไปด้วยระบบย่อยๆ ซึ่งทุกระบบต้องมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกัน และเมื่อระบบใดระบบหนึ่งเปลี่ยนแปลงก็ย่อมมีผลกระทบต่อระบบย่อยอื่น ๆ ตามไปด้วย ในปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลในประเทศไทยนั้น ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงในระบบการผลิตและการเผยแพร่สัญญาณและข้อมูลข่าวสารที่สำคัญที่ทำให้มีผลกระทบต่อระบบอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมืออุปกรณ์ และอุตสาหกรรมผลิตเนื้อหา อุตสาหกรรมโฆษณา รวมทั้งการขยายและพัฒนาโครงข่ายต่างๆ ในการส่งสัญญาณด้วย ซึ่งผลการวิจัยทิศทางอุตสาหกรรมโทรทัศน์ในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นช่วงระหว่างการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลในประเทศไทยพบว่า ยอดจำหน่ายของโทรทัศน์ดิจิทัลอยู่ประมาณ 4.4 ล้านเครื่อง คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 80,462 บาท สำหรับมูลค่าการโฆษณาในอุตสาหกรรมสื่อโฆษณาในปี พ.ศ. 2558 พบมูลค่าการโฆษณาช่องดิจิทัลใหม่ที่เติบโตจากปี พ.ศ. 2557 เท่ากับ 144% คือ จากยอด 8,584 บาทในปี พ.ศ. 2557 เป็น 20,930 บาทในปี พ.ศ. 2558

อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษายังมีข้อถกเถียงกันในเรื่องของประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินในประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจว่า ยังมีปัญหาอยู่หลายประการทั้งในเรื่องคุณภาพการรับชมและกระบวนการดำเนินการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งในประเด็นนี้อาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากนโยบายการเปลี่ยนผ่านเป็นนโยบายสาธารณะที่เป็นการเปลี่ยนแปลงในระดับใหญ่ (Macro

Level) ซึ่งมีกระบวนการที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วน ทั้งส่วนที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจในด้านผลประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อม การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ระยะเวลานานมากกว่าการดำเนินนโยบายระดับเล็กที่มีความซับซ้อนน้อย และเมื่อเปรียบเทียบการใช้ระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลของประเทศกับต่างประเทศบางประเทศแล้วพบว่า การใช้เวลาในประเทศไทยน้อยกว่า ดังผลการวิจัยของสำนักงาน กสทช. เรื่องทิศทางอุตสาหกรรมโทรทัศน์ในปี พ.ศ. 2559 ได้กล่าวถึงความครอบคลุมพื้นที่ในการเปลี่ยนผ่านในระยะเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านฯ ในช่วงที่ครอบคลุมพื้นที่ได้ 50% นั้น ประเทศฝรั่งเศสใช้เวลา 6 ปีในการเพิ่มพื้นที่ครอบคลุมเป็น 94% ส่วนประเทศไทยสามารถเปลี่ยนผ่านโดยดำเนินการพื้นที่ครอบคลุมสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้ภายใน 4 ปี เพิ่มเป็น 95% และเมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนผู้ชมระหว่างช่องเดิมและช่องดิจิทัลใหม่และช่องอื่นๆ พบว่า ประเทศฝรั่งเศสเริ่มใช้ดิจิทัลทีวีในปี พ.ศ. 2557 เป็น 25% ส่วนประเทศไทยเริ่มปี พ.ศ. 2557 ใช้เวลาเพียง 1 ปี 8 เดือน สามารถเพิ่มขึ้นถึง 26%

ส่วนการลงทุนของผู้บริโภคในการเปลี่ยนผ่านไปชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลนั้น พบว่า ประชาชนผู้บริโภคมีการลงทุนเพิ่มเติมในแง่การซื้อกล่องรับสัญญาณเป็นดิจิทัล (Set-top Box) หรือการซื้อโทรทัศน์ที่มีอุปกรณ์ดิจิทัลภายในเครื่อง (Digital Turner) รวมทั้งอาจต้องซื้อเสาสัญญาณเพิ่มในการรับสัญญาณด้วย ซึ่งในการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัลในประเทศไทยผู้บริโภคสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไปได้ค่อนข้างมาก เนื่องจากโครงการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านฯ โดยการแจกคู่มือเพื่อนำไปแลกกล่อง Set-top Box มูลค่า 690 บาท ของสำนักงาน กสทช. ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ประชาชนยังมีความต้องการให้เพิ่มมูลค่าการสนับสนุนเป็น 1,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากนโยบายการเปลี่ยนผ่านฯ ทั้งในเรื่องคุณภาพจำนวนช่องที่สามารถรับชมได้มากขึ้นและสนองตอบความต้องการได้ดีขึ้นและเมื่อเปรียบเทียบการลงทุนในการชมโทรทัศน์ช่องเดิม 6 ช่องกับการเพิ่มจำนวนช่องนั้น ถือเป็นการลงทุนที่มีความคุ้มค่าอย่างยิ่ง

ดังนั้น ผลกระทบในการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลในแง่เศรษฐกิจนั้นจึงพบว่า มีผลกระทบในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เนื่องจากระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่านยังอยู่ในช่วงเริ่มต้น จึงทำให้ผลกระทบในเชิงบวก ยังเกิดขึ้นไม่เต็มที่และต้องรอระยะเวลาในการปรับตัวของทุกภาคส่วนให้มีความพร้อมในการเข้าสู่การชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินด้วยระบบดิจิทัลอย่างสมบูรณ์ในอนาคต

8.3.2 การอภิปรายผลการศึกษาในเรื่องผลกระทบเชิงสังคมของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ตามแนวคิดเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology Determinism) กล่าวว่า เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาทางเทคโนโลยีเกิดขึ้น จะมีผลทำให้สังคมและวัฒนธรรมอันได้แก่ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความเชื่อและประเพณีต่างๆ ที่ปฏิบัติกันอยู่ในสังคมเปลี่ยนแปลงไป จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า ผู้ชมได้สะท้อนถึงผลกระทบทางสังคมในหลายด้านซึ่งบางด้านอาจทำให้เกิดทั้งผลเชิงบวกและมีบางด้านที่อาจสะท้อนให้เห็นถึงผลที่ไม่ถึงประสงค์เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนผ่านการชมโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล ผลทางบวก ได้แก่ การมีช่องโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้นจะช่วยทำให้คนกลุ่มน้อยในสังคมมีโอกาสเผยแพร่ความเป็นอัตลักษณ์ของคนหรือกลุ่มคนให้แก่สังคมได้รับรู้และมีความเข้าใจ

กันระหว่างกลุ่มมากขึ้น ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเพิ่มมากขึ้น แต่ผลที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นคือ เมื่อมีการเผยแพร่ความเชื่อใหม่ๆ มากขึ้นในสังคม จะทำให้สิ่งที่เคยยึดถือมายาวนานอ่อนแอลง ดังงานวิชาการที่เป็นการคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Forecasting) เกี่ยวกับการสื่อสารในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้า ความเชื่อเก่าหรือศาสนาจะถูกสั่นคลอนด้วยความเชื่อใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นและขยายออกไปอย่างรวดเร็ว การเคลื่อนย้ายหรือการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงจนวัฒนธรรมหรือวิถีการดำเนินชีวิตแบบเดิมจะถูกแทนที่ด้วยวัฒนธรรมใหม่ๆ จากสังคมที่มีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งมากกว่าจนกลายเป็นการครอบงำทางวัฒนธรรมได้

ในอีกลักษณะหนึ่งคือ วัฒนธรรมอาจกลายเป็นสินค้าที่สำคัญหลังจากที่อัตลักษณ์ของแต่ละสังคมถูกกลืนเข้าหากันจนแทบจะไม่มีอัตลักษณ์ที่แตกต่างหลงเหลืออยู่ ซึ่งภาวะดังกล่าวจะทำให้ผู้คนเกิดการโยกย้ายที่จะได้สัมผัสวัฒนธรรมที่มีตัวตนชัดเจนที่ถูกนำเสนอผ่านช่องทางโทรทัศน์จนทำให้บางสังคมที่ยังคงมีวัฒนธรรมที่ชัดเจนอยู่กลายเป็นที่ต้องการของคนทั่วไปหรือที่หลายคนมองว่าจะทำให้เกิดอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural Industries) ที่มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อการตลาดในการขยายงานด้านศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น

ในอีกประเด็นหนึ่งที่ผลจากงานศึกษาได้สรุปออกมา คือ ความหวังในเรื่องการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศ ความรุนแรง และภาษาที่ไม่เหมาะสม เมื่อมีช่องรายการโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้น การแข่งขันกันระหว่างช่องจะเพิ่มขึ้นอย่างรุนแรง และแต่ละช่องจะหาวิธีหรือกลยุทธ์ในการเรียกความนิยมในการชม (Rating) เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ช่องสามารถอยู่รอดได้ ซึ่งหลายท่านได้ให้ความเห็นว่าหน่วยงานกำกับดูแลจะไม่สามารถควบคุมดูแลและนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะมีหน่วยงานในการติดตามตรวจสอบเนื้อหาสื่อโดยเฉพาะก็ตาม แต่กำลังในการติดตามอาจไม่เพียงพอ ดังตัวอย่างในการควบคุมวิทยุชุมชนที่เผยแพร่เนื้อหาอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมายของ กสทช. เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในอีกแง่มุมหนึ่ง ผลจากการศึกษาได้สรุปว่า แม้จะมีผลเชิงลบที่อาจเกิดขึ้น แต่ผลในเชิงบวกที่จะเป็นประโยชน์จากการเพิ่มช่องก็ยังมีหลายประการทั้งในแง่การพัฒนาทางการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำของสังคมในการมีโอกาสทางการศึกษา นอกจากนี้ยังสามารถให้ข้อมูลในเชิงประโยชน์สาธารณะอื่นๆ อาทิ ด้านสุขอนามัย ด้านความมั่นคง การเตือนภัย เป็นต้น การมีช่องจำนวนมากที่มีการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายทำให้การเปลี่ยนแปลงในด้านการพัฒนาทางสังคมอีกหลายประการเกิดขึ้น

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะบังเกิดผลในเชิงบวกได้ ผู้กำหนดนโยบายและผู้ดำเนินการนโยบายสาธารณะจะต้องมีการวิเคราะห์นโยบายและมีการวางแผนดำเนินการตามนโยบายสาธารณะอย่างรอบคอบ โดยขณะที่ปรึกษาจะได้เสนอแนะสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายในภาคส่วนต่างๆ ควรตระหนักมีรายละเอียดข้อเสนอแนะในลำดับต่อไป

8.4 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในส่วนต่างๆ ทางคณะที่ปรึกษาได้นำมาประมวลวิเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางการดำเนินการให้แก่สำนักงาน กสทช. ดังนี้

8.4.1 ข้อเสนอแนะภาพรวม

นโยบายการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเป็นนโยบายสาธารณะที่มีความเกี่ยวข้องกับคนกลุ่มต่างๆ ในสังคมหลายภาคส่วน ดังนั้น รัฐจะต้องสร้างการรับรู้ในเรื่องความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งใดที่ไม่มีใครต้องปรับตัว ดังนั้น ทุกภาคส่วนจะต้องรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตนเองและเตรียมพร้อมในการรับมือ ดังนี้

บทบาทรัฐบาล

1) รัฐบาลควรยกให้นโยบายการเปลี่ยนผ่านระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเป็นวาระชาติที่ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะหน่วยงานรัฐต้องการให้สนับสนุนและร่วมมือกับสำนักงาน กสทช. เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านฯ เป็นไปอย่างเรียบร้อย ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะอย่างแท้จริง

2) รัฐควรนำนโยบายการเปลี่ยนผ่านในระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลเชื่อมโยงเข้ากับยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม อาทิ ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ซึ่งการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ดิจิทัลเป็นเป้าหมายหนึ่งของยุทธศาสตร์ดังกล่าว ที่กำหนดให้มีโครงข่ายดิจิทัลที่วิให้ครอบคลุมทั่วประเทศภายในหนึ่งปี และมีระบบวิทยุดิจิทัลให้บริการภายใน 3 ปี ซึ่งเป็นการทำให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ที่ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ รองรับการเป็นดิจิทัลไทยแลนด์ที่สามารถยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้

บทบาทของ กสทช. ในฐานะของผู้กำกับดูแล

1) ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นการหลักในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน กสทช.

2) ทำหน้าที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ดี และทำให้เกิดแนวโน้มในการสนับสนุนนโยบายสาธารณะนั้นๆ ในการดำเนินนโยบายแบบ 360 องศา ทั้งบน ล่าง และรอบด้าน โดยต้องคำนึงถึงผลกระทบจากการกำหนดแนวทางปฏิบัติอย่างระมัดระวัง โดยการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างพันธมิตร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

3) ต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สถานการณ์รับรู้และตอบสนองต่อท่าทีของผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ที่มีต่อการดำเนินนโยบาย และนำข้อเสนอความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ มาพัฒนาแก้ไขปัญหาในแต่ละจุดด้วยความจริงจัง

4) ต้องมองว่าการกำหนดและการดำเนินการนโยบายสาธารณะเป็นระบบใหญ่ ที่ต้องให้ความสำคัญกับระบบย่อย อันได้แก่ กลุ่มต่างๆ ที่มีผลต่อมีประสิทธิภาพของการเปลี่ยนแปลงและต้องวิเคราะห์สถานการณ์

ในขณะนี้ว่าอยู่ในภาวะคงที่ (Steady Stage) กำลังเปลี่ยนแปลง (Change Stage) หรือกำลังพัฒนา (Development State) เพื่อจะนำมาใช้ในการตัดสินใจในการขับเคลื่อนนโยบายการเปลี่ยนผ่านได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยการพิจารณาปฏิกริยาตอบกลับทั้งในเชิงบวก (Positive) และเชิงลบ (Negative) ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลง เช่น มีบางส่วนที่เริ่มมีการยอมรับและมีความรู้สึกดี สนับสนุนนโยบายการเปลี่ยนผ่าน ดังนั้น การประชาสัมพันธ์ควรจะต้องให้ความสำคัญกับคนกลุ่มนี้ให้มาก และนำมาใช้เป็นตัวอย่างของการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่อไป ในส่วนของปฏิกริยาตอบกลับเชิงลบ (Negative Feedback) เช่น การต่อต้านหรือไม่ให้การสนับสนุนต่อนโยบาย หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของ กสทช. ควรต้องวิเคราะห์เพื่อแก้ไข้ความเข้าใจผิดในจุดใดในกลุ่มไหน ซึ่งจะต้องทำการแก้ไขให้ตรงจุดและทันเวลา รวมทั้งจะต้องคอยเฝ้าระวังปฏิกริยาเชิงลบที่เกิดขึ้นและตอบสนองอย่างทันเวลาอีกด้วย

5) ต้องใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่ผนวกระหว่างแนวคิดการประชาสัมพันธ์ (Public Relations) และแนวคิดเชิงการสื่อสารพัฒนา (Development Communication) เข้าด้วยกัน เนื่องจากลักษณะประเด็นของการประชาสัมพันธ์เรื่องนโยบายรัฐนั้นมีองค์ประกอบทั้งในด้านการสร้างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ซึ่งเป็นเรื่องการสื่อสารพัฒนาและมีการใช้กลยุทธ์การสร้าง ความสนใจ การจูงใจ ซึ่งเป็นแนวคิดเชิงการประชาสัมพันธ์ที่สำนักงาน กสทช. จะต้องดำเนินการใน 2 ส่วนแบบคู่ขนาน

6) ควรสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายต่างๆ ในเรื่องการดำเนินการตามนโยบายการเปลี่ยนผ่านว่า ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนผ่าน อันได้แก่ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น ความแตกต่างในวิถีชีวิตของคนแต่ละพื้นที่ ปัจจัยในเรื่องความเข้าใจยากในการติดตั้งอุปกรณ์ รวมทั้งการมองเห็นถึงประโยชน์ของระบบดิจิทัลที่จะเกิดขึ้น และปัจจัยในเรื่องบุคลิกภาพของบุคคลในสังคมว่าเป็นบุคคลที่จัดอยู่ในกลุ่มพวกที่ยอมรับสิ่งใหม่ๆ ได้รวดเร็วเพียงใด เป็นต้น

7) ควรมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการเป็นระยะๆ ในการดำเนินงานเปลี่ยนผ่าน เพื่อที่การเปลี่ยนผ่านๆ จะได้วางแผนจัดการลดหรือขจัดความเสี่ยงต่างๆ ทั้งความเสี่ยงภายในและความเสี่ยงภายนอก

7.1) ความเสี่ยงภายใน อาทิ ความเสี่ยงด้านเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของการเปลี่ยนผ่านๆ ความสามารถในการควบคุมให้เป็นไปตามแผนได้ตรงเวลาหรือไม่ ความสอดคล้องของเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการดำเนินการของแผนประชาสัมพันธ์ ความเสี่ยงด้านบุคลากรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพว่ามีเพียงพอหรือไม่ในการปฏิบัติงานและการกำกับดูแลให้งานสามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ

7.2) ความเสี่ยงภายนอก อาทิ นโยบายของรัฐบาลแต่ละชุดทำให้เกิดความไม่แน่นอนหรือความไม่ชัดเจนในการดำเนินโครงการต่างๆ ของสำนักงาน กสทช. ทำให้แผนที่กำหนดไว้มีการเปลี่ยนแปลง

- ปัจจัยด้านจิตวิทยาของประชาชนเป็นความเสี่ยงในเรื่องการรับรู้ ความเชื่อมั่น และพฤติกรรมตอบสนองต่อโครงการของประชาชนที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่างๆ ดังนั้น ควรมีการติดตามกระบวนการรับรู้ ความรู้สึก และการตอบสนองของประชาชนต่อกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อพิจารณาแก้ไขให้ทันการ

- ปัจจัยด้านความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิต กลุ่มคุ้มครองผู้บริโภค นักวิชาการและผู้นำชุมชนหรือท้องถิ่น

8.4.2 ข้อเสนอแนะการประชาสัมพันธ์

1) สำนักงาน กสทช. ควรมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อการแก้ไขตามสถานการณ์ในงานประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ นอกจากมีแผนภาพรวมแล้วยังควรมีแผนเชิงรุก เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วย

2) แผนกลยุทธ์ควรมีการวางแผน เพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย โดยเน้นกลยุทธ์ในการสื่อสาร อันได้แก่

2.1) กลยุทธ์ด้านผู้ส่งสาร ควรมีการกำหนดตัวผู้ส่งสารที่จะมี Impact ต่อการรับรู้ของคนในสังคมจำนวนมาก

2.2) กลยุทธ์ด้านเนื้อหา สำนักงาน กสทช. ควรเน้นเรื่องการให้เนื้อหาที่มีความเด่นชัด และความแตกต่าง เน้นการให้สารที่มีความต่อเนื่อง เชื่อมโยง หรือการให้เนื้อหาแบบซ้ำๆ และชัดเจน

2.3) กลยุทธ์ด้านสื่อ ควรพิจารณาการใช้สื่อตามบทบาทหน้าที่ และ Impact ของสื่อโดยพิจารณาการใช้สื่อมวลชน (Mass Media) ในการสร้างการรับรู้ ความรู้ ความสนใจ และภาพลักษณ์ในระดับกว้าง สื่อบุคคล (Person Media) ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงลึกและพฤติกรรม การใช้ระบบเครือข่าย (Network) ในชุมชน เพื่อสร้างความคุ้นเคย และการมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในชุมชน (Opinion Leader) มาเป็นกุญแจหลักในการเผยแพร่ การสร้างความรู้และทัศนคติของคนในแต่ละพื้นที่ให้บังเกิดผล

2.4) กลยุทธ์ด้านผู้รับสาร สำนักงาน กสทช. ควรมีการวางแผนสื่อและข่าวสารที่มีความเหมาะสมตามกลุ่มผู้รับสารแต่ละกลุ่มหรือที่ สำนักงาน กสทช. เรียกว่า กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder) อันได้แก่ กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มผู้ประกอบการ กลุ่มภาคประชาชน และกลุ่มอื่น ๆ อาทิ กลุ่มนักวิชาการ เป็นต้น โดยแต่ละกลุ่มอย่างน้อยต้องมีการออกแบบสื่อและข้อมูลข่าวสารด้วยน้ำหนักที่แตกต่างกันดังนี้

ตารางที่ 8.1 ตารางแสดงความเข้มข้นของการใช้สื่อและข้อมูลข่าวสาร

กลุ่มเป้าหมาย	เนื้อหา			สื่อ				
	ความรู้	ชักจูง	บันเทิง	บุคคลท้องถิ่น	วิทยุ	โทรทัศน์	นสพ.	กิจกรรม
ประชาชนทั่วไป	4	5	5	2	5	5	4	1
ผู้ประกอบการ	5	5	2	3	3	3	4	4
ภาคประชาชน	5	4	2	3	3	3	5	4
อื่น / ผู้นำความคิด นักวิชาการ	5	3	2	3	3	3	5	3

หมายเหตุ : กำหนดให้น้ำหนักหรือความเข้มข้นของการใช้สื่อและข้อมูลข่าวสาร แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 = เข้มข้นมากที่สุด 4 = เข้มข้นมาก 3 = เข้มข้นปานกลาง 2 = เข้มข้นน้อย 1 = เข้มข้นน้อยที่สุด

จากตารางแสดงความเข้มข้นของการใช้ประเภทสื่อ (บุคคลท้องถิ่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ กิจกรรม) และข้อมูลข่าวสาร (การให้ข้อมูลประเภทความรู้ การชักจูงโน้มน้าวใจ และการใช้ความบันเทิง) พบ ดังนี้

กลุ่มประชาชนทั่วไป เน้นการให้ความรู้แบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ควรเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารแบบการชักจูงใจและให้ความบันเทิง เพื่อให้เกิดความสนใจในการรับรู้ได้มากขึ้น ควรใช้สื่อโทรทัศน์ วิทยุ ในการสร้างการรับรู้ และใช้สื่อบุคคลในท้องถิ่น เพื่อการจูงใจให้เกิดการปฏิบัติ ส่วนสื่อกิจกรรม เช่น นิทรรศการ อาจให้ความสำคัญน้อย เนื่องจากสื่อดังกล่าวไม่เกิด Impact โดยตรง

กลุ่มผู้ประกอบการ ควรเน้นการให้ความรู้ความเข้าใจด้านนโยบายให้มาก โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ กับการดำเนินกิจกรรม ควรใช้สื่อมวลชน เพื่อเน้นย้ำความเข้าใจต่อนโยบายภาพรวมเช่นเดียวกับประชาชน ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงจะมีผลต่อกลุ่มนี้น้อย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้เน้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่าน จึงควรใช้สื่อเฉพาะกิจ เช่น การประชุม การจัดนิทรรศการ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสื่อมวลชนที่ควรจะใช้สื่อหนังสือพิมพ์ ทั้งข่าวและบทความ เพื่อให้ข้อมูลความรู้และจูงใจได้

กลุ่มภาคประชาชน ควรเน้นการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับระบบ กระบวนการหรือขั้นตอนในการเปลี่ยนผ่าน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ การให้ข้อมูลในแง่มุมของการตอบคำถามในการตรวจสอบและจูงใจ เพื่อให้เกิดการสนับสนุนนโยบายการเปลี่ยนผ่านนี้ เนื้อหาความบันเทิงอาจเน้นน้อยและไม่จำเป็นมากนัก ส่วนการใช้สื่อควรเน้นการใช้สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อกิจกรรม อาทิ การประชุม สัมมนา เป็นหลัก เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ

กลุ่มอื่นๆ เช่น ผู้นำความคิดหรือนักวิชาการ ควรเน้นการให้ข้อมูลเชิงความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้นำข้อมูลไปใช้ในการจูงใจคนกลุ่มอื่นๆ ในสังคม ให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบดิจิทัล ซึ่งจะมีผลต่อการทำให้เกิดพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมนั้น ส่วนสื่อที่ควรใช้คือ สื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอข้อมูลเชิงลึกได้

3. ควรดำเนินงานเชิงการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังตั้งแต่การสร้างสื่อมวลชนสัมพันธ์เพื่อหาสื่อหรือช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสาร การดำเนินการประชาสัมพันธ์ต้องใช้ยุทธวิธีการจัดงานประชาสัมพันธ์ตามสถานการณ์ ประกอบกับการดำเนินงานในการประชาสัมพันธ์ที่เป็น Master Plan ที่จะต้องสร้างความตระหนัก (Awareness) สร้างความสนใจ (Interest) สร้างโอกาสในการทดลองใช้ (Trail) ซึ่งจะนำไปสู่การยอมรับ (Adaption) ในโครงการการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล

4) ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารภาพลักษณ์ขององค์กร หน่วยงาน กสทช. ซึ่งในปัจจุบันจะมีภาพลักษณ์อันเอียงในทางที่ไม่ค่อยดีนัก ดังนั้นการออกแบบตราสัญลักษณ์ (โลโก้) การสร้างความรู้สึที่ดีต่อ

ภาพองค์กรทั้งในส่วนของผู้บริหาร ระบบการทำงาน และการแก้ไขปัญหา ฯลฯ ต้องทำอย่างมีหลักเกณฑ์ที่แน่ชัด มีความโปร่งใสเป็นธรรม และมีความเป็นมืออาชีพในการเป็นหน่วยงานกำกับดูแล

5) การสร้าง Key Message ตราสัญลักษณ์ (โลโก้) และมาสคอต ต้องสามารถดึงดูดความสนใจและมีความเหมาะสมต่อการนำเสนอในสื่อแต่ละประเภท อาทิ โปสเตอร์ วรรณภาพและข้อความที่ไม่มีรายละเอียดมาก ลดความเป็นทางการ (Formal Format) ในการสื่อสารลง โดยเฉพาะเมื่อทำการสื่อสารกับประชาชนทั่วไป

6) การใช้สื่อใหม่เป็นช่องทางในการสื่อสาร จะได้ผลต่อเมื่อมีการเคลื่อนไหว การโต้ตอบ และมีการวางระบบสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงหรือค้นหาข้อมูลได้ง่าย และเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการนำไปปฏิบัติในวิถีชีวิตประจำวันได้

8.4.3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการ

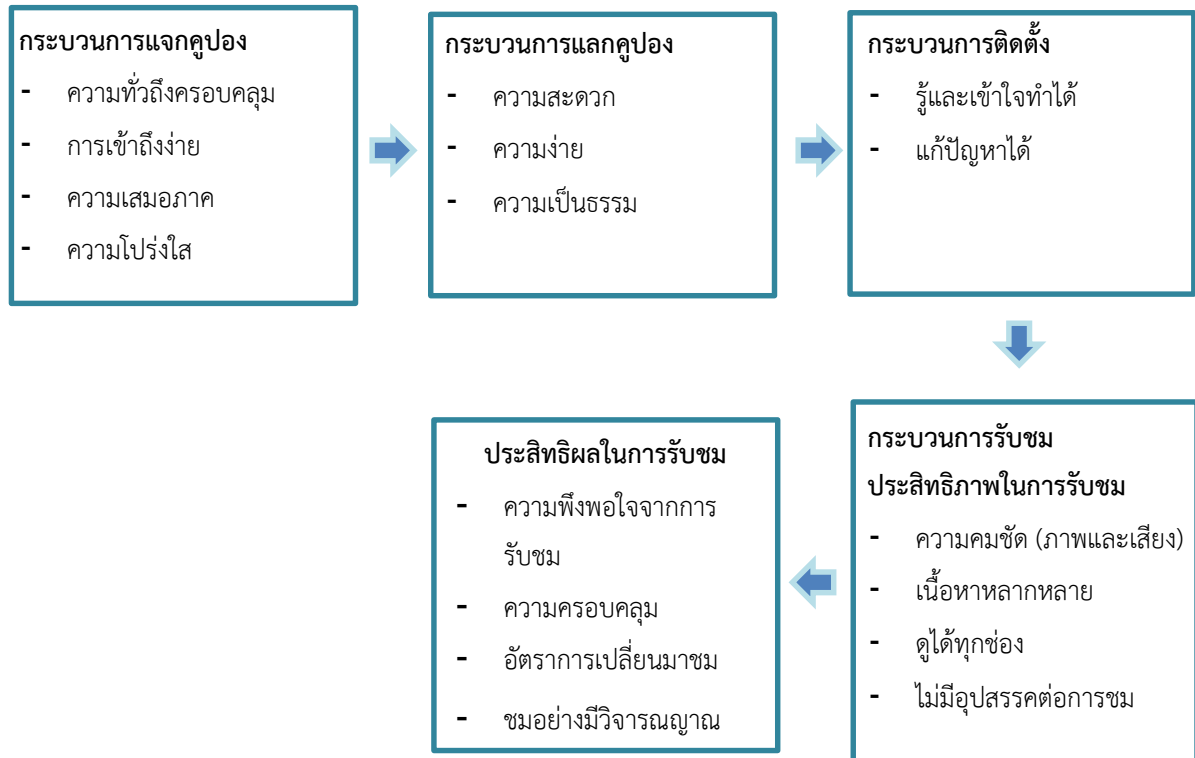
1) เป็นกลุ่มที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงและเน้นเป็นรูปธรรมมากที่สุด เนื่องจากเป็นฝ่ายที่จะต้องปฏิบัติตามนโยบาย จะต้องมีการลงทุนและจะได้รับผลกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินนโยบายของภาครัฐในที่สุด ดังนั้น ผู้ประกอบการต้องมีวิธีการในการพยากรณ์สภาพการณ์ในเชิงการลงทุนที่ถูกต้องและเที่ยงตรง ร่วมกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบด้าน

2) ต้องมีกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับฝ่ายกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ต้องนำเสนอปฏิริยาตอบกลับต่างๆ ร่วมกันบนพื้นฐานของความเชื่อใจและเป็นมิตร ที่จะร่วมกันนำพานโยบายการเปลี่ยนผ่านไปสู่เป้าหมายได้อย่างสำเร็จ

3) สื่อจำเป็นต้องทำบทบาทหน้าที่ทั้งการให้บริการสาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุด และส่วนหนึ่งต้องดำเนินการบริหารจัดการเพื่อความอยู่รอด ดังนั้น การนำเสนอเนื้อหารายการที่มีคุณภาพยังคงเป็นจริยธรรมที่สื่อจำเป็นต้องยึดถือ ในส่วนการบริหารเพื่อความอยู่รอดอาจจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ที่รอบคอบก่อนแข่งขัน ซึ่งเป็นการใช้วิธีการร่วมมือในรูปแบบการสร้างพันธมิตรกับช่องหรือสถานีอื่นๆ ในการสร้างเนื้อหารายการที่แต่ละช่องมีความถนัดก่อน เมื่อเข้มแข็งแล้วจึงค่อยแยกการผลิตเนื้อหาที่ตนชำนาญและเข้มแข็งต่อไป เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง

8.4.4 ข้อเสนอแนะตัวชี้วัดกระบวนการในการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่าน (คู่มือดิจิทัลทีวี)

เพื่อให้การปฏิบัติงานในกระบวนการเปลี่ยนผ่านเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการดำเนินการเพื่อการเปลี่ยนจึงควรมีกรอบในการวัดความสำเร็จของการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ดังภาพที่ 8.8 ต่อไปนี้

ภาพที่ 8.8 กรอบในการวัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

8.4.5 กระบวนการแจกคู่มือดิจิทัลทีวี

เนื่องจากสาระของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553 ให้มีการดำเนินการจัดสรรคลื่นวิทยุกระจายเสียงและคลื่นโทรทัศน์อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค ดังนั้น ในกระบวนการแจกจึงต้องตั้งตัวชี้วัดไว้เพื่อให้บรรลุตามสาระของ พ.ร.บ. ดังนี้

1) ความทั่วถึงครอบคลุม หมายถึง การแจกคู่มือจะต้องส่งไปถึงครอบครัวทุกครัวเรือน โดยปราศจากเงื่อนไข ไม่ว่าผู้ที่มีสิทธิ์จะอยู่ในสถานที่ใดก็ตาม ดังนั้น ในการทำให้เกิดความทั่วถึง สำนักงาน กสทช. จะต้องค้นหาวิธีที่จะสามารถแจกจ่ายคู่มือไปถึงผู้มีสิทธิ์ได้ ต้องหามาตรการในการติดตามและประเมินการแจกคู่มือได้ว่าไปถึงผู้มีสิทธิ์หรือไม่

2) การเข้าถึงง่าย หมายถึง ในการได้รับสิทธิการแจกคู่มือ ผู้รับแจกไม่ควรต้องใช้ความพยายาม (Effort) มากเกินความจำเป็น ทั้งในแง่ของเงินหรือการเดินทาง หรือการใช้เงื่อนไขอื่นใดที่ทำให้บุคคลนั้นๆ อาจเสียสิทธิ์ในการรับแจกคู่มือ ต้องหามาตรการและกลไกในการแจกที่ประชาชนเข้าถึงง่าย ไม่ยากลำบากในการรับสิทธิ์ หรือไม่ได้รับสิทธิ์ดังกล่าว

3) ความเสมอภาค หมายถึง ความเท่าเทียมกันในการได้รับสิทธิ์ในการรับแจกคู่มือ โดยบุคคลที่รับแจกต้องไม่ติดขัดในเงื่อนไขใดๆ นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด เช่น ในเรื่องความเป็นประชาชนคนไทย

4) ความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการแจกคู่มือและการได้รับสิทธิ์ในการแจกคู่มือ จะต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน และปราศจากข้อร้องเรียนในเรื่อง ความไม่ซื่อตรง หรือการไม่สามารถตรวจสอบในกระบวนการแจก จำนวนข้อร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่โปร่งใสในการแจกคู่มือของผู้รับผิดชอบ

8.4.6 กระบวนการแลกคู่มือดิจิทัลทีวี

เป็นกระบวนการที่ประชาชนจะต้องดำเนินการนำคู่มือไปแลกอุปกรณ์ที่ใช้ในการเปลี่ยนเป็นสัญญาณดิจิทัล หรือนำไปแลกรับโทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิทัลอยู่ในเครื่องรับอยู่แล้ว และเป็นกระบวนการที่ประชาชนอาจมีข้อสงสัยเกี่ยวกับวิธีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์เพื่อการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งหากในขั้นตอนที่ประชาชนเกิดความรู้สึกยุ่งยากซับซ้อน ก็จะทำให้มีผลต่อการนำอุปกรณ์ไปใช้ ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย ดังนี้

1) ความสะดวกในการแลก หมายถึง สถานที่ที่นำคู่มือไปแลกจะต้องไม่ไกลจนเกินไป จนต้องใช้ความพยายามมากเกินไปในการเดินทางไปรับ

- จำนวนสถานที่/ห้างร้าน/ที่ประชาชนในแต่ละพื้นที่นำคู่มือไปแลกได้สะดวก
- มีจำนวนยี่ห้อของอุปกรณ์ที่นำไปแลกให้สามารถเลือกได้อย่างน้อย 2 ยี่ห้อขึ้นไป

2) ความง่าย หมายถึง การแจกต้องไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ซับซ้อน จนเกินไปจนทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะแลกและนำไปติดตั้ง

- จำนวนขั้นตอนในการนำคู่มือไปแลกเปลี่ยน
- ความเข้าใจในการแลกเปลี่ยน

3) ความเป็นธรรม หมายถึง ในการแลกเปลี่ยนคู่มือ ผู้นำคู่มือไปแลกเปลี่ยนอุปกรณ์จะต้องไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการที่เป็นหน่วยในการรับแลกเปลี่ยน คู่มือประชาชนต้องไม่รู้สึกว่าถูกบีบบังคับให้ต้องแลกเปลี่ยนหรือต้องเพิ่มเงินเพื่อให้ได้ยี่ห้อหนึ่งที่ดีกว่า หรือมีเงื่อนไขอื่นๆ ตามมาในการแลกเปลี่ยน

8.4.7 กระบวนการติดตั้ง

เป็นกระบวนการที่ประชาชนนำอุปกรณ์ไปติดตั้งซึ่งอาจนำไปติดตั้งเองหรือต้องการความช่วยเหลือ ซึ่งในการติดตั้งจะทำได้หรือไม่ได้นั้นจะขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการติดตั้ง การจูนคลื่น และการติดตั้งสายอากาศให้ถูกต้อง ฯลฯ หากการติดตั้งประสบผลสำเร็จ ก็ย่อมจะนำมาซึ่งการยอมรับเทคโนโลยีดังกล่าว อันประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) ระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะสามารถทำให้สามารถรับสัญญาณดิจิทัลได้ชัดเจน
- 2) ความสามารถในการติดตั้ง ได้แก่
  - จำนวนครัวเรือนที่สามารถติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ได้เอง
  - จำนวนครัวเรือนที่สามารถชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้ชัดเจนและได้ครบทุกช่อง
- 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาได้ หมายถึง เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการรับชม ต้องสามารถหาสาเหตุของการรับชมไม่ได้หรือรับชมได้ไม่ดี

8.4.8 กระบวนการรับชม

เป็นกระบวนการสุดท้ายของการที่ประชาชนจะยอมรับเทคโนโลยีดิจิทัลภาคพื้นดิน ซึ่งหากประชาชนมีความพึงพอใจในการรับชม ก็จะทำให้การยอมรับเทคโนโลยีเป็นไปโดยเรียบร้อย ซึ่งมีตัวชี้วัดดังนี้

- 1) ประสิทธิภาพในการชม
  - 1.1) ความคมชัด (ภาพและเสียง)
  - 1.2) เนื้อหาหลากหลาย
  - 1.3) ดูได้ทุกช่อง
  - 1.4) ไม่มีอุปสรรคต่อการชม
- 2) ประสิทธิภาพการชม
  - 2.1) ความพึงพอใจจากการรับชม
    - ความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพของภาพ (ความคมชัด)
    - ความพึงพอใจเกี่ยวกับคุณภาพของเสียง

- ความพึงพอใจในเนื้อหาที่หลากหลาย
- ความพึงพอใจกับเนื้อหาที่สนองต่อความต้องการได้

2.2) ความครอบคลุม

2.3) อัตราการเปลี่ยนมาชม

2.4) ไม่มีอุปสรรค ปัญหา ด้านเทคนิคในการชม

2.5) ชมอย่างมีวิจารณญาณ

2.6) มีความรู้ ความเข้าใจในการชมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- Clark, N.M. 1997. *Health Education and Behavior*. lanham, MD: university Press of America.
- Fisher J. G., Andy. 1981. *The role of popular media in defining sickness and health*, New York: Praeger.
- Gamson, W. A. 1983. *The Political culture of social welfare Policy*. New York: Academic Press.
- Gurevitch, M. 1990. *Political Communication systems and democratic values*. Cambridge University Press
- Marien , M. 1996. *New Communications technology: a survey of impacts and issues Telecommunications Policy*.
- Lazasfeld, P.F. 1948. *The people's choice*. New York: Lyle Stuart.
- Rosenthal, T.L., & Zimmerman, B. J. (1978). *Social Learning and Cognition*. New York: Academic Press.
- Seel, P.B., 1997. *The Transition from Analog to Digital Broadcasting*. Boston: Focal Press.
- Singer, J.L. 1983. *Implications of childhood television viewing for cognition, imagination and emotion*. New York: Academic Press
- Tipton, L.P. 1995. *Media agenda setting in city and state election Campaigns*. Journalism Quarterly, 52
- Walma van Der Molen, J.H. 2000. *The impact of television, print, and audio on children's recall of the news*, New York: Random House.
- Williams , F., Stover. 1994. *Social aspects of new media technologies*. NJ: Erlbaum.
- Wright, J.C., & Huston, A.C. (1995). *Effects of Educational TV viewing of lower income*

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง

โครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล
(The Users Survey of DTTB)

คำอธิบาย

1. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับ ความรู้ ทักษะ ทักษะ ปัญหา และ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการรับชมวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิตอล
2. แบบสอบถามประกอบด้วยชุดคำถาม 7 ส่วน ดังนี้
  - ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากร
  - ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล
  - ส่วนที่ 3 ข้อมูลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิตอล
  - ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอล
  - ส่วนที่ 5 ทักษะเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิตอลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล
  - ส่วนที่ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลด้วยการติดตั้ง Set-top Box
  - ส่วนที่ 7 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิตอลและการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิตอล
3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความรู้สึหรือประสบการณ์ของท่านเองตามความเป็นจริง ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของผลการศึกษา และขอรับรองว่าคำตอบทั้งหมดของท่านถือเป็นความลับ และขอขอบท่านทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามชุดที่ □□□□

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากร

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องสี่เหลี่ยม □ ที่มีคำตอบตรงกับตัวท่านมากที่สุด โปรดกรอกให้ครบทุกข้อ

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ..... ปี
3. เขต/อำเภอ.....จังหวัด .....
4. จำนวนสมาชิกในครอบครัว ..... คน
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อายุเท่ากับหรือมากกว่า 18 ปี.....คน
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อายุน้อยกว่า 18 ปี.....คน
7. ระดับการศึกษาสูงสุด
  - ต่ำกว่าปริญญาตรี
  - ปริญญาตรี
  - สูงกว่าปริญญาตรี
  - อื่นๆ โปรดระบุ.....
8. อาชีพ

☐ นักเรียน/ นักศึกษา	☐ ค้าขาย
☐ ลูกจ้างเอกชน/ พนักงานบริษัท	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	☐ เกษียณอายุ
☐ รับจ้าง	☐ เกษตรกร
☐ วิศวกร IT หรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับอิเล็กทรอนิกส์	
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	

9. รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000 – 20,000 บาท
☐ 20,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 40,000 บาท
☐ 40,001 – 50,000 บาท	☐ 50,001 บาทขึ้นไป
☐ ไม่ตอบ	

10. ลักษณะที่อยู่อาศัย

- บ้านเดี่ยว (ตอบข้อ 11 และข้ามไปข้อ 15 เป็นต้นไป)
- บ้านแฝด (ตอบข้อ 11 และข้ามไปข้อ 15 เป็นต้นไป)
- ทาวน์เฮ้าส์ (ตอบข้อ 11 และข้ามไปข้อ 15 เป็นต้นไป)
- อาคารชุด/คอนโดมิเนียม (ตอบข้อ 11 เป็นต้นไป)
- อาคารพาณิชย์ (ตอบข้อ 11 และข้ามไปข้อ 15 เป็นต้นไป)
- แฟลต/อพาร์ทเมนท์ (ตอบข้อ 11 เป็นต้นไป)
- อื่นๆ โปรดระบุ .....

11. ลักษณะการเป็นเจ้าของที่พักอาศัย

☐ เป็นเจ้าของสมบูรณ์	☐ เป็นเจ้าของร่วม
☐ มีภาระจำนอง	☐ สัญญาเช่า
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	

(หากลักษณะที่อยู่อาศัยเป็นอาคารชุด/คอนโดมิเนียม แฟลต/อพาร์ทเมนท์ ให้ตอบข้อ 12-14 ถ้าไม่ใช่ให้ข้ามไปข้อ 15)

12. อาคารที่พักอาศัยของท่านมีทั้งสิ้นกี่ชั้น

- 1 - 10 ชั้น
- 11 - 20 ชั้น
- 21 - 30 ชั้น
- 31 ชั้นขึ้นไป

13. ท่านอาศัยอยู่ชั้นไหน

- ชั้นล่าง
- ชั้นที่ 2 - 5
- ชั้นที่ 5 - 10
- ชั้นที่ 11 ขึ้นไป

14. ท่านอาศัยอยู่ที่อาคารชุด/คอนโดมิเนียม แพลต/อพาร์ทเมนท์ประมาณกี่ปี

- น้อยกว่า 1 ปี
- 1 - 4 ปี
- 5 - 9 ปี
- 10 - 14 ปี
- 15 - 19 ปี
- 20 - 24 ปี
- 25 ปีขึ้นไป

15. จำนวนโทรทัศน์ในครัวเรือนที่ใช้งานเป็นประจำ.....เครื่อง แบ่งเป็น

จำนวนโทรทัศน์ที่ไม่มีตัวรับสัญญาณดิจิตอล (Digital Tuner) ภายใน.....เครื่อง

จำนวนโทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิตอล (Digital Tuner) ภายใน.....เครื่อง

16. โทรทัศน์ที่ใช้รับชมระบบดิจิตอล เป็นโทรทัศน์ประเภทใด (เลือกตอบยี่ห้อที่ใช้ดูเป็นประจำเพียงข้อเดียว)

- CRT TV (โทรทัศน์ทรงอ้วนทั้งแบบจอแบนและจอโค้ง)
- LCD TV
- LED TV
- SMART TV
- PLASMA TV
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

17. โทรทัศน์ที่ใช้รับชมระบบดิจิทัล

มีขนาดจอภาพ ..... นิ้วยี่ห้อ ..... รุ่น.....

18. อายุของเครื่องโทรทัศน์ที่ใช้รับชมระบบดิจิทัล

- น้อยกว่า 3 เดือน
- มากกว่า 3 เดือน แต่น้อยกว่า 1 ปี
- 1 - 3 ปี
- มากกว่า 3 ปี
- ไม่ทราบ

19. ท่านมีการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมากน้อยเพียงไร (เฉลี่ยต่อวัน)

- น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน
- 1 - 3 ชั่วโมงต่อวัน
- 3 - 6 ชั่วโมงต่อวัน
- มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน

20. คราวเรือนของท่านมีการรับสัญญาณโทรทัศน์จากระบบใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินผ่านสายอากาศ (ข้ามไปตอบข้อ 21)
  - แอนะล็อก
  - ดิจิตอล
- ระบบเคเบิลทีวี (ตอบข้อ 20.1 20.2 และ20.3)
- ระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม (ข้ามไปตอบข้อ 20.4 20.5 และ20.6)
  - แบบมีค่าบริการรายเดือน
  - แบบไม่มีค่าบริการรายเดือน

(หากท่านเป็นสมาชิกโทรทัศน์ระบบเคเบิลทีวี ให้ตอบคำถามในข้อ 20.1 20.2 และ 20.3 ถ้าไม่ใช่ให้ข้ามไป ข้อ 21)

20.1 ท่านเป็นสมาชิกโทรทัศน์ระบบเคเบิลทีวีที่มีค่าบริการของบริษัทอะไร

- ทูริทัศน์ (True Vision)
- ซีทีเอช (CTH)
- เคเบิล ท้องถิ่นโปรดระบุชื่อ .....

20.2 ท่านเคยรับชมช่อง High Definition (HD) จากเคเบิลทีวีที่ท่านเป็นสมาชิกหรือไม่

- เคย
- ไม่เคย
- เคเบิลทีวีที่ใช้บริการไม่มีช่อง High Definition

20.3 ท่านรับชมโทรทัศน์ระบบเคเบิลมากน้อยเพียงไร (เฉลี่ยต่อวัน)

- น้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อวัน
- 1 - 3 ชั่วโมงต่อวัน
- 3 - 6 ชั่วโมงต่อวัน
- มากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวัน

**สำหรับผู้ที่ตอบ
ระบบเคเบิลทีวี
เท่านั้น**

(หากท่านมีการใช้โทรทัศน์ระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม ให้ตอบคำถามในข้อ 20.4

20.5 และ 20.6 ถ้าไม่มี ให้ข้ามไป ข้อ 21)

20.4 ท่านใช้งานรับส่งสัญญาณดาวเทียมของบริษัทอะไร

☐ DTV (จานเหลือง)	☐ IPM (จานส้ม)
☐ True Vision (จานแดง)	☐ SAMART DTH (จานฟ้า)
☐ PSI (จานดำ)	☐ อื่นๆ โปรดระบุ .....

**สำหรับผู้ที่ตอบ
ระบบดาวเทียม
เท่านั้น**

20.5 ท่านใช้กล่องรับส่งสัญญาณดาวเทียมของบริษัทอะไร

☐ DTV	☐ IPM
☐ True Vision	☐ IDEASAT
☐ PSI	☐ GMM Z
☐ SUNBOX	☐ DYNASAT
☐ อื่นๆ โปรดระบุ	

20.6 ท่านเคยรับชมช่อง High Definition (HD) จากโทรทัศน์ระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมที่ท่านใช้บริการอยู่หรือไม่

- เคย
- ไม่เคย
- โทรทัศน์ระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมที่ท่านใช้บริการไม่มีช่อง High Definition

21. คราวเรือนของท่านมีการรับชมโทรทัศน์ในระบบใดมากที่สุด

- ระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินผ่านสายอากาศ (แอนะล็อก)
- ระบบรับส่งสัญญาณภาคพื้นดินผ่านสายอากาศ (ดิจิทัล)
- ระบบเคเบิลทีวี
- ระบบรับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม

22. ท่านมีเสารับสัญญาณภาคพื้นดิน (สายอากาศแบบหวนดกึ่ง/สายอากาศแบบก้างปลา) ที่ยังใช้งานได้อยู่หรือไม่

- มี (ตอบข้อ 23) ไม่มี (ข้ามไปส่วนที่ 2)

(หากท่านมีเสารับสัญญาณภาคพื้นดิน ให้ตอบคำถามในข้อ 23-24 ถ้าไม่มีให้ข้ามไปส่วนที่ 2)

23. ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ท่านมีการใช้เสารับสัญญาณภาคพื้นดินหรือไม่

- ใช้เป็นประจำ ใช้ค่อนข้างบ่อย
- ใช้ปานกลาง ไม่ค่อยได้ใช้
- ไม่ใช้เลย

24. ท่านมีการติดตั้งเสารับสัญญาณภาคพื้นดินไว้บริเวณใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ใกล้กับโทรทัศน์
- ริมหน้าต่าง
- บนหลังคา

ส่วนที่ 2 การเปิดรับสื่อและข่าวสารเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องที่ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบโทรทัศน์ดิจิทัลภาคพื้นดิน

1. ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร

ประเภทสื่อที่รับรู้	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
เปิดรับข้อมูลโทรทัศน์ดิจิทัลจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง						
1. รัฐบาลหรือหน่วยงานราชการ						
2. สำนักงาน กสทช.						
3. เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน						
4. นายจ้าง						
5. ครู/อาจารย์						
6. อื่นๆ โปรดระบุ						
เปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ดิจิทัลจากสื่อใดบ้าง						
7. วิทยุกระจายเสียง						
8. โทรทัศน์						
9. หนังสือพิมพ์						
10. นิตยสาร						
11. อินเทอร์เน็ต/สื่อสังคมออนไลน์						
12. แผ่นโปสเตอร์						
13. แผ่นพับ/ใบปลิว						
14. บอร์ดประชาสัมพันธ์						
15. การประชุม/การสัมมนา/ดูงาน						
16. อื่นๆ โปรดระบุ						
เปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับโทรทัศน์ดิจิทัลจากสื่อที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช. ประเภทใดบ้าง						
17. โฆษณาน้องดูดีผ่านทางสื่อโทรทัศน์						
18. โฆษณาน้องดูดีผ่านทางสื่อวิทยุ						
19. โฆษณาน้องดูดีผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์						

ประเภทสื่อที่รับรู้	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
20. เว็บไซต์หรือสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักงาน กสทช.						
21. กิจกรรม (Event) ที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช.						
22. แผ่นพับที่จัดทำโดยสำนักงาน กสทช.						
23. ใช้นักแสดงโฆษณากำหนดช่องทีวีดิจิทัล						
24. อื่นๆ โปรดระบุ						

2. ข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับ

ประเภทข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
หมวดความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล						
1. การเกิดหรือที่มาของระบบการทำงาน						
2. เครื่องมือหรืออุปกรณ์และวิธีการใช้						
3. สถานที่ติดต่อ สอบถามข้อมูล หรือผู้รับผิดชอบ						
หมวดการจูงใจ						
1. ประโยชน์ ข้อดีหรือข้อเสียของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล						
2. ค่าใช้จ่ายหรือสิ่งที่ต้องลงทุน ความคุ้มค่าในการใช้ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล						
3. ความจำเป็นของการต้องมี ต้องใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัล						
4. การสนับสนุนการเปลี่ยนอุปกรณ์ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัล เช่น การแจกคู่มือ เป็นต้น						
หมวดข้อมูลข่าวสาร						
1. ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายการใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัล						
2. ข่าวสารเกี่ยวกับความคืบหน้าในการดำเนินการระบบโทรทัศน์ดิจิทัลในประเทศไทย						

ประเภทข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่เคย
3. ข่าวสารเกี่ยวกับหน่วยงาน/องค์กรที่เป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล						
4. ข่าวสารเกี่ยวกับการเปิดตัวสถานีโทรทัศน์หรือช่องระบบดิจิทัลใหม่ๆ						
หมวดการยุติหรือการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก						
1. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกำหนดการยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกในพื้นที่ต่างๆ เช่น เชียงใหม่หรือสุราษฎร์ธานี เป็นต้น						
2. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเตรียมตัวกรณีการยุติการหยุดส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก						
3. ข้อมูลช่องทางในการชมโทรทัศน์ได้โดยไม่มีเดือดร้อน เมื่อยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกแล้ว						

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ภาคพื้นดิน เฉพาะผู้ใช้สายอากาศแบบ
 หนวดกุ้งหรือแบบก้างปลา และการใช้งานคู่มือกล่อง Set top box ของ สำนักงาน กสทช.

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องสี่เหลี่ยม □ ที่มี
 คำตอบตรงกับตัวท่านมากที่สุดโปรดกรอกให้ครบทุกข้อ

1. ท่านเคยรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมาก่อนหรือไม่
 เคย ไม่เคย (ข้ามไปทำในข้อ 7)

2. ท่านเริ่มรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมาแล้วเป็นเวลาเท่าไร
 น้อยกว่า 3 เดือน 3 - 6 เดือน
 6 - 9 เดือน มากกว่า 9 เดือนขึ้นไป

3. ที่ผ่านมามีท่านรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลผ่านอุปกรณ์ใด
 โทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิทัล (Digital Tuner) ที่ซื้อเอง
 โทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิทัล (Digital Tuner) ที่ซื้อโดยใช้คู่มือส่วนลดของสำนักงาน
 กสทช.
 Set-top Box ที่ซื้อเอง
 Set-top Box ที่ซื้อโดยใช้คู่มือส่วนลดของสำนักงาน กสทช.

4. ที่ผ่านมามีท่านใช้เสาสัญญาณประเภทใดในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล
 สายอากาศแบบหนวดกุ้ง สายอากาศแบบก้างปลา
 เสารับสัญญาณภายในอาคาร (Active Antenna)

5. กรณีใช้ Set-top Box ในการรับสัญญาณ ที่ผ่านมามีท่านใช้กล่อง Set-top Box ยี่ห้ออะไร
 ยี่ห้อ.....

6. ที่ผ่านมามีท่านสามารถรับชมช่องดิจิทัลได้ครบถ้วนหรือไม่
 รับชมได้ครบทั้ง 28 ช่อง รับชมได้ 19 - 27 ช่อง
 รับชมได้ 10 - 18 ช่อง รับชมได้ 1 - 9 ช่อง

7. ท่านได้รับคู่มือส่วนลดแลกซื้อ Set-top Box จากสำนักงาน กสทช. หรือไม่

- ได้รับ
- ไม่ได้รับ เพราะ
- ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน
- ไม่อยู่ในลักษณะที่อยู่อาศัยที่จะได้รับคู่มือ (ไม่มีทะเบียนบ้าน ไม่อยู่ในพื้นที่แจกคู่มือ)
- อื่นๆ (ระบุ.....)

(หากท่านได้รับคู่มือส่วนลดแลกซื้อ Set-top Box จากสำนักงาน กสทช. ให้ตอบคำถามในข้อ 8 9 และ 10)

8. ท่านได้นำคู่มือส่วนลดไปแลกซื้อ Set-top Box หรือไม่ เพราะอะไร

- แลกซื้อ
- ไม่แลกซื้อ
  - มี Set-top Box อยู่แล้ว
  - ไม่ทราบรายละเอียดการใช้งานคู่มือ
  - ไม่สะดวก/ไม่มีเวลาไปแลกซื้อ
  - ไม่สนใจ/ไม่ต้องการแลกซื้อ
  - อื่นๆ (ระบุ.....)

9. ท่านประสบปัญหาในการใช้งานคู่มือส่วนลดแลกซื้อหรือไม่ อย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่ประสบปัญหาการใช้งาน
- มูลค่าส่วนลดคู่มือน้อยเกินไป
- ได้รับคู่มือล่าช้า
- รายละเอียดการใช้งานคู่มือไม่ชัดเจนหรือเข้าใจยาก
- คู่มือหมดอายุการใช้งาน
- คู่มือไม่สามารถนำไปใช้แลกซื้อได้ เนื่องจาก.....
- อื่นๆ .....

10. ความพอใจการใช้งานคูปอง

10.1 ท่านพอใจการใช้งานคูปองส่วนลดแลกซื้อ Set-top Box ในระดับใด

☐ น้อยที่สุด	☐ น้อย
☐ ปานกลาง	☐ มาก
☐ มากที่สุด	

10.2 ท่านพอใจการใช้งานคูปองส่วนลดแลกซื้อเครื่องรับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในระดับใด

☐ น้อยที่สุด	☐ น้อย
☐ ปานกลาง	☐ มาก
☐ มากที่สุด	

ส่วนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

คำชี้แจง แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ ในด้านความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลคือระบบการแพร่สัญญาณคลื่นโทรทัศน์ภาคพื้นดินเหมือนกับระบบของฟรีทีวีในปัจจุบันแต่เปลี่ยนวิธีการเข้ารหัสสัญญาณเป็นแบบดิจิทัลแทนระบบแอนะล็อก			
2. ขณะนี้ท่านสามารถรับชมช่อง 3, 5, 7, 9, 11, และ ThaiPBS ผ่านการส่งสัญญาณด้วยระบบดิจิทัลได้แล้ว			
3. การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมได้ด้วยการติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณหรือ Set-top Box เฉพาะกรณีโทรทัศน์ที่เป็นระบบแอนะล็อก (โทรทัศน์รุ่นเดิมโทรทัศน์เครื่องใหญ่ๆเหมือนตู้ปลา)			
4. โทรทัศน์รุ่นใหม่ๆเช่นทีวีจอแบนSMART-TV LCD-TV LED-TV เป็นต้น สามารถรับชมการแพร่ภาพด้วยระบบดิจิทัลได้ทันทีโดยไม่ต้องมีกล่อง Set-top Box			
5. สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และ ThaiPBS จะต้องทยอยยุติการแพร่ภาพออกอากาศในระบบแอนะล็อกตั้งแต่ปลายปี 2558-2566			
6. หากไม่เปลี่ยนโทรทัศน์เครื่องใหม่หรือติดตั้งอุปกรณ์แปลงสัญญาณ "Set-top Box" ก่อนการยุติแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกโทรทัศน์ที่บ้านท่านจะไม่สามารถรับชมรายการต่างๆได้กล่าวคือโทรทัศน์จะกลายเป็นจอดำในทันที			
7. การแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถรับชมรายการประเภทต่างๆได้มากถึง 48 ช่อง โดยมีทั้งหมดช่องรายการความคมชัดปกติและหมวดช่องรายการที่มีความคมชัดสูง (HD)			
8. ท่านสามารถรับชมรายการทางโทรทัศน์ระบบดิจิทัลด้วยการใช้กล่องดาวเทียมแทนกล่อง Set-top Box ได้			
9. การเปลี่ยนเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจะทำให้ทุกช่องออกอากาศแบบ HD (High Definition) ได้ทั้งหมด			

ส่วนที่ 5   ทักษะเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านจากระบบ
แอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล

คำชี้แจง   กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องที่ตรงกับความรู้สึกรู้สึกของท่าน

คุณลักษณะการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	ระดับความเห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้อดีข้อเสียของทีวีดิจิทัลเมื่อเทียบกับทีวีระบบเดิม (แอนะล็อก)					
1. มีภาพระดับความคมชัดสูง (HDTV)					
2. มีระบบเสียงหลายภาษา (Multi-language)					
3. จะต้องลงทุนในการซื้ออุปกรณ์สำหรับประกอบกล่องรับสัญญาณ Set-top box เพิ่มเติม เพื่อให้การรับชมสมบูรณ์					
4. มีหลายช่องให้เลือกชมรายการได้หลากหลายกว่าเดิม					
5. เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น					
6. มีปัญหาในการรับสัญญาณไม่แตกต่างจากระบบเดิมเลย					
7. มีระบบเตือนภัยพิบัติ (Disaster Warning System) เช่น เวลาเกิดเหตุการณน้ำท่วม จะมีสัญลักษณ์หรือตัววิ่งขึ้นเตือนภัยบนหน้าจอทันที					
8. มีการให้ข้อมูลข่าวสารแบบโต้ตอบได้ (Interactive) เช่น ในรายการที่มีการตอบคำถาม ผู้ชมอาจร่วมสนุกด้วยการตอบคำถามผ่านทางทีวีได้ด้วย เป็นต้น					
9. ระบบเสียงหลายภาษาไม่ใช่เรื่องจำเป็น					
10. มีระบบแสดงผังรายการล่วงหน้า (EPG) และตั้งอัตรารายการล่วงหน้าได้					
11. มีระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce)					

คุณลักษณะการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	ระดับความเห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความเหมาะสมของทีวีดิจิทัลกับการดำเนินชีวิตประจำวัน					
12. เดี่ยวนี้เป็นยุคดิจิทัล ถ้าไม่ใช้ทีวีดิจิทัลก็ไม่ทันสมัย					
13. การมีทีวีดิจิทัลจะทำให้เสียเวลาอยู่กับหน้าจอโทรทัศน์มากขึ้น					
14. ทีวีดิจิทัลมีรายการให้เลือกตามความต้องการเฉพาะกลุ่มผู้ชมมากขึ้น					
15. การมีรายการทางเลือกที่มากขึ้น ทำให้ แบ่งแยกคนในครอบครัวออกจากกัน ในกรณีที่มีเครื่องรับหลายเครื่องในบ้าน					
16. ทีวีดิจิทัลสามารถทำให้ผู้ชมเข้าถึง เหตุการณ์ข่าวสารที่มีอย่างมากมายในชีวิตประจำวัน ได้อย่างรวดเร็ว ชัดเจน รอบด้านตลอดเวลา					
17. ทีวีดิจิทัลจะทำให้คนหันมารับชมสื่อทีวีมากขึ้น					
การติดตั้งอุปกรณ์เพื่อรับชมทีวีดิจิทัล					
18. การติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ไม่มีอะไรยุ่งยาก ในคู่มือแนะนำไว้ชัดเจน ดี					
19. ภาครัฐ (สำนักงาน กสทช.) น่าจะมีบริการติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box ให้ด้วยเลย ทำเองไม่สะดวก ไม่แน่ใจว่าจะถูกต้องเหมาะสม					
20. วิธีการรับชมเมื่อติดตั้งระบบกล่องรับสัญญาณ Set-top Box แล้วก็เหมือนกับทีวีระบบเดิม					
21. ระบบใหม่มีอะไรเยอะแยะ ใช้งานโดยไม่จำเป็น					

คุณลักษณะการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบดิจิทัล	ระดับความเห็นด้วย				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
โอกาสที่ประชาชนจะได้ใช้ทีวีดิจิทัลมากขึ้น					
22. สำนักงาน กสทช. ควรสนับสนุนโดยการแจกคู่มือให้แก่ทุกครัวเรือน โดยไม่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขของการเป็นเจ้าของบ้าน					
23. ควรมีตัวอย่างให้ทดลองใช้ในห้างสรรพสินค้าหรืองานนิทรรศการ					
ข้อดีของทีวีดิจิทัลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน					
24. จากการชมเห็นชัดเจนว่าภาพคมชัดมากจริง					
25. น่าจะมีช่องแบบคมชัดสูง (HD) ให้หมดทุกช่อง					
26. เห็นชัดว่ามีช่องรายการให้เลือกได้มากจริง					
27. ช่องรายการที่ให้เลือกชมยังไม่ครบเท่าเทียมกันทุกประเภทรายการ เช่น ยังขาดรายการสำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ เป็นต้น					
28. มีระบบเสียงที่หลากหลาย มีภาษาให้เลือกได้จริง					
29. ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ใช้ประโยชน์ได้จริง					
30. ระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ไม่น่าจะจำเป็นสำหรับสังคมไทย					

กรุณาให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำตอบข้างต้น

.....

.....

.....

ส่วนที่ 6 ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการรับสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน
(เฉพาะสายอากาศแบบหวนดุ้งหรือก้างปลา) ถ้าผู้ใช้ดาวเทียมหรือเคเบิลให้ข้ามไปทำส่วนที่ 7
คำชี้แจง แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน

1. ท่านรับสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลด้วยอุปกรณ์ใด
  - โทรทัศน์ที่ตัวรับสัญญาณดิจิทัล (Digital Tuner) ภายใน
  - โทรทัศน์ที่ติดตั้งกล่องรับสัญญาณหรือ Set-top Box
2. ท่านใช้สายอากาศประเภทใด
  - สายอากาศแบบหวนดุ้ง
  - สายอากาศแบบก้างปลา
  - ไม่มี
3. โทรทัศน์ที่ท่านใช้รับชมระบบดิจิทัล เคยมีปัญหาในการรับสัญญาณดิจิทัล (จอต้ม) หรือไม่
  - ไม่เคย
  - เคย แต่นานๆ ครั้ง
  - บางครั้ง
  - บ่อย
4. โทรทัศน์ที่ท่านใช้รับชมระบบดิจิทัล เคยมีปัญหาในการรับชมเกิดภาพค้างหรือไม่
  - ไม่เคย
  - เคย แต่นานๆ ครั้ง
  - บางครั้ง
  - บ่อย
5. โทรทัศน์ที่ท่านใช้รับชมระบบดิจิทัล เคยมีปัญหาในเรื่องภาพขาดๆ หายๆ หรือไม่
  - เคย
  - ไม่เคย

6. โทรทัศน์ที่ท่านใช้รับชมระบบดิจิทัล เคยมีปัญหาในเรื่องภาพเป็นโมเสกหรือไม่

- เคย
- ไม่เคย

7. โทรทัศน์ที่ท่านใช้รับชมระบบดิจิทัล เคยมีปัญหาในเรื่องเสียงขาดๆ หายๆ หรือไม่

- เคย
- ไม่เคย

(กรณีที่ท่านรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลด้วยการติดตั้งกล่องรับสัญญาณ Set-top Box กรุณาตอบคำถามข้อที่ 8 ถึง 10 หากรับชมผ่านโทรทัศน์ที่มีตัวรับสัญญาณดิจิทัล : Digital Tuner ภายใน ให้ข้ามไปทำส่วนที่ 7)

8. ใครเป็นผู้ติดตั้งกล่อง Set-top Box ให้ท่าน

- ตนเอง
- คนในครอบครัว
- เพื่อนหรือญาติพี่น้อง
- ช่างเทคนิค (ไม่รวมการติดตั้งสายอากาศแบบก้างปลาภายนอกอาคาร)
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

9. ยี่ห้อกล่อง Set-top Box ของท่าน .....

10. ความยากง่ายในการติดตั้งกล่อง Set-Top Box

- ง่ายมาก
- ง่าย
- ยาก
- ยากมาก

(หากท่านตอบว่า ยาก และยากมาก กรุณาตอบคำถามในข้อ 10.1 ถ้าไม่ใช่ ให้ข้ามไปทำส่วนที่ 7)

10.1 เหตุผลที่การติดตั้งกล่อง Set-Top Box ค่อนข้างยาก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่เชี่ยวชาญด้านเทคนิค/ยุ่งยาก/ไม่เข้าใจการติดตั้ง
- คู่มือการติดตั้งเข้าใจยาก
- มีอุปกรณ์ในการติดตั้งหลายชิ้นเกินไป
- ยุ่งยากในการเชื่อมต่อกับเครื่องเล่น DVD หรืออุปกรณ์อื่นๆ
- ใช้เวลานานในการติดตั้ง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 7 ความพึงพอใจเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล

คำชี้แจง แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 11 ข้อ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของท่าน

ประเด็น	พอใจ ที่สุด	พอใจ	เฉยๆ	ไม่ พอใจ	ไม่ พอใจ ที่สุด
ความพึงพอใจที่มีต่อโทรทัศน์ระบบดิจิทัล					
1. ภาพของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล					
2. เสียงของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล					
3. การรับส่งสัญญาณ					
4. ช่องรายการหลากหลายและตอบสนองความต้องการของท่าน					
5. การติดตั้ง Set-top Box ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน					
6. การให้ข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล					
7. ความชัดเจน ความเข้าใจง่ายของข้อมูลข่าวสาร/ความรู้เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล					
8. ยินดี/พอใจหากต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เช่น จำเป็นต้องจ่ายเงินเพื่อซื้อกล่อง Set-top Box สำหรับการดูโทรทัศน์ระบบดิจิทัล					
ความพึงพอใจที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล					
9. การประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน กสทช. เกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล					
10. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการแจกคู่มือส่วนลดสำหรับแลกซื้อ Set-top Box					
11. การออกอากาศคู่ขนานของช่องแอนะล็อกกับช่องดิจิทัล					